

Ünnep után

Ellobbant a karácsonyfák fénye és a szeretet ellágyuló hangulata az élet küzdelmének kiemelésévé keményedett vissza. Az ölelés összeronódott karok munkára és harcra táruznak ki, vége az ünnepi magunkbaszállásnak, amibe hétköznapi gondjainkat belefojtottuk. Almodtunk egy szebb és jobb világról s most újból felszállunk a fejlődés vonatára, amelynek lokomotívját a próza valóság gözei viszik előre. Visszavisszatekintünk a megállóhelyre, ahol karácsony örömeit átéltek, de csakhamar elenyészik az emlékek kendődobogtatása. Nem időzhetünk sokáig az illúziók ölében, ahova a szeretet születésnapjának poézisa hívogat. Dolgozunk kell, nehézségeket elgördíteni, ellenséget letiporni, gyűlölséget gyűlölséggel visszaverni és napról-napra szembehelyezkedni azokkal a tanításokkal, amelyek előtt karácsonykor meghódolunk. Az ajándéktermő szeretet ünnepi dísz csupán, a sebeket fakasztó tekintetnélküliség tragikus életszükséglet. Karácsonyi megilletődésünk olyan rövidéletű, mint a játékszer, amellyel a szentestén gyermekeinket megörvendeztetjük: mire elmúlik az ünnep, romokban hever a sor drága holmi, amit olyan gondosan válogattunk össze a kicsinyek számára.

Lehet-e azonban azt mondani, hogy a szeretet ünnepe, amely idestova két évezred óta a megbékélés és lelki megtisztulás ihletforrása, nem szerves alkotó része a jobb idők felé kanyargó fejlődésnek? A különbség az ünnep idillikus nyugalma és a hétköznapi idegtépő zakatolása között elriaszthatja-e az optimizmust azoktól az eszméktől, amelyek a karácsonyi gondolat színaranyát be akarják olvasztani az emberiség nagy problémáinak gyakorlati megoldásába? A karácsonyi koncepció irányában kibontakozó megértés mutatta meg a kivezető utat abból a katasztrófális válságból, amelyet a nagy háboruban elharapózott gyűlölség zúdított a világra. A Népszövetség megalakulásától Locarnóig, Locarnótól Thoiryig, Thoirytól a Pacte' de Parisig mint-ha az a csillag igazgatta volna a nemzetközi politika intézőinek lépteit, amely a napkeleti három királyokat a betlehemi jászolhoz kalauzolta. A világbékét megközelítő haladás minden állomásánál megcsalatozik a további uthoz fizető vérmes várakozás, mert a már kiérlelődött eredményeket pillanatnyilag láthatatlanná teszik a változásokkal óhatatlanul együttjáró ellenhatások. Vajahányszor a német-francia viszony és vele együtt az európai konstelláció a javulás újabb stációjához jutott el, mindannyiszor ismét föllángolt mindkét oldalon a nacionalista féltékenység és a kishitőség ebből mindjárt a kiküzdött vívmányok értéktelenségére következtetett. Amde az újászületés vágya és hite, amelynek örök szimbóluma a karácsonyi legenda, a holnapra szerezett tekintettel áttör a ma legsúlyosabb akadályain is s kifogyhatatlanul ontja az impulzusokat a tökéletesedésre. Az erőfeszítések legközelebbi etapjál a második hágai konferencia és a nagy hatalmak londoni tanácskozása s ha nem is nézünk feleslegességet roménnel ennek a két nevezetes eseménynek kimenetele elé, talán nem alap-talan az a feltevés, hogy ki fog alakulni olyan megoldás, amely a felhalmozódott ellentéteket kiegyenlíti vagy legalább is lényegesen mérsékli.

A mi belső állami életünkre a megújulás jelenségei közepett virradt rá az idei karácsony. Hány szentestét értünk már meg anélkül, hogy a politika *bellum omnium contra omnes*-e vesztett volna örültes iramból. A szeretet motívuma nem volt elég erős ahhoz, hogy a közélet porondján egymásnak ragtató indulatokat kiengesztelje s a széltűző erőket az állam és a nép érdekében közös nevezőjére hozza. Az utolsó pillanatban magasodott a viaskodó szenvedélyek fölé az a egyszerű fejedelmi elhatározás, amely kimentette az országot a pártoskodás veszes örvényéből. Január hatodika óta király és nép egybevágyó akarata a konszolidáció művét építi és valamennyi konstruktív tényező harmónikus együttmű-

ködése készítette elő az október harmadiki korszakalkotó törvényt, amely az államegység megszilárdítása mellett a közigazgatást az egészséges decentralizáció alapelvei szerint szervezte át. Az üdvös törvények hosszú sora került ki az új éra műhelyéből, csupa olyan mozzanata a szanalásnak, amely csak a kormányzás teljes depolitizálásával volt elérhető. Az idei és a tavalyi karácsony között évek mulasztásait pótló termékeny munka folyt és minden jel arra vall, hogy a lendületbe jött energiák sikeresen fognak meg-

birkózni a még elvégzetlen feladatokkal is. A derűs karácsonyi pihenés leteltével mindenki folytatja a tülekedést ott, ahol elhagyta. A harcok sodrában eltűnik a szeretet, amelynek apotheózisa karácsony. De az indulatok legfélételebb kilengései sem tudnak erőt venni a lélek legmélyén gyökerező érzésen, amely bizalomra, hitre, az ideálhoz ragaszkdó hűségre ihlet s amely a politika, a diplomácia és a gazdasági élet kritikus helyzeteiben rávilágít az egyedül járható ösvényre.

A francia követelések veszélyeztetik a londoni konferencia sikerét

Az angolok hallani sem akarnak újabb Locarnóról

Londonból jelentük: A legtöbb angol lap igen komoly hangon foglalkozik a francia tengerészeti emlékirattal, melyet

súlyos veszélynek tekintenek a londoni konferenciára.

A *Times* szerint az emlékirat valósággal sorozata a legfélelmetesebb akadályoknak, mindazonáltal megvan az az érdeme, hogy leplezetlen nyíltsággal ismerteti a francia álláspontot, hogy a többi hatalom ennek megfelelően alakíthassa meg véleményét a helyzetről. Franciaország — írja a lap — kétségkívül igen sok fontos kérdésben nem ért egyet a többi hatalommal.

A *Daily Telegraph* vezércikke szerint a Franciaország által felvetett közptengeri Locarno kérdése azért rendkívül súlyos probléma, mert teljesen kívül esik a londoni konferencia hatáskörén, amely kizárólag tengerészeti kérdésekkel hivatott foglalkozni. Erre az angol kormány egyáltalán nem adhat kedvező választ, mert egyetlen angol kormány sem vállalná az

ezzel járó kötelezettségeket. Az angol közvélemény rendíthetetlenül egységes abban a tekintetben, hogy az angol életet és vagyont nem szabad többé lekötni zálogul semmiféle idegen érdekek javára.

Újabb Locarnóról semmi szín alatt sem lehet szó.

A *Daily Herald* majdnem ugyanezekkel a szavakkal állapítja meg, hogy az angol közvélemény semilyen körülmények között sem egyezne bele újabb garanciális kötelezettségek vállalásába.

A népszövetségi alapszerződés és Locarno Anglia vállalható kötelezettségeinek legmagasabb mértékét jelent és ezeket nem lehet növelni vagy szaporítani.

A *Daily Chronicle* szerint Franciaország magatartása inkább akadályt, mint segítséget jelent. A közptengeri Locarno megvalósítása a lap szerint jórészt attól függ, hogy Franciaország hogyan viselkedik Olaszországgal szemben.

Január 4-ikén kezdődnek meg az érdemleges tanácskozások Hágában

A német kormány szombaton jelölte ki a delegáció tagjait

Berlinből jelentük: A birodalmi kormány szombaton délelőtt minisztortanácsra ült össze, amelyre dr. Schacht, a birodalmi bank elnöke is hivatalos volt. A tanácskozáson a hágai konferencia előkészítésével kapcsolatos tárgyalásokat folytatták és kijelölték a konferenciára kiküldendő német delegáció tagjait, akiknek névsora a következő: dr. Curtius birodalmi külügyminiszter, dr. Wirth, a megszállott területek minisztere, *Moldenhauer* birodalmi pénzügyminiszter és *Schmidt* Robert birodalmi gazdasági miniszter. A delegáció pénzügyi szakértője dr. *Melchior*, aki annakidején dr. Schacht birodalmi bankelnökkel együtt német szakértő volt a párisi Young-konferencián. Schacht birodalmi bankelnök csak akkor megy Hágába, ha a nemzetközi jóvátétellel kapcsolatos tárgyalások szükségessé tennék jelenlétét. Ebben az esetben természetesen elutazik Schacht birodalmi bankelnök. Ez valószínűleg be is fog következni, miután egyes kérdések megvitatásánál előreláthatólag szükség lesz az ő meghallgatására is.

A fődelegátusokon kívül *Schubert* külügyi államtitkár, dr. *Geuss*, a német kormány jogi szakértője és *Schäffler* pénzügyi államtitkár is részt vesz a konferencián, akit szombaton nevezett ki Hindenburg elnök bi-

rodalmi pénzügyi államtitkárrá a múlt héten lemondott Popitz helyébe. Schäffler eddig osztályfőnök volt a birodalmi gazdasági minisztériumban.

Bukaresti jelentések szerint a román delegáció a következő álláspontot fogja képviselni a hágai konferencián:

1. A Young-tervezet elismeri a román kormánynak azt a jogát, amely szerint a volt ellenséges államoktól átszármazott javakat rekompenzáció nélkül megtarthatja. (Ezeknek a javaknak értéke körülbelül egymillió aranykorona.)
2. A Young-terv elismeri a román kormánynak azt a jogát, hogy a volt ellenséges államoknak Románia területén lévő javait likvidálhassa.
3. Románia hajlandó jóvátételi követelésének jelentékeny részét elengedni, ha az optánsperben olyan megoldást találnak, amely ezt lehetővé teszi.

Mint Budapestről jelentük, a magyar delegáció tagjai: *Bethlen* miniszterelnök, *Walkó* külügyminiszter, *Wekerle* pénzügyminiszter és báró *Kardányi* Frigyes volt pénzügyminiszter szerdán utaznak el Hágába, ahol pénteken lesz az ünnepélyes megnyitó és szombaton kezdődnek meg a döntő jelentőségű, érdemleges tanácskozások.

Ötvenöt szuboticali üzlettulajdonost büntettek meg köztisztasági kihágás miatt

Egy péküzletet örökre, egy hentesüzletet egy hónapra lezárattak a rendőrség

A szuboticali rendőrség kihágási-közegészségügyi osztálya Medakovics Dusan rendőrkapitány személyében, akit nem régen neveztek ki ebbe a fontos pozícióba, agilis, képzett és energikus vezetőt kapott. Medakovics Dusan rendőrkapitány hivatalba lépése után azonnal hozzálátott, hogy az új viszonyoknak megfelelően modern szellemben vezesse ügyosztályát és pótolja azokat a hiányokat, amelyek az idők folyamán felgyülemlettek. A sürgős és fontos feladat között is első helyen állt a **köztisztaság kérdése**. Szuboticali az élelmiszerek előállításával és eladásával foglalkozó üzletek tisztasága ellen nagyon sok panasz merült fel, de nem volt hatósági szerv, amely a kellő körültekintéssel és energiával járt volna el a köztisztasági szabályzatok ellen vétő üzlettulajdonosok és iparosokkal szemben.

Medakovics Dusan rendőrkapitány hetekkel ezelőtt megkezdte a köztisztasági razzliákat a pék-, hentes-, mészáros- és borbélyüzletekben, valamint a vendéglőkben, kávéházakban, kocsmákban és vegyeskereskedésekben, amelyekben élelmiszereket árúsítanak. Medakovics kapitány dr. Csóvics József városi tisztviselő orvos, valamint az illető kör rendőrbiztosának társaságában sorra járta a felsorolt helyeket és mindenütt alapos, sokszor órákig tartó vizsgálat alá vette az üzleteket és azokat a technikai segédesszközöket, amelyeket a különböző élelmiszerek előállításánál használnak. Ez az alapos közegészségügyi és köztisztasági razzia közel két hónapig tartott és a bizottság kivétel nélkül minden ebbe a csoportba tartozó üzletet felülvizsgált.

A razzia eredménye meglepőnek, sőt megdöbbentőnek mondható. A bizottság egyes helyeken olyan szennyet és rendetlenséget talált, hogy kénytelen volt az illető üzletek tulajdonosai ellen a törvény teljes szigorával eljárni és súlyos büntetéseket kiszabni. A bizottság most fejezte be működését és elkészítette jelentését, amelyből kitűnik, hogy a rendőrség a lefolytatott razzia észleletei alapján **ötvenöt szuboticali üzlettulajdonos ellen indított eljárást**, mert üzleteikben nem találtak olyan tisztaságot és rendet, amilyent a szabályzat előír. Medakovics Dusan rendőrkapitány egy péküzletet örökre becsukott, egy mészáros üzletet pedig büntetésképen egy hónapra bezárattat.

A razzia során tizenhárom pék, tizenkilenc borbély, két hentes, öt vegyeskereskedő és tizenöt vendéglős ellen merült fel kifogás. Ezeknek az üzleteknek a tulajdonosait Medakovics Dusan rendőrkapitány fellelként ötven dinártól száz dinárig terjedő pénzbüntetés-

sel sújtotta. A rendőrség ebben az esetben azért tekintett el szigorúbb büntetés kiszabásától, mert az illető üzletek tisztasága ellen most merült fel először kifogás. A jövőben Medakovics Dusan rendőrkapitány utasítására **nyilvántartják azokat az üzleteket, amelyek ellen a most lefolyt razzia során kifogások merültek fel**. Ismétlődő esetben a köztisztasági szempontból nyilvántartott üzletek tulajdonosai ellen a törvény teljes szigorával járnak el. Második esetben az először kiszabott pénzbüntetés kétszeresével sújtják az üzlettulajdonost, harmadik esetben az egészségügyi törvény 33. paragrafusában értelmében nyolcnapos elzárással és az üzlet örökre, vagy hosszabb-rövidebb időre való bezárásával büntetik a köztisztasági rendelet ellen vétő üzlettulajdonosokat.

Medakovics Dusan rendőrkapitány a Napló munkatársával közölte, hogy a jövőben minden hónapban rendeznek hasonló razzliákat, amíg az összes üzletekben rend és tisztaság nem lesz. A közönség és az érdekeltek tájékoztatása végett a rendőrkapitány a következőket mondotta:

— A péküzletekben és mülhelyekben a kisült kenyeret le kell takarni. A gyúróeszközöket és ágasztó kádakat naponta ki kell surolni és irtani kell a mülhelyekben tanvázó rovarokat. A munkásokon csak ragyogó tiszta fehér kabát és kötény lehet és egyetlen egy helyről sem maradhat el a mosdó. A borbélyüzletek legtöbbször nem találtak fertőtlenítő szereket, az eszközök piszkosak voltak, a segédeknek nem volt előírászerű tiszta fehér kabát és kötény. A padlókat tisztán kell lenni és minden borbélyüzletben több köpöcsészét és padlórakópködést tiltó táblát kell elhelyezni. A hentesüzletekben jégsekrényt kell elhelyezni, a falakat két méter magasságban fehér olajfestékkel kell befesteni. A személyzet köteles tiszta fehér ruhát viselni és a késeket, pultokat és egyéb eszközöket tisztán, a húst és hentesárut pedig letakarva kell tartani. A vendéglőkben megfelelő számu, jól záródó köpöcsészét kell elhelyezni, a poharakat és evőeszközöket használat után tiszta vízben azonnal ki kell mosni. Fűszerkereskedésekben, ahol élelmiszereket árúsítanak, azokat le kell takarni. Tilos az üzletben nyitott edényben petrolleumot és más erős szagú anyagot tartani. Lisztet csak zsákban szabad elhelyezni, de a zsák nem állhat a padlón, hanem csak jól szigetelő lapon. Mindezekben az üzletekben a padlót és a falakat, valamint a berendezési tárgyakat tisztán kell tartani.

Másféllevesi börtönre ítélték a szurkáló moli pékmestert

Halált okozó súlyos testi sértésben mondotta ki bűnösnek a bíróság Mátics Dancsót

A szuboticali törvényszéken szombaton folytatta és befejezte dr. Boski Ivo büntetőtanácsa a szándékos emberölés büntetével vádolt Mátics Dancsó moli pékmester bűnügyének tárgyalását. Mátics Dancsó ez év szeptember 19-ikén Molon haszaszúrta Vrbacski Ljuba gazdálkodót, aki pár nappal az eset után meghalt. A szombati tárgyaláson a bíróság kihallgatta dr. Todorov Milos noviszadi sebészorvost, aki a súlyosan sérült Vrbacski Ljubán Noviszadon végrehajtott műtétnél segédkezett.

Dr. Boski elnök a végzett műtét minden részletére vonatkozóan, nagy alaposan hallgatta ki a tanut, aki a műtét keresztülvételét elejétől végig ismertette. Dr. Todorov kihallgatása után az elnök dr. Uzelac Szlavko noviszadi sebészorvost szólította a terembe. Az elnök a kihallgatás megkezdése előtt figyelmeztette a tanut, hogy amennyiben a tanuvallo-mása reánezve bármely hátrányos következményekkel járhatna, a törvény meg adja azt a kedvezményt, hogy megtagadhatja a vallomástételt. Dr. Uzelac főorvos kijelentette, hogy hajlandó vallomást tenni és zsebből egy iratesomót véve elő kijelentette, hogy vallomását írásba foglalta és azt fel akarja olvasni.

Dr. Boski elnök, hivatkozva a törvény rendelkezésére, kijelentette, hogy a bíróság előtt nem lehet felolvasni vallomást, hanem azt előszóval kell előadni, miután az eljárás alapelve a szóbeliség. Legfeljebb azt lehet meg tenni, hogy a tanu vallomástételét legyzeteket használhat, de a törvény nem engedi meg előre elkészített írásbeli vallomás felolvasását. Dr. Uzelac főorvos erre előállt a tanuvallo-mástól.

A bíróság ezután még újabb kihallgatta dr. Ogyanovics Gyorgye és dr. Vajdas Marko noviszadi

törvényszéki orvosokat, akik az elhalt Vrbacski Ljubát boncolták.

Ezzel befejezést nyert a bizonyítási eljárás és elhangzottak a perbeszédék.

Gajics Bogdan államügyész, aki a közvádat képviselte, vádbeszédében kijelentette, hogy a vádlott ellen teljes egészében fenntartja a büntetőtörvénykönyv 279. szakaszába ütköző szándékos emberölés büntetőnek vádját. A kihallgatott tanuk vallomásából minden irányban tisztázódott a tényállás. Hivatkozott erre vonatkozólag különösen Konyovics Milenko moli gazdálkodó eskü alatt tett tanuvallo-mására, aki egyetlen közvetlen szemtanúja volt az esetnek. Majd rátért az ügyész az elhalt Vrbacski Ljubán végzett operáció kérdésére és kijelentette, hogy az ügy elbírálása és a vádlott bűnösségének megállapítása szempontjából teljesen irreleváns az a kérdés, hogy hogyan folyik a műtét. A törvény a szándékos emberölés büntetőnek elbírálásánál egyedül azt tartja fontosnak és döntőnek, hogy milyen eszközzel és a testnek milyen részén történt a megsebesülés. A fennfőrgő esetről kétséget kizáróan megállapítást nyert, hogy a vádlott késsel haszaszúrta a sértettet, aki ennek következtében meghalt. Bizonyos tehát, hogy a vádlott cselekménye által vesztette el Vrbacski Ljubát és így elkövette a szándékos emberölés büntetőjét.

Dr. Dimitrijević Drago védő terjesztette elő ezután a védelemt, amelynek a bevezető részében hosszasan bizonyította a kihallgatott tanuk vallomása alapján, valamint az egész tényállásból, hogy a vádlott a tett elkövetésekor a részegség olyan stádiumában volt, amely kizárja az öntudatosságot. Bebizonyított tény, hogy maga az elhalt mondotta Novisz-

adon, ahol a kórházban ápolták, egy ismerősének, hogy Dancsó az egész dolgot részeg fejjel követte el. Elmondották itt a tanuk — mondotta a védő, — hogy a vádlott és az elhalt állandó és zavartalan békés barátságban éltek és hogy a kérdéses estén egy esakélységen különböztek össze. A védő ezután hosszasan foglalkozik az elhalt Vrbacski Ljubán végrehajtott orvosi műtét kérdésével és hivatkozva a boncoló orvosok, továbbá dr. Matanovics noviszadi orvos, valamint dr. Jeremias és dr. Rukavina szuboticali törvényszéki orvosok által előterjesztett véleményekre, azt fejtegette, hogy a műtét nem szakszerűen történt, mert az egyik átszúrt felső vékonybelet nem varrták be. Beszédét azzal fejezte, hogy a jelen esetben nem lehet szó a vádlott részéről a szándékos emberölés büntetőtől, hanem legrosszabb esetben csak súlyos testi sértés bűncselekményéről.

A bíróság ezután meghozta az ítéletet, amely szerint bűnösnek mondotta ki a vádlottat halált okozó súlyos testi sértés büntetőjében és egy év és három hónapot börtönre ítélte. Az ítélet indokolásában kimondotta a bíróság, hogy nem látta fennforogni a szándékos emberölés bűncselekményének ismérveit, hanem csak azt, hogy a vádlott Vrbacski Ljubát meg akarta sebesíteni.

Ugy az ügyész, mint a védő felebbezett. A vádlottat a bíróság a védő indítványára szabadlábra helyezte.

A pánindiai kongresszus viharos ülése

— Az indiai nemzeti mozgalmat nem szabad vérrel bemoeskolni — mondotta Ghandi

Londonból jelentik: A pánindiai kongresszus végrehajtóbizottságának pénteki ülése, amely határozatban mondotta ki, hogy élesen ellentét az indiai alkirály ellen elkövetett merényletet, rendkívül viharos lefolyású volt. Az ifjúhindu-mozgalom vezetői elkésredetten támadták az angol kormányt és azt hangoztatták, hogy az indiai nemzeti kongresszus nem sajnálkozhat az angol uralom egy képviselője ellen elkövetett merénylet felett.

Az izgatott kedélyeket Ghandi nyugtatta meg, aki másfél óráig tartó beszédében fejtegette, hogy az indiai nemzeti kongresszus nem az erőszak politikáját akarja proklamálni, hanem továbbra is békés uton akarja megvalósítani célját, még ha mingyárt az angol uralom teljes megdöntése is a cél. Az indiai nemzeti mozgalmat nem szabad vérrel bemoeskolni és a nemzeti kongresszus minden tagját személy szerint is felelőssé teszi az Indiában élő minden egyes európai állampolgár életéért.

A beomlott fal megöltegygyermeket

A bíróság fogházra ítélte a gondatlan kőműveseket

A szuboticali törvényszéken szombaton tárgyalta dr. Vasziljevics Ljuba tanácselnök büntető tanácsa, Mihalik Jócó és társai bűnügyét. A vádlottak ellen gondatlanságból elkövetett emberölés büntetése miatt indult eljárás.

Mihalik Jócó és Katanics Petár szuboticali kőművesek 1923 szeptemberében vállalkoztak arra, hogy felszert építenek Hermec András maliidjosi gazdálkodó szuboticali házának a portájt. Az építéssel két tizenegy éves gyermeket alkalmaztak és pedig Vajdai Istvánt és Csákány Antalt. A felszert egy kut fölé emelték, amelyből a gyermekek húzták a munkálatokhoz szükséges vizet. A felszert alapját azonban nem ásták elég mélyre, mindössze két sor téglát raktak a földbe és ennek következtében az épület összeomlott, maga alá temetve a két gyermeket, akik közül Csákány Antalt még sikerült kimenteni, de Vajdai Istvánt agyonnyomta a leomló fal.

A tárgyaláson a két kőműves azzal védekezett, hogy Hermec András parancsára takarékoskodtak az anyaggal. A harmadrendű vádlott, Hermec András ezt a vádat visszautasította és kijelentette, hogy nem is tartózkodott Szuboticali az építkezéskor és a munkálatokat teljes egészükben a vállalkozókra hagyta.

Ezután a tanuk kihallgatása következett. Csákány Antal vallomásában elmondotta, hogy Hermec valóban távol volt az építkezéskor, így tehát nem adhatta utasításokat az alap mélységére vonatkozólag, majd az elhunyt Vajdai István anyjának vallomása következett. Elmondotta, hogy a temetési költségeket megtérítették és ezenkívül még 5000 dinár kártérítést kér.

Ezután elhangzottak a perbeszédék. Makszimovics Szvetislav államügyész kérte a bűnösség kimondását, dr. Székely Zoltán védő pedig felmentést kért. A bíróság bűnösnek mondotta ki Mihalik Jócót és Katanics Petárt és két-kéthavi börtönre ítélte őket, míg a harmadrendű vádlottat felmentette.

Osztójics Szelimir polgármester lépéseket tesz, hogy Szuboticán működjenek az adófelszólamlási bizottság

Szombaton tartották meg a városi képviselőtestület idei utolsó közgyűlését. A közgyűlés saját kérelmére nyugdíjazta Milassin Andor tűzoltófőparancsnokot és dr. Hoffmann Kálmán tanácsnokot

Szubotica rendezzi háboru előtti tartozásait

Szubotica város idei utolsó közgyűlését szombaton délelőtt tartották meg a városbáza dísztermében. A közgyűlést délelőtt kilenc órakor nyitotta meg *Osztójics Szelimir* polgármester és napirend előtt felolvasta *Jettics* Boskó udvari miniszternek a polgármesterhez intézett levelét, amelyben *Ófelsége Alekszandar* király köszönetét tolmácsolja a város lakosságának december elsején küldött hódoló táviratáért. A levél felolvasása után rátértek a napirendre.

A polgármesteri jelentés

Vuhics Franjo városi főjegyző felolvasta a polgármesteri jelentést, amelyben a városi közigazgatás két havi ügymenetét ismerteti a polgármester. A jelentés kitér arra, hogy a város és a pénzügyminiszter között meggyezés jött létre, amely szerint 1930 január elsejétől kezdve a városi adóhivatal helyett az állami adóigazgatóság fogja behajtani az állami adókat.

A jelentéshez elsőnek *Mančics* Mijó könyvtárigazgató szólt hozzá és kérte, hogy a jövőben a polgármesteri jelentésben emlékezzenek meg a városi könyvtárról is. *Prtyity* Miskó szólt fel ezután és nagy beszéd keretében mutatott rá az egyenlőtlen adókivetésekre.

— A Vajdaság — mondotta — azelőtt az az országrész volt, amelyet mindig a legerősebben terheltek meg és amely erején felül fizetett adót. Azt hittük, hogy az új adótörvény könnyítéseket fog hozni, de ennek el-

A polgármester az adókivetésről

A felszólalásokra *Osztójics Szelimir* polgármester válaszolt és kijelentette, hogy a földadó-kivetések ellen nemcsak Kikinda, Szombor és Senta tett lépéseket a pénzügyminiszteriumnál, hanem Szubotica is, sőt Szubotica volt az első város, amely indokolt memorandumot terjesztett a földadó-kivetés ügyében a pénzügyminiszterhez.

— Én — mondotta a polgármester — személyesen is közbenjártam dr. *Svrlljuga* Sztanko pénzügyminiszternél és *Leticia* Dusan segédminiszternél, akik megígérték, hogy a memorandum adatait megvizsgálják. A házadó kérdésében szintén megtettem már a lépéseket és éppen most kaptam választ átiratomra a báni pénzügyigazgatóságtól. A válasz szerint a házadó-kivetést nem lehet revízió alá venni. A báni pénzügyigazgatóság szerint csak a benyújtott felelőadások alapján lehet elbírálni, hogy az adóigazgatóság helyesen járt-e el a kivetéseknél, vagy nem.

A polgármester végül kijelentette, hogy lépéseket tesz az illetékes hatóságoknál, hogy a kereseti- és forgalmi-adókivetések ellen benyújtott felelőadásokat tárgyaló adófelszólamlási bizottság a tárgyalások idejére Szuboticára jöjjen. A közgyűlés egyhangulag elfogadta a polgármester jelentését.

Indítvány a nyugdíjasok felülvizsgálására

A közgyűlés ezután dr. *Matijevics* Sztipán királyi főjegyző indítványát tárgyalta. Dr. *Matijevics* Sztipán azt indítványozta, hogy a közgyűlés járuljon hozzá a nyugdíjasok felülvizsgálásához, mert köztudomású, hogy a város évente több mint négy millió dinárt fizet ki nyugdíjasoknak, akik között vannak egészen fiatal emberek is, alig tíz-izenötévi szolgálattal. Dr. *Matijevics* Sztipán indítványát a közgyűlés egyhangulag magáévá tette és egy bizottságot küldött ki, amely konkrét javaslatokat fog előterjeszteni. A bizottság tagjai dr. *Matijevics* Sztipán királyi főjegyző, dr. *Markovics* Csedomir, a jogi fakultás dékánja, dr. *Manojlovics* Vladisláv királyi főjegyző, dr. *Vojnics* Hajdu Jozsef ügyvéd és *Tyityity* Szlávko ügyvéd.

Matijevics Sztipán a bizottság megválasztása után újból felszólalt és kijelentette, hogy egyáltalán nem személyi indokok vezették a javaslat előterjesztésénél, hanem a város érdekei.

Ezután öt tagot választottak a közigazgatási bizottságba és titkos szavazással dr. *Markovics* Csedo, dr. *Manojlovics* Vlada, dr. *Matijevics* Sztipán, *Mihalovics* Sztanis és *Brankovan* Ivánt választották meg. A felülvizsgáló bizottság tagjaivá dr. *Manojlovics* Vladisláv és *Dulics* Máté képviselőtestületi tagokat választották meg.

A mezőgazdasági bizottság tagjaivá választották a következőket: *Koplovics* Nesztó, *Matkovics* Toma, *Malagurszki* Josko, *Prtyity* Miskó és *Ognjanov*. Gy-

lenkezője valósult meg. Nemcsak Szubotica, hanem Szombor, Senta, Kikinda és más városok is tiltakoznak a nagy adóterhek miatt. Szuboticán nem régen jelentek meg a földadó- és a házadó-kivetések hivatalos kimutatásai, amelyekből látható, hogy az adózás terén még mindig nagy egyenlőtlenégek vannak. Így például nem ritka eset, hogy egy külvárosi házat annyi adóval terhelnek meg, mint egy beltéri házat. Különösen nagy elégedetlenséget keltett az, hogy a paraszti-munkások kicsiny házait öt-hatszáz, sőt ezer dinárral is megadóztatták.

Prtyity Miskó kérte a polgármestert és a közgyűlést, hogy a pénzügyminiszteriumhoz intézzenek átiratot és járjanak közbe, hogy a kereseti- és forgalmi-adókivetések ellen benyújtott felelőadásokat az adófelszólamlási bizottság nem Szomborban, hanem Szuboticán tárgyalja le. Adófelszólamlási bizottság a törvény értelmében csak a kerületi inspektorátusok székhelyén van, de a törvény módot nyújt arra, hogy ha nagyszámu felelőadásról van szó, az adófelelőadási bizottság az illető községbe, vagy városba szálljon ki. A törvényhozónak bizonyára nem az volt a szándéka, hogy ezer vagy kétezer szuboticiai adófizetőt arra kényszerítsen, hogy felelőadásuk szóbeli megindokolása végett Szomborba utazzanak.

Prtyity Iván képviselőtestületi tag, *Rajics* Blaskó és *Tyityity* Szlávko ügyvéd hasonló értelemben szölkáltak fel.

rica földbirtokosokat, póttagokká *Sztipics* Nikola és *Deak* András földbirtokosokat.

A közművelődési bizottság tagjai lettek dr. *Markovics* Csedo, *Szvircevic* Bogdan, *Lungulov* Radivoj és *Pavlina* Sztjepán.

A közgyűlés ezután feltételes illetőséget szavazott meg *Dadljan* Gájó, *Mirovics* Kostantin, *Kuresenko* Vladimir, *Bucsumean* Andreas, *Karanev* Alekszandar, *Szöllösi* Pál, *Pálfi* Miklós, *Gritzbauch* Valter és *Csanó* István szuboticiai lakosoknak. *Vukovics* C. Máté városi tisztviselőnek hosszabb szabadságot adtak gyógykezelésére.

A lelkesek segítése

Hosszu és élénk vita fejlődött ki a pravoszláv hitközség kérelme ügyében. A pravoszláv lelkesek a várostól a pravoszláv papoknak járó évi segély valórlázását kérték. Hasonló kérvényt adtak be a kálváriai, sebesicsi, bajai szőlők, palicai, bikovói, a Szent Mihály- és Szent József-plébániák vezetőinek nevében a római katolikus hitközségek is. Mind a két kérelmet egyetive tárgyalták le. A képviselőtestületi tagok körében két nézet alakult ki. Egyesek szerint szükséges a papok járandóságainak valórlázása, míg a városi tanács, valamint a képviselőtestületi tagok nagy többsége azt hangoztatták, hogy a város mal pénzügyi helyzetében nem képes újabb terhek viselésére. Hosszantartó vita után, amelyben mintegy tizenöt képviselő vett részt, egyhangulag elfogadták a városi tanácsnak azt a javaslatát, hogy ezt a kérdést ideiglenesen leveszik a napirendről és akkor fogják tárgyalni, ha a város pénzügyi helyzete megengedi.

A közgyűlés *Tyityity* Szlávko ügyvéd, valamint a tanács javaslatára hozzájárult ahhoz, hogy a *Harambasiceva*-ucca 24. szám alatt levő és város tulajdonát képező házat 50.000 dinárért eladják a szuboticiai grafikusszövettségnek, amelyen nyomdászthonot épít fel.

A városi tanács javaslatára a közgyűlés a katonaság részére, a 3. lovasezred laktanyája mögötti téren két hold kiterjedésű földet szavazott meg nagy katonai kórház építésére. Megszavazta a város közgyűlése a tanácsnak azt a javaslatát is, hogy Szuboticán újból hevesessék az ingatlanátrási illetéket. Ennél a pontnál hosszabb vita fejlődött ki, mert *Prtyity* Miskó azt a közbevető javaslatot tette, hogy örökösödés után a közvetlen leszármazottak ne fizessenek ingatlanátrási illetéket. *Tyityity* Szlávko ügyvéd viszont a javaslatnak a napirendről való levételét indítványozta. A közgyűlés dr. *Matijevics* Sztipán jogi intézkedéseket tartalmazó javaslatát után elfogadta a városi tanács javaslatát azzal, hogy az ingatlanátrási illeték akkor lép érvénybe, amikor azt a pénzügyminiszter jóváhagyja. Hozzájárult a közgyűlés ahhoz is, hogy a városi tanács különböző alapokból kifizesse a városi színház tartozásait a városi takarékpénztárnál, hogy erre a tar-

tozásra ne kelljen többé kamatot fizetni. 1.300.000 dináros rövidlejáratu kölcsön levételét is elhatározta a közgyűlés, hogy a városi tanács kifizethesse Szubotica város háboru előtti adósságait a budapesti pénzügyintézeteknek annak az egyezménynek alapján, amely ez év elején létrejött.

A városi tanács ezután azt a javaslatot terjesztette a közgyűlés elé, hogy 25 százalékkal szállítsák le a városi épületekben levő üzleti helyiségek bérleti összegét, ha erre alapos ok van. A bérösszeg redukcióját azzal a kikötéssel hajták végre, hogy később, ha jobb gazdasági helyzet alakul ki, az üzletek bérleti utólagosan megfizetik a városnak a különbözözetet.

1930 március 31-ig indemnitást adott a városi tanácsnak a közgyűlés azzal, hogy a jövő évi költségvetést legkésőbb február végéig el kell készíteni. *Poljokovics* Jozsip városi tanácsnok kérelmére szolgálati éveibe beszámították azt az időt is, amit a városi takarékpénztárnál eltöltött. Jóváhagyta a közgyűlés a városi tanács 20.000 dináros kiadásait, amelyet a november 13-iki és a december elsejei államünnepekre költött el.

Nyugdíjazások

Nyugdíjazták *Sztipics* Péter városi gazdát 31 éves szolgálattal, *Priks* Rókus városi fertőtlenítő 37 évi szolgálattal, *Szabados* Béla városi állatorvost saját kérelmére 30 évi szolgálattal és *Milassin* Andor tűzoltófőparancsnokot 48 évi szolgálati idővel.

Lungulov Radivoj kérte, hogy *Milassin* Andornak, aki 48 évig hűen, önfeláldozóan és nem egyszer élete veszélyeztetésével szolgálta a város lakosságának érdekeit, a teljes nyugdíjon kívül külön jegyzőkönyvi köszönetet és kitüntetést is adjanak. A közgyűlés egyhangulag elfogadta *Lungulov* Radivoj indítványát és a polgármesterre bízta azt, hogy milyen kitüntetésben részesítették *Milassin* Andort. *Rajics* Blaskó indítványára a közgyűlés egyhangulag megválasztotta a tüzelőtlenség új főparancsnokának *Kujandzics* Andrija eddigi városi adópénztárost, aki a közgyűlésen nyomban letette a hivatali esküt.

A közgyűlés hozzájárult ezután ahhoz is, hogy a város alkalmazottal *Bratsvo* néven betegsegélyző egyesületet alakítsanak. Az egyesület alapszabályait is magáévá tette a közgyűlés. A képviselőtestület a sőr fogyasztási adóját literenként 25 paráról 60 parára emelte fel, ezzel szemben megszüntette a *Játékhártya* és a *lakszusadót*. Hozzájárult a közgyűlés dr. *Hoffmann* Kálmán alpolgármester nyugdíjazásához is. Dr. *Hoffmann* Kálmán 20 évet töltött el Szubotica város szolgálatában. A közgyűlés elhatározta, hogy a volt alpolgármesternek nyugdíja címén teljes fizetését utalványozza ki, hogy ezzel is kifejezze a lakosság elismerését három évtizeden keresztül lelkiismeretesen, önzetien végzett munkájáért.

A közgyűlés nyugdíjazta még *Szalai* Kárcly *Varga* Mijó, *Milankovics* Mijó és *Temunovics* Toma városi kézbesítőket, akik valamennyien több mint 35 éviig szolgáltak a városnál.

Több kisebb jelentőségű ügy letárgyalása után *Osztójics* Szelimir polgármester, délután két órakor berekesztette a közgyűlést.

Árvaház- és menhelyközpont

Összpontosítani akarják Szubotica, Novisad, Senta és Kanizsa menhelyeit és árvaházait

Novisadról jelentik: *Ingyics* Pál noviszadi városi árvaszéki ülnök szombaton visszakeresztett információs körutazást. Az árvaszéki ülnök Szuboticát, Sentát és Sztarakanizsát kereste fel, ahol meglátogatta a gyermekmenhelyeket és az árvaházakat, amelyek vezetőivel beható tanácskozást folytatott. Tanácskozásainak eredményéről *Ingyics* Pál jelentést terjesztett a városi tanács elé.

A jelentésben a városi árvaszéki ülnök elmondja, hogy Szuboticán meglátogatta az állami gyermekmenhelyet, Sentán és Sztarakanizsán pedig az árvaházakat kereste fel, amelyeket behatóan tanulmányozott. Mindegyik intézmény vezetőjével tanácskozásokat folytatott arra vonatkozólag, hogy a négy városi jétköncyélú intézményét egyesítsék és ezáltal a célnak megfelelőbben végezzék az árva gyermekek ellátását és nevelését. A terv szerint a négy városi intézményet olyan módon kapcsolódónak egybe, hogy az egyikben a csecsemőket helyeznék el mind a négy város területéről. Itt nevelkednének hároméves korukig a mindkét nemű gyermekek. A másodikban nevelnék fel háromtól hatéves korukig a gyermekeket. Hatéves koron túl az ellátás korhatáráig a két nemű gyermekeket külön helyeznék el a másik két városi árvaházban.

Az együttműködés lehetővé tenné, hogy a gyermekeket legkésőbb koruktól kezdve minél gondosabban nevelhessék, mert az egyes intézményeknek csak az ott elhelyezett gyermekek korhatárán belül kell a gyermekekről gondoskodni, míg eddig, tekintet nélkül a gyermekek nemére, mindenkor gyermekeket neveltek az egyes városok jétköncyélú intézményeiben. *Ingyics* Pál noviszadi árvaszéki ülnök jelentésében bejelentette, hogy tanácskozásai során mindenütt nagy megértéssel találkozott az együttműködés terve, amelynek megvalósulását csak anyagi nehézségek késleltethetik.

Elkészült a legújabb jugoszláv film

A „Kocsmá” külső felvételeit Vinkovcin készítették, a műtermi jeleneteket pedig Zagrebban vették fel

Zagrebból jelentik: Pénteken mutatták be a sajtó képviselői előtt az új jugoszláv filmet, amely hazai színészekkel, belföldi rendező instrukciói szerint, jugoszláv operatőrrel és elejétől végig jugoszláv területen készült. Az új jugoszláv film nem tölt be egy egész műsort, mindössze négy felvétel, felvételei azonban olyan szépek, rendezése pedig olyan bravuros, hogy minden tekintetben dicsőségére válik a gyermekcipőben járó belföldi filmgyártásnak.

A film címe: „Kocsmá” és tanító tendenciája miatt az izákos embernek és családjának tragédiáját dolgozza fel sok színes epizóddal tarkítva. Külön érdekessége a filmnek, hogy úgy fészerepoit, mint a kisebb szerepeket kezdő beogradi és zagrebi színészek és színővendékek játszik — meglepő rutinnal. A „Kocsmá” külső felvételeit Vinkovcin, Nustárban, Ivankovon és Sztari Mikanovcin készítették, az átérlelt jeleneteket pedig a zagrebi népegyetemesi intézet filmstúdiójában vették fel. A film rendezője *Ivankics József*, a zagrebi Nemzeti Színház talentus fiatal rendezője már több rövidebb filmet csinált és minden alkalommal bizonyosságát adta rendezői rátermettségének. A „Kocsmá” főszerepét *Marjanovics Branko*, *Boltar Mileva*, *Rodin-Stein Róbert* és *Mihácsics Jelena* játszik.

Felmentették a csalással vádolt noviszadi földbirtokost

Másodszor tárgyalják Debeljacski Mita bünygyét a törvényszéken

Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszéken *Rubi Vilmos* tanácselnök büntetőtanácsa pénteken és szombaton tárgyalta másodszor *Debeljacski Mita* noviszadi földbirtokos bünygyét. *Debeljacskit* a noviszadi „Ikarusz” repülőgyár jelentette fel csalás büntette miatt és a feljelentés szerint *Debeljacski*, aki a gyár vállalat igazgatósági tagja volt, egy 240.000 dináros váltót, amelyet azzal vett át, hogy a hiányzó aláírásokat megszerezze nem adta vissza a vállalatnak, hanem a Vojvodina Banknál letétbe helyezte. A törvényszék az első tárgyaláson egyházi fogházra ítélte *Debeljacskit* és az ítéletet a felelősségi bíróság is jóváhagyta, a semmítésük azonban megsemmisítette és új tárgyalás megtartására utasította az elsőfokú bíróságot.

A pénteki és szombati tárgyaláson a bíróság újból kihallgatta a vádlottat, valamint a tanukat ezenkívül több új tanút is kihallgatott, majd a perbeszédre került a sor. *Dr. Antonjevics Dusan* államügyész védbeszéde után *dr. Csilics Szlavko* az Ikarusz gyár jogi képviselője kártérítési igényt jelentett be, majd *dr. Maties Milán* védő mondotta el védőbeszédét. A perbeszéd elhangzása után a bíróság felmentette *Debeljacskit* A felmentés ítélet ellen az ügyész és az Ikarusz-gyár jogi képviselője feleltek.

Uj szárazföldet fedeztek fel a déli sarkvidéken

Norvég pilóták birtokba vették az új területet

Osloból jelentik A norvég délsarkú expedíció új szárazföldet fedezett fel a déli sarkvidéken. Az expedíció a nyár elején indult el a „Norvégia” gőzösön Osloból és már hónapok óta kutatnak új szárazföld után a sarkvidéken. A „Norvégia” szikratáviróköszüléke jelentette, hogy az expedíció két tagja: *Risser-Larossen* és *Lützow-Holz* pilóták a VII. Haakoon-tengeren nagyterjedésű szárazföldet találtak.

A két pilótakapitány péntek reggel felderítő utra startolt repülőgépen. Ezen az uton fedezték fel az új szárazföldet, amely a Cota-Föld és az Enderby-Föld között fekszik. A repülők az új szárazföld partján leereszkedtek a tengerre, gumicsónakon kiveztek a partra és kiűzték a norvég zászlót, azután visszatértek a repülőgépre és este újból a Norvégia fedélzetén voltak. A szikratávirat közölte, hogy az új szárazföldet a norvég király nevében birtokba vették *Risser-Larossen* és *Lützow-Holz* sarkrepülő pilóták.

Mint Newyorkból jelentik, Byrd parancsnok, akit két héttel ezelőtt ellentengernagyvá neveztek ki, délsarkú expedíciójának egyik csoportja igen érdekes letre akadt a Queen Maud fennsíkon. A csoport a ugynevezett Gould-csoport, amely már hónapok óta uton van, távol bázisától, Little Amerikától, hogy a déli sark felé egyes utszakaszon raktárakat állítson fel és megkönnyítse a déli sark megközelítését. Az expedíció vezetője péntek este szikratáviratot küldött Little Amerikára, amely közölte, hogy egy szikla tövében petróleumraktárt talált, amelyet még Amundsen délsarkú expedíciója hagyott hátra. A raktárban husz liter petróleum volt és mellette két dohoz gyufa. A petróleumos kanna mellett konzervdobozt találtak, amelyben Amundsen sajátkezüli üzenetét olvasták. Az

üzenet 1912 január 16-ikán kelt, röviden ismerteti Amundsen expedíciójának tapasztalatait és közli, hogy Amundsen 1911 december 14-ikétől december 16-ikáig a déli sarkon tartózkodott. A Gould-csoport vezetője nem vitte magával ezt az írást, hanem kegyelemből visszatette a konzervdobozba és maga is elhelyezett mellé egy füzetet, amelyben megírta saját tapasztalatait a jövő délsarkú kutatók számára. A konzervdobozt ezután újból beforrasztotta és visszatette a petróleumos kanna mellé.

Elfogták az oszjeki betörőkirályt

Orgazdája jelentette fel, mert őt is ki akarta fosztani

Oszjékről jelentik: Az oszjeki rendőrség szombaton többheti nyomozás után letartóztatta *Zsvikovics Szlavko* huszonöt éves lakatossegédet, akiről kiderült, hogy ő követte el az utóbbi öt hónapban Oszjéken történt betörések legnagyobb részét.

Zsvikovics Szlavko öt hónappal ezelőtt szabadult ki a börtönből, ahol két évet töltött, mert 1926-ban Gradiskán betörést követett el. Mielőtt kiszabadult a börtönből, újból hűsös utra tért és közel száz betörést követett el Vinkovcin, Vukováron, Oszjéken és környékén.

Zsvikovics Szlavkot egyik orgazdája jelentette fel. A rendőrségen megjelent *Szutyura József* vasúti fűtő és előadta, hogy be akartak törni lakásába. A betörőkről csak hiányos szeméyleírás tudott adni. A rendőrség ennek alapján megindította a nyomozást és Szutyura közreműködésével elfogta a betörőt Zsvikovics személyében, aki azonban tagadott. Szembesítették Szutyurával és amikor megpillantotta orgazdáját, mindent beismer. Kijelentette, hogy negyven ezer dinár értékű lopott holmit adott el Szutyurának kétezer dinárért. Rájött arra, hogy orgazdája becsapta és ezért akarta kirabolni.

A rendőrség Szutyura lakásán igen sok tárgyat talált, amely betörésből származik. A rendőrség letartóztatta Szutyura Józsefet.

Franciaország nem tárgyal a Vatikánnal

A kamara költségvetési vitája

Párisból jelentik: Értélig tartott a kamara ülése és második olvasásban is eltagadta a külügyminisztérium költségvetését. *Briand* külügyminisztert úgyszólván minden egyes tételnél meginterpellálták és a baloldal többek közt azt is szóba hozta, hogy a lapok közlése szerint tárgyalások indultak meg Franciaország és a Vatikán között konkordátum megkötése céljából.

Briand a leghatározottabban cáfolta ezt a híresztelést, mert Franciaország és a Vatikán között nincs konkordátumos viszony azt ellenben mindenki tudja, hogy Elzász-Lotharingia és a Szentszék között normális kapcsolatok vannak. A külügyminisztérium nem tárgyal a Vatikánnal, az elzász-lotharingiai osztlány azonban, mint mindig, így az idén is tárgyal a Vatikánnal a fennálló szerződés megújítása ügyében. Egy másik interpellációra válaszolva *Briand* kijelentette, hogy a külügyminisztérium titkos rendelkezési alapja mindössze évi kétfélmillió frank, ami elenyészően csekély más államok titkos külügyi rendelkezési alapához képest.

Locarnói béke a francia parlamentben

A radikálisok és a szocialisták passzivitásukkal támogatják a Tardieu-kormányt

Párisból jelentik: A reggeli lapok legnagyobb része *érett győzelemnek mondja a pénteki szavazást, amelynél a kormány a külügyi költségvetés kamarai vitája során 342 szavazatot kapott az ellenzék 17 szavazatával szemben.* A Tardieu-Briand-kormánynak ez volt megalakulása óta a legszebb sikere. A lapok főleg annak a ténynek tulajdonítanak igen nagy jelentőséget, hogy a kamara két nagy baloldali ellenzéki pártja, a radikális párt és a szocialista párt ezuttal eltekintett a politikai szempontoktól és semlegességével némán jóváhagyta Briand politikáját.

A *Matin* szerint nem volt nehéz a baloldalnak a kormányt támogatnia, mert *Briand békepolitikája végéreményben a baloldal politikája.* A radikális párt és a szociáldemokrata párt a szavazástól való tartózkodással olyan masszív többséget biztosított a kormánynak, amelynek birtokában Tardieu és Briand teljhatalommal tárgyalhatnak a második hági és a londoni konferencián. A pénteki szavazás legnagyobb eredménye az volt — írja a lap — hogy a kormány és az ellenzék között létrejött a locarnói béke.

„A katolikus akció nem politizál”

A pápa feltűnést keltő karácsonyi beszéde

Rómából jelentik: Karácsony estéjén a bibornoki kollegium, a kuria és a pápai udvar tagjai felkeresték a Szentatyát, hogy szerencsekívánataikat fejezzék ki előtte. A pápa hosszú beszédben válaszolt az üdvözlésekre. Elmondta, hogy *Isten a legnagyobb boldogságot juttatta neki osztályrészül, mikor lehetősége tette a lateráni békét.* Ennek a békének már mutatkoznak is a következményei, így például az olasz királyi pár látogatása, amely, mint a pápa mondotta — nemcsak békítően, hanem valóságos vigasztalóan hatott rá.

Ezután a pápa megdicsérte a különböző funkcionáriusokat, akik nagy szeretettel dolgoztak a lateráni szerződések előkészítésén.

— Sajnos azonban — tette hozzá — ezt a dicsőretet nem lehet az összes funkcionáriusokról és politikai személyiségekről elmondani. A katolikus akciót még mindig nem kezelik úgy, amint azt a konkordátum egyik fejezete kifejezetten megköveteli. *Nem felel meg a valóságnak az az állítás, hogy a katolikus akció politizál. Ez az állítás legkedvesebb fiainom keresztül engem rágalmaz meg.*

Ezután a katolikus sajtó szomorú helyzetéről beszélt a pápa s rámutatott arra, hogy a hatóságok a katolikus sajtót és a katolikus akciót gyakran gyűlölködően kezelik. Ezután bizonyos közleményekre tett előzást, amelyeknek megjelenése ellentétben áll Róma szentségével.

A pápa nyilatkozata óriási feltűnést keltett.

Megszavazták az indemnitást Noviszad város közgyűlésén

Noviszad és Petrovaradin csatlakozása miatt nem lehet még elkészíteni a költségvetést

Noviszadról jelentik: Noviszad város képviselőtestülete szombaton délután négy órakor rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlésen *dr. Borota Branislav* polgármester elnököl és a tárgyszorokat egyik legfontosabb pontja az indemnitás kérdése volt.

A közgyűlés megnyitása után *Laklós János* polgármesterhelyettes felolvasta a belügyminisztérium leiratát. Ez a leirat jóváhagyta a városi képviselőtestületnek az évi november 19-ikén hozott határozatát, amely szerint a költségek megtakarítása és a városi vállalatok adminisztrációjának egyszerűsítése érdekében a városi gázgyár önálló ügykezelését és könyvelését megszüntetik. A gázgyár könyvelését a Városi Takarékpénztár fogja ellátni. Ugyancsak jóváhagyta a belügyminisztérium a kiszélesített tanácsnak november 26-ikán hozott határozatát is, amelyben kimondották, hogy a köztisztviselési munkálatok ellátása a város kizárólagos joga és azt magánvállalat csak akkor felhatalmazást kap. A városi kiszélesített tanács október havi rendkívüli közgyűlésén határozatot hozott, amely szerint azoknak a tisztviselőknek, akik a tisztviselőtörvény meghozatala előtt a város szolgálatában állottak, az előző szolgálati éveket, valamint a régebben teljesített katonai szolgálatot is elismerik. A képviselőtestület a közgyűlésen elhatározta a városi szabályrendelet ilyen értelmű módosítását, amit a belügyminisztérium most jóváhagyott.

A város a szegényház ellátására minden évben árlejts útján szerzi be az egész évi ételmiszer ellátást. Miután ezek a költségek ötven ezer dinárnál többet tesznek ki, a városi kiszélesített tanács jóváhagyása szükséges ahhoz, hogy az összeget a költségvetésbe állítsák. Ebben az ügyben *dr. Markovics Lázár* városi gazdasági tanácsos referált, aki javaslatot terjesztett elő az árlejts feltételeire, amit a képviselőtestület egyhangulag jóváhagyott.

Vuesetics Mile városi főszámvéző terjesztette elő ezután a városi tanács javaslatát, amelyben a városi tanács indemnitást kért. Az 1929. évi költségvetés érvénye december 31-ikén letelik és az új költségvetés csak 1930 április elséjén léphet életbe. A három hónapig terjedő időben a város vezetősége költségvetés nélkül volna kénytelen dolgozni, ami sok zavart idézne elő. A városi tanács ezért kérte, hogy a közgyűlés szavazza meg az indemnitást, amely szerint a város vezetősége a kifizetéseket és bevételeket az 1929. költségvetés tételi szerint végezheti.

Vuesetics Mile városi főszámvéző azzal indokolta meg a költségvetés késését, hogy az október 31. törvény értelmében Noviszad és Petrovaradin egy város képeznek, viszont a csatlakozásra vonatkozó végrehajtási utasítás még nem érkezett meg és így addig a közös költségvetést nem lehet előkészíteni. A főszámvéző felszólalása után a képviselőtestület egyhangulag megadta az indemnitást.

Dr. Borota Branislav polgármester ezután berekesztette a közgyűlést, amely mindössze husz percig tartott.

ORION normalizált rádiócsövekkel tökéletes a vétel!

Zsivkovics miniszterelnök nem engedte meg a beogradi városi fogyasztási adók telemelését

A miniszterelnök intézkedése a fővárosban nagy megelégedést keltett

Beogradból jelentik: December hó közepén a főváros tanácsa új fogyasztási adótarifákat léptetett életbe, amely sok elsőrangú fontosságú üzemeltetőket jelentősen megdöbbentett. Így egy vagon liszre, amely eddig a fogyasztási adótól mentes volt, kétezer dinár fogyasztási adót rótt az új tarifa, a zsír fogyasztási adóját pedig tíz dinárról kettő dinár harminc parára emelte fel köpogramonként.

Miután az új tarifa a főváros lakossága körében nagy visszatetszést keltett, Zsivkovics Petar miniszterelnök-bülgyminiszter utasította Beograd városát ennek a fogyasztási adótarifának a visszavonására. Erről az Avala a következő hivatalos közleményt adta ki:

»Mint hogy Beograd városának fogyasztási adó-

rendeletét a bülgyminiszterium tudta és jóváhagyása nélkül hozták meg és miután a fogyasztási rendelettel azokat az árucikkeket terhelik meg, amelyeket a polgárság legszegényebb rétege fogyaszt, még bizonyos luxus áruk fogyasztási adóját csökkentették, ezért Zsivkovics Petar tábornok, miniszterelnök-bülgyminiszter elrendelte Beograd városának, hogy ne szedje a fogyasztási adót az új rendelet szerint, egyben a pénzügyminiszterrel intézkedett, hogy a rendeletet helyezze hatályon kívül.

A fogyasztási adók visszavonásának hírért plakátokon még a délelőtti folyamán a főváros lakosságának tudomására hozták és a miniszterelnök-bülgyminiszter intézkedése általános örömet keltett a lakosság körében.

Ismeretlen adatok kerültek nyilvánosságra a jekaterinburgi vérfürdőről

Vojkov volt varsói szovjetkövet, az orosz cári család kivégzésének egyik rendezője, ittas állapotban részletesen elmondta a tömeggyilkosság lefolyását — A holttesteket feldarabolták, kénsavval öntötték le és máglyára rakták — Besszedovszkij, a szovjet volt párisi ügyvivője nyilvánosságra hozta szenzációs emlékiratainak első részét

Az orosz cári család kivégzésének körülményeit, mint megirtuk, Edward H. Fallows, a neves amerikai büntetőjogász ki akarja nyomozni, hogy ilyen módon minden kétséget kizáróan meg lehessen állapítani ügyfelének, Anasztázia orosz nagyhercegnőnek, a cári család egyetlen életbenmaradt tagjának személyazonosságát. Az állítólagos Anasztázia nagyhercegnő jogtandemcsca utján, mint közöltük, azt a kérést intézte a *Napló* szerkesztőségéhez, hogy közöljük azt az információit, amely szerint a cári család kivégzésének egyik szemtanúja a jugoszláviai Novibraszon él.

Öfensége Anasztázia nagyhercegnő egyenes megbízásából van szerencsém megkérni Önöket — írta Edward H. Fallows ügyvéd — hogy legyenek továbbra is segítségemre ennek a rendkívül érdekes és fontos problémának a felderítésénél. Már hosszabb ideje tartózkodom Európában és itteni kutatásaim során olyan adatok kerültek birtokomba, amelyek megadhatóak bizonyítottan, hogy ügyfelem, aki kérését egyenesen a *Bács megyei Napló*-hoz intézi, valóban Anasztázia orosz királyi nagyhercegnő.

Kérem Önöket, szíveskedjenek ezt az ügyet b. lapjukban továbbra is napirenden tartani és a lehetőség szerint szíveskedjenek az egész jugoszláv sajtót a következő értelemben informálni:

Nem célunk, hogy a cári család gyilkosait bizonyozzuk. Mi csak a gyilkosság és a gyilkosság körülményeinek ismerőit, esetleg szemtanúkat szeretnénk fel-lelteni, abból a célból, hogy segítségükkel véglegesen meg lehessen állapítani a cári pár életben levő leányának személyazonosságát. Minden látszólag jelentéktelen körülmény, minden adat és minden momentum rendkívül fontos és számomra és az Önök utján kérek ezalkalmmal is mindenkit, aki jelenleg Jugoszláviában él és tud valamit a kivégzés körülményeiről, hogy azt vagy Önökkel, vagy közvetlenül velem (American Cl. 95, Picadilly, London) közölni szíveskedjék.

A jekaterinburgi vérengzés lefolyásáról és körülményeiről most rendkívül érdekes adatok kerültek nyilvánosságra M. G. Besszedovszkij-nak a párisi szovjetkövettség volt ügyvivőjének jóvoltából.

Besszedovszkij nevét néhány hónap óta nagyon jól ismeri az európai újságírók közönsége. A G. P. U. — a cseka utóda — már régóta rossz szemmel nézte az ügyvivő viselkedését, aki az utóbbi időben azt hangoztatta, hogy szakítani akar a szovjet uraival. A G. P. U. Párisba küldte ügynökeit — nyilván azzal az utasítással, hogy Besszedovszkij tegye el láb alól. Valószínű, hogy a cseka emberei végre is hajtották volna a kapott parancsot, ha Besszedovszkij a követség palota ablakán keresztül meg nem szökik előlük.

Moszkvában in contumacia halálra ítélték az ügyvivőt, aki erre szenzációs leleplezéseket jelentett be a szovjet titkáiról. Hosszabb hallgatás után Besszedovszkij megírta emlékiratait, amelyek a szovjet sok véres titkárról rántják le a leplet. A memoárok első részében Besszedovszkij a cári család lemészárlását mondja el, az egyik gyilkos, Vojkov volt varsói szovjetkövet szá-

1924 Szilveszterén Vojkov egy kis mulatságot rendezett a követség személyzete számára — kezdő emlékiratait Besszedovszkij. — Először vacsora volt, aztán nagy ivás következett. Vojkov a kellelénél kissé többet ivott és már kezdtek rajta mutatkozni az alkohol élvezetének jellegzetes hatásai. Később visszavonult a táncoló társaságtól, bement dolgozószobájába. Kifrakta az íróasztalára a szekrényében felhalmozott konyakos és likőrös üvegeket és teljes magányban hozzáfogott az üvegek kiürítéséhez.

Hajnali félkettő tájban bejártam dolgozószobájába. Sürgős sürgött táviratot kaptunk, ezt kellett megmutatnom. Vojkov a divánon ült, halálsápadt arccal, ki-vérősbödött szemmel. Nem figyelt arra, amit mondtam neki. Nagy rubinköves gyűrűt tartott a kezében. Mikor észrevette, hogy nézem a gyűrűt, rámnézett elborult arccal és azt mondta:

— Ez a gyűrű nem az enyém... Jekaterinburgban szereztem, az Ipatjev-házban, a cári család kivégzése után.

Erre már odafigyeltem. Egészen addig, amíg misz-szión kívülre nem vitt, sohasem hagytam el Ukrajnát. Ez annyit jelent, hogy mindig legalább kilométernyire voltam Jekaterinburgtól. Mindemellett tudtam, hogy a *Polit-Bureau* egy titkos rendeletben megtiltotta rendezőnek, akik a cári család kivégzésében részt vettek, hogy menőket írjanak, vagy hogy bárkinek is elbeszéljék a történeteket.

Most azonban alkalmasnak találtam a pillanatot és megkértem Vojkovot, hogy mondjon el nekem néhány részletet erről az eseményről. Először tiltakozott, majd titokzatoskodó pózt vett fel, de végül beleegyezett. Mindemellett a lelkemre kötötte, hogy sohasem szabad nyilvánosságra hoznom azt, ami el fog nekem mondani, mert maga is aláírt egy szerződést, amelyben hallgatásra kötelezte magát.

— Tudja jól — kezdte — hogy az a gaz Junovszkij kezdett memórákat írni, a *Polit-Bureau* azonban megnevezte a dolgot és arra kényszerítette Junovszkijt, hogy égesse el a kéziratot. Ekkor határozta el a *Polit-Bureau*, hogy megtiltsa a kivégzés részleteinek nyilvánosságra hozatalát. Ez természetesen is, mert alávaló dolog volt ez a kivégzés, valóságos mézár-lás volt...

Az urali szovjet tagjai vetették fel azt az eszmét, hogy a Romanovokat ki kellene végezni. Én is tagja voltam ennek a szovjetnek. A szovjet állandóan sürgette Moszkvát, hogy rendelje el a cár agyonlövését. Arra hivatkozott az urali szovjet, hogy a környékbeli munkások már nagyon elégedetlenek a hatóságok lagymatagsága miatt. A cár úgy élt Jekaterinburgban, mint valami kellemes nyaralótelepen. Moszkva nem akarta kivégeztetni a cárt, mert arra gondolt, hogy a cár személye jó tromf lesz Németországban szemben. Moszkva egyszerűen el akarta adni a cárt Németországnak bizonyos politikai előnyök ellenében. Azt remélték, hogy a bresztliovszki bé-

aranyrutelt fog elengedni Németország, ha kiadják neki a cárt.

Lenin a cári család kivégzése ellen

Ezenkívül a központi bizottság néhány tagja, köztük Lenin is elvi okokból ellenezte a kivégzést. Lenin semmi esetre sem akart abba belemenni, hogy a Romanov gyermekeket kivégezzék. De az urali szovjet és a kommunista bizottság állandóan követelte a Romanovok halálát. Különösen az urali munkáscsoportok kellett vigyázni, mert ezek rendkívül radikális forradalmi hangulathoz voltak.

— A kommunista pári urali bizottsága 1918. július 6-án egyhangúan megszavazta a Romanovok halálának ítéletét. Az ítélet az egész családra vonatkozott. Több befolyásos kommunistát bízunk meg azzal a feladattal, hogy az ítéletet Moszkvával hagyassa jóvá. Két urali kommunista Szverdlov és Kresztinszkij, a mostani berlini követ, támogatták minket ebben a munkában. Ők tartottak fenn állandó kontaktust az urali proletariátussal és ők voltak legfőbb szószólói. Nem volt könnyű feladatuk, mert a központi bizottság tagjainak nagy része ragaszkodott ahhoz, hogy a cári családotartsuk a kezünkben, mert csak így csikarhatunk ki előnyöket Németországtól. Azt tartották, hogy csak végső szükség esetén szabad a cárt kivégezni. Ekkor azután az uraltak a legvégső eszközöz folyomódok. Kijelentették, hogy nem tudják garantálni a Romanovok biztonságát, mert a cseh-szlovák ellenforradalmárok már közelednek. Ez az érv meggyőzött mindenkit, mert az egész szovjet félt attól, hogy a Romanovok esetleg az antant kezébe kerülnek. Így aztán megpecsételődt az egész cári család sorsa.

Milyen fegyverekkel?

Gondosan tanulmányozták azt a kérdést, hogy milyen fegyverekkel végezzék ki a cári családot. Hosszas tanakodás után úgy határoztak, hogy revolverrel fognak dolgozni, mert a puskaropogás túlságosan nagy feltűnést keltene. Jurovskij, Jekaterinburg városparancsnoka és Vojkov Mauzer-pisztolyokkal voltak felszerelve.

Július 17-ének éjjelén Vojkov megjelent az Ipatjev-házban, a cári család szállásán. Felkeltették a cári családot és megizenték mindenkinek, hogy jöjjenek le a pincébe és itt készüljenek az »elszállításra«. Közölték a foglyokkal, hogy Jekaterinburgban támadásoktól kell tartani és ezért legjobb lesz, ha a pincében tartózkodnak.

Mikor Vojkov idáig ért az elbeszélésnél, elővette az óráját.

— Epen ennyit volt akkor is. Háromnegyed három. A cári család lement a pincébe.

Jurovskij, Vojkov, a cseka elnöke és a katonák az ajtóban maradtak. A cári család tagjai nyugodtan viselkedtek. Ugy látszik megszokták már az éjszakai riadókat. A család néhány tagja széken ült. Párnák voltak a székeken. A többiek állodáltak. A cár néhány lépést tett Jurovskij felé, akit az expedíció főnökének tartott. Nyugodtan megkérdezte tőle:

— Most valamennyien itt vagyunk. Mi fog most történni?

Vojkov ekkor előlépett, hogy felolvassa az urali szovjet halálós ítéletét, Jurovskij azonban nem várta ezt meg. Odalépett a cárhoz és azt mondta neki:

— Nikolaj Alexandrovics önt családjal együtt az urali szovjet határozata értelmében ki fogjuk végezni.

A cárt annyira váratlanul érte ez a kijelentés, hogy szinte gépiesen kérdezte:

— Mi?

Családja felé fordult csodálkozóan széttárt karral és összeütötte a bokáját.

A vérfürdő

Jurovskij abban a pillanatban tüzelt. Közvetlen közelből több lövést adott le a cárra, aki nyomban összeesett. A többiek is tüzelni kezdtek és az áldozatok egymásután hullottak a földre. Csak a szobalány és a cár leányai futkostak össze-vissza a helyiségben, borzalmasan sikoltozva. Jurovskij, Vojkov és a többiek ekkor rájuk rohantak és közvetlen közelből az arcukba löttek. Azt állítják, hogy néhány golyó először visszapattant a nők testéről, mert ruháikba gyémántok voltak bevarrva.

Vojkov elmondta, hogy borzalmas látványt nyújtott akkor a pince. Véres holttestek heverték a földön és arcukat eltorzította az utolsó pillanatok rémülete és a revolverek golyója. A padló egészen csuszós lett a vértől, mint valami végtőlnek a padlója. Különös szag töltötte be a helyiséget. Jurovskij nagyon nyugodt volt. Mint hivatalos ápoló, megszotha a vér látványát. Gondosan leszedte a holttestekről az összes ókszerket. Vojkov is részt kért ezekből és az egyik nagyhercegnő ujjáról le akarta huzni a gyűrűt. Mikor azonban a holttest ujját megfogta, a test hátracsett, feje nagyot koppanva és a

szájból valami különös zörejrel folyni kezdett a vér Vojkov ekkor megijedt és félreállt.

Hullák a máglyán

Rövidesen a kint várakozó teherautókra rakták a holttesteket és megindultak egy elhagyott bánya felé. Vojkov már nem ment velük, Jurovskij vezette az autót. Vojkovnak Jekaterinburgban kellett maradnia, hogy előkészítse mindazt, ami a holttestek megsemmisítéséhez szükséges. Tizenöt megbízható embert vett magához. Tökéletesen kiélesített fejszékét vettek magukhoz, ugyanolyanokat, mint amilyekkel a vágóhidakon szokták szétvágni az ökrök tetemét. Vojkov ezenkívül kénsvajat és különböző más vegyi anyagokat is vett magához.

Másnap kezdődött meg a holttestek elpusztítása Vojkov vezetésével. Ott volt Jurovskij is és többször jött ellenőrizni a munkát Beloborodov és Goloscskin. A legnehezebb feladat a holttestek feldarabolása volt. Vojkov reszketett, amikor a részleteket elmondta nekem. Elmondotta, hogy amikor ezzel is elkészültek, nagy halom véres törzs, láb, kar és fej hevert előttük összevisszaságban. A nagy halom hullarészét kénsvajal öntötték le és ezután meggyújtották. Két napon és két éjjelen át égett ez a szörnyű tűz. Kévs volt az a kénsvaj és egyéb folyadék, amelyet Vojkov magával hozott, többször kellett új készletet hozni a városból. Turnusokban őrizték az égő hulladékokat. A füst az emberhez tűrhetetlen szagát árasztotta.

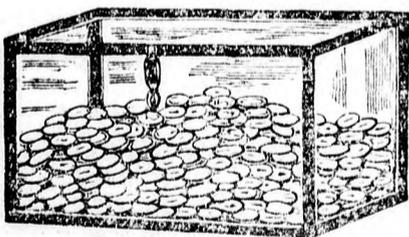
— Borzalmas volt — mondotta nekem Vojkov, mikor befejezte elbeszélését. — Jurovskij maga is kijelentette, hogy nem bírja tovább és ha még egy napig égnék a hullák, akkor a bolondok házába kerül. Ezért siettünk a munkával. A megmaradt, megszenesedett hullarészeket összehordtuk és gránátokkal felrobbantottuk azt a vastag jégkéreg, ami az elhagyott bánya nyílását fedte. Nagy szakadék támadt a jégkéregben. Ide bedobáltuk a megszenesedett csontokat és azután meg ledobtuk hozzájuk több tücsök kézigránátot. A föld megfeketedett azon a helyen, ahol a máglya állt: ezt a feketeséget galyakkal és levelekkel borítottuk el.

Borzalmas hatást tett rám Vojkov elbeszélése. Önkéntelenül is felvettem magamban a kérdést azon az éjszakán: igazolható-e a történelem egy ilyen bűntényét? De nagy rémületben nem mertem feleletet adni erre a kérdésre...

Kincsesláda láz

Január 5-ikéig lehet beküldeni a szelvényeket

Mióta a Napló kincsesládájáról az első közlések megjelentek, szakadatlanul jönnek az érdeklődések, kérdézősködések azok részéről, akik minden áron ki akarják számítani, hogy mennyi pénz van a ládikában. Hiába mondjuk és írjuk, hogy számtani műveléssel nem lehet megfejteni a láda titkát, sokan job-

ban bíznak a számológépességükben, mint a találgatásukban. Pedig mi ha számtani műveléssel akarunk volna végezni, akkor valami komplikált egyenlet megoldására tüzünk volna ki feladatát, nem pedig arra, hogy mennyi pénz van egy kezettában.

A kérdézősködések legnagyobb része arra vonatkozik, hogy a vidékiek, akik nem láthatják a kirakatba helyezett ládát, hátrányban vannak a szuboticeiakkal szemben, mert nem tudják kiszámítani, hogy mennyi pénz lehet benne. A levélnek között van egy beogradi nagy vállalkozó levele, amelyben közli, hogy próbaméréseket eszközölt s megállapította, hogy a láda súlya nem lehet csak tíz kiló, annak legalább 20—22 kilónak kell lenni. A levélnek, amely egyben bizonyítja amellet is, hogy a vállalkozói tevékenység pang s a nagyvállalkozóknak is sok a ráérő idejük — igaz van. Mi ugyan soha nem mértük le a kincsesládát aminthogy nem is olvastuk meg, hogy mennyi pénz van benne, de a láda súlya tényleg legalább húsz kiló lehet. Egy horgosi mérnök, aki a tíz kilós súly alapján valóságos mérnöki számításokkal állapította meg a pénzesláda tartalmát, ha nem is a számításában, de az összeg meghatározásában tévedhetett. Ruski Krszturrol s máshonnan is arra kíváncsiak, hogy színültig van-e a kincsesláda pénzzel. A rajz e tekintetben tényleg nem pontos. A láda színültig telj van pénzzel s nincs benne más, csak pénz, tehát a közepe sincs papírral kitömve.

A Napló impozáns karácsonyi számának megjelenése óta egymásután érkeznek be a szelvények is, amelyek a kincsesládában lévő összegekre tippelnek. Érdekes, hogy igen sok szelvény érkezett be, amely a kincsesláda tartalmát 1929, vagy 1930 dinárra te-

szi, arra gondolva, hogy vagy a mostani esztendőből akarunk bucsuzni, vagy az új esztendőt akarjuk köszönteni s ennek megfelelően raktuk be az összeget a kincsesládába. Magunk is gondoltunk erre, azonban az 1930 dinárt kevésnek találtuk karácsonyi jutalmunknak. Viszont azoknak az olvasóknak sincs igazuk, akik 20 000 dinár körüli összegre teszik a kincsesláda tartalmát. Ezek nyilván azt hiszik, hogy a mi áldozóképességünk arányban van az ambícióinkkal. Pedig sajnos, nincs módunkban egy olvasónak 20 000 dináros karácsonyi ajándékot adni. A kincsesládában lévő összeg közelebb van a kétezer, mint a huszezer dinárhoz.

A szelvények beküldésének határideje 1930. január 5-ike.

A kincsesládát királyi közjegyző nyitja ki s a benne lévő pénzt ő olvassa meg. A ládát a benne lévő pénzzel együtt az kapja, aki pontosan, vagy megközelítő pontossággal találja el, hogy mennyi pénz van a ládában. Ha többen találják el, az esetben sorsolás dönt, amelyen az igényjogosultak jelen lehetnek, hogy egymással megegyezzenek.

Szavazni csak a Napló karácsonyi számában lévő szelvényvel lehet. A szelvény nélkül érkező vadszavazatokat nem vehetjük figyelembe.

TÖZSDE

Zürich, dec. 28. (Zárlat.) Beograd 9.12 hétényolcad, Páris 20.26 egyneved, London 25.09.625, Newyork 514, Brüsszel 71.97 és fél, Milánó 26.90 és fél, Madrid 69.79, Amsterdam 207.52 és fél, Berlin 123.04, Bécs 72.41, Szófia 3.71 háromnegyed, Prága 15.26 és fél, Varsó 57.72 és fél, Budapest 90.15, Bukarest 3.07 egyneved.

Beograd, dec. 28. A tőzsdéforgalom szünetelt.

Noviszadi terménytőzsde, dec. 28. Buza bácskai 77 kilós 195—200, bácskai 78 kilós 197.50—202.50, felsőbácskai 78 kilós 200—205, hajó Tisza 78 kilós 207.50—202.50, felsőbánáti 78 kilós 192.50—197.50, délbánáti 77 kilós 185—190, szerémi 77 kilós 187.50—192.50. Árpa bácskai 63—64 kilós 125—130, szerémi 63—64 kilós 125—130. Zab bácskai 137.50—142.50, szerémi 137.50—142.50. Tengeri bacsikai garantált minőség 102.50—107.50, bácskai 100—102.50, bácskai I. 105—110, bácskai III. 125—130, bácskai IV—V. 127.50—132.50, bácskai száritott 120—125, bácskai száritott Duna 120—125, bánáti III. Duna 125—130, bánáti Begej III. 125—130, szerémi garantált minőség 102.50—107.50, szerémi 100—102.50, szerémi I. 105—110, szerémi Duna III. 125—130, szerémi száritott 120—125. Lisztek: Egy és ög bácskai 305—315, kettő 280—290, öts 240—245, hatos 185—190, hetes 140—150, nyolcas 112.50—115. Korpa bácskai jutásokban, szerémi és bánáti 90—95. Irányzat: változatlan. Forgalom: 67 vagon.

Budapesti gabonátőzsde, dec. 28. (Zárlat.) Készárúpiac, irányzat: barátságos. Buza 77 kilós tiszavidéki 23.50—23.90, felsőtiszai 23.25—23.50, fehérmezei 22.15—22.40, pestvidéki 22.20—22.45. Buza 78 kilós tiszavidéki 23.80—24.10, felsőtiszai 23.45—23.70, fehérmezei 22.40—22.60, pestvidéki 22.45—22.65. Buza 79 kilós tiszavidéki 24.10—24.55, felsőtiszai 23.75—23.95, fehérmezei 22.65—22.85, pestvidéki 22.70—22.90. Buza 80 kilós tiszavidéki 24.40—24.70, felsőtiszai 23.80—24, fehérmezei 22.75—22.95, pestvidéki 22.80—23. Pozs pestvidéki 15—15.10, másszármazása 15—15.10. Árpa takarmányta 15.80—16.50, sör, felsőmagyarországi 19.50—21.50. Zab Ia 14—15. Tengeri tiszántúli morzsolt 13.15—13.35. Határidőpiac, irányzat: jól tartott. Buza márciusra 23.59—23.60, májusra 24.55—24.56. Róz márciusra 16.43—16.44. Tengeri májusra 15.78—15.80 pengő. Árak 100 különként, budapesti fuvarparitás értendők.

Chicago terménytőzsde, dec. 28. Középfolyamok zárójelben az előző napi zárlat: Buza december (125) 127 háromnegyed, március (130.625) 130 egyneved, május (134.375) 134, július 134 háromnegyed. Tengeri december (91) 90.5, március (93.25) 93 egyneved, május (96) 95 és fél, július 97 egyneved. Róz december 105 egyneved, március 104 hétényolcad.

Winnipeg terménytőzsde, dec. 28. Középfolyamok: Buza december (138.75) 139, május (144.875) 144 hétényolcad, július (145.875) 145 háromnegyed.

Liverpool terménytőzsde, dec. 28. (Zárlat.) Buza december (9 sh 3 és fél d) 9 sh 3 háromnegyed d, március (9 sh 8 és fél d) 9 sh 8 és fél d, május (9 sh 10 egyneved d) 9 sh 10 háromnegyed d, július 9 sh 10 és fél d.

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdan 173 (—20), Apatin 224 (—20), Bogojevó 246 (—26), Vukovar 220 (—3), Palánka 178 (—16), Noviszad 181 (—10), Zemun 185 (—4), Pansevó 160 (—10), Szmederevo 260 (—9), Orsava 226 (0). Dráva: Oszijek 50 (0). Száva: Zagreb 98 (—6), Mitrovica 270 (0), Sabac 80 (—10), Beograd 136 (—130), Tisza: Senta 6 (—28), Becsej 16 (—14), Titel 181 (—12),

HIREK

— Forró lelkességgel ünnepelte Beograd népe a zetai és vrbaszi bántóságok hódoló küldöttségét. Beogradból jelentik: Szombaton reggel kilenc órakor érkeztek Beogradba a zetai és a vrbaszi bántóságok hódoló küldöttségei. A pályaudvaron beláthatatlan ember tömeg várta a küldöttségek tagjait, akiket lelkesen ünnepelt a főváros népe. Az óriási tömeg a pályaudvar előtti téren forró lelkesedéssel élenzte a királyt és Jugoszláviát, a beogradiak pedig a zetai és a vrbaszi bántóságok küldöttét ünnepelték. Csodálatos szép látványt nyújtott a küldöttségek tagjainak felvonulása. A kiküldöttek legtöbbször nemzeti viselet volt és a pompás, tarka színösszevált ruhák festői színnel és ragyogással öntötték el az utcaikat. A küldöttség tagjait dr. Sztojadinovics Mirosláv beogradi alpolgármester fővölötte lelkesedéssel fűtött hosszú beszédben. Az üdvözlésre a zetaiak nevében Matanovics Alekszander címjei ügyvéd, az otani Nerodna Ouhana vezetője, a vrbasziak nevében pedig Jusuf Hodzics Omer hihácsi polgármester válaszolt. A vrbasziak küldöttségében résztvett Princip Gavrilonak, a szarajevói merénylőnek az arca is, akit a tömeg külön lelkes ünnepelésben részesített. A tömeg ezután mentette formálódva a beogradi lakosság ünnepő sorfala között volt be a városba és a királyi palota előtt egyetemes eljenzéssel köszöntötték Öfelségét. Innen a színházterre vonult a menet és a küldöttségek tagjai ezután szállásaikra mentek Déiben egy órakor a zetaiak részére a Kaszinó-vendéglőben, a vrbasziak részére pedig az Imperial-vendéglőben adott Beograd város bankettet. Az egyik helyen dr. Sztojadinovics Mirosláv, a másik helyen Hadjina Velja alpolgármester mondtak ünnepi felkészítőt. A küldöttségeket vasárnap délután fogadja Alekszandar király Öfelsége.

— A szociálpolitikai miniszter visszatért Beogradba. Beogradból jelenti az Avala: Dr. Drinkovics Máté szociálpolitikai és népegészségügyi miniszter Zagreből, ahol a karácsonyi ünnepeket töltötte, szombaton reggel visszaérkezett a fővárosba.

— Dr. Stampar szociálpolitikai miniszteri osztályfőnök részvevő a drezdai nemzetközi higiéniai kiállítás előkészítésében. Beogradból jelenti az Avala: 1930. májusában nagyszabású nemzetközi higiéniai kiállítás lesz Drezdában, amelynek előkészítésében a kiállítás rendezőbizottságának meghívására dr. Stampar Andrija, a szociálpolitikai minisztérium osztályfőnöke is részt vesz. Dr. Stampar már el is utazott Drezdába.

— Kinevezték a dunai báni hivatal pénzügyi osztályfőnököt. Noviszadról jelentik: Öfelsége Alekszandar király Rogulics Szlavko noviszadi pénzügyigazgatósági osztályfőnököt, aki a báni hivatal pénzügyi osztályának szervezési munkálatait vezette, a báni pénzügyi osztály főnökévé nevezte ki.

— Tanári kinevezés. Szentáról jelentik: Karabás Trifun szentai tanárjelölt a napokban a beogradi tanárvizsgáló bizottság előtt kitüntetéssel tepte le a tanári vizsgát. A közoktatásügyi miniszter Karabást a prizreni főgimnáziumhoz tanárnak nevezte ki.

— A becskerekéri kerületi inspektor Szentán. Szentáról jelentik: Dr. Antula Jován becskerekéri kerületi inspektor pénteken délután hivatalos látogatásra Szentára érkezett. Este hosszabb időt töltött Gyogyevics Szlobodán polgármester és Dorogi Gavró járási szolgabíró társaságában. Szombaton délelőtt felkereste hivatalában Miodragovics Gyogyre rendőrfőkapitányt és megbeszélést folytatott vele. Az inspektor szombat délután utazott el Szentáról.

— A szentai polgármester a dunai bannál. Szentáról jelentik: Gyogyevics Szlobodán szentai polgármester Noviszadon felkereste Popovics Dáka bánt, akivel Senta várost érdeklő fontos ügyekről tanácskozott.

— A dunai bántóság területén működő temetkezési vállalatok küldöttsége Misovics segédhánál. Noviszadról jelentik: A dunai bántóság területén működő temetkezési vállalatok küldöttsége tisztelt Misovics Vidoje segédhánál és előadta a temetkezési vállalatok panaszeit. Misovics segédhán megígérte, hogy a panaszoikat meg fogja vizsgálni.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint jobbára borult idő várható sokhelyütt csapadékkal (esővel, hóval) és fagypontkörül hőmérséklettel.

— Zsidó egyházi funkcionáriusok királyi kiintézkése. Beogradból jelenti az Avala: Öfelsége Alekszandar király az igazságügyminiszter javaslatára több zsidó egyházi funkcionárust kitüntetésben részesített. Dr. Alkalay Izsák országos főrabbit a Karagyogyve csilag negyedik osztályával, dr. Klejn Adolfit, a szuboticeai zsidó hitközség elnökét, dr. Lusztig Sándor ügyvédet, a noviszadi zsidó hitközség elnökét és Deutsch Hermann szuboticeai gyárost, az orthodox hitközségek országos szövetségének elnökét a Fehér Sas-rend ötdik osztályával, Grün József molli rabbit pedig a Szent Száva-rend negyedik osztályával tüntette ki Öfelsége.

— Nagy közönség látogatta Kara Mihály noviszadi kiállítását. Noviszadról jelentik: Kara Mihály noviszadi kiállítása iránt nagy érdeklődés mutatkozik és napról-napra nagyszámú közönség látogatja a nagyszerű tárlatot. Újévkor három értékes kép kerül kiadásra. Minden katalógusban egy szám van, amellyel részt lehet venni az újvi sorsolásban.

— A noviszadi tőzsdetanács ülése. Noviszadról jelentik: A noviszadi tőzsdetanács december 30-án, hétfőn délelőtt fél tíz órakor tartja meg december havi rendes ülését, amelyen dönteni fognak arról, hogy mikor lépjenek életbe a zagrebi országos tőzsdekonferencián megállapított egységes szokványokat.

— Milfordos adóeszköztörvény. Franciaországban. Párisból jelentik: A pénzügyi bizottság ülésén megkezdés jött létre az adóeszköztörvény tárgyalásában. A kormány törvényjavaslatot fog benyújtani, amely 1147 millió frankkal csökkenti az adóterheket. A javaslatot azonnal lefűrdja a kamara, úgyhogy már január elsőjén életbe lép.

— A Rudossesziével színház vendéglátója Noviszadon. Noviszadról jelentik: A világhírű Rudossesziével színház január 2-ika és 5-ike között négy előadást tart Noviszadon. A noviszadi előadásokon Pavlov, a színház kiváló művésze, főnár, az ismert rendező, továbbá Grecsné és Dubani-Torov asszony is közreműködnek. Január 2-ikán Gogolj »Házassága« című darabja, 3-ikán Dosztojevszkij »Pán és bűnhődése«, 4-ikén Osztrovszkij: »Szegénység nem hűn« című darabja, 5-ikén pedig Dickens: »Otthon a kályha mellett« című darabja kerül színre.

— Felakasztotta magát egy plunkat korcsmáros. Noviszadról jelentik: Karácsony másnapján a lakásán felakasztotta magát Csendes Miklós András pivncai korcsmáros. A szerencsétlen ember, mire észrevették, már belehalt.

— A noviszadi szerb színtársulat befejezte szerbbráni vendég szereplését. Noviszadról jelentik: A noviszadi szerb színtársulat szombaton fejezte be szerbbráni vendég szereplését, amely szép anyagi sikerrel járt.

— Véres verekedés Szerbbránban. Szerbbránból jelentik: Véres verekedés történt karácsony másnapján Szerbbránban. Bából hazatérő legények összeveszttek egy leány miatt és a legények közül Kiss István, valamint Fehér Károly késéllel összecsúrták egymást. Mindketten súlyosabb sérüléseket szenvedtek. A csendőrség megindította a nyomozást.

— A vranjevi görögkeleti esperes kinttötése. Becskeréki jelentik: A szerb Szinódus Vlaskalin Milos esperes, vranjevi görögkeleti plébánost arany keresztel tüntette ki. A magas egyházi kinttötés átadása a napokban történt meg ünnepélyes keretek között. Először ünnepi mise volt, melyet dr. Letics Grigorije Temesvár—kikindai püspök celebrált tiz lelkes segédlete mellett. Ezután dr. Trljacs arhimandrita olvasta fel a kinttötésről szóló okmányt majd dr. Letics püspök átnyújtotta Vlaskalin Milos esperesnek a keresztet. A ritka szép egyházi ünnepségen résztvett Szandirov Sztevan kikindai tiszteletbeli esperes, Tatarovics Jovan kikindai esperes, dr. Gyurics Koszta becskeréki tanár, Damaszkín Makómus és a helyi paposság. Az ünnepségen résztvett dr. Vlaskalin Milorad belligymnisi zteri főnspektor is.

— Száz ezer dinárt szavazták meg a szentai szegények segélyezésére. Szentáról jelentik: A szentai gazdasági bizottság Gyorgyevics Szlobodán polgármester elnöklétével ülést tartott. A bizottság a megválasztásra kerülő főbdeket három osztályba sorozta. Minőségük szerint ezerhatászáz, ezerháromszáz és ezer dinár összegben kértnek egy hejt földért. A dobrovoljácok azonban csak hatászáz dinárt tartoznak fizetni egy katasztrális holdért. A szegények életével és túljáával való ellátására száz ezer dinárt javasolt a bizottság. A szegények elbátját és támogatását külön bizottság hatáskörébe utalták. A készpénz kifizetéseket a házipénztár fogja eszközölni.

— Elfogták a zagrebi díptelchon tolvajának büntetését. Zagreből jelentik az Avala: A zagrebi rendőrség táviratot kapott Antverpéből, hogy ott elfogták egy embert, aki büntetése volt Pielyk Ina grófnak, akit azzal gyanúsítanak, hogy ellopta a zagrebi székelyegyház kincseskamrájában őrzött díptelchont. Az elfogott embert Milos Markónak hívták és fia a zagrebi székelyegyház harangzójának. A rendőrség megindította ellen a kiadatási eljárást.

— Diplomáciai konfliktus Kína és Japán között. Tokióból jelentik: Az új nankingi japán követ elismerésének megtagadása miatt a japán és a nankingi kormány között diplomáciai konfliktus támadt, amelyet még globban kifejezett a nankingi kormány egy pénteken közzétett proklamációja. A japán kormány utasította nankingi ügyvivőjét, közzölje a kínai kormánnyal, hogy japán semmiesetre sem ismerheti el a nankingi kormánnyal azt a legújabb rendeltét, amely a külföldi hatalmak területenkívüliségi jogainak megszüntetéséről szól. A japán kormány továbbra is ragaszkodik az érvényben levő szerződéshez, amelynek értelmében a Kínában élő japán állampolgárok különleges jogokkal rendelkeznek, amelyekről a japán kormány sohasem fog lemondani.

Mezőgazdasági konferencia a dunai báni hivatalban a mezőgazdaság fejlesztéséről

Szövetkezeti uton akarják feljavítani a mezőgazdasági termékek minőségét

Noviszadról jelentik: A báni hivatalban szombaton délután a gazdasági körök képviselőinek részvételével konferencia volt, amelyen maga Popovics Dáka bán elnökölt. A konferenciát Popovics Dáka bán nyitotta meg, majd Novakovics, a dunai báni hivatal mezőgazdasági osztályának főnöke terjesztette elő részletes jelentését a Bánság mezőgazdasági helyzetéről. Novakovics jelentésében rámutatott arra, hogy fontos érdekek fűződnek a mezőgazdasági termékek minőségének feljavításához. Ennek az előzésre Novakovics a legjobb és legelőtravezetőbb eszköznek a mezőgazdasági szövetkezeti mozgalom minél szélesebb alapokon való léptetését tartotta.

Ezután a közraktárak ügyét tárgyalták. Az előadó ismertetése a tervezetet, amely szerint nagy közraktárak

építését tervezik, abból a célból, hogy a termelők érdekeit megvédjék. A cél az, hogy a termelők által a közraktárakba elhelyezendő terményeket minőségileg osztályozzák és feljavítsák. A rendkívül érdekes és tartalmas vitában mintegy huszan vettek részt, köztük a noviszadi kereskedelmi és iparkamara főtitkára, Koszics Mirko dr., Szankovics Sztevan volt földművelésügyi miniszter, Petrovics Sztevan tőzsdetudós, dr. Popovics-Petzy Emil lapszerkesztő és Popovics Pávlo földbírtokos.

A konferenciát a bánság most összehívás alatt levő költségvetése kapcsán tartották meg, amennyiben úgy van kontemplálva, hogy a báni költségvetésbe nagyobb összeget fognak beállítani a mezőgazdaság fejlesztésének céljaira.

— A beogradi gyáripari kamara ülése. Beogradból jelentik az Avala: A beogradi gyáripari kamara pénteken Bajloni Ignát elnöklété alatt teljes ülést tartott, amelyen dr. Popovics útkar referált a munkásbiztosítási, munkásvédelmi és a munkafelügyelőségéről szóló törvény reformjáról. A munkaadói kamarák szűkebb bizottsága már mindenütt letárgyalta a törvényjavaslatokat és véleményét felterjesztette a szociálpolitikai miniszterhez. A hivatalos bizottságok munkájának befejezése után a kamarák meg fogják kapni betekintés céljából a törvénytervezetek végleges szövegét. Dr. Popovics referált az ország elektifikálásáról szóló törvényjavaslatról is, majd az ülés elfogadta azt az előterjesztést, amelyet a kamarák nevében a joguszáv királyság villamosközpont szövetségének alapszabályjóváhagyása iránt juttattak el az építési miniszterhez. Az ülésen ezután a beogradi közegtanács új fogyasztási adótárfajáról tanácskoztak, hosszas vita után elhatározták, hogy feliratot intéznek a főváros polgármesteréhez és kérik fogadják az adótárfaj revízióját. Milicevics Dragan titkár referált a kamarák és ipar egyesületek decemberi együttes konferenciájáról, amelyen — mint ismeretes — a vám- és gyűjteményi konvenciókról tárgyaltak. Letárgyalták az ülésen az autonóm vámtarifa reformjának kérdését, a külkereskedelelem fejlesztésére alakítandó intézet problémáját, majd elhatározták, hogy kérik fogadják, hogy a mezőgazdasági termékek ellenőrzéséről szóló törvényt terjesszék ki a kómló, paprika, kender, tojás, szilva, szilvaiz és almára is. Az ülésen még néhány kisebb jelentőségű kérdés tárgyaltak le.

— Noviszadon lezárták a múlt évi adókönyveket. Noviszadról jelentik: A noviszadi városi adóhivatalban még ez év elején lezárták az 1927-es adókönyveket és néhány nappal ezelőtt fejezték be az 1928. évi adókönyvek lezárását is.

— Arzénos karácsonyi bor az örültek házában. Madridból jelentik: A madridi elmeegógyintézetben karácsonykor tömeges arzénmérgezésnek történtek és eddig már négy halott van. A mérgezéseket bor okozta, amely a tébolyda egyik szolgálja gondatlanságból olyan edénybe töltött, amelyben előbb rovarirtásra való arzéntartalmú folyadék volt. A borból nemesek az elmeegógyintézet betegjei kaptak, hanem az ápolók is. Egy ápoló, egy szolgál és két elmebeteg borzalmas kínok között belehalt az arzénmérgezésbe. Öt beteg és két ápoló állapota életveszélyes. Kivülük még tizenötön betegedtek meg és ezeknek állapota is súlyos.

— A szentai Gazdakör közgyűlése. Szentáról jelentik: A szentai Gazdakör Tóth Miklós földbírtokos elnöklété alatt a napokban tartotta évi tisztújító közgyűlést. Elnökké Tóth Miklóst, titkárrá Novoszel Jánost, pénztárossá Megadia Mátyást, könyvtárossá Kincses Pétert választották meg. A gyűlés elhatározta, hogy a Gazdakör saját helyiségeiben januárban és februárban mezőgazdasági tanfolyamot rendez. Az előadó Vuics Szávó, Novoszel János, Krsics Szávó, Bozsédár Péro, dr. Szegedi Mihály, Szegedi Imre, dr. Felsőhegyi András és a csókai mintagazdaság tisztjei lesznek. A háromezer kötetet magában foglaló könyvtár gyarapítására nyolcezer dinárt szavazott meg a gyűlés. A közgyűlésen a szegények javára 2540 dinárt gyűjtöttek össze és elhatározták, hogy minden évben költségvetésileg ezer dinárt juttatnak a szegényeknek.

— Mussolini kevesli az újszülötteket. Milánóból jelentik: A Popolo di Roma karácsonyi számában nagy feltűnést keltő cikk jelent meg, amely statisztikai adatokkal bizonyította, milyen nagy mértékben rosszabbodott Olaszországban a múlt évben a születési statisztika. A születések száma már harmadik éve állandóan csökken, ami beláthatatlan nemzeti veszedelmet jelent. A cikk, amely nyilván Mussolini sugalmazására jelent meg, az egész olasz sajtóban visszhangot keltett. A lapok a legkülönbözőbb javaslatokkal állanak elő és a születések számát részben újabb adókönyvtésekre, vagy az agglagénnyadó emelésével, részben pedig a gyermekdus családok hatáto anyagi támogatásával gondolják fokozhatóknak.

— Tisztújítás a topolai zsidó nőegyletben. Január 1-én tartja meg közgyűlést a topolai zsidó nőegylet. A közgyűlés új tisztikart is választ. A nőegylet tagjainak túlnyomó többsége Roder Oszkár elnöksége mellett nyilatkozott meg, azonban december 25-ikén, amikor az elnökválasztást meg kellett volna ejteni, formai okokból nem lehetett a közgyűlést befejezni.

— Az Egyesült Államok ragaszkodnak a kínai koncessziós területek exterritorialitásához. Washingtonból jelentik: A Fehér Házban nagy meglepetéssel fogadták azt a nankingi hírt, hogy a kínai központi kormány január elsőjén véglegesen felfüggeszti a külföldi hatalmak kiváltságait és a koncessziós területek exterritorialitását. Stimson államtitkár kijelentette, hogy az Egyesült Államok nem ismerhetik el a kínai kormányrendeletet, miután az exterritorialitást annakidején nemzetközi szerződések szövezték le, a külföldi hatalmak előjogainak felfüggesztése tehát csak új szerződések révén történhet meg. Miután pedig az amerikai kormány új szerződés megkötése ügyében nem folytatott tárgyalásokat a nankingi kormánnyal, a területenkívüli jogok felfüggesztését, egyoldalúnak kell tekintenie, amit az Egyesült-Államok nem hajlandók elismerni.

— Lezuhant egy katonai repülőgép Szkojlje mellett. Szkojljéből jelentik: Szombaton délután fél háromkor Zvjukovics Spira repülőhadnagy és Radics szakaszvezető egy Potez típusú géppel felszálltak a szkojljei repülőtéren. Amikor az aeroplán háromszáz méter magasságra emelkedett, a motor felmondta, a szolgáltatót és a gép lezuhant. Zvjukovics hadnagy súlyos sérüléseket szenvedett, Radics azonban szerencsés véletlen folytán sértetlen maradt. A repülőgép teljesen összetört.

— Halálra szurkáltak egy pivncai gazdálkodót. Noviszadról jelentik: Karácsony másnapján Pivnican véres legényháború folyt le, amelynek három súlyos és két könnyebb sebesültje van. A súlyos sebesülték között van Kopács Janko gazdálkodó is, akit halálra szurkáltak be a noviszadi közkórházba.

— A noviszadi polgári magyar daloskör Szilveszterestje. A noviszadi polgári magyar daloskör kedden a Szlobodában hangversennyel egybekötött Szilveszterest rendez.

— Nem vált be az R 101. Londonból jelentik: A Times léghajózási szakértője szerint a legújabb kísérletek alapján elhatározták, hogy az R 101. óriásléghajó burkolatát felvágják és körülbelül félmillió köbláb irtaltalmu kisebb gázburkolatot varrnak belé. Ezzel körülbelül hat tonnával növeli teherbíróképességét. A léghajó teljes irtaltalma 5.5 millió köbláb.

— Műkedvelőelődás Szentán. Szentáról jelentik: A szentai rokkantegylet műkedvelőelődája január elsőjén a városi színházteremben előadja Berezik Árpád »Parasztkisasszony« című háromfelvonásos népszínművét.

— Elődás Noviszadon a Spitzbergákról. Noviszadról jelentik: Dr. Neuner Vilmos volt nemzetgyűlési képviselő, ügyvéd, január 4-ikén, szombaton este nyolc órakor »Az arany hordó«-hoz címzett vendégében előadást tart a Spitzbergákról és Islandról. Az előadásban vendégeket szívesen látnak. Belépődij nincs.

— A vonat alá fektült egy szerelmes pár. Bécsből jelentik: Borzalmas módon lett öngyilkos egy fiatal szerelmespár Klosternoburg közelében. Szombaton reggel a vasuti pályatesten két lefejezett holttestet találtak. A kezek egymáshoz voltak kötözve és a két fej a töltés aljában, a törzstől messze hevert. Megállapították, hogy az öngyilkos párt este a vasuti sínekre fektült és várta, hogy a legközelebbi vonat lefejezze őket. A férfi egy Krusa Richard nevű huszonhároméves közkatona, a nő pedig Pichler Eszter huszonegyéves háztartási alkalmazott, aki egy klosternoburgi orvosnál szolgált. Hátrahagyott levelükben azt írták, hogy azért lettek öngyilkosok, mert nem volt reményük arra, hogy valaha is egymást lehessenek

— **A noviszadi adótárgyalások sorrendje.** Noviszadról jelentik: A noviszadi városi adóhivatal december 28-ika és január 4-ike között a következő adóktelesek 1929. évi forgalmi adójavaslatait tette ki közszemlére: bányárosok, szőlőgyártók, szőrmekeresskedők, műkögyárosok, kőfaragók, temetkezési vállalkozók, gyertyakészítők, fésűkészítők, viakszárusok, kelekötők, moztulajdonosok, filmkészítők, tudakozódó irodatulajdonosok, sapkakészítők, halkereskedők, fűszerezők, pálinka és szeszestallal kereskedők, dohánytözsdek, papucsok és bocskorosok. Ezeknek az adójavaslatai január 10, 11, 13. és 15-ikén kerülnek tárgyalásra a noviszadi állami adóhivatal ötös számú szobájában.

— **A noviszadi Juda Makkabi Szilveszter-estéje.** Noviszadról jelentik: A noviszadi Juda Makkabi sportegyesület Szilveszterkor az Olimpiában műsoros mulatságot rendez.

— **Negyven szubotical háztulajdonost megbírságot a rendőrség, mert nem tisztították el az uttestről a jeget.** A havazás és a fagy beálltával az utóbbi napokban sok panasz érkezett a szubotical rendőrségre, hogy a háztulajdonosok nem tisztítják a gyalogjárókat és így veszélyes a közlekedés az utcákon. Medakovic Dusan rendőrkapitány utasította a rendőrszolgát, hogy tegyenek neki jelentést azokról a háztulajdonosokról, akik reggel nyolc óráig a házuk előtti utcákon nem tisztították el a havat és jeget és az uttestet nem szórták be homokkal, fűszepárral, vagy más anyaggal. Az utasítás értelmében a rendőrök két nap alatt nyolcvan feljelentést adtak be. Medakovic rendőrkapitány negyven feljelentésről megállapította, hogy téves, negyven háztulajdonost azonban fejenként ötven dinár pénzbüntetéssel sújtott. A rendőrkapitányság újból felszólítja a háztulajdonosokat, hogy a rendeletnek tegyenek eleget, mert a jövőben azokat, akik nyolc óráig nem tisztítják el az uttestről a havat és az uttestet nem szórtják be, szigorúan megbüntetik.

— **A korcsmáros és a fia megverik a vendéget.** Noviszadról jelentik: Majland Béla sztaribecseji kcsmárost és fiát, Majland Jenőt a noviszadi ügyészség azzal vádolta, hogy 1924 október 8-ikán sztaribecseji vendéglőjükben Tóth Antal, aki ittasan tért oda be és állítólag lármázott, összeverték. A noviszadi törvényszék a múlt évi november 19-ikén Majlandot és fiát fejenként három évi fogházra ítélte. A noviszadi felebbviteli bíróság szombaton formai okokból megsemmisítette az elsőfokú ítéletet és új ítélethozatalra utasította a törvényszéket.

— **Halálozás.** Kuláról jelentik: Juhász Sándor nyugalmazott községi jegyző Kulán, hatvannalöt éves korában meghalt. Az elhunyt jegyzőt pénteken helyezték örök nyugalomra általános nagy részvét mellett.

— **Nyolc nap helyett kéthavi foglász.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék nyolc napi fogházra ítélte Genesics Danilót szoboráni harisnyakötőt, mert a bíróság lefoglalt ingóságait eladta. A felebbviteli bíróság Genesics büntetését két havi fogházra emelte fel.

— **Meggyújtotta magát egy öreg dán tudós.** Kopenhágából jelentik: Az egész dán fővárost izgalomban tartja Alexander Bugge egyetemi tanárnak, az ismert történetudósznak titokzatos halála. Bugge professzor egyedül ült egy külvárosi kávéház asztala mellett. A vendégek hirtelen észrevették, hogy az idősebb ur dülöngéni kezd a széken, majd rázuhan az asztalra. Gyorsan orvost hívtak, aki kocsin az egyik közeli kórházba szállította. A professzornak gyomormosást alkalmaztak, amitől magához tért. Hiába kérdezték, nem mondta meg a nevét és arra a kérdésre sem adott választ, hogy bevitt-e valami mérget? Mint-hogy gyanúsán viselkedett, bevitték egy rendőrszobára. Leült a kálya mellé, de még ott is didergett és kérte a rendőröket, hogy fűtsenek be erősebben. Kívánságát teljesítették is, majd saját kérésére magára hagyták a helyiségben, hogy alhasson. Néhány perccel később az egyik rendőr bement a szobába s rémülten látta, hogy az öreg ur ruhája lángol. Nagy-nehezen sikerült pokrócokkal elfojtani a lángokat, de addigra az öregember már olyan súlyos égési sebet szenvedett, hogy néhány óra múlva meghalt. Csak néhány nappal a halála után állapították meg róla, hogy Bugge professzorral azonos.

— **Tűzvész Hoovernél a szentestén.** Washingtonból jelentik: Nagy tűz pusztított szentestén a Fehér házban. Este nyolc óra tájban a Fehér Ház egyik szárnyában, melyben hivatali helyiségek és az elnök dolgozószobája van, rövidzárlat következtében tűz ütött ki. A lángok a nagy szélben rohamosan terjedtek és már-már elérték az elnöki lakosztályt. Két-órai megfeszített munka után sikerült a tüzet megfékezni, a Fehér Ház hivatalainak épületszárnya azonban csaknem teljesen leégett. A kár igen nagy és igen sok fontos akta is a lángok martaléka lett. Hoover elnök, aki a karácsonyestét családja és vendégei körében töltötte, elhagyta lakosztályát és fiával együtt az utcára sietett. A tűz körül hamarosan nagy tömeg gyűlt össze és rendőri kordonnak kellett a kíváncsiakat távol tartani, hogy a tüzoltók munkáját ne zavarják.

— **Uj munkabeosztás a noviszadi Járásbíróságon.** Noviszadról jelentik: Markovic Radoszláv, a noviszadi Járásbíróság vezetője 1920. évre új munkabeosztást rendelt el a noviszadi Járásbíróságnál. Markovic Radoszláv vezető Járásbíró a következő ügyeket intézi: elnöki ügyek, polgári perek egy része, az előzetes bizonysítási eljárás lefolytatása, váltóügyek, hagyatéki ügyek és bírói letétek. Lupoovic Dusan bíró a polgári perek egy része, panaszfelvételek polgári ügyekben és ingatlan ügyek. Dr. Deklics Mijó Járásbíró: a polgári perek egy része, telegkönyvi ügyek végrehajtási ügyek vezetése. Rancevic Dragisa Járásbíró: a polgári ügyek egy része és rokkantügyek. Visnyevszki Gavriló Járásbíró: a büntető perek egy része, a bünygyi iroda vezetése, a befolyt pénzbüntetések kezelése, büntető ügyekben szóbeli panaszok. Daskalovic Szetan Járásbíró: polgári ügyek egy része és polgári ügyekben való kérvények. Stribic Dragoszláv Járásbíró: telegkönyvi ügyek, végrehajtási ügyek és a kiskorúak bírójának helyettese. Szóbeli panaszok bejelentések és nyilatkozattételek, minden szombaton, délelőt 9 és 12 óra között eszközölhetők. A polgári perrendtartás 146. szakasza értelmében felek vitás ügyek perenkívüli békés elintézése céljából minden szombaton 9—11 óra között idézés nélkül is megjelenhetnek a Járásbíróságnál. Az irattárban vasárnap és ünnepnapot kivéve 9—11 óráig lehet felvilágosításokat kapni. A telegkönyv naponta, vasárnapot és ünnepnapot kivéve 9—11 óráig van nyitva. A telegkönyv közvetlenül Markovic Radoszláv vezető Járásbíróknak van alárendelve. A Járásbíróság munkajegyzőkönyveibe és a telegkönyvi jegyzőkönyvekbe a felek hétköznapokon 8—12 óráig, vasárnap és ünnepnapokon 9—11 óráig tekinthetnek be. A központi polgári és büntető ügyek irodájában, vasár- és ünnepnapot kivéve, felvilágosításokat naponta 11—12 óra között adnak. A megállapított időpontokon kívül az osztályfőnökök közléseket, felvilágosításokat nem adhatnak, iratokba betekintéseket nem engedhetnek.

— **El akarta venni a rendőr fegyverét.** Noviszadról jelentik: Kovács József sztaribecseji földművest a noviszadi törvényszék kéthavi fogházra ítélte, mert múlt évi március 26-ikán a szolgálatot teljesítő Szabó Mihály rendőrtől el akarta venni a fegyverét. A vádlott itassággal védekezett. A felebbviteli bíróság pénteken Kovács Józsefet felmentette, mert itassága beigazolódott.

— **Karácsonyi jótékonyág Kulán.** Kuláról jelentik: A karácsonyi ünnepek alkalmából a kulai jótékonyági egyesületek, valamint a különböző testületek igen sok szegény gyermeket és embert láttak el meleg ruhával, élelmiszerekkel és más adományokkal. A kulai katolikus hitközség hívei 167 gyermeket és öregembert öltöztettek fel és több mint 600 kilogram lisztet, zsírt és egyéb élelmiszert osztottak ki közöttük. A kulai protestáns-nőegylet 4100 dinár értékű ajándékot osztott szét az inségesek között. Hat gyermeket teljesen felruháztak, több szegény családot pedig tüzfával és élelmiszerekkel láttak el. A kulai ipartestület tagjai 1600 dinárt osztottak szét az elaggott iparosok és azok özvegyei között.

— **Árlejtések.** Noviszadról jelentik: December 30-ikán az apatini erdőgazgatóság irodájában háromévi tartamra írásbeli ajánlattétel útján bérbe adják a Plávna és Eukin községek közelében levő árterületek és mestereséges tavak, valamint a dunamenti halászat jogát. Kiküldési ár 80.000 dinár, bánatpénz tíz százalék. — Január 3-ikán a noviszadi térparancsnokság háromévi időtartamra bérbe adja a noviszadi Hadiszigetén levő katonai földeket. — Január 28-ikán a szubotical vasutigazgatóság háromévi időtartamra bérbe adja a dájjai vasuti vendéglőt.

— **A Bánáti Magyar Közművelődési Egyesület kulturevadása.** Beeskerekéről jelentik: A Bánáti Magyar Közművelődési Egyesület karácsony második napján irodalmi előadást tartott. A megnyitó beszédet Marton Andor, a közművelődési egyesület igazgatója mondta, majd Géczy Bella művész zongorajátéka következett, Gaál Ferenc ötödik rapszodáját játszotta főlényes technikai biztossággal és tiszta művész felfogással. Ezután Borsodi Ferenc Borsodi Lajosnak, a kitűnő beeskereki írónak tizenkilenc éves fia lépett a pódiumra és felolvasta néhány versét. Nem szerelmi dalokat, nem is a fiatalság hevétől fűtött ifjú verseket, hanem lehiggadt, érett, komoly filozófiai költeményeket adott elő, amelyekben bölcs elmélyedés és meglepően komoly költői gondolatok vannak. A következő műsorszám a Szép Ilona régi széklej népbálla szinpadai változata volt. Ebben mutatkozott be Marton Juci, aki rövid szerepbe annyit temperamentumot vitt, hogy egy csapásra meghódította a közönséget. Partnere Csányi Lajos pár szóból álló szerepében csillogtatta meg tehetségét. Ezután Fischer Károly beeskereki zeneszerzőnek két melódikus tangóját énekelte Spirra Károly. Borsodi Lajos »Iró, felolvasó és közönség« címen olvasott fel. Humora, szellemes hasonlatai, finom, csiszolt stílusa valósággal irodalmi csemegévé tette Borsodi előadását. Végül a »Csokonai szerelme« című énekes játékot mutatták be. Lilla szerepében Báthory Piri újból beigazolta, hogy tehetséges műkedvelő. Méltó partnere volt Fischer Károly Csokonai szerepében. Lilla apját Grolshammer Béla játszotta figyelmen. A zongorakíséretet Géczy Bella finoman látta el.

— **Összeülködött két tehervonat az alibunári állomáson.** Beeskerekéről jelentik: Sulyos kimenetelű vasuti szerencsétlenség történt Alibunár állomáson. A 6033. számú tehervonat, bár a védjelző tilosra állott, beszaladt a második vágányra, amelyen már ott állt az ellenkező irányból érkezett 6074. számú tehervonat. A két vonat összeütközött és a 6033. számú vonatot a karambol következtében kisiklott. A mozdony súlyosan megrongálódott. Ugyancsak kisiklott a 6074. számú vonatot mozdonya is, két kocsija pedig összetört. Sulyos Györgye, a 6074-es vonat vezetője és Kolak Sztevíán fűtő súlyos sérüléseket szenvedtek. A két sebesült beszállították a vrsaci kórházba. Az anyagi kár meghaladja a százezer dinárt.

— **Felakasztotta magát egy adal vendéglős.** Szentáról jelentik: Miklós András negyvenhétéves adal vendéglős csütörtökön éjjel feladásán felakasztotta magát és mire tettét észrevették, már halott volt. Miklós gyógyíthatatlan betegsége miatt vált meg az élettől.

— **Adomány.** Nagel Ferenc bádogos és vízvezeték-szerelő a Napló útján száz kilogram kenyert adományozott özv. Krnjajzski Sándornak. Az adományt rendezetési helyére juttattuk.

— **A beeskereki cukorgyár igazgatójának becsületsértési pöré.** Beeskerekéről jelentik: A beeskereki Járásbíróságon Nikovics Milos büntetőjárásbíró karácsony napján déli 12 órakor hirdette ki az ítéletet Elek Viktor cukorgyári igazgató becsületsértési pörében. Elek Viktor ellen Glumac Petár, a cukorgyár elbocsátott alkalmazottja indított becsületsértési pört, mert — mint panaszában előadta — Elek igazgató utasította a cukorgyár kapusát, hogy őt ne bocsássa be a cukorgyár területére, a cukorgyár tisztviselőinek pedig elbocsátás terhe alatt megtiltotta, hogy érintkezzenek vele. A tárgyaláson Elek Viktor kijelentette, hogy nem hajlandó az ügyre vonatkozólag nyilatkozni. Ezután a cukorgyár több tisztviselőjét hallgatták ki tanúként, akiknek vallomásából a következő tényállás derült ki: A panaszos Glumac Petár kormányos volt a cukorgyár egyik vontató hajóján. Mikor a hajóforgalom szünetelt, Elek igazgató más beosztást jelölt ki számára, de ő azt nem fogadta el, mire az igazgató elbocsátotta. Erre Glumac különféle feljelentéseket tett a cukorgyár ellen, mire Elek igazgató kiadta az utasítást a portásnak, hogy ne bocsássa be Glumacot a gyár területére, a személyzetet pedig figyelmeztette, hogy Glumac elbocsátása a cukorgyárnak, tehát kerüljék vele a hivatalos érintkezést. A Járásbíróság Elek Viktort a vád alól felmentette. A panaszos felebbezett az ítélet ellen.

— **Szilveszter-est a bunyevác Maticában.** A szubotical bunyevác ifjusági egyesület kedden este műsoros és táncos egybekötött Szilveszter-estet rendez a bunyevác Matica helyiségeiben.

— **Szilveszter-est a szubotical ipartestületben.** A szubotical ipartestület vezetősége közli, hogy műsoros Szilveszter-estét rendez saját helyiségeiben.

— **Hathavi börtön hatóság ellen erőszakért.** A szubotical törvényszék szombaton tárgyalta dr. Vasziljevics Ljuba tanácselnök büntetőtanácsa az emberölés kísérletének büntetével vádolt Vojnic-Gabrics Jácó szubotical gazdálkodó bűnygyét, aki a vád szerint ez év szeptember 29-ikén este a Palmaticseva-uccán Vidakovic Ivó rendőrt, aki a duhajkódó legényt csendre intette és igazoltni akarta, késsel támadta meg. A vádlott a kihallgatása során azzal védekezett, hogy a rendőr egy másik rendőr társaságában őt bevonszolta az udvarába és bántalmazta. Vidakovic Ivó tanu-vallomásában előadta, hogy a vádlott, aki az uccán duhajkodott és az embereket megtámadta, éppen a háza előtt kötelelesség szerűen igazoltni akarta, de a vádlott szembeszállt vele, kést rántott és feléje szurt. A kés nem okozott sebet, mert megakadt a derékszíjon és kettétört. Kijelentette a tanu, hogy a vádlottat egyáltalán nem bántotta sem ő, sem rendőrtársa, akivel előállították. Ruzsinszki Péter tanu előadta, hogy a vádlott őt az uccán megtámadta és bántalmazta. Juraszcsik Julia és Tumbász Etelka szemtanúi voltak annak, amikor a két rendőr igazoltatta a vádlottat. Tanu-vallomásukban kijelentették, hogy végignéztek és hallgatták az egész jelenetet, de bár egészen közelben voltak, nem hallották azt, hogy a vádlott jaggott, vagy segítségért kiáltott volna. Makszimovic Szvetiszlav vezető ügyész, aki a közzvadat képviselte, vádbeszédében kifejtette, hogy a vádlott a tanu vallomása szerint elkövette a bűncselekményt. Dedics Nikola védő felmentést kér. A bíróság bűnösnek mondotta ki a vádlottat hatóság személy elleni erőszak vétségében és hathavi börtönre ítélte.

A száj- és garatüreg

a legveszélyesebb ut, amelyen át a betegségek okozó szervezetünkbe kerülhetnek.

Ünnepségek és felolvasások alkalmával a józsi Dr. Wander-féle

ANACOT-PASTILLÁK

újjan védekezzeünk a garat- és szájüreg megbelegedése ellen. Örlékedjünk azonban oly készítményektől, amelyekkel mostanában az Anacot-pastillákat utánozzák.

— A becskerekeli Tiszti-otthon alakuló közgyűlése. Becskerekéről jelentik: A becskerekeli Tiszti-otthon egyesület a napokban tartotta alakuló közgyűlését Dragutinovics Milivoj ezredes, helyőrségi parancsnok elnöklése alatt. A közgyűlésen a tartalékos tisztek is teljes számban megjelentek. Dragutinovics ezredes megnyitotta a beszédében felhívta a tartalékos tiszteket, hogy lépjenek be az egyesületbe, hogy így az új egyesület az összes tényleges és tartalékos tiszteket magában egyesítse. Csordariés Juraj őrnagy ismertette ezután az alapszabályokat, amelyeket a közgyűlés egyhangulag elfogadott. A tartalékos tisztek ezután kijelentették, hogy valamennyien belépnek az egyesületbe. Ezután megválasztották a vezetőséget. Elnök Dragutinovics Milivoj ezredes lett.

Zeneestély a Bárán-kávéházban. Ma vasárnap, 29-ikén este, valamint Szilveszter-estéjén a Bárán-kávéházban Blazsinkovics Ede vezetése alatt álló zenekar fog hangversenyezni.

— Dalestély Kulán. Kuláról jelentik: A kulai iparos dalárda karácsony másnapján a szombori katonazenekar közreműködésével dalestélyt rendezett az Endre-tele vendéglő nagytermében. A hangverseny úgy anyagi mint erkölcsi tekintetben kitűnően sikerült.

Kraljevbregi pezsgő a vezető márka

— Megszüntették az egyik eljárást a községi bizonyítványhamisítással vádolt községi jegyző ellen. Becskerekéről jelentik: Dungyerszki Szevan eszterégi községi jegyzőt, mint ismeretes, többrendbeli községi bizonyítványhamisítás miatt jelentette fel a becskerekeli főispáni hivatal. A feljelentés alapján Dungyerszkit letartóztatták, de több hónapig tartó vizsgálati fogság után a noviszadi tábla elrendelte szabadlábrahelyezését. A becskerekeli törvényszék vádтанácsa most foglalkozott Dungyerszki Szevan egyik közokirathamisítási ügyével és úgy határozott, hogy Dungyerszki ellen az eljárást megszünteti, mert a szóban forgó esetben büncselekményt nem követett el. A többi vádpontra nézve a vizsgálat még folyamatban van és azok nemsokára szintén a vádтанács elé kerülnek és akkor fog elődlni, hogy a Dungyerszki ellen emelt többi vádaknak van-e komoly alapja, vagy nincs.

A legegészségesebb téli ruha a trikó alsónemű és kötött mellény, vagy pullover, mert meleget adnak és azonkívül a levegőt akadálytalanul a testhez engedik. Nagy választékban, leszállított áron kapható Klein Jenő speciális trikoárú üzletében, Noviszad Veliki Becskerek, Szentá.

Dr. Szász Imre fogorvos Sokolska ul. 4. külföldre utazott. Visszatérését a Naplóban közli.

— Krompholz Károly zongoramatinéja a Városi Színházban. Krompholz Károly, a szuboticei származású kiváló zongoraművész január 12-ikén hangversenyt rendez a szuboticei Városi Színházban. Krompholz legutóbb a beogradi rádióban szerepelt jelentékeny sikerrel. A hangverseny helyarái igen mérsékelték.

Férfiruha-szabás tanulásra jelentkezőket felvezet Futó Tamás szabó, Szubotica. Levelekre válaszolok.

— Megjelent a Nova Literatura új száma. A Nova Literatura tizenkettedik füzet a szokott gazdag és változatos tartalommal jelent meg. Cikkek, tanulmányok, könyvismertetések és pompás illusztrációk tarkítják a névs folyóirat új számát, amely minden könyvkereskedésben kapható. Előfizetési ára egy évre hatvan dinár. Megrendelhető a Nollit kiadóvállalatnál Beograd, Knjeginja Ljubica 28. III. emelet.

Ha nincs lakóhelyén hirdapárus,
fizessen elő
az **UJ IDŐK**-re
képes szépirodalmi hetilap,
negyedévre 80 dinár,

MAGYARLÁNYOK-ra
képes lap fiatal lányok számára,
negyedévre 25 dinár
AZ ÉN UJSÁGOM-ra
képes heti gyermeklap,
negyedévre 20 dinár

Előfizetését közvetlenül minden könyvkereskedő és hirdapárus is megküldje be az előfizetési díjat a kiadóvállalatnak az **Általános Hitelbank r. t.-hoz,**
Opšta Kreditna Banka D. D. Szubotica

— Tilos volt a karácsonyfa Szovjetországban. Varsóból jelentik: A karácsonyi ünnepekre száz meg száz katolikus család jött át a fehér-orosz szovjet-köztársaságból lengyel területre, hogy megüljék az ünnepet. Elbeszélésük szerint a szovjethatóságok az idén minden eddiginél irgalmatlanabban hajtották végre azt a tilalmat, hogy a karácsonyt nem szabad megünnepelni. Igen sok katolikus papot letartóztattak, a parasztok házában lefoglalták a karácsonyi ünnepekre sült kalácsot, karácsonyfát sehol sem tűrtek. A katolikus menekültek a lengyel templomokban voltak karácsonyi misén.

— A sztaribecsejli zsidó ifjúsági egyesület műsoros Chanuka-ünnepélye. Sztaribecsejiről jelentik: A zsidó ifjúsági egyesület vasárnap délután műsoros Chanuka-ünnepélyt rendez a Central-szálló nagytermében. Az ünnepély iránt városszerte nagy az érdeklődés.

A sok szép asszony és leány méltán kelt nálunk feltűnést főleg az itt járó idegenek körében. Kötelességünk tehát ezt a nemzeti szépséget fenntartani, sőt fejleszteni és épen ezért nem szabad megengedni, hogy az arc- és testápolásra káros hatású, káros ki nem próbált szereket használjanak. A Feller-féle kipróbált és ártalmatlan Elsa-készítmények és pedig az Elsa-krém-pomádé, az Elsa-hajnövesztőkenőcs, az Elsa-szappanok, az Elsa-shampoo, az Elsadont-fogkrém, az Elsa-Sachet olesók és céljuknak mindenben megfelelnek. Szépség- és testápolásra csak Elsa-készítményt kérjen. Postán is megrendelhető Feller-gyógyszerésznél Stubica Donja, központ 185.

— A noviszadi orosz Matica operette'adása. Noviszadról jelentik: A noviszadi orosz Matica műkedvelő gárdája január 11-ikén az Olympiában, beogradi orosz színművészek közreműködésével, előadja a »Natalka Poltavka« című orosz operettet, január 7-ikén pedig az Aero-klubban rendez műsoros táncestélyt az orosz Matica.

— A Színházi Élet újévi száma. A Színházi Élet újévi száma már megjelent. A lap kitűnő tartalma méltán rászolgál az érdeklődésre. Teljes terjedelmében közli a »Hajnalban, délbén, este« című darabot is. A lap a Literáriánál kapható.

Az adal Teniszklub Szilveszter-estére nagyszabású tea-estélyt rendez. Meghívókat nem bocsájtanak ki.

A »Phönix« Életbiztosító Társaság legújabb üzleti jelentése. A »Phönix« Életbiztosító Társaság legújabb üzleti jelentése a következő örvendetes számadatokat tartalmazza: a fedezeti összegek dinárértékre átszámítva az 1929. év végén 2.000.000.000 dinár. A lekötött életbiztosítások állománya dinárértékre átszámítva az 1929. év végén 18.000.000.000 dinár, amelyből a Jugoszláv Királyság területére több mint 700.000.000, azaz **hét százezer millió dinár esik.** A társaság munkaköre az összes európai országokon kívül még a következő államokra is kiterjed: Levante, Egyiptom, Palesztina, Törökország és még sok más ázsiai és tengerentúli államra. A Jugoszláv Királyság területén Zagrebban, Ljubljanában, Szarajevóban, Oszijszéken működik fiókgazgatóság, Szubotícán, Noviszadon, Veliki Becskerekben pedig fiókok fejtenek ki működést. A Jugoszláv Királyság területének igazgatósága Beogradban, Knjeginja Ljubica 15. szám alatt székel.

— A noviszadi Neven műsoros táncmulatsága. Noviszadról jelentik: A noviszadi Neven delegáció január 8-ikán hangverseny-műsorral egybekötött táncmulatságot rendez a Szloboda nagytermében.

— Vörbe'ulladt házimulatság Zsednlikén. A karácsonyi ünnepek alatt Baka István zsedniki gazdálkodó házában mulatságot rendezett a fiatalok. A mulatozó legények között ott volt egy Babics Blasko nevű fiatal legény is, aki ittás állapotban összeszólt a vendéglátó gazdával, Baka Istvánnal és a szóváltás hevében annyira feldühödött, hogy felkapott egy széket és azt Baka István fejéhez vágta. Baka István ekkor kirohant az udvarra, magához vett egy baltát és a meglepetéstől védekezni sem tudó Babics Blaskót többször fejbesújtotta, úgyhogy a legény véresen összeszett. Babics Blaskót eszméletlen állapotban beszállították a szuboticei közkórházba, ahol még nem nyerte vissza eszméletét és az orvosok aggasztónak tartják állapotát.

Epe- és májbetegségeknél, epekő és sárgaság esetében a természetes »Ferenc József« keserűvíz a hasi szervek működését élénkíti tevékenységre serkenti. Klinikai tapasztalatok igazolják, hogy az otthoni ivókúra különösen hatásos, ha a »Ferenc József« vizet kevés forró vízzel keverve, reggel éhgyomorral isszuk. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

SPORT

A Zách-serleg döntő mérkőzéseit játsszák le vasárnap

Sport—Zsák és SzAND—Sz. M. T. C. mérkőznek az utolsó fordulóban

Zách Jenő serlege, mint az eddigi fordulóknál élénk és érdekes mérkőzéseiből is megállapítható, jó szolgálatot tett a futballsport szuboticei híveinek. A serlegért kiírt mérkőzések lehetővé tették, hogy a hivatalos kapuzárás után is foglalkoztassák a csapatokat, amelyek komoly felkészültséggel és nagy ambícióval vették fel a küzdelmet a serlegért.

A lejátszott fordulóknál — mint ismeretes — a SzAND két ponttal vezet a serlegmérkőzéseken, második a ZsAK két ponttal, míg az SzMTC és a Sport egyenlően 1—1 pontot szereztek. Vasárnap a serlegmérkőzések utolsó és egyben döntő fordulójára kerül lejátszásra a Sport—ZsAK, illetve a SzAND—SzMTC csapatai között.

Mindkét mérkőzés már magában véve is nagy vonzóerővel bír, érdekességüket azonban a találkozás döntő jellege nagy mértékben fokozza. A SzAND ugyanis még nem tekinthető a serleg biztos győztesének, mert ha vereséget szenved az SzMTC-től és a ZsAK nagyarányú győzelmet tud aratni a Sport felett, akkor a vasutascsapat viszi el a serleget. Miután a második helyezettek vigaszdíjat tüztek ki, amelyet

még valamennyi résztvevő elnyerhet, az utolsó mérkőzésen előreláthatólag még mindegyik csapat megkísérel a győzelem megszerzését.

A SzAND határozottan favorítja a serlegdöntőnek, amelynek győzelmét márcsak azért is ambicionálnia kell, hogy revansot vehessen az SzMTC-n a bajnoki mérkőzésen elszenvedett vereségért, amely egyetlen veresége volt a bajnokságnak az őszi szezonban. A SzAND rendelkezésére álló legjobb együttesét állítja ki a mérkőzésre, ugyanúgy az SzMTC is és a találkozás így kitűnő sportélménynek ígérkezik.

A ZsAK multheti kiváló szereplése után fokozott érdeklődés előzi meg a Sport csapatával való mérkőzését. Ha a vasutascsapat meg tudja ismételni az SzMTC ellen mutatott kitűnő játékát, akkor legalább egy pontot szerezhet a kék-fehérektől, akik bizonyára mindent elkövetnek, hogy korrigálják multheti gyenge eredményüket. A mérkőzés kimenetele teljesen nyílt, annyi azonban bizonyos, hogy a csapatoknak legjobb tudásukkal kell megküzdeniük a győzelemért.

A mérkőzést a SzAND-pályán játsszák le fél-egy, illetve két órákor.

A zagrebi Concordia külföldi turája

Az eddigi eredmény: 1 győzelem, 1 vereség

A zagrebi Concordia a karácsonyi ünnepek alkalmából hosszabb külföldi túrára indult és úgy Németországban, mint Svájcban több mérkőzést kell lejátszania. A csapat eddig két mérkőzést abszolvált, az egyiket megnyerte, a másikat elvesztette.

A túra felszerelésével indult, amennyiben az első mérkőzést a bajorországi Hofban a Bayern ellen nehéz küzdelem után elvesztette. A féldobban 2:2 volt az eredmény, a második féldobban azonban a bajorok fellökerekedtek és 4:3 arányban győztek. A második mérkőzés színhelye Plauen volt, ahol a városi válogatott mérte össze erejét a zagrebi együttesel. Ezt a

mérkőzést a Concordia 3:1 arányban könnyen nyerte meg.

Németországi mérkőzéseinek lejátszása után a Concordia Svájcba megy, ahol először Baselban fog szerepelni.

PARIS

Viktoria Zsiskov (Prága)—Olimpique 5:0 (3:0).
Slavia (Prága)—Ked Star 5:0 (2:0).

GENUA

Genova 1893—Ausztria (Bécs) 5:0 (2:0).

BARCELONA

Admira (Bécs)—FC Barcelona 2:2 (1:1).

TURIN

Torino—Juventus komb.—WAC (Bécs) 2:0.

CREMONA

Wacker (Bécs)—Cremonse 5:3.

TRIESZT

SS Triestina—Floridsdorf (Bécs) 2:1.

LIPCSE

Sparta (Prága)—Wacker-Portuna komb. 9:1 (5:9).

CASALE

FC Casale—Nemzeti 2:0 (1:0).

MILÁNO

Hungária—Ambrosiana 3:2 (2:1).
FC Miláno—Hungária 3:2 (1:0).

RÓMA

III. ker. FC (Budapest)—AS Róma 2:1 (1:0).
Lazio—III. ker. FC 3:1 (0:0).

VELENCE

Bástya—AS Venezia 3:2 (0:1).

FERRARA

Bástya—Spal 5:3 (4:1).

VERONA

Nemzeti—FC Verona 2:1 (0:0).

KÖZGAZDASÁG

Januárban megalakul a Duna-bánság ipar-
testületeinek szövetségeHamis hírek terjesztése miatt feljeleníti a noviszadi ipar-
testület azokat, akik a vezetőség ellen panaszra mentek

A noviszadi iparrestületben régóta éles ellentétek vannak a vezetőség és a tagok egyes csoportjai között. Karácsony másodnapján a noviszadi iparrestület üzenegy elégedetlen tagja küldöttségben jelent meg Popovics Dáka háznál, ahol panaszt tettek az iparrestület ellen.

Az iparrestület vezetősége pénteken este ülésre hívta össze az igazgatóságot, amelyen elsősorban a háznál eljáró küldöttség által szavazott panaszokkal foglalkoztak. Az iparrestület igazgatósága egyhangúlag elítélte a panasztevő tagok eljárását és elhatározta, hogy a küldöttség valamennyi tagja ellen hamis hírek terjesztése miatt feljelentést tesz.

Az igazgatósági ülésen felolvasásra került a noviszadi kereskedelmi, gyáripari és iparkamara és a noviszadi rendőrség együttes döntése, amely szerint az iparrestület szabó szekcióját utasítják, hogy munkakörét hozza összhangba az érvényben levő ipartörvény megfelelő rendelkezéseivel. Az iparrestület szabószekciója ellen évek óta panaszok hangzanak el, hogy a szekció a törvényes rendelkezéseket nem tartja be.

Az iparrestület elnöksége bejelentette, hogy a szövetségi alapon létesítendő iparosithon alapszabályait jóváhagyták, a szövetségi cégjegyzése is megtörtént s az iparosithon megkezdheti működését. Ed-

dig 200 darab 200 dináros szövetségi részjegyet jegyeztek le, de a jegyzés tovább tart.

Tudomásul vette a gyűlés, hogy a kereskedelmi miniszter az Iparrestület háromosztályos esti tanfolyamát, az iparos tanoncok háromosztályos iskolájával egyenrangúnak minősítette. Az iparrestület részéről a noviszadi általános ipariskola iskolaszékébe három évi időtartamra Abramovics Milán, Silies Sztanoje, Malosics Vászó és Tepavac Makszimot választották meg.

Az igazgatóság újabb pályázatot hirdetett a megüresedett iparrestületi titkári állásra.

A noviszadi iparrestülethez a dunai bánság számtalan rokonrestületétől megkeresések érkeztek, amelyek a dunai bánsági iparrestületek szövetségének megalakítását sürgetik. Az elnökség bejelentette, hogy ennek érdekében már illetékes helyen lépéseket tett és a szövetség megalakítása valószínűleg januárban meg fog történni.

Végül foglalkozott az iparrestület Hajós Gyula, a noviszadi Schiff Ábrahám cég főnökének ismeretes javaslatával, amely szerint Noviszadon állandó kereskedelmi, gyáripari és ipari kiállítás létesítenék. Az iparrestület vezetősége lemondott a vállaltáról, amelynek keresztülvitte érdekében hathatósan közreműködni kíván.

A csődtörvény

(Folytatás)

38. §.

A csődtömegbe kerül mindaz, ami a megtámadott jogügyletből nem jutott a közadós vagyonába, vagy amit abból elidegenítették vagy nem érvényesítettek. Ha ez nem eszközölhető, kártérítésnek van helye.

A megtámadott ellenfél rosszhiszemű birtokosnak tekintendő, míg örököse csak akkor, ha tudott vagy tudnia kellett oly körülményekről, amelyeken az örökhagyó ellen indított megtámadási igény alapul.

Aki a megtámadott ügyelre történt teljesítést jóhiszeműen és ingyenesen fogadta el, azt annyiban kell visszatéríteni, amennyiben azzal gazdagodott, kivéve ha jogszerzése mint visszterhes is megtámadható.

39. §.

Ha harmadik személyek oly dolgokra, amelyek megtámadás folytán a csődtömegnek visszatérítendő, megtámadhatatlan jogokat szereztek, ez esetben az, akinek birtoklása idején a dolgok megterheltek — köteles a csődtömegnek a kárt megtéríteni, ha jogszerzése az illető birtokos részéről megtámadható volt. A 38. §. 3. bekezdése itt is alkalmazandó.

40. §.

A megtámadott ellenfél követelheti, hogy az általa szolgáltatott ellenérték a csődtömegből — amennyiben az ott még felalálható és felismerhető, visszatérítesse, vagy pedig hogy megtérítesse neki az, amivel a tömeg mint ellenszolgáltatással gazdagodott. Az ezen felüli követelés, valamint az az igény, amely feléledt az által, hogy a hitelező elozet tett a megtámadási keresetnek — a csődben csak mint csődkövetelés érvényesíthető.

41. §.

A megtámadott követelésbe nem számítható be az a követelés, amelyet az a fél, aki ellen a megtámadás irányul, a közadóssal szemben támaszthat.

42. §.

A megtámadási jog keresettel vagy kifogással érvényesíthető.

A kereset a csődnyitás után egy év alatt indítandó, ellenesében a megtámadási jog elévül.

A felperes követelheti, hogy a perbírószak rendelle el a per feljegyzését abban a nyilvánkönyvben, amelybe a feljegyzés a kereset sikere esetén feljegyzendő lesz.

Az ily feljegyzésnek az a hatálya, hogy a megtámadási perben hozandó ítélet mindazokkal a személyekkel szemben érvényes, akik a perfeljegyzés után az illető ingatlanra valamely nyilvánkönyvi jogot szereztek.

MÁSODIK FEJEZET.

Csődkövetelések

Külön kielégítési jogok

43. §.

Ha a csődtömegben oly dolgok foglaltatnak, amelyek egészben vagy részben nem a közadóst illetik meg, az ezekre a dolgokra vonatkozó dologi vagy kötelmi igény az általános jogszabályok szerint ítélendő meg.

Ha ilyen dolog a csődnyitás után idegenített el, a jogosított követelheti, hogy a csődtömegből különítessék el a már teljesített fizetés, vagy pedig, ha fizetés még nem történt ruháztassék rá a fizetésre vonatkozó követelés, de a kereset érvényesítésével a jogosított nem veszti el további megtérítéshez való jogát, amely őt az általános jogszabályok szerint megilleti.

Ha a közadósnak, vagy a csődvagyon kezelőjének megtérítendőek volna a visszaadandó tárgyra fordított kiadásai, vagy azok a kiadások, amelyek a behajtással jártak, ezek egyidejűleg ellenszolgáltatás mellett megtérítendőek.

44. §.

Az eladó vagy a vételi bizományos követelheti, hogy visszaadassék a közadós részére más helyről szállított áru, ha a közadós a vételárat még nem fizette ki teljesen, de az említett jog nem illeti meg az eladót vagy bizományosát, ha az áru még a csődnyitás előtt

érkezett rendelkezési helyére és azt a közadós vagy helyette más valaki őrizetbe átvette.

A csődtömeg tartozásai

45. §.

A csődtömeg tartozásai:

1. a csődeljárás költségei; a csődtöt megelőző csődönkívüli kényszerregezés költségei egy tekintet alá esnek a csődeljárás költségeivel, ha a csőd a csődönkívüli kényszerregezési eljárás megszüntetésével egyidejűleg vagy pedig az eljárás befejezését követő tizenöt nap alatt előterjesztett kérelemre nyitattik meg;

2. a csődtömeg fenntartásával és kezelésével járó kiadások, valamint a csődeljárás folyamata alatt csődékes köztartozások; vonatkozik ez a munkásbiztosításról szóló törvény 157. §-ában említett és egyéb törvényekben előírt biztosítási illetményekre;

3. a csődvagyon kezelőjének jogügyleteiből származó követelések, továbbá az adósnak és a kényszerregezési vagyonfelügyelőnek azokból a jogesetlekményeiből eredő kötelezettségek, amelyek a csődönkívüli kényszerregezési törvény rendelkezései szerint az adós fizetésének a folytatása céljából meg vannak engedve, ha a csőd a csődönkívüli kényszerregezési eljárás megszüntetésével egyidejűleg vagy pedig az eljárás befejezését követő tizenöt nap alatt előterjesztett kérelemre nyitattik meg;

4. azon kétoldalú szerződések teljesítésére vonatkozó igények, amelyekbe a közadós helyett a csődvagyon kezelője lépett;

5. a csődtömeg jogtalan gazdagodásából eredő igények;

6. a csődnyitás után elhalt közadós legszükségesebb temetési kiadásai.

Denaturált petroléum forgalomba hozatala.

Az egyedürléti vezérigazgatóság a petroléum denaturálásáról és eladásáról szóló rendelet első szakaszát olyképpen változtatta meg, hogy a belső mezőgazdaság érdekében megengedte a belső petroléumfinomítónak, hogy traktorok és mezőgazdasági gépek részére petroléumot denaturált állapotban is eladhassanak. A rendelet felsorolja azokat a gépjárműveket, amelyek számára ilyen denaturált petroléumot el lehet adni.

Uj tolltűkötő a Dunán. Noviszadról jelentik: Az általános hajózási igazgatóság közlése szerint a Panesevó melletti Ivanovó községnél lévő téli kikötőt állandó téli kikötőnek nyilvánították és a panesevói révkapitány-ság hatáskörébe rendelték. A téli kikötőben a többi téli kikötőre megállapított telelési díjak érvényesek.

Kövezési munkálatok Noviszadon. Noviszadról jelentik: A noviszadi városi műszaki hivatal a jövő héttől kezdve a híd a Duna-mentén terjedő utat kikövezési munkálatot. Ezt az utat makadam-rendszer szerint kövezik ki.

Megszűnik a noviszadi pénzügyigazgatóság vámosztálya. Noviszadról jelentik: A noviszadi kereskedelmi és iparkamara jelentése szerint a pénzügyminisztérium új rendelete értelmében megszűnik a noviszadi pénzügyigazgatóság mellett működő vámosztály. A rendelet értelmében a noviszadi pénzügyigazgatósághoz tartozó hezdáni, belacrkvai, szuboficai, noviszadi, vrsnei, velikai, kindai és szmederovýi vámhivatalok a jövőben közvetlenül a beogradai pénzügyigazgatóság hatáskörébe fognak tartozni.

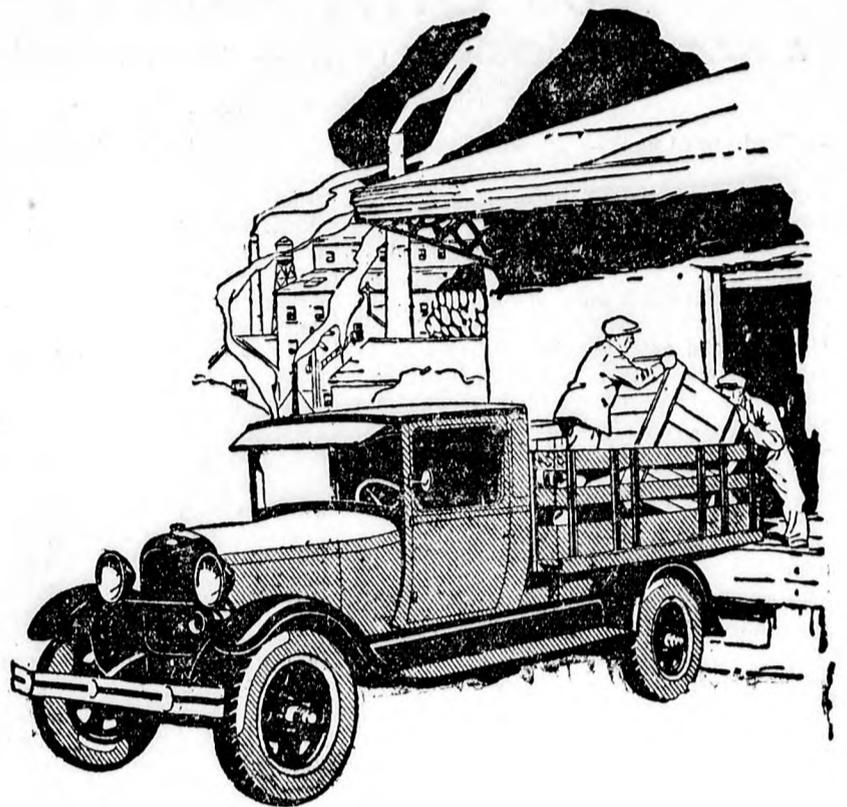
Jugoszláv kiállítók a budapesti tavaszi árumintavásáron. Noviszadról jelentik: A noviszadi kereskedelmi és iparkamara felhívást bocsátott ki a Dunabánság gyáriparosaihoz és kereskedőikhez és értesítette őket, hogy a tavaszi budapesti nemzetközi mintavásáron jugoszláv kiállítók is résztvehetnek. Azok, akik a kiállításon részt akarnak venni, ebbeli szándékukat jelentessék be a kamaránál, amely az egyes kérvényeket el fogja juttatni a kereskedelmi minisztériumhoz. Kiállítási helyekről a kereskedelmi minisztérium gondoskodik. A kiállítási, szállítási és kiviteli költségeket a kiállítóknak kell viselniük.

Szentl és szrbobráni gazdák látogatása a noviszadi baromfi- és sertéstelepeken. Noviszadról jelentik: Szombaton szentl és szrbobráni gazdák Noviszadon meglátogatták Gerich István, Vujiics Száva és Misics Franjo baromfi, valamint sertéstenyésztőt. A gazdák ezután megtekintették a noviszadi tejgazdasági szövetséget telepét is.

Megalakult a becskeréki járási mezőgazdasági bizottság. Becskerékről jelentik: A becskeréki főszolgabíró hivatalban a napokban széleskörű értekezletet tartottak dr. Dzsigrszki Miladen járási főszolgabíró elnöklete alatt. Az értekezleten megalakították a járási mezőgazdasági bizottságot, amelynek tagjaivá a következőket választották meg: Krsztics Sztvetozár (Perlez), Milovanesev Milovan (Szrpszkitebej), Katicics Szlavko (Begejszvetiguraj), Nedeljkovics Milán (Orlovát), Orbel Ferenc (Kovitjanin), Bajancu Juon (Velikitorák), Gjukics Jován (Malitorák), Avender József (Banatszkideszpotovác), Gjukin Milivoj (Szrpszkitebej), Purkov Zsarkó (Szrpszkiaaradác), Gelten János (Katarina), Végh András (Novitebej), Kolonics Milán (Sztaračeska), Kruiacski Milivoj (Česka), Grujics Tódor (Jankovoszt), Lizorkics Andrija (Szlovacsziaradác), Petri Antal (Klek), Ehrenreich Péter (Martínica) és Zadunajszki János (Beloblátó).

Az új Ford 1½ tonnás teherautó

gyors és gazdaságos teher-
szállításra.

Ma már senki sem kételkedik abban, hogy az autón való szállítás minden tekintetben előnyösebb az állatokkal való vontatásnál. Mégis nagyon sok üzletember ily ósdi szállítóeszközt használ, emellett teljesen figyelmen kívül hagyja vállalatának gazdasági érdekeit és azt a feladatot, mely tulajdonképen minden üzleti vállalkozásnak legfőbb célja: a lehető legnagyobb fogyasztó körzet szükségletét bizonyos rövid idő alatt fedezni.

A manapság mindinkább érezhető versenyben a gazdaságosság és gyorsaság leglényegesebb tényezői az üzleti életnek, mert csakis ezek adják meg valamely vállalatnak az életképességet és fejlődési lehetőséget.

Az új 1½ tonnás Ford teherautó már első megjelenése alkalmával bebizonyította, hogy ezen feladatoknak a legteljesebb mértékben megfelel. Saját érdekében ne mulassza el, hogy ezen tényről személyesen is meggyőződést szerezhessen. Ön aligha engedheti meg magának, hogy elavult nézetek alapján dolgozzon.

Fiatalítsa meg vállalatát a legmodernebb újkori közlekedési eszköz: a másféltonnás FORD teherautó alkalmazásával.

Előnyei:

Bevált 40 HP motor
Hatkerékfék rendszer
Rugózás elől: kereszttrugó és Houdaille lökésgátló;
hátsó: Cantilever hosszrugók
A golyós- és görgőscsapágyak szokotian nagy száma
Rendkívül szilárd építés
Ford anyag
Triplex szélvédő üveg
Legnagyobb biztonság és egyszerű kezelés
Gazdaságosság
Ford-Service

Árak:

Teherautó alváz	Din. 51.900
Teherautó nyitott vezető ülésel és pricc- felépítménnyel	„ 63.500
Teherautó csukott vezető ülésel és rácsos- pricc felépítménnyel	„ 67.500
Teherautó csukott vezető ülésel és Ex- press felépítménnyel	„ 66.400

Ezen árakban bennfoglaltatnak a vám és pótkerék (gumi nélkül), elülső lökhárítók, rövid hágsók, hátsó sárhányók nélkül.

Árak kötelezettség nélkül. Kérje a legközelebbi Ford képviselőtől a kocsit díjmentes és kötelezettség nélküli bemutatását.

UTAZÁS A FÖLD KÖRÜL 280 ÓRA ALATT

A ZEPPELIN VILÁGKÖRÜLI UTJA — IRTA: VÉCSEY ZOLTÁN

— Copyright by Bácsmezei Napló —

— Verdammed fool! — sziszegte kifogástalan angolsággal.

Annyira meglepődtem, hogy azon nyomban eleresztettem a karját.

— Pardon... bocsáss meg... nem értem... — hebegtem.

Lesújtó pillantással mért végig.

— Mit kíván?

Ujból angolul szolt hozzám.

Miért titkolta el ez a nő előlem idáig, hogy angolul is beszél? — merült föl bennem önkéntelenül a kérdés. A tréfa azonban bosszantott.

— Elég legyen már, Oduska, — szólaltam meg haragosan. — Ne teremtsen kínos szituációt részemre a barátaim előtt.

Ugy nézett rám, mintha örült volna.

— Ha nem hagy fel a molesztálásával, rendőrt hívatok. Nem tudom, hogy ez önöknél Európában szokás-e, de mégis hallatlannak tartom, hogy egy férfi meg merjen támadni egy ismeretlen nőt az uccán.

Most már én is angolra fordítottam a beszédet.

— De, kérem... nem értem...

Kétségtelen, hogy Oduska volt, vagy pedig valami boszorkányság történt velem. Még az orrán is megjelent az a tüzipiros folt, amely Oduskára szokott ki, amikor valami nagyon gorombát akart mondani nekem. A kínos jelenet nagyon emlékeztetett egy tavaszesti randevura, amikor megkéstem s Oduska a sarkon álló villanyóra alatt legazemberezett.

— Most már elég, uram!

Méltóságteljesen fordított hátat és továbbment. A japánok már a jelenet kezdetén visszafordultak s most utánuk kullogtam. Zavaromat igyekeztem elpalástolni, de a különös incidens nem ment ki a fejből. Elhatároztam, hogy világhosszú deritek az ügyre. A postára siettem s dringend-táviratot adtam fel Oduska címére. Valami ilyest írhattam benne:

»Csütörtökön hajnalban indulunk. A bucsu pillanatában minden érzésem magánál van.«

Most már megnyugodva mentem ebédelni. Délután a Bodeni-tó partján kószálgattam s begyalogoltam Lindauba. Meglehetősen fáradtan tértem a szállodába. A nap már lenyugodott. A portás táviratot adott a kezembe. Az én táviratom volt, amelyhez a postahivatal piros blankettát mellékelte. Idegesen futottam végig a sorokat:

»Cimzettnek a táviratot nem lehetett kézbesíteni, mert elutazott.«

Püff neki, a helyzet mindjobbán bonyolódik.

Vacsoránál újból találkoztam a japánokkal és Haraiba barátunk indítványára a társaság egy bárba vonult. Utottan néztem végig a programot, amely egy friedrichshafeni bárban éppen olyan, mint Pozsonyban. Alig tudtam ásitásomat visszafojtani, amikor hirtelen villamos áram szaladt végig tagjaimon. Az ajtón Oduska lépett be egy magas, borotvált, szemkingos ur kíséretében. Oduska ragyogóan nézett ki estélyi ruhájában, fehér bőre vakítóan csillogott s bár egy kis nyakéken kívül semmi ékszer nem volt rajta, ez a ragyogás betöltötte a lokált. Zavaromban a föld alá szerettem volna sülyedni, egyúttal azonban kínos féltékenységet éreztem s a torkomat keserű fájdalom szorongatta.

Ugy lépdelt a felkinált asztal felé gavallérjának kíséretében, mint amikor a királynő készül trónjára lépni s tudomást sem vesz a hódoló udvaroncok seregéről. Egy pillantásra sem méltatott. Gyakran nézgettem át asztalához, de tekintetét nem tudtam elkapni, közönyösen szaladt végig a parketten s az asztalok fölött. A mellette ülő férfi közönyös, hanyag eleganciával dönt hátra székében, nem sokat foglalkozott a nővel, csak olykor-olykor hajolt hozzá, hogy pár szót váltssanak.

Hirtelen okos gondolatom támadt ebben az ostoba helyzetben. Megállj csak, majd megtöröm én a közönyödöt. Volt a mi közös repertoárunk-

ban egy öt-hat évvel ezelőtt divatos, buja keleti motívumokkal átszőtt shimmy, Fate a címe, amely egy februári álarcos bál színes emlékéhez fűzött minket, erre a dalra Oduska mindig reagált, még akkor is, amikor legjobban mutatta, hogy haragszik rám. Papirdarabkára irtam fel a dal címét s egy százfrankos bankjegyet mellékelve, a cédulát a karmesterhez juttattam.

Pár pillanat múlva felcsendültek a Fate akkordjai. Hirtelen csodálatos változás ment át Oduskán. Láttam, hogy teste megremegett, szemel különös fényben csillanok fel. De bennem már dolgozott a zöldszemű szörnyeteg. Hirtelen felálltam s a mixer pulpitusához léptem. Egy rendkívül érdekes arcú, csodálatos alaku táncosnő szűresölgetett ott egy pohár koktaillt. Könnyedén meghajoltam előtte s táncra vittem. Kigyózó, karcu teste könnyen lebegett karjaimban s a tánc mámore annyira megszárdított, hogy minden eltűnt a szemeim előtt. Pár kört tettünk s akkor visszatértem asztalomhoz. Oduska már eltűnt gavallérjával együtt. Kirohantam utánuk, mintha megőrültem volna. Az ajtóban álldogáló soffőröktől megtudtam, hogy pár perc előtt az idegen pár autón hajtott el. Egy pompás Mercedesbe ugrottam s meghagytam a sofförnek, hogy induljon üldözésükre. Nem értünk a nyomukba. Eltűnt a szemeim előtt s amikor összetörve, elkeseredetten ágyamba kerültem, nem jött álom a szemeimre. Számolni kezdtem s 16.322-ig jutottam, mire tompa, kábult álom szállott rám. Oduska autón menekült előlem, én léghajón üldöztem, de a motorok felmondták a szolgálatot s a monstruózus gépbe becsapott a villám, mire a léghajó teste úgy összezsugorodott, mint a kipukkasztott hólyag, én pedig összetörten, véresen fekédtam a gondola roncsai között.

Késő délután volt, amikor magamhoz tértem. Az ágyam merő víz volt, a tagjaim olyan bágyadtak, mintha ólom huzná őket lefelé. A strandra siettem s estig a hűs hullámokban kestem felüdülést.

Nyolc óra tájban csomagommal kihajtottam a művekhez. Azt az utasítást kaptam ugyanis, hogy az éjszakát az irodában töltsék. Ott vetnek ágyat nekem. Ha az utasok közül valaki le is kési az indulást, nem baj, de nekem félórával a start előtt már őrhelyemen, műszereim mellett kell lennem.

Félóra múlva aludtam. Mély, álomnélküli alvás volt ez. Hirtelen csöngetés berregése riasztott fel. Azonnal kiugrottam az ágyból és percek alatt felöltöztem. Megnéztem az órát, egy óra mult néhány perccel. A csarnokba siettem. Már élénk sürgés-forgás fogadott, Eckenor tisztikarának élén parancsokat osztogatott, berakták az utolsó postaküldeményeket, mindez zajtalanul, imponáló biztonsággal és nyugalommal ment végbe. A léghajó emberei már helyükön voltak, valamennyin uniformis: sötétkék ruha, barna bőrkabátka, kék sapka, melynek fehér mezőjében arany tölgyfalombok között ez a két betű:

»L. Z.«

Bevezettek a gondolába. A baloldali kabinok közül a második volt az enyém. Megtudtam, hogy utitársam a földkörüli utazás orvosa, Medias dr. lesz. Medias dr. a spanyol király udvari orvosa, egész Európában ismert nevű belgyógyász, hosszabb ideig állott a spanyol flotta szolgálatában is és így ismeri a tengeri betegség mindenféle csinját-binját.

Pár perc alatt berendezkedtem, azután a navigációs szobába siettem, ahol már kikészítve vártak a friedrichshafeni állomás felfogta időjelentések. Gyorsan felskicceltem a meteorológiai térképeket s munkám annyira lekötötte figyelmemet, hogy az utasok beszállását már nem figyelhettem meg.

(Folytatás következik.)

REUMA

Köszönőlevél

Dr. I. Rahlejev urnak

Beograd, Sarajevska 70.

Alulírott a leghálásabb köszönetet mondok az Ön RADIO-BALSAMIKA gyógyszeréért, mellyel rövid idő alatt kigyógyítottam térd-, boka- és vállfájsaimat, amelyek már irtózatos szenvedéseket okoztak. Előtte már minden más gyógyszert megpróbáltam, azonban eredménytelenül, míg végre az Ön RADIO-BALSAMIKA gyógyszere kigyógyított. Épen ezért kérem, hogy ezen köszönősorimat hozza le az újságokban, hogy azok a betegek, akik reumában szenvednek, forduljanak Önhez segítségért. Meggyeszer leghálásabb köszönetemet fejezve ki gyógyszeréért maradok kiváló tisztelettel.

Prizdrina na Pelješcu, 2. VII. 1927.

Nikola Knzmič.

A Radio-Balsamika gyógyszert készíti, árusítja és postai utánvétellel szállítja

Dr. I. RAHLEJEV

»Radio-Balsamika« laboratóriuma,

Beograd, Sarajevska 70.

Autótulajdonosok!

Akarják, hogy motorjuk télen is éppoly működjék, mint nyáron? Töltsék meg a hűtőt egyszeri töltés

ANTI FREEZE

folyadékkal, amely egész télen át eltart és amely a legalacsonyabb hőmérsékletnél sem fagy meg, amely nem fogy el, mert ez

a legideálisabban hűti és óvja a motort télen.

Kérjen ismertetést. Antifreeze folyadékot vegyen a legközelebbi garázsban vagy rendeljen közvetlenül a felerakatnál:

Englebert Beograd

Dečanska ulica 19.

Csukja be az ajtót!

Szegény asszonyok, tolva szorgalommal, telve munkával a huzatban...

Ha az idő és az időjárás ellenére is mentes akar maradni a meghűléstől, influenza, fülzúgástól, fogfájástól, köhögéstől és mellbetegségtől, — használjon minden nap Feller-féle jóillatú Elza-fluidot. Elza-fluid törvényesen védve. Már 33 éve használják ezt a közismert háziszort és szépségápolószert készvény, reuma, felfuadások és daganatok ellen bedörzsöléssel és borogatással. Ugyanannyi gyomorlájásnál és görbéséknél néhány csepp Elza-fluid enkorral.

Ez segít!

Gyógyszertárakban és szakmabeli üzletekben egy próbáéveg 6 dinár, dupláéveg 9 dinár, különleges üveg 26 dinár.

Postán egy csomagban legalább 9 próbáéveg, vagy 6 dupláéveg, vagy két különleges üveg 62 dinár. Négy ilyen csomag csak 173 dinár csomagolással és postaköltséggel együtt. Rendelje meg az alanti címen:

FELLER V. JENŐ

gyógyszerész

Stubica Donja, központ 185.

Ha szüksége van hashajtóra, mely jó gyomororóító is, kérjen Feller-féle Elza-labdacsokat, 6 csomag 12 dinár.

Pompadour *Ranisavljević* elsőosztályú úri és női fodrászszalon, Subotica Városháza épület 1204

Osztálysorsjegyet Lepedát és Jovánovicsnál Suboticán vegyen

I. osztály huzása január 16.-án

15089

Postai megrendeléseket a beérkezés napján elintézzük

NYILT-TÉR

Köszönetnyilvánítás

Mindazonnak, kik boldo ult édes anyánk temetésén részvele és külön részvételt fejezték ki, e uton hálás köszönetet mondunk

Róna Miksné és testvérei

Nemačka Keramika (Deutsche Keramik)

Kosmajska 7 Beograd Telefon 31-82

Meisseni Hardmuth, Čeh és Zsolnay fayenc fal- és padlóburkoló keramiai lapok.

Meisseni és Hardmuth-kályhák, valamint luxus kandallók és takaréktűzhelyek (Sparherd).

Költségvetés, tervrajz díjtalan.

Tekintse meg kiállítási helyiségünket

Srpska Pravoslavna Crkvena Opština u Novom Sadu. Broj 531/C. O. ex. 1929.

Oglas

Srpska Pravoslavna Crkvena Opština u Novom Sadu ima na prodaju kompletnu štampariju, koju je kupila od »Zastave« d. d. i koju hoće da proda bilo celokupno, bilo pak pojedine joj delove.

Pismene ponude primaaju se do 15. januara 1930. godine.

Bliža izvešća dobiće se u crkvenoopštinskoj pisarnici za vreme zvaničnih časova.

Iz sednice Crkvenog Odbora održane u Novom Sadu dana 14. (1.) decembra 1929. god.

15068 Predsedništvo.

Átvettem Lang Emil úrtól a Vojvodina szállodát Novibecsejen, kérem mindazokat a hitelezőket, akiknek valamilyen követelésük van, hogy nyolc napon belül nálam jelentsék be.

N. Szopcsak

15113 Hotel Vojvodina, Novibecsej.

Poziv

na redovnu glavnu skupštinu »Paličke Kasine« koja će se održati dne 11 januara 1930. godine u 18 sati na veče u prostorijama kasine, a za slučaj nepravočnosti istoga dana u 19 sati na veče bez obzira na broj prisutnih članova sa sledećim dnevnim redom:

1. Izveštaj predsednika.
2. Izveštaj blagajnika.
3. Izveštaj nadzornog odbora.
4. Pazešenje upravnog i nadzornog odbora.
5. Izbor upravnog i nadzornog odbora.
6. Eventualni predlozi.

Palić, 28. decembra 1929. god.

Predsedništvo Paličke Kasine:

Sekretar Perčić Predsednik Dr. Jovan Mlekić

Meghívó

a »Palić Kaszinó« évi rendes közgyűlésére, mely 1930. évi január 11-én este 18 órákor, határozatképtelenség esetén ugyanaznap este 19 órákor a megjelent tagok számára való tekintet nélkül lesz a kaszinó helyiségében megtartva a következő napirenddel:

1. Elnöki jelentés.
2. Pénztárnoki jelentés.
3. Felügyelőbizottság jelentése.
4. Felmentvény megadása a választmány és felügyelőbizottságok részére.
5. Választmány és felügyelőbizottság választása.
6. Esetleges indítványok.

Palić, 1929. december hó 28-án.

A Palić Kaszinó elnöksége:

Perčić Mlekić Jovan elnök.

Szilveszteri bál a Népkörben

15047

Confetti-, serpentincsa, malacfogás

20 %-os koronabónokat

legmagasabb áron vásároljuk

Forduljon levélben még ma JUGOMOSSE, Zagreb, Zrinjevac 20. címre, »Visoka cijena« jelige alatt.

EUPHOSIL

PARAFFIN THERAPIA

A legújabb és eredményeiben felülmúlhatatlan gyógymód reuma, köszvény, ischias, lumbago, fagyott végtagok és neuralgikus fájdalmak eseteiben. Legbiztosabb sikerű paraffinos pakolásos fogyasatás az egész testre, vagy annak egyes részeire berlini módszer szerint. Sámkos köszönetet. Vidéki betegek részére lakás és ellátás. Kívánatra prospektust vagy szóbeli felvilágosítást ad Dr. Váncsei Jenő orvos, Subotica, Ciril i Metod trg 5. Tel. 539

Mérsékelt árak!

Fehér „Szokó“ autóbusz

közeledik naponta

Novi Zád és Palánka között

Falánkról indul reggel	5.20 órákor
Novi Zádáról	7.30
Palánkról	délelőtt 11.20
Novi Zádáról	délután 16.00

Közvetlen vonatbeszélgetés Kedvező árak, kényelmes utazás

A helyes út, amely az idegek gyógyításához vezet!

A beteg, kimerült idegek megkeserítik az életet, sok szenvedést okoznak, mint amilyenek a gyors kifáradás, kimerültség, félelemérzés, szűrgás, emésztési zavarok, álmatlenség, munkakedvetlenség és sok egyéb más ilyen jelenséget.

Az én épen most megjelent tanulmányom megmutatja Önnek is a helyes utat, miként lehet ezektől a bajoktól megszabadulni.

Tanulmányomban megírtam, mi okozza, miként keletkeznek és hogy miként gyógyíthatók az idegbetegségek. Ezt az egészségi evangéliumot teljesen ingyen

küldöm, aki ezt tőlem kéri.

Sok ezer köszönetlevél igazolja fáradságtalan kísérletek alapján összeállított módszerem kiválóságát a szenvedő emberiség érdekében. — Aki az idegbetegség nagy táborába tartozik és aki akármilyen, fent leírt bajban szenved, meg kell hogy szerezze az én vigasztaló könyvem!

Győződjék meg

hogy csak igazat ígérek, mert néhány napig mindenkinek, aki nekem ír, teljesen ingyen és bérmentve küldöm a tanulmányom. Egy levelezőlap elég a következő címre:

Ernst Pasternack Berlin S. O. - Michaelkirchplatz Nr. 13 A bt. 328

13643

Reklám csokoládé

Miniszteri rendelettel

Reklám csokoládé

U J R A

MEGENGEDVE

Ladás-áru 1200 darab 120 ajándékkal legolcsóbban

Doboz-áru 300 darab 200 ajándékkal reklám árban

Legszébb kivitelben

Säffer Róza cégnél

Reklám csokoládé

Szubotica Nagypóstával szemben

Reklám csokoládé

Menyasszonyi kelegyek,

férfi, női és gyermek-fehérmeműk mérték szerint. Ágy- és asztalmeműk. Pizsamák. Orvosi köpenyek. Bécsi szabás! Kézi himzés!

Izléses, tartós, olcsó!

Tegyen próbarendelést

Pollák Leó fehérneműgyára

Senta (Bačka)

Számos köszönő- és elismerőlevél

12914

Hentesek részére husvágógép, kolbásztöltőgép bárdok, kések

valamint háztartási és konyhafelszerelési cikkek

olcsó áron kaphatók Weiner vas- és kovácsipar Szubotica, Gyümölcsipiac Kérjen árajánlatot!

Kitűnő minőségű könnyű RÓDLI vízontladásra utánvétellel 70.- dinár több vételnél 65 dinár

Kovács Ferenc Szubotica, Ciril Metod trg 20.

Keresek társulást

nagyobb baromfi-telepez

Ajánlatok »Szárnyas« jelige alatt Schmolka Noviszád Jevrejska 7 címre küldendők 15124

Mignon
Insztitorisz Sándor
cukrászdájában
Szalón csokorka
(stanolós)
kg-ja 30 dinár
Sütemény
drb-ja 2 dinár
Valamint kitűnő torták
olcsón kaphatók
Subotica, Strósmajerova ul.
22 sz. n., Halpise

SENZACIÓS LAKÁSBERENDEZÉS ÖSSZESEN! D. 18.000.-!
ESEMÉLY: KÖMPL. KEMÉNY FAGÓL 6 BORRÉL. BUV. SZÉKTEL.
HALÓSZOBA: KOMPLÉT. KEMÉNY FAGÓL. TUKÓRREL ÉS ÜVEGTEL.
2 SZÉK. 2 AGY. 2 B. SZÉK. 1 TOALETT.
KONYHA: KEMÉNY. ENYELLAK. KREDENC. HÁZTAL. HÁZPAD. 1 ÜLLŐKÉ.
MŰBUTORI!
ALAPÍTVÁNY 1898. RENOMÁLT MŰBUTORI
J. BOZIC
OSIJEKI ZUPANIJSKA N92
TEL. 229.
MŰBUTORI

Bajmokon
a Bácsmegeyel Napló
része
hirdetéseket
Gyetvay József
bizományos vesz fel

A JUNIPER sóborszesz, zöld borókakivonat, minden sóborszesz hatását felülmulja. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban, fűszerüzletekben. Postai szétküldés: BLUM gyógyszerár, Subotica, Főpostával szemben

LEVELEZÉS

Antim Pista! Mind, csak a hatszáz nem. Nina megnyugtató. Csók. 15091

Babaklinika, mindenféle babajavitást olcsón és azonnal elkészít. Pašićeva ul. 6. 13582

Elvált fiatal asszony oly úriember ismeretséget keresi, ki anyagilag támogatná. Leveleket »Ujév« jelígre. 15121

Sz. A. M.-nek levele van a kiadóban. 15084

M. T. Vágyaimnak szárnya Hozzát kerget ezeken a nagy ünnepeken, gondolatban Veled vagyok. Kívánok a Mindenhatótól nagyon nagyon boldog karácsonyt és újévet. Szeretlek. 15077

Csinos, szüke, fiatal asszony megismerkedne diszkrét úriemberrel, aki őt anyagilag támogatná. Leveleket »Diszkrét« jelígre Kardos hirdetővállalathoz, Novisadra kérek. 15123

Józsai bácsi november 30-ra ígérte, hogy jön. Adjon életjelt magáról. Gyerekek naponta Maga után vágyakoznak. Csókkal várjuk. 15140

Kicsikéim! Nagyon hiányzik. Sokat gondolok Magára. Sűrűn esik a hó, nincs csavargó pajtás. Mikor utazik keresztül? Kijönnék beszélgetni. Csókolom. 15141

HÁZASSÁG
Boldog házassághoz is kell pénz. Vegyen Gyetvainál sorsjegyet, biztosan nyer. 14116

Sebestyén Imre törvényesen bejegyzett írója Budapest, Király uca ötvenegy eredményesen és diszkrétan közvetít házasságokat jügoszláviaiak részére is. (4 dinár válaszbélyeg küldendő). 15013

Bácskai földbirtokosleány férjhezmenne egymillió dinár vagyonnal. Megbizottja: Sebestyén Budapest, Király-uca ötvenegy. 15015

Nősülne negyvenéves vendéglős, jömenetlül vendéglő tulajdonosa, aki feleségül olvált. Keresi 30-40 év körüli elvált vagy özvegyasszony ismeretséget, aki némi vagyonnal rendelkezik. Gyermektelen vagy szakmabeli előnyben. Vallás mellékes. Csakis teljes című, komoly, fényképpel ellátott levelekre válaszolok a legnagyobb diszkréció mellett. Leveleket »Komoly házasság« jelígre a »Neue Zeit« kiadóhivatalába, Veilki Beeskerekre kérek. Közvetítők kizárva. 15051

Férjhez-udnám negyvenöt éves izr. vallású hugomát. Csak teljes című levelekre válaszolok. Részletes, feltétlen komoly leveleket »Hugom boldogsága« jelígre a kiadóba kérek. 15072

Megtelelő tőkével rendelkező, fiatal, elvált asszony üzletalapítás vagy betársulás céljából középkerü izraelita társat keres. Házasság nincs kizárva. Kizárólag teljes című leveleket »Önállóság« jelígre a kiadóba kérek. 15071

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címező kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felbélyegzett jelígs leveleket továbbítunk. Kérdéseküldésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

SZILVESZTER-EST
Tonkovió-vendéglőjében

szerpentin és konfetti csatával, szerencse malac sorsolással tamburazenekar közreműködése mellett reggelig 1519

Ajándék óra

Ismételten figyelmeztetjük a t. fogyasztó közönséget, hogy minden

IDOL CIPÓKRÉM

dobozban van egy betű. Ha a betűkből az

IDOLKRÉM

szót összeállítja, vagy 120 darab vegyes betűt beküld, kap ezért jutalmul egy szép órát

Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika d. d. Novisad

Dr. Vécsei Jenőné kozmetikai szalonja

A legmodernebb higiénikus arcápolás, saját készítményű arcápoló és kozmetikai szerekek egyénenként való előállítása és felhasználása. Széplőknek villanyossággal való végleges eltávolítása, mindennemű szépség-hiba kezelése és gyógyítása. — Tanítványok tökéletes elméleti és gyakorlati orvostozmetikai kiképzése.

Subotica, Trg Sv. Ćirila i Metoda 5. I. Tel. 5-39

SZŐRME-különlegességek

Zsulyevitsnál
Subotica, Sokoiska ulica 15

FOGLALKOZÁS

Fizikai szakácsonő, jobb uti-házhoz ajánlkozok. Cim a kiadóban. 15148

Szesz-szakmában jártas vagyok, kereskedelmi érettségim van, licenő právéval rendelkezem. Állást keresek. Megkereséseket »Szesz-hivatalnok« jelígre a kiadóba kérek. 15130

Félszerkereskedő vagyok, fiatal, gyakornok és tanuló felvétetik Sugar Manónál. 15145

Gyógyszerészhalgató több évi praksissal jan. 15-ig kisegítést vállal. »Assistens« jelígre a noviszadi kiadóba. 15116

Edőbb borbélysegéd, jó munkás, perfekt bubi hajvágó, alkalmazást keres. Cim: Zuozaits Borivoj, Noviszad, L. Musickog 23. 15115

Kovács-gépszti keresek március 1-i belépéssel. — Ajánlatok a fizetési igények megjelölésével jdb. Budisin Lázóhoz, Veilka Kikinda intézendők. 15133

Büfébe, vendéglőbe üzletvezetőnek ajánlkozom, esetleg társulnék oly üzletbe, hol licenő pravo szükséges, vagy bárbe vennék ilyen üzletet. Ajánlatok »Szakember« jelíggel a kiadóhivatalba küldendők. 15151

Munkás/ányokat felveszünk. Jelentkezni Vilzonova ul. 1, Milekić-palota, a házmaster-nél. 15139

Fiatal kémányseprőségédet keresek. Ékes Sándor, Stanisic. 15144

Keresek szorgalmas, erkölcsiös, megbízható, jobb szobaleányt jó bizonyítványokkal, ki közimunkához is ért. Ajánlatok a fizetési igények megjelölésével Dr. Szántó Miklós, Sombor, Kralja Petra ul. 45. küldendők. 15138

Sertősvágást és husfűstölést elvállal Korhec hentes-áruháza. 15163

Úgyca helyiügynök fűszerkereskedők, vendéglők, hentesek látogatására felvétetik. Cimeket »Agilis« jelíge alatt a kiadóba kérek. 15156

Bejárónőt keresek, aki mosást is vállal és akinek ki-szolgalásra alkalmas kis-leánya van. Jelentkezni Alekszandrova ulica 5. sz. I. emelet ajtó 5., ebédután fél három óráig. 15154

Fényképészsegédet keresek, aki perfekt pozitiv és negativ retusör és laboratóriumi munkát is végez. Fényképes ajánlatokat kérek. Buchwald-Foto, Oszijek, Desaticina 24. 15155

Fincórtügynökség keres és elhelyez mindennemű kávéházi, szállodai és privat személyzetet. Freudenfeld Vilmos ügynök, Pancsevo. 14465

Keresünk szakképzett, 2-3 éves segédi gyakorlattal bíró vegytisztító- és festősegédet, aki a vasalásban is jártas. Ajánlatok Bácskai 1 Drug Sztaribecsej címre kárunk. 15010

Dr. HECHT SZANATÓRIUMOK
SEMMERING Palaco-Sanatorium Dr. Hecht 1000 m.
Semmering-Sanatorium Dr. Hecht (es-
előtt Vécsey) 800 m. — Pension Dr. Hecht 1000 m.

A MODERN NYELVTANULÁS NEM FÁRASZTÓ

ellenkezőleg: apról napra növekedik öröme, mert

amint megkezdte a tanulást, már beszél is!

Nem a nyelvtani szabályok halmazát adja, hanem gyakorlati módszerrel írta

VUJKOVICS MARICA SZERB-MAGYAR nyelvtanát
Ara 30.- dinár

Kapható a Bácsmegeyel NAPLÓ könyvcsatlóvájában
Vidéki szá li ásnál 5 dinár portó

Parkett-gyári **I-a tűzifa** 100 kgr.-ként 31 dinár. Nagyban vétel-házhoz szállítva 31 dinár. Nagyárbani vétel-nél nagy árengedmény **J. Vujković i Drug** Szubotica Tel. 6-69

Gyenge férfiak-nak
10 dinár beküldése esetén bérmentes küldöm szabadalmazott szenciációs találmányomat (ismeretlen) könyvemet. — Cim „PATENT 608” Cluj (Kolo svár) 1. sz. postafiókába let.

Billiárd
mandinergumi, zöldposztó, dákó, golyó, sakk, dominó, Lignum-Sanktum tekegolyók, babák és minden más esztérgályos áru legolcsóbban beszerezhető
Ehrlich J.
esztérgályosnál, SOMBOR
Pariška ulica 1 44

Felsőrészkészítő ügyes fiatal szabász azonnali belépéssel állást keres. Cim a kiadóban. 14855

Bérmunkát, tömegcikk gyártását, préselést, eszokolást, nikkelezést vállalunk. Zephir-kályhagyár, Subotica. 15050

Ügyes seprőköntösmestert keresünk. Marinković Drug Beograd, Prizrenka ul. 15. 15060

Zongoramester tisztí ájjei üzletben azonnali belépéssel felvételt Suboticián. — Cim a kiadóban. 15053

Technikai vállalat, keres agilis, jó kereskedelmi érzékű, szervező-vezető garanciaképes egyént részeseddel mielőbbi belépésre. Cimeket: Technikai vállalat címen a kiadóba. 15092

Német kisasszonyt keresek délutánra két gyermek melé. Cim a kiadóban 15088

VÉTEL-ELADÁS

KIRAKATÚVEGEK VITRUMNÁL, NOVISAD, FUTOŠKI PUT 137. 9087

Asztalosok és gépjánajdonosok figyelmébe! Százaz hárs-, tölgy-, gőzölt bükk-, borovi- és nutfederes deszka, valamint cipészeknek való vastag hársfadeszka állandóan, rendkívül olcsó áron kapható. Tóth faterap, Bačka Topola, telefon 20. 12946

Prima rőtiszánát, valamint szobafütyöszenet, mindenemű tüzfát ajánl Fr. Lippert, szóna- és fakereskedés, Osijek I., Desatićna 19. Kérjen árjegyzéket. 12529

Zászlók
tisztla gyapjú tengerész zászlószövetből, garantált fény-, eső- és viharmentes. Nagyban és kicsinyben. — Winkler József, Subotica, Madjarska ul. 9 Kérjen árajánlatot. 10079

Szalagfűrészpép vaskocsira szerelve, 5 HP petróleum motorral eladó. Üzemben megtekinthető. Pallas gépraktár, Subotica. 14809

Bort kicsinyben (10 literenként) házhoz szállít Vojnić Zelić Péter szőlőbirtokos. Ujbor Din. 7.50, óbor Din. 8.50 literenként. Megrendelhető a Jugoszláv Bankban Pfeifer Otto urnál. — Vendéglősök előnyös árat kapnak. 11096

Malomkő
gyári lerakat francia, darás részletfizetésre kapható. Mamuzsics Ivan gépkerekeskedő, Subotica, Sudarevićeva 9. 14220

Műszaki cikkek, Wolfner-gépszij, S. K. F. golyóscsapágyak, réz-, vas-arnaturák, víz-, gőz-, gázvezetékesövek kaphatók. Barzel vaskereskedés, Subotica. 10445

Eladó jókarban levő Nicholson eséplögarnitúra. — Csápek Lajos lakatos, Stara Kanjiža. 14580

Benzinmotor, petroleum-hajtásra is, Ganz-gyártmány, keveset használt, majdnem új 7—9 HP kocsira szerelve, viztartállyal, olcsón eladó. Ugyancsak eladó egy négyüléses 45 HP legjobb állapotban levő Opel-kocsi, még a régi jó anyagból készült strapakocsi. Balkan Bioszop Veliki Beoškerek. 14701

Fűszerkereskedők és pékek figyelmébe! Élesztő az országban legjobb Teslić P. sisaki gyárból, gyári áron szállítok vasuton és postán közvetlen a gyárból, állandóan frisset tartok rak-táron. — Felsőbácskában minden városban és községben keresek állandó el-árusítókat, Kurtes Miloš Subotica, telefon 483. 14794

Cséplögarnitúra, teljesen felszerelt Hofherr-Schranz-Clyton-Shuttleworth 8-as gőzgarnitúra, eredeti gyári magánjáró, teljesen jó állapotban eladó. Érdeklődni lehet és megtekinthető Brenner Mátyás géplakatosnál, Stanišić. 14320

20%-os koronabónókat legmagasabb áron vásárol Pucka Štedionica, Osijek. 14860

Chamotte-tégla különböző formákban kályhák és tüzhelyek kiépítésére, ugy-szintén chamotte-liszt állandóan kapható Barzel vasüzlet, Subotica. 14873

Pálínka-fűszere alkalmas nagyobb mennyiségű szőlőtörköly kapható a csókai uradalomban, ahol a pálnika ki is főzhető. 14952

Eladó 140 holdas, elsőrendű birtok, csupa szántó, szép épületekkel. Ára 8000 dinár holdanként. Vételhez nem szükséges az egész ösztér. Bővebbet Kramer ügyvesség, Osijek, Lončarska 10a. 14932

Eladó egy használt kredenc, teljesen jó pléhajtó és több más butordarab. — Cim a kiadóban. 14721

Vendéglő Szentán a város központjában, teljes felszereléssel együtt eladó és azonnal átvehető. Keceli Mészáros Györgyné. 15007

Cséplögép, 8-as Hofherr-Schranz gyári magánjáró, dörszékcses, 1912. évbéli eladó. Keceli M. Györgyné, Szentán. 15098

Orvosi háskötők rendelésre, fűzők, gyomorszorítók legolcsóbban Steinnál, a Kiskápolna mellett. 15105

Családi ház eladó 45.000 dinárért vagy kiadó. IV. Milodanović ulica 18. 15152

APRÓHIRDETÉSEK
Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és almaszó katasztrófán adható. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felhívással jelölje leveleket továbbítani.
Kérdésközlésekhez válaszbélyeg mellékelendő

Eladó egy nagy és 2 darab középnagyságu vaskályha, nagy 4 ajtó és egy 2 ajtó, konyvszekrény. Bővebbet Dr. Blum fogorvosnál, Subotica. Ugyanott nagy pin-cse kiadó. 15109

Orvosi műszerek, teljes felszereléssel, üveges szek-rény, iróasztal, eredeti Lotz, Kovásznai Kovács olajfest-mények jutányos áron el-adók. Dr. Jahrausnénál, Ban. Krajevićevo. 14093

KINTORNA

— Ha én kölcsönöznék neked száz dinárt, akkor az adósom volnát; és ha te adnát kölcsön százat, mi volnát akkor?
— Marha!

.. Az ismert suboticiai kereskedő nyolc esztendő fia-cskája a napokban nem minden célzat nélkül így szolt édesapjához:
— Apám, az éjszaka nagyon furcsát álmodtam. Lejött hozzám az angyal az égből és adott nekem egy gyönyörű háromkerékű biciklit...

Az apa megsimogatta a kisfiút és kedélyesen vá-laszolta:
— Ez nagyon helyes. Ha jól viseled magad, akkor megengedem, hogy biciklizzél rajta.

— Azt nem értem, miért olyan pirosak a falevek az ősszel?
— Szegyenlik, amit a nyáron láttak.

Monolog: — Ha megégyeszer a világra jönnék, férfi szeretnék lenni. Csak éppen nem a magam féje.

Az ismert noviszadi kereskedő vasárnap délután így szolt futballista fiához:
— Ma délután ugy sem játszol, légy szives add kölcsön a bőrlábszárvédődet.
A fiu előkereste a kitömött holmikat, amelyeknek a védelme alatt szokott futbalozni és átnyújtotta apjának. Az öreg ur felvette a lábszárvédőket.
— Minck kell ez neked papa? Tán csak nem futballozni mész?
Az öreg sunyi mosollyal felelte:
— Bridgezni megyek asszonyokkal és a partner-nöm az asztal alatt mindig egy rugással szekta kifejezni a véleményét.

A texasi iskolában a tanító éppen földrajzból tart előadást. Nem tud azonban nyugodtan beszélni, mert a teremben óriási láрма van. A kis Jahny gyerek forgópisztolyból lövöldözött a tanító urra. A derék tan-ferfiu egy darabig tűrte ezt a merényletet, aztán mag-gából kikelve kiáltotta:
— Johnny, ha megégyeszer mersz löni, kettést kapsz megaviseletből.

— Nos fiam, tudod-e, hogy az állatokat is meg kell sajnálni?
— Tudom, néni és meg is teszem.
— Ez szép tőled. Hát mit tettél?
— Kieresztettem a néni kanariját és amikor a macska utána akart ugrani, ráuszítottam a kutyát.

Brumzala feldagadt képpel állt a háza előtt. A szomszédok később megkérdezték a kis Brumzala Pistikát:
— Talán fáj édesapának a foga?
— Ó, dehog — magyarázta meg Pistika — az ugy volt, hogy mikor tegnap az ebédnél elmondtuk a Miatyánkot és éppen azt imádkoztuk, hogy »szabadíts meg a gonosztól«, akkor a papa a mamára nézett és a mama ezt észrevette és mcst ezért van feldagadva a papa arca.

Rózsaburony
homoki saját termés, takar-mányrépa, akácfaozslap eladó. Senoe 17. Telefon 756. 11 órakor. 14361

5000 dinárért biztos meg-élhetést nyújtó üzlet eladó és azonnal átvehető. Cim a kiadóban. 15153

Nyozolajmotor, 7 HP, egy pár 36 collos kövel, kom-plet, teljes felszereléssel eladó. Üzemben is megte-kinthető. Viktor Péter, Mol-Gunaras, Bácska. 14997

Politurós hálószoba, álló szalontükör, két díofaszek-rény eladó. Kiss, Jelašice-va 3. 15090

Kedvező alkalom
Elköltözés miatt

jutányos áron
eladó:

Komplett háló- és uriszoba, előszoba, konyhaszekrény, képek, kb. 800 kötetes leg-modernebb könyvekből álló könyvtár, csillárak stb. Bő-vebbet Reich, Ciril Metod trg 3.

Podrásüzlet-berendezés jó-karban levő, eladó. Cim Kaic illatszertárban. 15127

Különlő butor eladó. Aleksandrova ul. 9. sz. földszint. 15120

Schreiner-villa Paličon a villamos megállónál, egy lánc gyümölcsös és szőlővel a fűtőn eladó. Bővebbet Dr. Blumnál, Subotica. 15106

1—2 vagon gazmentes, ne-mes fűzfavessző eladó. Hi-deghety Pál, Vukovar, Tri Ruža ulica 19. 15111

Jóforgalmu vendéglő, 20 éves tisztai csárda, kompja-ratnál, öregség miatt ked-vező feltételekkel eladó. — Érdeklődni lehet Randzik Ferenc rádiósnál, Ada. 15070

Fogtúrógép, lábajtásos, mi-kroszkóp, váltóáramhoz való kapcsolható tábla el-adó. Kiss Matild, Mali Idjós. 15076

Néh. Polgár Jelena nőifod-rász üzletének berendezése (Sokolka ul. 3.) 31-én, kedden délelőtt 10 órakor nyilvános árverésen elada-tik. 15104

Szép hentesüzlettel új ház betegség miatt eladó. Novi-sad, Darányi-telep 78. új templom ucca. 15117

Vasutállomással szemben le-vő ház, vendéglővel és szál-lóval eladó. Cim: For-rai, Hotel »Šumadija«, Ve-likibeoškerek-Begeji. 15122

Fény-nyomda kompletten berendezve képeslevelező-la-pok gyártására és minden-féle kép sokszorosítására ol-csón eladó. Despotkula, Vršac. 15135

Keresztek megvételre 110 voltos, 40—60 amperos di-namót. Részletes ajánlatot kérünk. Matija Sakač i Dru-govi, umjetni mlin, Stara Moravica. 15131

Paplanipar
minden igényt kielégít! A korzón, Rossija Fonsiera palota. 12408

Rádió
legfinomabb gyártmányok, varrógép nálam kapható. Rádiójavítást, akkumulátor-töltést vállalok.
Huth Gáspár, Bajmok
15097

Előnyomdát
legújabb rajzokkal, 1-a papírom legolcsóbbban szállít
Bleier Armin
előnyomda-berendezési gyára
Senta, Sokolka ulica 5

Aranyér

Merz-aranszérum Recto-Serol a beleség csirájának fészkebe hatol, megszüntet minden panaszt (végbélvisz-keztést, égést, fájdalmakat) és az aranyeret

teljesen elszáritja. Nagy tu-bus hozzávaló csövel együtt 75 dinár. Gyógyszertárak-ban 5. sz. ingyenes ismeret-ő Chem. Fabrik Merz & Co. Frankfurt-M. utján. 14263

Citroen-autó, háromüléses, jókarban tartott, 100 km-re 5 liter benzinfogyasztással, olcsón eladó. »Domača« Olajgyár, Novivrbaz.

KÜLÖNFÉLE

Bródból Zagrebba történt atkötözéses alkalmával az 1930. évi új nagy, képes levélbélyeg-árjegyzéket becsá-tottam ki. Az ár-jegyzéket 100 da-rab különböző ro-mán bélyeggel együtt 20 dinár előzetes beküldése ellenében küldöm meg bár-kinek. Izidor Steiner, Ju-goszlávia legrégibb bélyeg-kereskedése, Zagreb. Zrinj-ski trg 14. 12492

Rossz a rádiója?
Nincs meglegedve teljesít-ményével? Elavult rendsze-rű? Forduljon bizalommal Páli Jeno, rádió-technika: laboratóriumához Subotica X., Vesnićeva ulica 5. (La-lencház mögötti sarokház) 11174

Olcsóbb mint bárhol, csakis Földes Samu ruha-áruházában, Szuboticián Ru-dics ucca gyümölcsiac. (saját ház). Férfi öltöny 360 dinártól, férfi télikabát 350 dinártól, gyermekruha 150 dinártól, női télikabát 325 dinártól, bőrkabát 850 dinártól, elegáns raglán 600 dinártól, plüsbéléses sálgal-lékos, rövid angol bunda 800 dinártól és városi bun-da 1400 dinártól. Nagy vá-laszték felöltökben, trencs-kotokban, utazóbundákban (kocsira, autóra) gyermek télikabátokban. Tessék meg-győződni. Ügyeljen a címre. 12398

Blumit tyukszemirő pár nap alatt gyökeresen el-tüntet minden tyukszemet és bőrkeményedést. Ké-szít Blum gyógyszerár, Subotica, főpostával szem-ben. 11070

Piros rózsához címzett új étkezdeből, közvetlen a barátok temploma mellett **kitűző házikoszt,** kihordás-ra is. — Ehbéd 10, vacsora 6 dinár. Keller A. tulajdo-nos, Reitz üzletvezető. 14743

LIFKA-MOZI

Szombat - vasárnap

Minden idők ököbecsü alkotása, a szezon le nagyobb UFA filmje

HOLD ASSZONYA

Thea von Harbu regénye után rendezte Fritz Lang

Főszereplők:

Gerda Maurus, Willy Fritsch

Metró hirodó

Legujabb események a világ minden tájáról

Butorozott két ágyas szoba, kapu alatti bejárattal kiadó. Papa Dobanovackog ul. 3. 15149

Elegánsan butorozott, különbejárattal, utcai szoba, fürdőszoba használattal, a főtérre azonnalra kiadó. — Cím: Stern Bazárban, Gyümölcsiac. 15147

Szoba különbejárattal, esetleg butorozva, szolid urnak vagy nőnek kiadó. Irodahelyiségnek alkalmas. — Felvilágosítást ad Tóth, Obilicev venac 4. 15136

Jóforgalmu kisebb vendéglő bérbeadó. Jéřity Mileta, Senta, Vojvoda Bojovica ulica 78. 15143

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és címszó két sorosan számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felblyegesttel jelölt leveleket továbbítunk.

Kérdések-bárákhoz válaszbélyeg melléklendő

Meghosszabbítottam 1929. december 31-ig a **leszállított áron** való eladását a még raktáron levő valódi

perzsaszőnyegeknek

	Régi ár	Lesz. ár
1 drb Turkbař	434×300	25.500 23.500
1 « Heris	378×295	21.000 19.500
1 « Afschar	129×170	2.725 2.625
1 « Tägeran	290×220	11.500 10.500
1 « Afschar	119×166	2.450 2.300
1 « Schirvan	300×170	9.500 8.500
1 « (Régi Salon) Täbris	385×248	16.500 15.500
1 « Panderma	178×114	4.000 3.750
1 « Anatol	157×104	1.970 1.875
1 « Beludzsisztán	161×95	1.960 1.775
1 « Schiras	136×82	1.250 1.150
1 « Karadja	136×73	1.250 1.150
1 « Iran	197×122	4.100 3.690
1 « Bochara	125×105	3.720 3.350
1 « Senne	190×130	4.950 4.450

Ezenkívül tiszta selyem Brussa 217×151 cm. alkalmi áron zongora vagy asztalterítőnek kapható.

Balog Lina cég
Subotica

VÁROSI MOZI

Csütörtöktől UFA FILM UJSAG

Az egyenlítő csavargója

Viajáték ságer, mely az egyenlítőnél kezdődik a Európa legelőgészabb mulatójában szerelemmel végződik.

Főszereplők:

Lilian Harvey, Igo Sym, Harry Halm

Keserű tapasztalatok

Komédia. — Főszereplő: Ruby Ray

Szoba-konyhás lakás és egy szuterén üzlethelyiség kiadó. Harambašićeva ulica 14. 15119

Két, három szobás modern lakás a beltérben, két üzlet helyiség irodának is alkalmas, azonnalra kiadó. Budanović, Rudić ulica.

Ujoncok! Szakavatott egyének pontos felvilágosításokat adnak katonai természetű, különösen sorozási, szolgálati idő meghatározására és jogos esetekben a szolgálatok megrövidítésére vonatkozó ügyekben. Nemzetközi Iroda Subotica, Aleksandrova 9.

„Nosal” nátha ellen!

Poralaku, használata tehát nagyon kellemes, nem tömi el az orrt, hanem lehetővé teszi az orron át való lélekzést. Leplombált dobozokban 10 dinárért kapható a gyógyszerárban. Eredeti csak a készítő nevével. Készíti:

Mr. Bahovec, gyógyszerésztára

Ljubljana

„Nosal” állandóan legyen a házában, hideg, nedves napokon Önnek és családjának megbecsülhetetlen szolgálatokat tesz

13772

Az új névtörvény életbe lépett

Hivatalosan a családnév Irandó elsőnek s azután a keresztnév; tehát nem Gábor Nagy, hanem Nagy Gábor, nem Péter Kis, hanem Kis Péter

Ügyvédek, kereskedők, iparosok részére

az új névtörvény rendelkezéseinek megfelelő nyomtatványokat olcsón, gyorsan s izléses kiállításban készít és szállít

Minerva-nyomda r.-t., Subotica

Ha megbízhatót és finomat óhajt **OLLA-t** vegyen, elkerüli a bajt!

Bebizonyíthatóan a legközközlésőbb!

MINDENKI TUDJA!

csak még Ön nem, hogy kedvező feltételű **részlet lefizetésre** is kaphat nálam nagyon olcsón mindennemű rős árut, különösen férfi és női szöveteket. Mindenki saját érdekében bevásárlása előtt érdeklődjön ársám felől

BERGERGYULA kézműárüzlete, SUBOTICA, Terezijina ulica 3.

Jégverem a beltéren bérbeadó. Tóth, L., Obilicev venac 4. 15137

Bármely üzletnek alkalmas helyiség. Paličon a fúton kiadó. Érdeklődni Sienkiewiczova ul. 14. 15080

50.000 dinár kölcsönt kamat nélkül adok annak a szállodásnak, vagy kávésnak, aki pénzem teljes biztosítása mellett állandó főpincéri állást nyújt. Becces ajánlatok 15162. szám alatt a kiadóba kéretnek. 15162

Háromszobás lakás azonnal vagy februárra kiadó. — Cím a kiadóban. 14786

Hotel »Amerika« Szentán tiszta szobák, jó koszt, legjobb italok. Fürdő minden nap. 14823

Keresek alkalmas és forgalmas helyet pékség beépítésre. Cím a kiadóban. 14600

Beckereki Hotel Erpeka Krunóban 50 dináros napi pensió! 14983

Jövedelmező üzlethez beltéren működő társ keresetük 50—60.000 dinárral. Cím a kiadóban. 15022

Szépén butorozott fűregmentes uccai szoba, uridambernek kiadó. Cím: Radice Reklam. 15084

Az uri közönség

figyelmét felhívom mesterséges napsugarakkal készített felvételeimre. Legsötétebb időben is napsütéses illúziók. Partió művészfényképész, Csirkepiac. Gimnázium mellett. 12867

Bácska Topolán, a község legforgalmasabb helyén fűszerüzlet és pékség teljes berendezéssel és lakással kiadó és azonnal átvethető. Érdeklődni a tulajdonosnál. Nagymálykúti villanyszereplőnél, Fő-utcai 1555. 15182

Halló! A Tri Šesira vendéglőben nagy szilveszteri estélyt rendezünk, amelyen több értékes tárggyal egy malac lesz kisorsolva. Elsőrendű tamburazenekar szórakoztatja a t. közönséget. Kreluska Ernest vendéglős. 15142

Butorozott szép szoba kiadó. Pietsch-ház. 15150

O. & K. BILLENŐ KOCSIK

szilárdak és praktikusak, nagyon könnyen futnak, O. & K. görgős csapágyakkal

Egyszerű és biztos teknőrgőzítő szerkezettel

Szabaddamozott biztonsági kapcsolóval s minden egyéb kiűnően bevált szerkezeti alkatrészszel

Több százezer

kocsi sokévi használatban 6000

ORENSTEIN & KOPPEL R. T.

Zagreb, Samostanska 2/II — Tel. 50-84

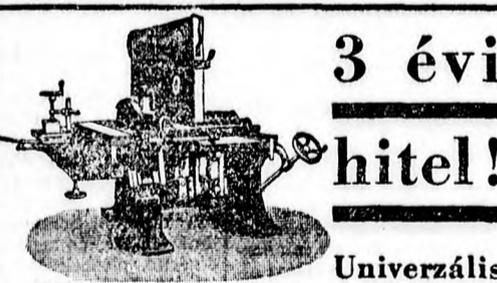
»DAMA«

fehérmű és kézimunka szalon

Elvállal női-, férfi- és gyermekfehérműt a legolcsóbb árban

Monogrammozást és drukkolást vállalunk

TOLSTOJEVA ULICA 21
Kenyérgyár ucca

3 évi

hitel!

Univerzális

asztalosgépek

amely egyengető és vastagsági gyalából marógéppel, fűrógéppel, és körfűrészszel kombinálva, szalagfűrészszel is szállítható

Praktikus, helyet és erőt takarít!

Egyes gépeket is aszihajtásra, beépített villamos motorral vagy anélkül! Golyós csapágyazással

Elsőrendű kivitel

Gyártja és szállítja

Welker Werke, J. Wachstein

Wien, X/4, Laxenburgerstrasse 12

Díjazlan képviselőlátogatás

RÉGI IRÓK

Irta: BAEDEKER

Az írói levelek és az irodalmiak (mert ez a kettő korán azonos) az irodalomtörténet szempontjából hasznosabbak és főleg megbízhatóbbak, mint akárhány cikk, kritika vagy tanulmány, amelyben irodalmi emberek egymásról újságokban és folyóiratokban véleményt mondanak. Ez utóbbiakat sokszor pajtáskodás szüli vagy ellenségeskedés sugallja és igen gyakran kiadói érdekek vagy irodalompolitikai tendenciák befolyásolják, — a levelek ellenben, amelyekről itt szó van, s amelyek nem a nyilvánosság számára készülnek, sokkal hiteletérdemlőbbek, mert a legüzboszor meggyőződés diktálja őket. Az értékmegállapításuk talán téves, a kritikájuk esetleg tulenyhe, de legalább azt hirdetik, amit az írójuk valóban gondol, s az ily szubjektív igazság mégis csak közelebb áll az abszolút igazsághoz, mint a pusztán rokonszenvben vagy csupán elincszenvben alapuló megítélés. Az ily magánlevelek, ha nem abból a célból írják, hogy az, aki kapja, parádjazzon velük s mint győzelmi trofeumot lobogtassa őket, gyanútlan tanuvalomásoknak fogadhatók el s megérdemlik azt a nevet, amelyet egy szenvodélyes levélíró adott nekik: az *őszinteség irodalma*. Ezekben az intím közlésekben nyilatkozik meg írójuknak az egyénisége a legvilágosabban s a legnyíltabban, s ha nem is festik hűségese az, akibe vagy akiről szólunk, mindenesetre há képet adnak arról, aki írta őket.

Ez írásokban még a kedveskedés és udvariasság szólamai is merő őszinteség, szívkitérés és lélekvaló-más ama műirodalom mellett, amelyet közönségre — kortársakra és utókorra — való oldalpillantással vet papírra az író. Áll ez még a nagy levelezőkről is, amikről Cicero, Plinius, Petrarca, Chesterfield, Voltaire, Goethe, Kazinczy, s. h. voltak. Pedig ők — a jelentőségük tudatában — alighanem sejtették (egyik-másik tudta is), hogy leveleiket nemcsak azok fogják olvasni, akikhez címzették őket. S fokozottan igaz ez az állítás azoknak a levélíróknak az esetében, akik bizalmas közlendőiket nem a halhatatlanság jegyében s reményében írják, és ily kedvező irodalmi jövőre sose számíthattak.

Az ily — elfogulatlanul és natv közvetlenséggel írt — levelek aztán nemcsak dokumentumai az írók jellemének, de historiai festményei a kornak is, amelyben keletkeztek. Aeneas Silvio Piccolomini episztoláiból például jobban ismerhetjük meg a század szellemét és jellemét, amelyben ez az érdekes férfiú élt, írt és nagy méltóságra emelkedett (udvalövölög pápa lett), mint egy sereg történetírónak pontos, de pártos följegyzéséből. Nos, ha szabad — és mért ne volna szabad? — kicsiny emberi és írói figurákat nagy történelmi nevekkel hozni kapcsolatba, s a nemrégmutatott klasszikus korokkal hasonlítani össze, akkor ez az elmékedés azokra az elhalványult papírosemlékekre is vonatkozik, amelyeket a levelesládákban ifjúkoromnak és baráti érintkezésünnek a kedves, de egyszersmind szomorú emlékeiként őrzök. (Szomorú, mert az ifjuság, e legkedvesebb halottam, már elmúlt, s a sárgult papírosok írói már egykettőnek a kivételével a temetőben nyugszanak.)

Az aztán szinte nem is határoz, hogy annak, aki írta őket, mekkora volt a sulya a maga idejében s mekkora a jelentősége — vagy van-e jelentősége egyáltalában? — a jelenben, amikor emlékezve régiekről böngészgeteg köztük. Annál kevésbbé határoz, mert az értékmegállapítások főkönyve még nincsen lezárva, s azért, hogy valaki meghalt, esetleg nincsen annyira eltemetve, hogy föl ne támadhatna s ne követelhetne helyet az irodalomtörténet valamelyik lapján s a lekszikonok újabb és javított kiadásában. Mikés Kelemenről, amikor törökországi leveleit írta, se ő maga nem gondolta, sem egyetlen kortársa se sejtette, hogy valaha kimagasló alakja lesz a magyar irodalomtörténetnek s a könyve egyik legnépszerűbb olvasmánya azoknak, akik nem a legujabb, hanem a legjobb irodalmi műveket keresik. Amikor Rákóczi e hü emberek mélabanus s egyedül hallgatta szánkivetttségében a *«tenger mormolását»*, távolról se remélhette, hogy — *«habent sua fata libelli»* — épp e levelek folytán foglal majd el előkelő helyet a litteraturában. Mert a *«Mulatóságos Napok»* bizony, bármilyen unalmasak, aligha tartották volna fenn a szerzőjük (vagy fordítójuk) pusztá nevéit is ennyi évtizedeken keresztül ama bizalmas levelek hozzá való segítése nélkül.

Az se fontos, hogy az ily levelek kihez szólnak. Kazinczy Ferenc, a világ egyik legnagyobb és legtermékenyebb levélírója (huszonkét hatalmas nagyoktáv-kötet, s hat-hétszáz lap mindegyik!) nőha igazán jelentéktelen kortársakhoz is írt jóhosszú episztolákat. olyan másfélben érdemes férfiakhoz, akikről a nagy levélíró nélkül azt se tudnók, hogy éltek valaha. És a *«szent öreg»* olyan költőkről s más közéleti egyéniségekről is nyilatkozott e közlésekben, akiket épp csak az ő emlegetése mentett meg az elfeledéstől, — és mégis a monumentális levélgyűjteménnyel a képzeltet legnagyobb szolgálatot tette a magyar szellemi élet történetének: irodalomtörténeti közlőnyt és bírálati szemlélet nyújtott vele a kortársaknak és az utódomnak. (A *«maradéka»*-nak, ahogy Kazinczy még mondta) Bármily kevésbé érdekesek azok a férfiak, akikhez a levelei egy részét intézte s azok,

akikről az ítélet szólnak, a levelek, amelyek megemlékeznek róluk, az imponáló sokaságukban és a részletező lelkiismeretességükben is érdekesek és fontosak. Mert a kor történetét foglalják magukban s annak jellemét revelálják s a szellemét tükrözik. Bátran elmondhatjuk, hogy ez a nagy író nem volna sokkal kisebb mint aminőnek a működése óta eltelt hosszú idő távlatán keresztül látjuk, ha semmit se írt volna, csak az 564⁸ episztoláját . . .

Ami már most a hozzám intézett írói leveleket illeti, eszem ágában sincs azokat azokhoz hasonlítani amelyeket Széphalomról bocsájtott világgá a magyar irodalom e nagy kiválósága, de valamiben mégis hasonlatosak hozzájuk. Az ő érdekeségük is abban keresendő, hogy jellemzők a korra, amelyből eredtek, s amelyet inkább szándéktalanul mint tudatosan, híven vagy pártosan, tárgyilagosan vagy polemikusan festenek. Ha *mint levelek* nem is méltók arra, hogy sajtó alá adják őket, mint korfostó okmányok minden bizonyon méltók erre a tisztességre. Ha egyebet nem is talál az olvasó Gáspár Imrének a leveleiben (aminthogy nincs is bennük egyéb) mint annak a példáját, ahogy a szépirodalmi írók az ő idejében keresték és kezelték egymást, már az is *salvus conductus* nekik a nyilvánosság előtt. Pusztá véletlen, hogy ezeket a leveleket Gáspár Imre írta, s az is, hogy épp nekem írta. Nem egy hasonló mentalitású fiatal író élt akkor, aki ilyen levelezőtedvű volt, s nem egy olyan, akihez küldeni lehetett efféle közleményeket. Lényeg az bennük, hogy korriknak a megnyilatkozásai, s hogy a poéta, aki kordalcat költött (ezen a különös címen: *Dalok az időnek*), korleveleket a szerzője is volt. Semmi kétség, hogy más fiatal írók is leveleztek abban az időben, amelyben még divat volt levelezni, — a különbség csak az, hogy a többi levélíró nem Gáspár Imrének hívták, s hogy azok nem hozzám írták a barátságot kereső leveleiket.

A levél egészen külön műfaj és speciális tehetségnek a terméke. Egyszerű, irodalom kívül álló emberek olyan episztolákat írnak, amelyekből alaposan ismerjük meg a századot vagy legalább az évtizedet, amelyben keltek, s kiváló szellemek olyan jelentékteleneket, amelyek bármily kereskedelmi büroban vagy ipari műhelyben is megszülethettek volna. A könyveim közt van például egy *teljes* Grillparzer, ami azt jelenti, hogy ez *édltion déimitive*-ben bennfoglalattuk — a tragédiáitól kezdve egészen a moszcéduláig — minden, ami a kiváló költőnek a tollából kifirócsent. Banne vannak hát a levelei is. . . Nos, ezeknél tartalmatlanabb, semmitmondóbb és szintelenőbb írásműveket sohase olvastam, s ha én kapok ilyeneket, válaszolok ugyan rájuk (mert mit csináljon az ember?), de ahogy ezt biztosabb, a kemence tűzébe temetem őket. Nemcsak hogy egyetlen gondolatot se találunk bennük, de még föl- vagy megjegyezni való adatot se, és nincs az az irodalomtörténeti szempont, amely igazolhatná, hogy kiadójuk a *Sämtliche Werke* közé besorozta őket. Ez a *teljesség* legföljebb arra alkalmas, hogy csökkentse a tiszteletet, amellyel máskülönbön szívesen adózunk a *«Medea»* és egyéb jeles drámák szerzőjének . . .

Tanulság: nem kell nagy írónak lenni (s nem is muszáj egyáltalában írónak lenni), hogy az ember pompás leveleket tudjon írni. És második tanulság: lehet valaki nagy író és nem tud rendes levelet írni. Amit azért hangsúlyozok különösképpen is, mert egy-némely Grillparzert tehetségben és egyéb költői erőnyekben meg se közelítő író hozzám is (másékhöz is) intézett olyan közléseket, amelyek *mint levelek* vagy pedig *mint kortörténeti adalékok* igényt tarthatnak arra, hogy észrevegyék és az irodalomhoz számítsák. Vitatom, hogy ez utóbbi szempontból annak az írásnak is van némi érdekessége, amelyet alább közlök egy meglehetősen elfeledett írótól. Őszintén kimondott véleményem van benne a hetvenesévek néhány írójáról és az írói társaságokról, s ha ez az ítélet nemis mindenben igazságos (egybenmásban egynesen igazságtalan), azért mégse értéktelen, mert jellemző az akkori levelezés stílusára s híven számol be arról, mint ítétek s mely hangon szóltak az akkori fiatalok, akik érvényesülési vágytak azokról az *«öreges»*-ről, akik az ő bánatukra már beértek az egyik vagy másik irodalmi társaság kikötőjében már horgonyt vetettek.

Hogy a mult vasárnap között levélre, amelyben Gáspár Imre barátokhoz közeledéssel kopogtatott be hozzám, mit feleltem, természetesen nem tudhatom, de második leveléből arra kell következtetnem, hogy a válaszómm (nem is igen lehetett másforma) barátságos volt. Az, hogy a levél szerzője a Kisfaludy Társaság néhány igazán érdemes tagjáról (többek közt a kitűnő Agai Adolfról) is lenézéssel nyilatkozik, épp oly kevésbé fontos, mintha nagy eragadattal szólt volna róluk. Sőt épp az a jellemző és az a különösen eredeti ebben a kirohanásban, hogy egy huszonhárom éves fiatal író (aki hiába állítja, hogy *«csak az irodalom iránti szeretetből»* ír, mégis csak becsúgyó és akarnok volt) hogyan vélekedett az akkori veteránokról. (Majd olyan lemosolygó megvetéssel mint a mai ifjak, akik még nem adták ki könyvet, azokról, akik már régóta szerepelnek a könyvpiacot és elállják az

elismertetés napját azoktól, akik szívtén szeretnének sütkérezni annak meleg sugaraiiban. Ez bizony nem volt kivételesség, — a fiatalok támadó harca az öregek ellen épp olyan régi, mint az irodalom maga, s ha a jó öreg Homerosz csakugyan élt, akkor bizonyosan neki is támadtak megfigyelő kritikuskai a fiatal kollégái között. . . Reviczky Gyula az épp akkor *«arrivált»* Csiky Gergelyről (akit sehogyse akart költőnek elismerni) és Abrányi Emil az Akadémiáról, mint olyanról és a Budapesti Szemlééről mint ilyenről talán még szigorubbán ítétek magánbeszélgetésekben és privátlevelekben. Sőt a már egyáltalában nem *«kezdő»*, sőt szerkesztői multtal dícsékvő és akadémiát pályadíjat is nyert Rákosi Jenő, továbbá Acsády Ignác, aki a szépirodalmat szenvedélyel s a történetírást nagy hivatottsággal kultiválta, mindaddig, amíg be nem jutottak a *«halhatatlanok»* közé, addig ütötték e tiszteletreméltó testületet, amíg jól esett nekik. S rosszul az Akadémiának. Pulszky Ferenc valószínűleg akkor vigasztalta tudós kollégáit a szállóigévé vált mondásával, amely szerint *«a kutya ugat, de a karaván halad»*, de a tehetséges kutyaikat haladás közben is fölvette az Akadémia-karaván.

Hasonló érzésekhez és hasonló kritikához természetesen Gáspár Imrének is volt joga s neki is szabadságában állott, főleg magánlevelekben keseregni azokra, hogy még nem tagja egyik irodalmi társaságnak sem (*So alt, und noch nichts für die Unsterblichen getan*, — ahogy Schiller Don Carlos-a sopánkodik) és ostorozni azokat, akik már rébbe jutottak. Az ő esete valószínűleg iskolapéldája annak, hogy a költészetért való lelkesedés és az irodalom imádata nem zárja ki a történetet s a vágyat a marsallbot után, amelyet valaki nem akar sokáig *«hiába»* hordani a tarsolyában. Hogy neki, a lelkesnek és egyben nagyotakarónak nem sikerült sehová *«bejutni»* (meghalt szegény anélkül, hogy tetemét a Jókai-lepellel borították volna le s hogy valamelyik irodalmi társaság gyászjelentést adhatott volna ki róla), annak nem a tehetségtelensége volt az oka — mert hiszen volt tehetsége, — hanem az a kellemetlen körülmény, amelyről már említést tettem s az a nyugtalanság, amely velejárója az efféle titkolt diszpozíciónak. (A költőnél, — mert politikuskos és a financemberek egészen jól boldogulnak vele, mert megvan a hozzá való hatalmuk).

A mult héten között levél az Uri-uccában kelt, a most következő már a hatvani uccából indult ki s a legközelebbi már egy hatmadi lakásban, helyesebben: szobában írta az állhatatlan és folytonosan költőzködő és költőzködő poéta. Ez a lakásváltoztató rendszere nem egy más nyugtalanlelkű poétával volt a közös jellemző vonása, Vajda János és Reviczky Gyula, amaz *«jóknok»* két kitűnő költője épp oly gyakran pakoltak kofert, mint Gáspár Imre. . . Végre is, mind a hárman kórházban lehettek ki nemes lelküket. Mert (ezt még a sorsharag, amely Petőfi szerint, s ő csak tudhatta, a poétával egy-nyamémben született is, belátta) hónaposszobában még se lehet, még se szabad meghalni. . . De még a haláltól messze van a költő, aki élni akar és a dícsőség zöld ágára kíván fölkelni. Messze van s mielőtt odaér, sok csalódás, csupa csalódás vár rá. Szerencsére ezt nem tudja s egyelőre még ír és pedig nemcsak verseket és könyveket, de leveleket is, mert amint mondja: *«írók íróval leveleznek — pikant»*.

A második levél itt következik.

Budapest, 1877. jul. 31. Hatvani-u. 13. sz.

Tisztelt Uram!

Becses sorait nagy örömmel olvastam s azokban igen sympathikus kedély nyomait találtam. Igen örvendek annak is, hogy Önben immár jertem szert egy szavazatra, *«most a Petőfi-Társaságba és később a Kisfaludy-Társaságban»* nyercendő helyet illetőleg. Bravo! Csak hogy nekem személyesen 4-5 urat van szerencsem személyesen ösmerni az egész magyar irodalomban s a Petőfi-Társaságban pedig ez idő szerint éppen egyetlen egy tag sincsen, akiket az én igaz-mondási lázom valami módon ne érintett volna kellemetlenül. A Kisfaludy-Társaság pedig nagybárra olyanokból áll, akiket szegényenre vált volna be *«nem»* választani s akiket szegényenre vált *«igen»* is beválasztani. Amott Arany Jánost, itt a dr. Ágáikat, Zichy Antalokat és Paulay Edéket értem. Ne többet ezekről! Irti és az irodalomhoz tartozni két külön dolog. Én nem tartozom hozzá és írok. Az én lelkem nem az írói címért rajong, s *«nem»* dícsőségért; azért a végtelenül szép, zenei pillanatért, mely fölér üdvvel, kincsevel és hírnévvel, melyet érez az utolsó fűzfapoéta is. . . az illetés percéért. A többi, higgyük el egymásnak, Uram, *«semmi»* fogen örvendek, hogy még személyesen is meg fogom ösmerni. Tárca! — ezt írtam az *«Uj Nemzedék»*-ben is — végtelenül szellemesek és kedvesek. Kifejeztem könyvemben azon óhajomat is, hogy vajha Ön írna valahol rendes heti-tárca. Beh szépek volnának! Különbön ön figyel regényíró vagy vigjátékíró is lesz. Olyan könnyed modora van! Talán dolgozik is ilyes valamin? Ez nagyon érdekelne!

Az anthologia egy példányát megkeríttem Hűgel-től s szeptemberben szolgálók vele. Nálam most nincs. Jövő levelemben pedig, midőn már tul leszek a költőzködés éppon most folvó kellemetlenségén, az életrajzot is megírom. Jó lesz Önnek regénytárgynak. De addig is nehezen várom sorait. Hissz az pikant: *levelezni ösmerelelenül s íróval!* Az öné

Gáspár Imre.

Hogy az olvasó egyet-mást nem ért meg ebből a

levélből, az ne bosszantsa. Én se értem meg egészen, mert elfelejtettem, hogy egyik-másik megjegyzése mire vonatkozik. A közölt vallomásokból így is érthetően hangzik ki, ami az írójára s a korára jellemző: a fiatal óriási elégedetlensége az öregekkel, rajongó lelkesedése a költészet iránt s a vágy, hogy levelezzen és barátkozzon más fiatal írókkal, akikkel együtt szeretné szidni a hivatalos irodalmat és evgyütt ostromolni az irodalmi társaságok várfalait. Akkoriban nemcsak ő érzett és írt így. Legalább is egy tucat Gáspár Imre küzdött hasonló módon és eszközökkel a babérrért, — közülük persze tizenegyet másképp hívtak. De ő volt köztük a legészrevehetőbb, mert — meg kell vallani kertesél nélkül — ő eszálta mindnyáji közt a legnagyobb lármát. S ezt nem hibájával rovom föl, csak jellemzésül említem meg. Abból a jelszóból indult ki, hogy a tehetség nemcsak kötelez, de jogosít is. Érezvén magában tehetséget (amelyet akkoriban még a magyar Rambonillet prometeuszi tüzeik és isteni szikrának nevezett), nem rejtette azt véka alá s boldogulni kívánt vele. Talán más fiatal írók barátságát is azért kereste, mert többdemagával előbb remélt pozícióra jutni. Nem kisebb ember, mint Mikszóth Kálmán figurázta ki őt egyszer valamelyik élelappban, közölve a Gáspár Imre-társaság alapszabályait. Széled gunnyal írófálta itt meg az érvényesülni kívánó fiatal költőt a későbbi nagy elbeszélő, s az ifjú poeta boldog volt, hogy guny tárgyává tették. Hiubb volt, semhogya az agyonhaltatástól elviselhetne volna. Hogy vidékre került, már a maga szomorú szempontjából nem is tartozott az élők közé, — hiszen nem beszéltek róla. S csak az él, akivel foglalkoznak.

Amit rám pazarol elismerést és dícséretet, az azért jellemző szintén, mert akkor így írtak egymásnak az írók, s így is társalogtak egymással. *Félgázsi*, mondja boldogan a rosszul dotált színész, ha tapsokat kap, és *leledéség*, gondolja a szegény író, ha az írásaiért jó szót kap a kollégáitól. Most már ez is kimént a divatból, egyik író épp úgy nem dícséri szemben a másiknak a műveit, mint ahogy fűszerkereskedőnek sohase jut eszébe azzal dícsérni meg valamelyik kartársát, hogy az jobb árut tart raktáron, mint ő...

Zárókérdül legközelebb az elfeledett költő autobiográfiáját közlöm. Szintén olyan okmány, amelyet csak ötven esztendő előtt lehetett írni.

Végeladás!

Kereskedők, akik azzal csábitják a vevőket, hogy tönkremenetelüket reklámozzák

A nagyvárosi utcákon egész furesa és szokatlan újfajta reklámok állítják meg a járókelőt. Gazdasági válság van Európaszerte és ebben a súlyos válságban a kereskedők a karácsonyi vásártól remélik azt a jótékony injekciót, amely meghosszabbítja nagybeteg üzletük élettartamát. Sohasem volt talán még nagyobb szükség erre az injekcióra, mint ma, de a várva-várt csodadoktor: a vásárlóközönség csak egyre kevés, az injekcióstü herozsdásodott. A pénzforrás, amely máskor ilyenkor karácsony táján meg szokott indulni, mintha teljesen kiapadt volna, a nagyvárosi utcák fényreklámjai hiába ordítanak esténként, a kirakatokban hiába halmozják fel a legszebb és legdrágább árucikkeket, legfőképp csak bámulók vannak, de vásárlók alig. A Jézuska az idén csak kiválasztott boldog helyekre fog meglepetést hozni, nincs pénz, amellyel meg lehetne váltani a karácsonyi boldogság vizumát.

A kereskedő azonban leleményes és nem elégszik meg a fényreklámmal és a szép kirakkal, hanem egészen szokatlan reklámhoz folyamodik. Budapesten például, ahol ma a legnagyobb a nyomorúság és a gazdasági válság, minden második üzlet felett ez a szomorú felírás ordít:

Ezen üzlet megszűnik! A raktáron levő áruk leszállított áron kiadásra kerülnek.

Ez a felírás azonban az idők során már egészen mindennaposá vált és miután a közönség nem ostromolta meg a megszűnést és leszállított árat ígérő üzleteket, a kétségbeesett kereskedőknek még feltűnőbb és drasztikusabb reklámra kellett gondoskodni. Így azután a napokban már a következő táblát tették ki az egyik körüti divatárú-üzlet cégétáblájára fölé:

Tönkrementem! Féldrón adom el drukészletemet!

Az idők jele ez a furesa »reklam« és jellemző, hogy a kereskedelmi kamara több kereskedő panaszára kénytelen volt foglalkozni azzal a kérdéssel, hogy az ilyenfajta reklám nem jelent-e *tiszteletlen versenyt*. Szép kis verseny az, amikor a kereskedők saját nyomorúságuk minél feltűnőbb fitogtatásában vetelkednek. A legszomorúbb azonban, hogy az ilyenfajta reklámok nem hazudnak, hanem valóban egyik régi cég dől ki a meddő versenyben a másik után.

A nyomort a leghűségesebben tükrözik vissza az utjabban mind sürűbben megnyíló üzletek, amelyek a végtelen nyomorúságot tüzik ki cégérükül. Mert nem csak megszűnnek, hanem alakulnak is üzletek, azonban kevés köszönet van bennük. A külvárosok tájékán a nyomor periferiál környékén mind több üzlet felett a következő cégétábla:

Zalogházi árverésen megvett áruk eladása.

Síralmas egy ilyen üzlet »raktárát« megtekinteni. Ócska ruhák, elnyűtt felhőneműk és értéktelen háztartási tárgyak, amiket boldogtalan tulajdonosaik egy kétségbeesett órában zálogba csaptak és aztán nem tudtak többé kiváltani... Szegény emberek elhasznált holmija, most ebek harmincadijára kerül és talán még szégyesebbek fogják néhány fillérért megvásárolni. A tél eddig megenberelte magát, de mégis itvány már a küszöbön és a legszegényebb embernek is szüksége van meleg alsóruhára vagy ócska cipőre, akármilyen elnyűtt is az. Ki tudja, meddig maradnak ezek az ócska tárgyak új tulajdonosaiknál és mikor vándorolnak megint vissza a zálogházba? Szomorú körforgás ez, amíg az elnyűtt holmik teljesen ronggyá nem szakadnak...

Talán ezek az üzletek csinálják a legnagyobb for-

galmat. A nyomorúságra ma biztosan lehet építeni, a luxusra annál kevésbé. Az emberek, akik más esztendőben ilyenkor karácsony előtt izgatottan vásároltak, ma csak a kirakatok előtt ácsorognak céltalan báméskodással. Rengeteg bámulja van mindannak, ami szép, mintha az ugynevezett polgári középosztály ebben élne ki magát. Az elegáns belvárosi üzletek dus kirakatai előtt élik ki a vásárlás boldog izgalmát a selymek fényére és bundák puha melegére vágyó asszonyok, a pazariényű kávéház tükörlaklaka előtt egész tömegek bámulják a néhez jászbandot, a pénztelenek a színes transzparenszekkel hívalkodó filmszínházak elé kirakott fényképeket nézik a film helyett.

Ugy nézi mindezt a tömeg, olyan sóvárogva, mint az elérhetetlen Igéretföldjé.

(I. I.)

Sebő utolsó éneke

Írta: Berényi János

Konrád, a zsvány, ha soványabbik jövedve zörgött a tarisznyában, csak akasztott, talán mert ő is tartotta már nyakánál fogva a zsinag. Viszont igaz jó kedve fő ragyogással az újába kerülők füleit metszgette nagy szeretettel, minthogy neki magának is immár csak egyik füle busongta a csaparsz-hír világot. A somfai erdőzölgötlenél, ahol Tar vitéz tizenharmincával együtt a jobb reményesség felé, Konrád ur hasára igazibb kedvvel sütött a nap, s még inkább megörvendett a sváb, mikor emberei elébe állították a fekete sorsu csapatot.

— Lám, hát ilyen busz apostolok is vannak — névelte ismeretileg Konrád ur — akik magukon viszik a nyeret.

Mert hogy a gyalogapostolok lovai éhen pusztultak a télen a somfai erdő tenekén s a tavaszi királyságkor már maguknak kellett vinnök a nyeret is.

— S még a sarkantyúk is meztelábon rozsdulnak — tapasztalt tovább hunyorogva a félfüllü Konrád — nohát csak szőpen előre!

A Bakzász ügyetlen kancója épen aznap hajnalban ellette esikáját s a szász váltig szőgyeniette, hogy annak idején jobban nem vigyázott a lovára. A félfüllü Konrád meg is szidalmazta érte, de most enyhédett:

— Add csak ide fiam, azt a szerencsétlen fatyut, — jószágoskodott a szász felé — bizonyly lovat is cipelnének ezek, de mőlük nincs hozzá.

S Tar vitéz hátára emelte a még vacogó esikót. Igyen nagy szőgyenkezéssel baktattak Konrád ur nyomán vissza az erdő felé. Élen a vitéz görnyedett a hirtelen rájuk lepott gyalogtáborban, mellette a ragyavert Dónes káromkodott és egy kavicsmandiát rágott észveszejtő dühében. Sebő a lantos oldalt botladozott a szürke kopott csapatban s a réseket érdekelte figyelmező nézelődéssel a szérlül csamogó svábok voralán, holott ha minden ostobaság volt is, de a szőkés gondolata bizony még annak is rossz vala.

A tiszáson táborot vertek s estig csak úgy falakban felejtették őket mint a vigyázatra se érdemes kutyákat.

— Urísten, nem élem tul, — nézett szelidebbet az ég felé a ragyás, de nyomban neki szilajodott a sőtét szavaknak.

— Vaj jólakasztanak-e?

— Hogy kéne szólaunk, ha szólni visznek.

A vezér bölcsességét könyörögte volna a néző kérdőzösködés, de Tar vitéz hátat fordított a találgatásoknak.

— Csak engem ne szőlongassatok. Meg vagyok gyalázva előtettek, hagyjotok!

Arca még mindig nyílt a pipacsot. A fölbiék vesződétek tovább, ki a holnapjával, ki emlékeivel, ki váddal minden ellen, hogy másfelé kellett volna inkább, ő így is gondolta s elébb, amikor még nem dudázhattak idáig a gazok.

Este, vaszora után, amikor az ital már Konrád ur orrára is oda festette a maga vadvirágát, a vitéz kórárszó legényeiről is megemlékezett a széles diadal. Ott csufoskodtak a pöffeszkedés előtt mind a tizenharman, s Konrád ur kérdőzösködő kedvét szalajtotta el rajtuk néhányszor, hogy méginkább vilogtassa a maga rongyosait. A vezér bajuszt busítva göggel hallgatóit, a ragyás a szemé pengeit kapkodta egyik léniáról a másik potrohokra, a többiek viszont iparkodtak minél apróbban csipenteni a szóból a zsíros falatokra leső röhögésnek. Konrád ur dőlyfén már szinte papsalást volt az ítélő hatalom.

— Hát vessetek ide, ti boldog kétfüllűek. Vagy kötére áhítottok, két füllű, vagy holnap levágom az egyik fületeket és akkor valaményiteket szabadon hagylok. Válasszatok. Ha lőgni akartok, akkor a hordómban tettek az alja-bor is, hogy reggel peckesebben állhassatok a fák alá. Én mondtam mindezt, a nagykegyelmű Konrád.

Tar vitéz csak emelt a soványaságán valamit, Sebő csak annyit bökött rá nyugodtan: halál; a ragyás átkot tördelt a fogai között s a többiek ahogy még lehetett, cifrázták magukon a hősök nyugalmát.

— Akkor menjete. Hanzsi te, öntsd össze a hordók sürülét, de gondald, hogy ételnek is jó legyen...

A hold gyengéden mosogatta a nyírfák fehér árnyait, a tisztás sarkában esőndes tűz kövéredett s körötte dícső cölökről, csuf vésztről halgattak a hűvek. Ott dagadt csapját kinalva a hordó is, de még csak a hátukkal feleltek neki.

Sebő a könnyűlélvü lantos volt az első, aki egy bus szitokkal jobb eszmét pendített:

— Ugyse iszunk többet, hat nem igaz?

Csavart a csappon s a hordó nehezen eleredt sürülét a szájába csorgatta. Izleltek utána egy-egy hoszszut a többiek.

— Jó ital ez — enyhített cselekedetén az egyik — csak igazza van a Konrádnak, hogy inkább enni való.

A ragyás s hátrább káromkodta a gögjét. Valaki megfigyelte egy szemrebbenéssel a vezért s neki is fölűttek egy saphakorpadással.

Egy óra elmúltával fészengő tűzök mozogtak a szemek gyászában. A máglya is gazdagon patogott előtük, mint az áldozat. Sebő a hangszert fogta észre s ékesszép éneket is csapott mellé:

... mind mentek hősi szívvél: mind elhullottak a porban.

... vitézek drága élete s lám csuf halállal ér jutalmat,

... holló lett a fehér galamb is, kialudt méces a csillag is,

... hej, jó vitézek soha-napja: soha jó napja, csak keserve!

Kissé ugyan bibliát megjárt emlékezéssel éledtek a nótás panaszok, ám az emberi léleknél először mindig is a biblia győze: igéje a tej s csak aztán kap rá a husosabb szavakra. S gyakorta későbbet a halálfa tövében az elszálló békesség megint az ilyen lelki igéket keresi.

... Hja be ősz lett tavaszom, utam kedvem csupa hó.

... száraz lot a pajtásom, magam lettem bujdosó,

... kenyereim is megfagyott, kedveském is elhagyott...

Ittak és nagyon hallgattak rá. A ragyás a pirkadó meleg jótét szomorúságát olvasta ki a vezér hallgatásából. Sebő mellé közeledve csak neki pengette szavakba a buszilagu jödket. A deres hajnalok visszszakeltek, harminthal violák mosdottak közebe a szőp-titku éjszakák gyenge ködben taposó lelke is meglebent a piros táborfüzök esőkjaival, s Klárka fehér emléke, ki élt és várt, este csillagot olvasott s titkon szívet égetett a karjára, míg kertjében mindig nefeleteset locsolt, tán azzal locsolta olyan kékre a szemét is.

Aztán sorra vette Sebő a másnapi gyász hőseit, ki hogyan lép a halál elé, mit sirat, mitől bucsuzik és kihez siet a sir dombján tuli világban. A dalba szőtt nagyok borzongását simogatta édes szőgyenkezésbe mindannyiok arcán a tűz s érezték hogy ezért az esztéért s előre oly szépen megízgett s megdicsőített bucsuzásért ilyen utra indulni is érdemes.

*

Reggel egyenkint vezették őket a félfüllü Konrád ur elé.

— Büszkén és bátran! — biztatták egymást — s egy szóval se alkudjon az életéért senki.

Az erdő szélén mégis egy helyt találkoztak mind a szőgyenletes kihallgatás után és szótlankodva vették utjukat a rohoni özvegy háza felé, ki még a bikabornyut is üszövé imádkozta a tehénben, de a lementszett fülből bizony ő sem tudott újat varázsolni. Azonban jóféle füvek nedveit őrizte és értett a seb bekötéséhez is. Büvös szavakat is mondott és esküvel ígérte, hogy ettől — ha isten is úgy akarja — egy hét se kell hozzá és minden fájdalom elmúlik.

Jelzálogkölcsonöket

rövid és hosszú lejáratra legelőnyösebb feltételek mellett folyósítunk

Goldmann Sándor és Társa Bankháza

Subotica, Vilsonova ul. 25. szám (Főposta mellett)

A feketeképi vendég

Irta: Somlay Károly

A faluk végén egy kis akácerdő mellett tavasztól késő őszig birkanyáj szokott legelészni a széles pusztaságon.

Azért választotta Illés juhász ezt a helyet legelőnek, mert az akácerdőske nyáros árnyékos pihenő gyanánt kinálkozik az állatok számára.

Szeretik is a birkák ezt a kövér legelőt, amit a Bársonyos-patak választ kétfelé és a juhász is jól érzi itt magát, mert a pataknál egy öreg fávorfa alatt nád-ból készült kupiformájú kunyhója van, amelyik menedéklő szolgál számára a záporosók ellen.

Míg a birkák csipegetik a füvet, Illés leheveredik a fa alá terített subára, aztán dudálgat vagy nézegeti az égen a habos báránnyelbőket. Eközben megpulul a szolgálára akasztott bográcsban a bürgepaprikás a parázsos és mikor kihozza a szelelő a déli harangszót a faluból: a juhász levelesz feje fölül a szélesperemű kalapot, aztán előbuzza a kunyhó oldalából a takanalat, leemeli a kampós szolgáláról a bográcsot és Isten nevében ebédelget. Közben oda-odavet egy darabka húst a nyájörző pulinak, a nagybajszu Rajkónak is; mert ez a négylábú állatka hűségesen szolgálja a gazdáját. Ha szétszaladnak a birkák, vagy tilosba mennek torokkodni: az okos Rajkónak nem kell biztatás, csak vakkant egyet-kettőt, szaladgál ide-oda és a nyáj ismét együtt van a páskumon.

A Ficsur meg csak a füleit hegyezi ilyenkor és mintha meg akarná dicsérni az okos Rajkót, nagyot kiált: lá!... lá!...

Ebből a mélyhangú kiabálásból könnyen kijelhet találni, hogy a Ficsur a juhász csacsija. Ökelmének igen pompás sorsa van itt a legelőn. Napokon át nem tesz egyebet, csak csipeget a patak partján zöldelő fűveken és ha jóllakott: lefekszik valamelyik bokor mellé hűselni. A Ficsurnak csak szombat este van dolga, a mikor Illés juhász hazamegy a faluba a családját meglátogatni. Ilyenkor nyakába teríti a subát, hóna alá szorítja hosszú botját, aminek juhásznyelven kampónyél a neve, aztán ráül a csacsira és a nyárfás országúton szépen hazaballagnak a faluba.

Mindezekből könnyen meg lehet állítani, hogy Illés juhásznak is, a Rajkó ebekének is, szintugy a Ficsur csacsinak is szépen folytak napjaik itt a Bársonyos mellett.

A multkoriban egyik alkonyon aztán mégis történt valami, ami arra a konok elhatározásra serkentette Illést és hűséges cimboráit, hogy bizony ők nem mennek többé a nyájjal a Bársonyos mellett zöldelő páskumra.

Hát mi is történt voltaképpen itt a legelőn? Majd elmesélem.

A juhász épen mezezte az estobédet; a hamvadó zsarátokból pörnyőt piszkált a pipájára, aztán leheveredett a subára és nézegette a széles legelőt. Feje fölött egy fészkeről lekésett varjú vitorlázott az erdő felé; a szántóföldek szélén meg bakágást állt egy nyulacska és billegte a füleit. A birkák is szépen elfeküdtek és mert már esteledett, álmosan hunyorgattak egymásra.

Illés is talán épen azon gondolkodott, hogy alszik egyet, mikor a hamvadó tűz mellett csak megjelenik ám egy furcsa figura, akinek vörös sipka volt a fején, a testét meg zöld frakk és ugyanilyen színű kurta bugyogó fedte. A furcsa alak csak akkora lehetett, mint egy öt éves gyermek.

A juhász csak nézi, nézdegéli a feketeképi, tompaorrú vendéget és elbámulkodik rajta, mert ilyen még soha nem látott.

— A hét micsodáját a szurkos pofádnak, iszkulj odébb, — dörmögi Illés és botjával rá akar suhintani a váratlan jövevényre.

Ennek sem kellett több! Hirtelen lekapja fejéről a vörös sipkát és nagymérgesen odasujtja a barátságatlan házigazda arcába. Erre aztán a nagybajszu Rajkónak is inába szállott a bátorsága; hátsó lábai közé kapta a farkincáját és meg sem állt a falug.

Illés türelmes ember, de erre már mégis megharagudott.

— No, majd elfüstölök én innét tüstént, — gondolta magában és egy csomó szalmát dobva a zsarátokra, a füstöt a feketepofájú emberkére terelte a kalapjával.

Ez meg bizonyosan azt gondolta, hogy szeged szegged, mert hamarosan egy csomó szalmát cibált ki ő is a közelhen lévő kazalból és azt szintén a tüzre vetette, hogy füstöljön.

— Hohó! Ez a feketepofájú féreg nem lehet más, mint maga az ördög... Azért incselkedik itt velem, — fortyant fel a juhász, aztán se szó, se beszéd, hirtelen felült a Ficsur hátára és ügetni akart a falu felé.

Hanem bezeged a kormosofájú vendég sem volt rest! Egy pillantás alatt ott terem Illés háta mögött a számaron...

Illés bátor ember, de most mégis meghűlt ereiben a vér.

Minden jólélek az Istenet dicséri, — kiáltotta és lengorva a Ficsur csacsi hátáról, szaladt, szaladt, míg haza nem ért.

Az eset talán örök rejtély maradt volna, ha a Ficsur bölcsesége föl nem libbenti róla a titokzatosság fátyolát.

Az okos Ficsur fekete lovagjával az ismerős uton szépen hazaballagott a faluba, ahová éppen ezen a napon egy állatsereglett érkezett.

Innen szökött meg a feketepofájú Józsi művész, aki nem volt más, mint egy kalandszomjas, fiatal majmocska.

A gazdája aztán lakat alá tette a művész urat, hogy máskor ne nagyon ijesztgesse a jámbor falusiakat.

Lebánovics háztüznézőben

Irta: Sz. Szigethy Vilmos

Tul járt már az ötvenen az öreg Lebánovics, akinek senki sem merete szemére vetni a korát. Idősebb urak szerint ugyanis mindig annak a nagyapja, vagy pláne a keresztanyja térgye az öreg, aki mondja s magam is csupán kellő távolságból, egy emberöltő elteltevel, merem kiejteni a nagy szót, minekután nem él már sem a nagyapám, sem a keresztanyám, sőt régóta porrá vált maga Lebánovics is.

A történetet is egy szép asszonytól hallottam, akit bókokkal halmoztam el valamikor s aki megcirógatta érte az arcomat. Én husz éves voltam, ő hetven, azért együtt bálózunk. Én még blázirt voltam, ő örökös életkedvű, aki szerette a fiataliságot. Mikor a bálakon mindenki táncolt, én melléje ültem és szidattam magam.

— Olyan vagy, mondta, mint Lebánovics volt. Azt is fásasztotta a tánc.

Máskor, lumpolások sorozata idején, fölrendelt magához.

— Sose javulsz meg? Olyan korhely leszel, amilyen Lebánovics volt.

Már pedig az olyan volt, hogy nem eshetett nélküle mulatás. Szerette az asszonyt, a kártyát, a lovat, a bort, de azt se bánta, ha össze lehetett mindezt paszszolítani. Például az ember agarásson estig, amikor a kaszinóban gyűl össze a vármegye.

Akarták házassítani elégyszer — de nem állt kötelnek. Egyszer régen beleszaladt a szívébe a tövis, aki pedig kihuzhatta volna, az másnak lett a felesége. Valamivel maktacsab az átlag-asszonynál. Férjhez is azért ment, hogy Lebánovicsot bosszantsa vele. Valamikor csináltak ilyen bolondot az emberek s elfelejtették, hogy maguknak ártnak vele. Mert a hamu alatt sokáig megmarad a parázs, hát még ha kemény tölgyfahasábok lángoltak!

Nagyon szép szerelem volt, így mesélték a régiiek. Aztán esztendőben találkoztak is vagy kétszer. Lebánovics a tavaszi közyűlés idején a szép asszony lovagja lett, ő kísérte színházba, cukrászdába, ő kuesiroztatta. Még beszélgettek is, de a szavaknak nem volt különös fontossága.

Az asszony azt mondta:

— Miért nem házasodik meg, Pali?

Lebánovics erre azt felelte:

— Köszönöm a kérdését, Erzsike, egész jól jártam így én is, meg az is, akinek bekötöttem volna a fejét. Voltaképpen sose gondoltam a házasságra, születni kell arra. Hát maga hogy van így?

— Csoda jól, az uram a világ legjobb embere. Szélt, akár a tej.

A szelid tej akkor már aludt a kaszinó valamelyik öblös foteljében. Abba ugyan hajnal előtt senki sem ver lelket.

— Szóval nagyon boldog, Erzsike.

— Sose vártam az élettől ekkora boldogságot, válaszolta a régi ideál.

Öreg nyárfák ilyenkor sóhajtozva rázták meg lombkoronájukat, hogy édes Istenem, milyen okatlan teremtes az ember! Mert ha nem okatlan, miért tépi otthon rongyokba a csipkekendőjét a kisírt szemű asszony és hajnali órákban miért bámul bele az égboltozat derengésébe a férfi? Vajjon mire gondolhatnak, ha olyan nagyon boldogok?

A harmadik napon hazamentek falura a vendégek. Már volt vasut, Lebánovics négvese mégis ott poroszkált a sinek közelében, az országúton.

— Mire jó ez? — kérdezték.

— Hát van, arra jó.

Voltaképpen, visszajövet, ki akarta magát tombolni egy küssé. Ahol zászló lengett a kastélyon, oda beállított.

— Kell-e vendég?

Ezzel is el lehet tölteni egy hosszú életet, végigduhajkodva egy tuat falut, közbe alig aludni ágyban, csak órácskákat loppal a kocsiülésben, amíg elő nem tűnik a legközelebbi templomtorony. Az embert is szerethetik mindenfelé, amikor ő nem szeret senkit. Vajjon kinek gyűjtí azt a sok visszafojtott érzést?

Az ötvenen túl aztán elhallgat minden házassági tréfa, de meg szépasszonyok se jönnek be a tavaszi megyegyűlésre. Az asszony gyászt visel, a jó tej végleg elaludt és erre Lebánovicsban feltűnően mozdult meg valami. Ebben az időben vette zokna, ha öregnek hívták s akkortájt zsörtölődött a legtöbbit a gazdaszszonyával, amiért az álló tükör igen gyanus tisztasága.

— Nem vagyok én még ilyen vén maskara, mint amilyent ez mutat!

— Na, te, ne, bizalmaskodott az öreg cseléd, tán bizony jó volna még egyszer legénykedni!

Lebánovicsból kiltört az indulat.

— Hát aztán? Az legénykedik, aki teheti. Érek annyit, mint a teifeles-szajnak. Azt mondom, meg ne haragits, mert...

A gazdasszony elnevette magát, úgy folytatta:

— Mert, asszonyt hoz a házhoz, ugye? Elkéstünk már attól, leltem aranyom, édes tekintetes ur!

Még legyintett is hozzá. De a kézmozdulatban, vagy a hangban volt-e valami kellemetlen, elég abból annyi, hogy Lebánovics biztonság okáért a tükör előtt termett, onnan kiabálta vissza.

— Azért is megmutatom, hogy úgy lesz. Eszembe se jutott volna, de nem bírom már elviselni a folytonos lefetyeléseidet. Akármennyire nincs nyedre, asszonyt kapsz. Ebben a szent órában megyek érte. Addig is ajánlom, hogy hűtögesd a nyelvedet, mert azt ugyan nyugdíjba teheted azután.

Az óra még el sem mult, a négyes kigördült az udvarról s Lebánovics szilajul rángatta a gyeplőt.

— Még bele mer szólni a dolgomba? Hát megmutatom.

A szomszéd faluban érte utol az este, egész sor kivilágított ablakot látott Bobdeyknál, behajtatott hozzájuk.

A háziasszony azzal fogadta:

— De ki van fenve a bajuszod, Pali! Csak nem háztüznézőbe mégy?

— Nem lehet azt tudni, incselkedett Lebánovics. Tán látszik rajtam!

— Nana, fenyegette az asszony, minden esetre gyanus vagy. Még megakad rajtad valakinek a szeme. Lebánovics önkéntelen is a bajuszához kapott.

— Csakugyan azt hiszed, lugám? Tegyük fel, hogy szabad vagy, — hozzám jönnél-e?

— Ugyan, menj már, te bolondos. Csak nem akarsz elválasztani az uramtól!

— Nem rólad van szó, nem értesz. Csak azt kérdelem, hogy hozzám jönnél-e, ha — tegyük fel — így volna, meg ugy volna? A magad-korabelit értem.

Bobdayné egész komolyan azt felelte:

— Te talán kételkedsz benne? Nincs igazad.

Az öreg gavallérnak hirtelen széles kedve támadt.

— Izé, Kata, hány éves is vagy te mostanában?

De már erre látha vágta.

— Elmenj már a bolondságaiddal, még mit nem akarnál tudni?

— Ejnye, nem vagyok én okvetetlenkedő, mit bánom én, inkább azt szeretném tudni, hogy melyiktek a fiatalabb: te, vagy ő. Hiszen tudod, hogy kicsoda.

Az asszony most kezdte csak érteni. Valamieskét küzdött önmagával, aztán árnyak suhantak el a lelki szemei előtt, úgy mondta.

— Várjunk csak, hogy is van... mintha fiatalabb volna egy esztendővel.

Az árnyak azonban nem akartak elmúlni.

— Hogy is... mégse... egyformák vagyunk.

Azon az estén még táncolt is Lebánovics, a borkóstolás pedig másnap is tartott. Hogy ilyen nagy utra indult, úgy érezte, hogy bátortásra van szüksége, mert a színjölanság szögletessé teszi az embert, csak az ital ad lendületet.

Az első hét végén újabb bogarai támadtak.

— Mégse lehet ajtóstul rohanni a házba, hiszen mindörse feléve özvegy. Hiszen, ha nem is lett volna az úra mellett nagyon boldog, akkor is összeszokhatott annyira, hogy ne felejtse el olyan hamar.

Letért hát az egyenes utirányból egy kicsit jobbra, még pedig annál inkább, mert vert a hire, hogy Thurzóéknál olyan hordóra akadtak a pincében, amelyekben kópáncélt kapott a bor. A dongákat azóta lefejtették s most az isteni ital a maga köpenyegét hordja.

Egyszerre rájött, hogy mennyi jó ismerősét hanyagolta el az utóbbi esztendőben. Jobbra is élt egy család, amelyiknek a háziasszonyával sokat táncolt valamikor, — balra is talált valakit, otthon ülő, köztvényes barátot, akit csak a meleg flanellek érdekelnek, de izgatottan lesi a kocsirobogást. Néhol nem talált senkit, nyaraltak, arattak. Mert már arattak, sőt tul voltak a mezei munka dandárján. Az éjszakák meghűvösödtek, Erdélyből havat jelentettek a teknővájó oláhok, a konopi szőlőben pedig szedték a ráncos szemű szőlőt, mikor Lebánovics behajtatott a Fabajdyék kapuján.

Ott is indulásra kész fogatok az udvaron.

— Nő, ide is rosszkor jöttem, kiáltotta messziről ő maga.

— Semmi baj, jössz velünk, sietett eléje a házi-gazda.

Lebánovics azt se kérdezte, hogy hova, olyan mindegy volt az. Csak az uton kezdett gondolkozni, mikor Galsát is elhagyták s egyre jobban közeledtek a szépasszonyhoz. De talán épp az ilyen véletleneken van a legnagyobb istenáladás.

— Meg lesz lepve valaki, hogy téged viszik neki prezentnek, mondta egyszer Tabajdy.

— Mit tudod, vidámodott neki Lebánovics, hátha magam is oda készültem.

— Hát ami azt illeti, nagy bolond voltál egész életben. Illő, hogy eljárd vele a menyasszony-táncot.
 — Majd azt is. Még ezen az őszön.
 — Kis macskát, — holnap, a lakodalmon.
 Lebánovics levegő után kapkodott.
 — Mit beszélsz lakodalomról?
 — Csak tudod tán, hogy esküvőre megyünk!
 — Az övére?
 — Nem is az enyéme. Vagy azt gondoltad, hogy ki lehet várni, amíg te minden bört végigkóstolsz?
 Lebánovics az utolsó szónál fent termett a kocsin. Dél felé járt az idő, melegen sütött a nap, mégis fáztok.
 — Hamar a bakra! — ordított a legényére.
 A kocsi megindult, de az öreg felgaskodott az ülésben, úgy rázta meg a kocsi vállát.
 — Visszafelé megyünk! Hallod-e, haza! Hajs, ahogy tudsz, ma nem szabad kímélni a lovakat.
 A többi már magában tette hozzá, elmerengve a mesziről kéklő hegyeken.
 — Akár ne is volnának. Mert mirevalók, ha nem őt viszik!

Decemberi vadászat

Reggel fél kilenc. Minusz két fok Celsius.
 Az eget az éjjel csintalan manók telehordták piszkos, mosogatórongyszínű felhőkkel, de úgy látszik odafent ma munkaszünet, vagy lusta nap van, mert senki sem iparkodik a mennybolt takarítását elvégezni.

Tegnap esett le az első hó. Alig-alig hüvelyknyi, mégis újdonság ingerével hat, mert mindenki kissé esztelenül, csuszkálva mozog amikor autóról, kocsiról lezáll a találkozás helyén, az erdő sarkán. A megéberedett tagok csapkodása, topogása közben vigyan jár szájról-szájra az elmaradhatatlan pálinkás üveg: a hordozható hőforrás.

Kilenc óra. Megindul az autó és kocsitábor az erdőbe, az első tűzvonat felé. Az erdő ma fenségesen szép. A fehér alapon álló fák ma vetkék fel először új, téli ruhájukat. Törzsük északi oldalán földig érő hermelinféhré prémgaifért viselnek. Csuskaik a vígan fúdogáló keleti szél következtében a rajtuk fennakadt kevés havat is leszórája a földön a hóból reszketőn kikandikáló fázó fűszálakra, hogy legalább azok ne fázzanak, közben árván, feketén kétségbeesetten gesztikulálva veszekednek a szentelen toladó széllel.

A kocsi a behavazott nyiladék töretlen haván halad. Egyszerre a kocsi előtt puska lövésnyire három öz jelenik meg az uton. Egy pillanatra riadtan megállanak, nézik a közelgő karavánt, majd egyet gondolva hirtelen eltűnnek az erdőben.

Felállunk a megszámozott állásokon. Egy kürt vontatott hangon harsog felénk, úgy látszik kezdődik a tánc! A szél a messzeségből lármafoszlamnyokat zavar a fák között felénk. Megindultak a hajtók. Mindenfelé fegyverzárak kattognak. Mindenki tölt és a puskát készen tartva csendesen didereg, de csak addig míg az első lövés el nem dörög, akkor a fázás érzését a várakozásteljes izgatottság váltja fel, amely a hidegnél sokkal erősebb. Csak a szem mozog hol jobbra — hol balra feszülten figyelve az előtte kitérülő te-repet. Az egész vonalon szól már a puská. A szomszédom számolja a lövéseket. Kíváncsi a találati szá-zalokra.

Megzördül a bozót előttem. Hirtelen célzásra emelem a fegyvert, de csakhamar újra leeresztem. A bozótból óvatosan lopakodik kifelé egy Bambi, kis őz-bakocská. Nem vesz észre lassan felémtart majd egy a közelben eldördülő lövésre hirtelen nekiramodik és tölteni néhány méterre esztévesztetten vágat a hajtás-ból kifelé a szomszédos táblába, csak fehér tükre táncol a fák között fel-le.

Visszafordulok a hajtóvonal irányába. Látom, hogy egy füles szaporán szedi hosszú lábait és az előttem lévő bozótban megállapodik. Rejtekhelyeiről látom, amikor felül két lábára, füleit hegyezve spekulál, mit csináljon, majd hirtelen elhatározással felém kezd baktatni. Szomszédom — új vadász — idegesen füttyngetve jelzi a rám jövő nyuszit, én szoborrá meredve állok és meg sem moccanok addig, amíg a tapsi a nyiladékra nem ér ki. Egy villanás, egy dörrenés, egy bukencs és a havon piros tócsában barnálk a nyul tetem.

Későbbi hajtás. Egy vizenyős talaju, sűrű fiatalos élé kerülök. A földet a cserjének nyugodtan mondható fűcskák közt, amelyeken ott sárgul még a levél, magas körö, szittyó, káka borítja. Alig látok be tíz lépésnyire. Meredten figyelek, de sehol semmi zörög sem hallatszik. Egyszerre egy fűcska tövchen egy tenyérnyi fehér folt jelenik meg egy pillanatra. Oda lövök, erre újra csend lesz. A hajtók már közel vannak, jönnek kifelé és az előttem kiérő egy pompás rókat tesz le elem.

Vége a negyedik hajtásnak. A szél a közeli falvakból idehossa a ronggyá tépett harangszó darabkát. Ebéd. Egy-kettőre lobog a rőzseláng. Körülüljük, ki kolbászt sült, ki szalonnát pirít, ki a borát melegíti. A füst állandóan kellemetlenkedik, nem lehet menekülni előle, mindenkit meztisztelt látogatásával, mert a szél állandóan más irányba tereli.

Jelszó: gyorsan enni és gyerünk, mert este lesz! Odább a hajtósereg áll kettős sorban és topogva, türelmetlenül lesi a kenyeret, pálinkát osztó erdőőr

közeledését, aki a karéj kenyér mellé kinek-kinek kor szerint pófára méri az üvegből a pálinkát.

Pelatlás. Ritkás, tisztatalaju erdőréz élé kerülök. A szél rendületlenül fúj és le-lelep egy önnagat tul-élt sárga fölgylevelet és alaposan megörgeti a havon.

Hirtelen egy pontra kezdek figyelni. Egy fa mögött ott leselkedik egy nyuszit. Pontosan ki tudom venni egész alakját, irdatlan ormótlan füleit. Hiába várok meg sem moccan, már-már kezd bosszantani az ügy, amikor egy eltévedt szélrohám felkapja és tovább hengergeti a nyulnak nézett letépett száraz leveles sárga gallyat.

Halálra ítélték Stalint

A Délamerikai Cárhü Orosz Emigránsok titkos politikai klubjában

Sao Paulo, december hó.

A harmadik kopogtatásra egy szem jelent meg a kis megügyelő résen és bizalmatlan pillantást vetett az ajtó előtt álló két alakra.

— Ki éljen? — Hangzott röviddel azután egy monoton hang, az ajtó mögül

— Car Nikolaj...

— Mutasd a jelet!

Kisérőm erre a jobbkezének mutatóját izülemél a szájába dugta s jól megharapta párszor.

Az ajtó ekkor óvatosan megnyit és a résen kikandikáló bozontos fej felém intve érdeklődött kilétem iránt. Társam rövid magyarázata után, aztán feltárukt előttünk az ajtó és beléphetünk a Délamerikába szakadt cárhü orosz emigránsok klubjába — miként ők maguk nevezik.

Az előszobát csak a belső szobából beszűrődő villanylámpa világította meg. A falakon fegasok, melyre nemesak ruhaneműket, de cipőket is akasztottak a klubtagok. Nem értem reá csodálkozásomnak kifejezést adni, mert társam felszólítására a minket bebocsájtó »dvornik« nevem — sőt atyám neve — után is érdeklődött, amit feljegyzett noteszbe. Majd szakavatott modorral végig tapogattott, aziránt érdeklődve, hogy szoktam-e fegyvert magammal tartani s hogy milyen rangom volt a hadseregben?

Ezekután kihitotta a belső szobába vezető ajtót és harsány hangon bekiáltotta:

— Palkovnik Szerzij Szergtjevic Bazineff — és utána hecces nevetem oroszosan elcifrázva, erősen hangsúlyozva a hadsereg kötelekében elért tisztí rangomat.

Beléptünk a szobába. A szoba közepén egy nagy asztal mellett mintegy 10—12 klubtag, melyek közül egyesek eredeti kozik öltözékben, tédig erő-csizmákban s lábukon keresztbefektetett kardokkal voltak felszerelve, míg mások katonai egyenruhában csillogtatták a mellüket borító kitüntetések. (Most ruhtam csak meg, hát hogy milyen célt szolgált itt a ruhtár: A tagok a magukkal hozott »hazai« ruhát és csizmákat itt huzzák fel s civil bőruket kint hagyják a ruhtárban. Aki csizmát huzzott — a cipőjét is).

Az ajtóval szemben feltűnő helyen a meggyilkolt cár olajnyomatu arcképe, előtte olaj mécses s a többi falakon különböző arcképek, aranykeretes szentképekkel keverve. Az ajtó mellett egy fekete tábla: Rajta krétával írva a következő cirilbetűs szöveg:

Sao Paulo: datum

Minden oroszok és a pravoszláv egyház feje: Car Nikolaj

Sao-Pauloi kormányzója: Sekeroff tábornok, Főparancsnok Dimitrij gárdakapitány (Ezután következik egy lefelé haladó ranglétra s logvégül):

Napösügyeleti tiszt: Nikolaj Teodorovics Pavlov.

Belépésünkkor, egy az asztalfőn ülő őszszakállas, sok kitüntetéses katonaruhát viselő barátságos hácsika fogadott, akinek társam fészkes »vigyázz« állásban jobbkezt kezékosan homloka elé tartva, a legalázatosabban jelentette, hogy belépett a szobába s hogy az állomány két ember, mert engem is magával hozott, aki teljesen megbízható est. est. — A jelentést a szakállas is katonás »vigyázz« állásban hallgatta végig, majd barátságosan biceentett felém és bemutatott a társaság többi tagjainak is, minden egyes alkalommal ismételve teljes nevetem és volt katonai rangomat.

Ezekután leültünk az asztalhoz és folytatódott a félibeszakadt tárgyalás:

— Vér folyik a Kámában — folytatta a megszakított monológját egy ravasz kinézésű, kifogástalan kozákruhás ifjú. — Vér folyik a Volgában és testvéreink vére becszuart kiált felénk, mert az Ocean hajjai hozzánk is elhosszák a Volga, a »maty rodnaja« vérszagát. Mi, akik itt vagyunk, kívülről kell hogy megdöntsük a bolsevikok szörnyű uralmát és rést kell hogy üssünk soraikon, azáltal, hogy vezetőiket eltüntessük az orosz közélet gyászos porondjáról...

Még sokáig beszélt a kozákruhás, közben hevesen kapkodott az oldalán lógó »kindszar« után — s aztán lecsillapodott. Befejezte beszédét, éltette a halott

Egyszerre elkezd teljes erőből havazni. Alig látm puska lövésnyire.

A hajtók egy kis őzbakot hoznak ki a hajtásból. A hóviharban neki rohanat szegény egy fának és ősz-szezuzta magát, azonnal le kellett szurni. Szegény Bambi. Most ez egyszer ő nem bántotta volna és tesék egy barát: egy fa okozta kora vesztét.

Kürtjel: Halali! Vége a vadászatnak!

Az autómotorok bugnak. Bueszuzkodás és az er-dőre újra ráborul a mindennapi sötét esend: este lett.

Vértes V. Károly

cárt s aztán ujjent katonásan letisztelgett, amit a társaság összes tagjai méltó komolysággal viszcnoztak.

Szavait siri esend követte, majd a szakállas guvernátor emelkedett szólásra: Örül, hogy a gonoszal szemben nem mulik a gyűlölet lángja s csak egy megoldást talál: Eltenni láb alól Stalint, mert ő minden rossznak feje és legfőbb okozója.

Beszűdött óriási lelkesedés követi és a jelenlevők egymással vetekedve jelentkeznek a hazafias tett végrehajtására:

— A fegyveremet adjátok ide és pénzt a költsé-gekre — kiáltja egy ifjú civilruhás — pénzt és fegy-vert s majd meglátjátok...

Mások is jelentkeznek. Akinek revolvere van az kiteszi maga elé az asztalra.

A hangulat izzó.

— Halál Stalinnra! — mondja ki a szörnyű szen-tenciát a szakállas guvernátor.

— Halál reá! — zugja utánna egyhanguan a többi.

A véstörvényészék most az ítélet végrehajtásának részleteire tér át. — Mi is kell a merénylethez? Egy jó fegyver és elegendő pénz az utazásra még a mi-egyéb más felmerülhető dolgokra. A hirtelen megin-dított gyűlés, az én két milreiszemmel együtt alig tett ki 9 milreisz. Pedig...

A gyűlés eredményének nyilvánosságra hozata-lakor elkeseredett düh üt ki az összeesküvők szemé-be. — Szörnyiség. Hivvány aprópénzen mulik csak, hogy Stalin életben maradj.

Szörnyiség.

A felháborodott társaság egy kozák tagja most sürgősségi indítványt terjeszt a plénom elé. Az el-nöklő guvernátor megengedi, hogy szölon.

Es szólt is. — Azt alámlotta, hogy az ítélet vég-rehajtását függesszék fel s a költségekre összegyűlt ösz-szeget fordítsák hazafias bánatuk felszinentartására...

— »Dvornik« — döngött az elnöklő szakállas sza-va. — Dvornik, teljesítsd kötelességedet.

A felszólításra megjelent a ruhtár kezelője, hóna-alatt két üres üveggel s alázatos tisztelettel kérdezte. — Az erősebből?

— Igen — szólt a parancsnok — ma ünnep van, ma egy olyan összeg gyűlt össze új szövetséges tár-sunk hathatós anyagi áldozata révén, mely indokoltá teszi kérdésedet.

— Igenis az erősebből.

A dvornik aztán meghozta az erőset s ő maga is az asztalhoz telepedett...

MÉG **3** NAP

üzletfeleit, barátait, ismerőseit tisztelje meg azzal, hogy

b. u. é. k.

közleményét közzéteszi a

NAPLÓ

újévi számában. — A nyilttéri közleményt felveszi a kiadóhi-vatal vagy vidéken bármelyik megbizottunk

FEKETE CSILLAG

Regényes elbeszélés a serdültebb ifjuság számára

Irta: Karlócai

A Bácsmezei Napló pályázatán
díjat nyert ifjusági regény

— Dju igen jó rabnő, ő mondotta, hogy jöjtek hozzád. A basa rendelkezett így, valószínű látni akar és nem szeretné, ha buslakodnál. Azt hiszi a vén majom, ha rá néz az ember rögtön mosolyognia kell.

— Ezért mondjad, hogy megkorbácsolnak, ha sírok?
— Igen ezért.
— No ne félj nem strok, de ha hozzám közeledik én is úgy teszek mint te. Én nem tudok bele nyugodni ebbe a vasrácsos fogságba s nem tudom megérteni, hogy miért tartanak itt engem.

— Ó te kis csacsi, hát a basa számára.
— A basa számára? Minek kellenek mi... — kérde szinte önmagától Lyubica s szemével végig síkolt a kék égen. Künn az ablak rácsokon túl, halvány sárga fény ömlött lilás bíborral árnyalva a nyugvó napkorong nyomában.

— Mondd Erzsike, élnek szüleid?
— Pszt, az Istenért ne szólíts így, ezt sem lett volna szabad elmondanom neked. Minden függöny mögött rejtőzködhetik egy áruló. Beszélj halkan, mert különben az életünkkel játszunk. Édesanyám él. Jöjj csak az ablakhoz... nézz le... a mecset lábánál látod a koldusokat... Ott ül az anyám közöttük... Látod?... Az az ősz, rongyokba burkolt öreg asszony, a szeme ide néz éppen.

— Az anyád koldul?
— Igen, nehogy gyanut keltsen, hogy állandóan a torony körül lebzsel, a basa megöletné.

— Zinaide!
— Mit akarsz Dju?
— A basa küldött gyöngyöket, selyemfátyolt, de rékövet. Öltözzetek fel, a mai estét a szépséges Fatimének fogja szentelni.

Erzsike, akit Dju megszólított elhúzódott az ablaktól, kézen vezette maga mellett Lyubicát, a három új szépségét. Átvette Djutól az ékköveket, a gyöngyfüzért és a lágyan ömlő ruhadarabot.

— Dju, — mondotta Erzsike — szólítsd ide Szulejmánt, vagy ne, te is mondhatod neki, hogy készítsen fürdőt. Ma még tisztátalanok vagyunk.

Alighogy kisorsant a rabszolganő, kérde Erzsikét Lyubica:

— Mit mondott ez a fekete csodahajgár?
— A basa üzenetét hozta, egyben gyöngyöket és fátyolt is hozott, öltözzünk fel, mert itt akarja megvárni a hold ezüst mosolyát.

— Irgalmas Isten, mit vétettem, hogy így büntetsz — sirta el magát Lyubica, annyira megijedt ettől a hírtől.

— Látod én tudtam, hogy sírni fogsz, jó hogy fürdőt rendeltem.

— Nem megyek én fürödni, megvárom a vén pogányt s megfojtom vagy olyas valamit teszek, amiért megölet.

— Erre még ráérünk, engem is Dju oktatott ki, aki nagyon megsajnálta, mikor látta a megkorbácsoltatásomat.

Lyubica fördelte ujjait s kétségbe esetten dőlt végig a szőnyegen. Hamvas arcáról a rózsás pír, szeméi élettelenül meredtek a messzibe, Dju éppen belépett.

— Zinaide, a fürdő készen vár.
— Jöjj csak ide Dju, és segíts levezetni Fatimét.

A basa üzenetének úgy megörült, hogy rosszul lett. Dju ránézett Zinaidére meg a sápadtan fekvő Fatimére, rejtélyes arca szokásosan nevetett, mintha elhinné Zinaidé szavait.

Hatos kristály tiszta víz csobogott nagy sugarakban a habfehér márvány medencébe. Zinaidé és Dju óvatos de ügyes kezekkel vetkőztették le a még mindig elalélt Fatimét. A bő török ruha alól főkletes női test vénuszi formái bontakoztak ki. Dju szeméi is bámulattal illették nemének kecses vonalait.

— Zinaidé, te is szép vagy, testeden bársonyos fehér a bőr, szemed kék mint a magas égbolt, hajad sárga mint egy arany folyó, szárd piros, mint korál, de ez a fehér testvéred talán még nálad is szebb.

— Tetszik neked is Dju?
— A szép, azt hiszem, mindenkinek tetszhetik.
— Erzsike, olyan rossz, ha látom, hogy rólam beszéltek és nem értem.

— Ez a kis bolond azt mondja szebb vagy mint én.

— Lehet, hogy szép vagyok, de nálad aligha szebb, ha itt volna Dusán bizonyosan ő is így vélekedne. Erzsike, de jó itt lubkolni. Az imént nagyon rosszul éreztem magam, ha már a basára gonnyok emelyeg a gyomrom s széjjelés fog el. Ez a langyos víz azonban felüdít, akár reggelig benne maradnék.

Erzsike elmosolyodott ezen a szerény kívánságon, ha szabadok lennénk valószínű nem kívánna bárátñoje ilyen hosszú fürdést. Szegény leány, gondolta

magában, Dusán nevet emlegeti... vőlegénye vagy kedvese lehet és most a basa kényekedvére van kiszolgáltatva.

Lyubica egy-két pillanatra elfeledte azt, hogy hol van. Élvezte a testét ringató hullámokat, csapdosta a vizet kezével, mintha csak a Duna sodrával küzdené. Gondolatai is a nagy folyón jártak. Vajjon mit csinálhatnak most a szigeten, bizonyára gyászolják elrabolt leánykát. Már bátyja is haza térhetett a neki szánt ajándékkal, mert biztosan tudta, hogy fivére anélkül nem tér haza. Valószínű kutatni fognak utána, de megtudják-e hová vitték őt, merre keressék. Érezte, hogy eljönnek érte még életük árán is. S olyan boldogan kapott az utóbbi gondolat után, mint a fuldokló a hullámtaraj habja után.

— Kire gondoltál te kis fekete csillag?
— Érdekes Erzsike, te is úgy találd, hogy olyan vagyok, mint akire legjobban ráillik ez a név.

— Én is, én is... még kik találtak ilyennek?
— Kik?... Tószó, Szilávkó, az öreg Milán, no meg Dusán is...

— Ezek a testvéreid? Vagy egyik közülük a kedvesed? — Erzsike erősen hitte, hogy ez a Dusán nevű egyén közel áll Lyubica szívéhez, mert már másodszer hallja emlegetni.

— Tószó, Szilávkó meg apjuk az öreg Milán szolgálának édesapáméi, Dusán fivérem. Idősebb mint te.
— Honnan tudod ezt?
— Látom az arcodról, olyan üde mint a reggeli harmat.

— És a testvéredé milyen?
— Napsütötte barna legényarc, helyes bajusszal, selymesen puha szakállal s meleg, szeretettel teli nagy fekete szemekkel.

— Szavaidból érzem, hogy nagyon szeretik egymást Nekem is él valahol egy bátyám, emlékezni nem tudok rá, mert egészen kicsi, karon ülő baba lehettem, amikor őt elment fölünk. Apródi szolgálatra vette maga mellé egy Perényi nevű főúr. Az árulás előtt többször hozott tőle a futár üzenetet, de amióta a törökök bejöttek, a basa engem a háremébe rendelt, azóta semmi hírt sem kaptunk felőle.

— Régióta itt élsz már?
— Kis gyermekkorom óta.
— És mindig bezárva éltél?

— Nem, míg gyermek voltam lenni látszhattam a mecset előtti téren, de az örök ügyelték rám. Azóta koldul édesanyám is, mert akkor mint koldusnő alkalmat talált, hogy lopva beszélgethesen velem. Pedig tudom jól, hogy nincs rá szorulva az alamizsnára, mert ha a basa megtudná azt, hogy gazdag, megöletné elvonné kincseinket.

— Hát hogyan lehetséges az, hogy van bátyád és nem jött el érte?
— Árulásakor benn rekedtünk és engem, mint már mondtam, ide vett a basa és szegény jó anyám nélkül nem akart elmenni. Még talán ma is reméli, mint eddig minden este, hogy holnap megszökhetik a leánya.

— És eddig még egyszer se próbáltad meg a szökést?
— Az Istenért halkabban beszélj erről!
— Ugy látszik suttogással kell itt mindenütt beszélgetni.

— Különbön itt a fürdőben, minden kőnek füle lehet.

Lyubica unta már a fürdést és a medence szélére ült. Ugy nézett ki, mintha egy romokba mintázott Venusz szarítgatná vízcepppektől csillogó testét Erzsike is melléje uszott, hogy halk szavakat válthasson barátñojével.

— Djuba megbizhatsz, ő süket is, néma is, ha úgy kell. S a szíve megértő szeretettel van irántunk. Ő nagyon jól tudja mit tesz az asszonyi állatnak lenni. Közönséges áru, a durva férfinép kezében egy rabszolganő. Talán jobb sora volna ha fehér bőrrel születik, mert a basa háremnővé tenné. Ő még az előtte ismeretlen szabadság utáni vágyát is feledni, ha így volna. Most is esodálkozott azon, hogy te rosszul lettél a basa látogatásának emlegetéséről.

— Mondott valamit?
— Nem szólt semmit, de láttam szemében a gondolatát. Dju már egyszer mondtotta nekem — éppen a megkorbácsoltatásom utáni napon, hogy a basa szereti a szép táncot s a tiltott tüzes italnak is barátja. Dju ugyanis így nevezi a bort. Ha a basa előtt ügyes s fáradhatatlan táncot lejt valaki, ő addig gyönyörködik abban, míg elnem alszik.

— S te már sokat táncoltál előtte?
— Még sohasem Amikor beleugrtam, hogy elterült a szőnyegen, megkorbácsoltak, láncra vertek és börtönbe dobtak. Meddig lehettem ott, nem tudom, mert oda nappal fény nem juthatott be. Már azt hit-

tem ott pusztulok, enni nem akartam. Basa talán csak fenyegetésül bánt így velem, mert egy napon levették rólam a láncot s felhoztak ide ismét. Dju ápolat és adott vissza az életnek, de a basával azóta nem találkoztam.

— A háremnőkkel nem voltál még együtt.
— Én nem, Dju mesélte azt is, hogy minden belső toronyban vannak nők.

Ismét megjelent a kis rabnő nesztelen lépteivel, Lyubicát a félelem ujból elfogta, de uralkodott magán, most már nem időzhetnek többet a fürdés ürügye alatt.

— Zinaidé — szólt Dju — jertek már fel, öltöznötök kell.

— Én nem leszek ott, te csak menj — biztatta Lyubicát Erzsike — ha táncolni tudsz, ne félj.

— Zinaidé — vágott közbe Dju — jöjj te is, a basa mindkettőtököt látni akar.

Erzsike, aki eddig nyugalommal beszélt Lyubicának, tanácsokat adott, bátorított, most elsápadt s hangja remegése elárulta meglepődését.

— Részemre nem hoztál se gyöngyöket, se fátyolt és így a bugyogóban nagyon fárasztó lesz a tánc.

— Már minden készen vár reátok... jaj csak siessünk. Basa minden pillanatban ott lehet.

Felszaladtak a szobájukba, sietve kapkodták magukra a sok csecsebecsét. Erzsike hófehér arcára egy kis pirosítót tett Dju, ugyanúgy Lyubicának is két halvány rózsát pamacsolt arcára s egyre vizsgálgatta a leányokat, hogy ne féljenek, ne veszítsék el erejüket.

— Dju az ígéretéről nem feledkeztél meg? — kérde izgatottan Erzsike.

— Nem, nem, már el is készítettem mindent. TI azonban csak a málnaléből igyatok, az frissíteni fog benneteket.

Alig fejezte be szavait, kétfelé nyílt a függöny s legyezős rabnőktől kísérve lépett be a reitegett török főúr. Dju sietve hozta elő az alacsony asztalkát, melyen mindenféle édesség volt. Sőt még egy palack tiltott ital is állott. A hatalmas ur megjelenésére térdre bukott a két leány, homlokukkal a szőnyegot érintették s csak a basa intésére állottak fel.

Lyubica ügyetlen félszégességét csupán elbájoló szépsége tompította, szemével állandóan Erzsike mozdulatait figyelte.

A basa végig dőlt a párnákon, illatos pipáját — a nargilét — szájaiba vette, mintegy jeléül annak, hogy szórakozni akar.

Erzsike halkan felsóhajt, átint Lyubicának s megkezdtek a táncot. Lyubica úgy táncolt, mint még eddig soha. Valahonnan lágy zene szűrődött be hozzájuk. Hol panaszosan, hol vadul szállott feléjük a melódia. S ők eszerint forogtak vagy hajlongtak. Két meggyötört lélek haláltáncra volt ez. A mesés kincsektől terhes leánytestek ritmikus vonaglása perdült a lomhán fekvő öregember felé. Vén ráncos arcára kiült a hülyék buja mosolya, szeméi hályogosan a mármortól itták a kecses női szépség minden domborát.

Lyubica csak a lelkevel élt, teste bábként, érzék-telenül mozogott, forgott, ha kellett s hajlongott, de minden pillanatban fogyni érezte erejét. Nem bírja már tovább... véget vet ennek a csuf komédiának... oda rohan a basához és olyat tesz, amiért rögtön megölik. Kódos homály keringett szeméi előtt... jaj miért is szól még mindig a zene... vagy legyen... hajlong meg így... ez az, ez lesz a legjobb, halálba táncolja vizsgálatlan életét. Sok már nem kell hozzá, szíve olyan vadul ver, hogy kalapácsütésként hallatszik fel agyáig minden dobbanása. Szíve fog megszakadni ebbe az örületes táncban... az... óh bár csak...

— Fatime ne táncolj már annyira, nem hallok mennyire horkol a vén gazember. Nem kel az most fel, míg a nap nem melegíti meg varangybőrű ábrázatját — suttogott Erzsike a halálravnál Lyubica mellett s letette kezéből a csemetyüs dobocskát. — Jer térjünk mi is pihenőre.

— S mi lesz, ha a basa feltalál ébredni — borzongott meg Lyubica.

— Attól ne tarts, Dju gondoskodott róla, hogy békével alhasson, kevés fehérport öntött a bor közé.

— Miért nem önt annyit, hogy örökre elalhasson?
— Minek, ha ez elpusztul, jön egy másik. Ki tudja az milyen lenne?

— Istenem! Édes jó mennyel atvám, szabadíts ki ebből a szennyfészekből, vagy végy magadhoz — fo-háskodott Lyubica s Erzsikével együtt mormolta el imáját.

Künn hatalmas szél kerekedett, süri sötétség fátyolozta be a hold ezüst tányérát. Vihar volt készülében. Ablakréseken sivitva szökött be a szél s kísérteties vonítással töltötte meg az éjszaka csendjét.

— Alszol már Erzsike?
— Nem!

— Én sem bírok. Mindig magam előtt látom házukat s kedveseim arcát. Hidd el Erzsike, bátyám meg fogja kísérelni, hogy megszabadítson, érzem, hogy eljön értem

(Folytatása következik)

Henry W. Longfellow:

Az utszéli csárda regéiből

Torquemada

Fordította: Csongor

Mikor még Izabella s Ferdinánd
Kormányozák dicső Spanyolhazát
S ravasz Inkvizitor Torquemada
Mindkettőjük felett uralkoda,
Valadolidnál, őserdők felett
Sáncos, erős, erőd emelkedett.
Mint lurul hozza régi krónikás
Óreg Hidalgó lakta, senki más.
Büszke neve tornya kövén veszett,
Nem hagyva hátra dicső tetteket.
Utána csak egy történet maradt,
Iszonyba ejtve az utódokat.
Hacsak nem nézzük, erény mint arat
Vétek felett vértanu diadalt,
Multján szemünk kettős képet talál:
Fenn ül a fény és alul a halál.
Sötét alakja buba öltözött
Ha nem ért lába szentelt küszöböt,
S ha utja ostya mellett vitte el
Hozzá szívét tércén emelte fel.
Gyakran gyónt, s mint Ephesusnál a vad;
Küzdött benne a bűnös gondolat.
Alázattal tisztult, ha jött a bőjt
És hajlott fölve járni láttad őt
Menetben, ha volt Urnap ünnepe.
Virágvasárnap barkát emele,
Vadkan vadászat volt az élvezet
Ami ősi erdőkben keresett,
Vagy nézni véres bikaviadalt
Őszvéreken a városba haladt.
Tömeg között láklyát lobogtatott
Ha száműztek vagy égettek zsidót,
És ebbe lette szörnyű örömet.
Romboló sdtán lakta bensejét,
Kürtként rivált és rázta őt vadul:
»Ólj! Ólj! hogy kapja meg övét az Ur.«

A régi várba, ott a fák között
Leányival a hajnal költözött.
Erdő árnyán nyíló virág gyanánt
Fénnyel töltve meg ezt a bus magányt.
A várur anyjukra emlékezett
Mikor e komor helyre érkezett,
Szívét ellepte sápadt derület
Mint holdvilág árult uccák felett.
Faluk tövén megtörik sugara
Bár tengerhullám zudul átala.
Letűnt anyának két szép magzata,
Ez minden, amit álma meghagyta,
Öröm előbb, később gondok oka.
És mintha óvna titkok szózata,
Üres szobában szellemhuhogás
Réveteg hangon szól reá »vigyázz!«
Nyugalmat éjjel nappal nem talál,
Kerülgeti övét a halál
És titkos bűnök sötét gyanuja,
Halállá vált az élet átala.

Szívében rut gyanakvás lett helyet:
Saját leányinak a kéme lett.
Bársony cipőkben halkan surran át
Szemmel lesve szobájuk ajtaját.
Most a szobában, majd lépcsők fokán
Lepi meg őt a két ifjéd leány.
Rejtett ablakból lopja titkukat
A lépcsőházból lesve utjukat.
Cigányt vesz észre a tolyó mögött
Bujkáló szerzetest a fák között.
Benne kétség, biztosság reszketett
Titkos rejtelmeknek a rabja lett.
Remegve várt, aztán megnyugodn
Bizva halad agyrémek nyomdokán.
Templomban térdelve rájuk lesett,
Szolgákhoz intézett kérdéseket,
Ennyire süllyedt. Aljasan, mohón
Kétkelkedett a kapott válaszon:
»Cigányt nem látott senki odát,
Alamizsnát koldult csak a bardt.«

És végre jött a szörnyű telledés.
Megrendült ősi gögje, neve, és
A keblén örözött sok szép remény
Szétporlott mind a multak hírnevén.
Minden darab így hullik szerteszét
Ha rázza vész torony tövét, hegyét.
Holt éjtelek homályos látvány
Szobájában suttog a két leány.
Szokás szerint kémlelve hangjukat
Apjuk megleste szörnyű titkukat.
Kastélyát hirtve, bőgve hagyja el,
Kegyellen ég felé esdő közet emel.
Egy szót kiált, erre erdők, hegyek
Vízhangja válaszol: »eretnekek.«

Sötét köpenyben lenn a vár alatt
Most lassan kuszva, majd gyorsan halad.
Vadul rohanva sötét éjjen át
Kiséri őt egy láthatatlan barát.
Démon lakia lelkének egy zugát
Szerelemét gyűlöletre váltva át.
Süstörgő hangon suttogott vadul:
»Ólj! Ólj! hogy kapja meg övét az Ur.«

Másnap reggel, korán mise után,
Mikor még harmat csillogott a fán,
S madárdal tölté be a lombokat,
Szólt a Hidalgó szörnyű szavakat.
A várba tért egy papnak oláldn
E'otte reszketett a két leány.
Kivallatva rövid volt a szavuk,
Vádolva tagadás a válaszuk.
Mitsém használt dorgálás, intelem
Miktől a szív megreszket hirtelen.
Hiába volt komoly a papi szó,
Apai kérés hiába való.
S gögös haraggal szólott a szüle:
»Döntsön hát a szentszék ítélete.«

Nagy Inkvizitor most a várba jött,
Ötven kemény lovas kísérei őt.
Szörnyű neve hangzott a tájon át,
Mint ha lujják a haláltrombitát.
Gazdag zsidókat fosztogatni jött
Valadolidnak falai között.
Köszöntve őt a várkapu tövén
Államügyben kívánt szólni a vén.
Titkos szobában kihallgatja ő,
Fehér szakálás tisztos ősi fő.
Csuklyás csuha fedezi termetét,
Emésztő láng lobogtatja szemét.
Titokzatos sarvat kezébe tart
Melynek öble mérget, varázst takart.
Némán hallja a Hidalgó szavát,
Válasza suttva száll a légen át.
»Egyházunk híve! Mikor Abrahám
Istenparancsot vészelt a fián,
Nem szót, nem kést, nem ellenkezett
Végezte a szörnyű ítéletet.
Ismerte a kötelességtudást,
Ezt kéri tőled Isten — semmit mást.«

Apán átreszket szentelt borzalom,
Bocsánatra itt nincsen irgalom.
S ki hinné el mit hirdet most dalom:
Leányai ellen lép vadolón.
Még az napon, a sir előterén,
Nyirkos bőrtönnek senyednek ölen.
S kinpad felett itélkezik a vad:
»Megérdemelték ők a tűzhalált.«
Nagy Inkvizitorhoz a Hidalgó belép
És szózata mohóbb mint volt előbb:
»Mikor áldozta Abrahám fiát,
Máglyába ő maga rakta a fát.
Keresve rózsát erdők rejtékén,
Engedd, hogy máglyát rakni menjek én.«
Tompán dübörg az agg ítélete:
Egyházunk híve, kit megvéd hitte,
Tedd ezt. Aldozva bűnös gyermeket
Minden bűnöd elengedem neked.«

Hol egykoron szép napok hajnalán
Anyjuk ölen játszott a két leány,
Erdők árnyába, vára körzetén
Fát hozni a nyomorult apa mén.
Sárga levéllel fedve most a rög,
A száraz ág a szélben felzörög,
Károgva varju repked fenn a fán,
Boglyas lézket hagyva maga után.
Saját kezével nyes meg ágakat
Melyek sebéből bus nyögés szakad,
Kötege köve nagy máglyát viszen
Diszes hámu, csengő őszvéreken.

Sötét cédjával most a vár ura
Az Inkvizitor elé járula.
S megmutatva a máglya köteget,
»Fogadd, szólt, vezeklésemet.
De hozzád most csak egy kérés vezet:
Magam kívánom gyuitani a tüzet.«
És Torquemada illében felett:
»Egyházunk híve! erényed betelt.
Sohsem szűnnek meg dicsőitenti
Szent tetteidet utódok ezrei.«

A kőből épült tágas piacón
Ott áll a vérpad, sötét kint hozón.
Négy sarkára, hol élet tűzbe vés-

Zsidó próféták komor szobra néz.
Meredt szemekkel csendesen tekint
Mig vértanuk elszenvedik a kint.
Köröttük össze gyült mohó tömeg
A látványt zugva bugva nézni meg.
Benépesül ablak, tető, vidék,
Mint méhkas rajlik a kíváncsi nép.

Cseng a harang, szólnak szent énekek,
Rivalgó kürttől a csend megremeg.
Füstös láklyáknak hosszu sorja ég,
Lábdobbanástól hangos lesz a lég.
Bucsumenet zászlóit lengeti,
A nagy teret sok lépés döngeti.
Szobrokhoz kötve, a máglyák felett
All két leány ki mélyen vétkezett.
Kürttől riadva reng a környezet
Énekesek tartnak szent könyveket.
Hidalgó szívét tölti büszkeség,
Szövetekével át a térre lép
Nem sujt felé kéré szemből halál
Gyújtó láklyája rendületlen áll.

Kegyetlen Ég! nem ontasz könnyeket
Hogy földön tel ilyen gaztett helyet?
Kegyetlen Föld! Szíved meg nem reped
Eliöldelni az ilyen vétkeket?

Ugyanez éjjel az erdő körül
Tűzadó, sűrű, füstös felleg ül.
Szikrája gyújt, mezőkön, talvakon,
Nyomában két pusztulás, romhalom.
Körülnyaldosva, ég, a váralat,
Rémült arcokra ül az iszonyat.
Látják amint uruk a vár fokán
Ablakból nézi mint pusztít a láng.
Sápadtság ömlik arcán szerieszét
Buzgó imára tartja fel kezét.
Megroppan most alatta lenn a sík
S magasból ő lángsírjába bukik.

Csontjait három század rétege
S mohos évek sírköve fedi be.
Vesztett nevét és kihalt tajzatát
A feledés szelloje lengi át.
De Torquemada neve fenmaradt,
Mint vártorony, sötét felhők alatt
Emelkedve izzó parázs felett,
Tulélve az elpusztult telkeket.

Van-e szebb, mint a természetes, friss szín?

Minden öntudatos nő szult helyes megjelenésére. Ertenie kell azt, hogy megjelenésével kellően hason. Ezt mindig el is érheti, mert van-e szépség, amely meggyőzőbb, mint a lehetetlenül arc és a meleg ajkak? A KHASANA-SUPERB-arcpirosító nemes és teljesen feltűnő nélküli árnyalatot ad, amely mindenütt csodálatot kelt fel. A „Khasana-Superb“ nem is közönséges arcpirosító. Közvetlen használat után maga az arc alakja át a narancssárga krómet természetes-piros színű. A színárnyalat ragyogó és lehetetlenül, a sötét vagy világos bőrnek megfelelően. Színesebben, mindebben és teljesen hozzálakul az arc bőrének. A KHASANA-SUPERB-arcpirosító az ajkaknak adja meg a szükséges árnyékot — semmi mást. A kettő együtt — ajak- és arcpirosító — ellentétnek az időnek és víznek, sőt a csókknak is. A tükre is igazolni fogja Önnek, hogy ezekkel a segítségközzel a természetes és kedves színének majdnem hihetetlen kifejezést ér el — és senki se sejt, hogy Őn

KHASANA
SUPERB-et használ!

S. H. S. lerakat:

JUGPHARMACIJA D. D.

ZAGREB

kozmetikai osztály.

Dr. M. Albersheim
Frankfurt a. M. - London

MINDENÜTT KAPHATÓ!

Jancsi és Juliska, meg a gonosz mostoha

Modern mese

Irta: Harsányi József

L

Egyszer volt, hol nem volt... A mese hőse János volt. János egy szép májusi délután kisért az öligetbe, mert unalmában más nem jutott eszébe. János különben huszonöt éves volt, már elvégezte az egyetemet és nem volt foglalkozása. Nem is volt rászorulva, mert az apja nagyon gazdag volt, posztókereskedő a belvárosban, aki bőven ellátta pénzzel. Ehhez képest János igen elegánsan öltözködött és vidám életet élt. Csinos fiú is volt János, nyúlánk termetű, simára fésült szőke haja, a szeme barna volt és melegnézésű, az arcán két kis piros folt és kis szőke bajuszkája mosolygósan fityegett az ajka fölött.

János tehát egy unalmas tavaszi délután kisért az öliget hatos fái közé abban a reményben, hogy majd csak akad valami kalandja. Sétálgatott, sétálgatott, mélyen a tüdejére szívta a szagos tavaszi levegőt és élénkvidáman fityűrészelt.

Az egyik fordulónál szembetalálkozott egy szőke kisleánnyal, aki igen keservesen zokogott, a szeméből csak úgy patakzottak az apró gyámántesöppecskék. Máskülönb takaros kisleányka volt, fehérpetyes kék perkáruilájú, amely csak a térdéig ért, formás alakot és két kis pihegő plasztikus mellecskét sejtett, a fehér harisnya pedig, amely csöpp csattos félcipőben végződött, már nemcsak sejtette, de pontosan kirajzolta azokat a remekül ivelő istennői lábakat. Kalap nem volt rajta, csak dús arany hajkorona glóriázta a fejét, arca hamvas volt, mint azok a nagy, illatos juliusi barackok és könnyes kék szeme olyan kék volt, mint a délszaki ég tavaszkor.

János mindezt egyetlen pillantás alatt meglátta. Kicsit a szíve is megesegett a könnyező leánnyon és oda- szólt hozzá szeliden:

— Mért sír kislány olyan keservesen?

Erre a szóra a kislány még hangosabban, még keservebben kezdett zokogni és csak alig hallhatóan mondta:

— Jaj, ne is kérdezze... jaj, ne is kérdezze! Ugy se tud a bajomon segíteni.

— Mit lehet tudni előre, mondjon el csak mindent kieselány.

A lány a könnyein keresztül most nézett rá először Jánosra és mintha egy kicsit mosolygott volna egyszerre.

— Ó Istenem, Istenem, nagy az én bajom, agyonver a gonosz mostoha, ha meg tudja... jaj, ki se merem mondani...

— Ne mondja már, kedves, mi az a szörnyű baj?

— Elvesztettem egy százashankót! — nyögte ki végre zokogva a szőke kisleány. — Ideadtá, hogy mennek és hozzák neki pántukát, én meg elvesztettem. Isten tudja, miképpen és most nem merek a szeme elé kerülni. Agyonüt, biztosan agyonüt!

— Hát olyan kegyetlen asszony a mostohája? — érdeklődött most mosolygva János, mielőtt odaadta volna neki a százast, amit odaadni elhatározott.

— Se nem kegyetlen, se nem asszony. A mostoha- apámról beszélnek. Anyám másodszor is férjhezment, aztán meghalt szegény, én meg a mostohámuál maradtam. Az nevelt föl. Nem volna éppen rossz ember, csak ne inna. Ha józan, akkor dolgoz, jó munkás asztalos mester, kedves hangon tud velem beszélni, de ha ivott, akkor goromba és indulatos. És most ivott. Ha hazamegyek és megtudja, hogy a százast elvesztettem, megöl. De igaz is lesz, ha megöl. Bonyi pénzt elveszteni, bonyi pénzt, a mai nehéz gazdasági világban, mennyit kell neki érte dolgozni! Én meg csak egy elvesztett egy másodperc alatt...

— No kislány, köszönd, hogy öregapódnak szóltad, akarom mondani, szerencse, hogy ilyen szépen elmondott mindent, most mindjárt segítünk a bajon.

Azzal beryült a tárcálába és kiveti belőle egy szép ragyogós százashankót és nyújtotta a lány felé:

— Tessék itt van helyette egy másik.

A lány meglepetten nézett a fiúra.

— Ezt nekem adj? De én sohase tudom azt visszafizetni magának.

— Az nem tesz semmit. Egy csókkal is lekívitelheti.

A lány arca piros lett, mint a tűz. A sárása elmult egyszerre és eleven szemei a fiút méregették. Ahogy a kis kacskás bajusztát észrevette, egy picikét elmosolyodott. Elhatározta, hogy rááll az alkura, elvégre az Istenke meg fogja boesztani, hiszen az életét menti meg vele, aztán meg... ez a fiatalember nagyon csinos...

— Nem bánom, mást nem tehetek... — rebegte szemlesütve és elvette a bankjegyet, aztán lehunyta a szemét, leejtette a két kezét és mozdulatlanul vá-

razokott, csak éppen hogy remegett egy kicsit.

De nem történt semmi. Végre felnyitotta a szemét és csodálkozva nézett Jánosra:

— Mért nem csókol meg hát a pénziért?

— Most a fiu pirult el szégyenében és azt mondta: — Nem volna szép tőlem, ha visszaelnék a helyzetével és kizsarolnék magától egy esókot. Csak tréfáltam, kisasszony.

A leány arcára végtelen fájdalom ült ki. Elővette a százast és nyújtotta vissza:

— Tessék...

— Mért adja vissza?

— Maga mondja, hogy tréfált. Nem igazánbul adta. — Dehogynem, kedves, csak amit a csókról mondtam, az volt a tréja...

— Az más — mondta egészen más hangon a leány. — Akkor hát nagyon köszönöm és a fiu felé nyújtotta lilomfehér kis kezét. János megfogta a kis kezét, ráhajolt és áhitatosan megcsókolta.

2.

Elindultak együtt lassú léptekkel. A nap látékosan mosolygott a ligetre. Fejük fölött egy rigó fitytyentett. A fiu megfogta a lány kezét és azt kérdezte:

— Hogy hívják magát, kedves?

— Juliskának. Hát magát, kedves?

— Jancsinak.

Megint szótlanul mentek egy darabig, aztán megint a fiu szólt:

— A neveink összeillenek: Jancsi és Juliska. Akár a mesében.

— Hiszen mese... — szólt álmódzó hangon a lány.

Tovább hallgaltak, csak később folytatta a fiu:

— Igen, mese. Nagyon szép mese. Álom. Jó lenne, ha nem kellene felébredni...

— Jó lenne... — hagyta rá a lány.

— Maga olyan szép, mint a mesében Juliska...

— És maga, mint a Jancsi...

— Juliskám...

— Jancsikám...

Megálltak. Egymás szemébe néztek. Összeborultak. Édes, hosszú szerelmes csók volt. Ingyen...

... Még egy kevésbé mentek, aztán megszólt a lány:

— Most ne kísérjen tovább. Már nagyon közel vagyunk, mostohám megláthat. Agyonütne, biztos. Isten vele, Jancsi...

— Isten vele Juliska...

— Örökre...

— Nem. A viszontlátásra.

— Soha.

— Holnap.

— Nem. Soha. Pé. Isten áldjon.

És elszaladt, csókot dobálva hátrafelé, kacagva könnyes szemmel...

János óvatosan távolból követte. Látta a házat, amelybe belépett. Közelebb ment és látta a bejárat fölött a táblát:

**BENKŐ LAJOS
ASZTALOS**

Ez elegendő volt neki. Csak ezt akarta tudni. Megfordult és elindult visszafelé fityűrészelve. De nem sokáig fityűrészelt. Fszre se vette, hogy abba hagyta. A liget fűt, virágait se vette észre, madárfityűt se hallotta, nem is tudta hol jár. Csak a leány arcát látta maga előtt, meg a kék szemét, pöttyös ruháját, kis mellecskét, ahogy pihegtek, lilomkezét, amilyen csókokat dobált feléje és... és azt a pillanatot, mikor ajkaik összeforrak...

3.

Másnap délután kopogtak Benkő Lajos asztalosmihelyének ajtaján.

— Szabad! — kiáltott mély hangon az asztalos. János belépett. Körülnézett. A földön mindenütt fehér grabuforgácsok feküdtek. A műhely közepén nagy gyalupad, rajta gyalu, afölé hajolt egy hatalmas valóru erős, torzonborz szakállas ember: az asztalos.

— Jónapot kívánok — köszönt János udvariasan.

A gyalu szétvált az embertől. Az ember feléje tett pár lépést és azt mondta:

— Agyonisten. Mivel szolgálhatok fiatalúr?

— Tudna-e kérem mester ur, csinálni nekem egy szép, finom íróasztalt?

— Hogyne tudnék, de még milyen gyönyörűt! — mondta az asztalos felé illanó szemmel. — Tessék helyet foglalni. Nem, nem itt, én beleszólok magát. Tes-

sék csak befáradni a lakásba, ez az ajtó épen oda nyílik.

És bevezette Jánost a szobájába. Tiszta, rendez kis szobácska volt, alacsony volt a mennyezete, kis ablak fehér csipkészerű függönnyel, az asztalon fehér terítő, a padló ragyogó tisztára surolva és csak néhány darabka pokróc védi itt-ott a sáros cipőtalpak ellen. Egy kis kredencen apró csecsebecsék. Meglátá szott a szobán, hogy gondos kéz és finom izlés tartja rendben, de mégis az egész olyan idegen volt neki. Az arányok kicsinyek, egészen valami kicsinyesség, vagy nem tudja micsoda ül rá mindenre. Nem találta ki, hogy a szegénység... De valahogy megérezte, hogy egy másik, egy ismeretlen és alatta álló társadalmi osztály miliójébe került. Egy kissé idegenül érezte magát, mint aki ellenséges területre tévedt.

— Tessék helyet foglalni, fiatalúr, — kínálta az asztalos. — én mindjárt jövök, csak előkeresem a mintákat. Addig majd behívom a lányomat. Julis! Julis! Gyere csak! Merre vagy?

— Jövök már, apám — hangzott kívülről egy fűd, kedves, ismerős hang, amittől Jánosnak összeszorult a szíve, mintha mázsák nyomnák a mellét.

Egy pillanattal később belépett Juliska, ujjatlan, karú ruhácskában, fehér köténnyel, meztlábás lábát kis piros papucsba bujtatva. Mikor észrevette Jánost, olyan piros lett egyszerre, mint a piros rózsza.

— Tessék, apám! — mondta csöndesen.

— Múltatásd lányom ezt az urat, amíg a mintákat előkeresem. Egy szép íróasztalt akar csináltatni.

Azzal magukra hagyta a zavartan, remegve egymásra néző fiatalokat.

— Ez nem volt szép magától, Jancsi — mondta csöndesen a leány.

— Látni kívántam, nem bírtam ellenállni a vágy- nak.

— Máskor ne tegye.

— De teszem. Mindennap látni fogom, szép Julis- kám.

— Nem, nem nem!

— Miért? Annyira nehezire esik velem együtt lenni?

— Nem. De nem szabad.

— Miért ne? Elfelejtette a tegnapot?

— Azt nem lehet elfelejteni.

— Akkor miért akar elszakadni tőlem?

— Megmondom: Nem vagyunk egymáshoz való.

Maga más világból való és én is másból. A mi két világunk messze van egymástól. Nekünk nem szabad találkozunk, mert nem lehetünk egymásé soha. Hiszen akkor valamelyikünknek ki kéne szakadni a földből, amelyben él, amelybe gyökere lenyúlik. És azt nem lehet. Azért mondom... ne bántuk a tegnapi nap gyönyörű emlékeit. Hagyjuk meg mesének, hagyjuk meg álomnak, gyönyörű álomnak, amelynek folytatása nincsen. Olyan szép lenne ugy. De ha folytatás lesz, akkor csak szenvedés vár reánk... Minek? Nem szebb így? Nem jobb?

— Nem! — szólt ifjú hévvel Jancsi. — Nem és ezerszer is nem. Én nem gondolkodom, nem értek meg semmit, én csak azt teszem, amit a fiatal szívem parancsol. A tiszta szív a legjobb tanácsadó. Én érzem, hogy nem tudnék élni, ha nem látnám magát...

Ekkor már jött az asztalos nagy csomó mintarajzzal. Félbe kellett szakítani a vitát. Juliska kiszökött a konyhába. János nem tudott választani és abban állapotok meg, hogy holnap újra előm és hoz egy rajzot magával. Amilyen íróasztalt ő akar. Az asztalos udvariasan kísérte ki Jánost, aki hiába tekintgetett a kisajtó felé, amerre a leány távozott. Nem látta viszont még egyszer.

4.

Másnap János újra eljött. Hozott magával fényképet egy ragyogóan szép íróasztalról. Az asztalos természetesen megint bevezette a szobába, János el- vette a képet és megnézte.

— Nyet szeretnék — mondta.

Az asztalos megnézte és felcsillant a szeme.

— Hű, a kutyafejét, ez már döfi — kiáltott lelkesen.

Aztán hosszasan beszélgettek a részletekről, az anyag minőségéről, a színéről, a méretekről. János huzta a beszédet, mert remélte, hogy Juliska közben majd bejön. De nem jött. Végre már mindent letárgyaltak, az árban is megállapodtak, nem volt már semmi beszélni való, de Juliska csaknem jött.

— Hát hogy mennek az üzletek, mester ur? — kérdezte végül, csak épen, hogy kérdezzen valamit.

— Hát bizony csak gyöngén, a mai nehéz idő- ken — felelte az asztalos és hosszas panaszkodásba kezdett a nehéz időkről, az általános szegénységről, a kisipari hitel szükségességéről és más effélékről. De egyszer ennek is csak vége lett, bár János nagy érdeklődést mutatott az asztalospar válságos helyzete iránt, azonban Juliska mégse jött.

Végre János rászánta magát, hogy megké dezzer:

— Hát a szép kislánya merre jár?

— A Julis? Kint van, ellátja a malacokat meg a baromfit, meg a libákat. Szorgalmas, dolgozó leány az. A mostohalányom, apja, anyja meghalt, szegény kis árvalány, én viszem gondját szegénynek. De nagyon szép kislány, nem igaz, ifjú?

— De bizony igaz. Nagyon megtetszett nekem teg-

nap, mikor megláttam. Sajnálom, hogy ma nem látam — ravaszkodott János.

— Majd behívom. Beszélgessek egy kicsit. Szegényke ugye beszélhet soha művelt urakkal. Pedig nem akármilyen lány ám. Iskolázott leány. Elvégezte a négy polgárit és tovább is tanult volna, ha az apja meg nem hal szegénynek. És mennyit olvas, ha tudná! Sokszor éjfélig is olvas az ágyban, rá is köll szólnom sokszor, mert nagyon sok villanyt fogyaszt, meg a szemeit is rontja... No, szólok már neki. Julis! Julis! Gyere csak! Találd ki, ki van itt?

Juliska erre bejött és vele mintha a tavasz lépett volna be a szobába. Kezet fogtak, megkérdezték egymástól, hogy vannak.

— No, én most megyek a dolgomra — mondta az asztalos, — mulassanak egy kicsit magukban a fiatalok. Ez a fiatalság joga. Az övök az élet. Ha nincsen már dolga a fiataloknak.

— Nincs semmi, ma épen ráérek — sietett a válasszal János.

Az öreg elégedetten pislogva ment be a műhelybe, ők pedig szólanul néztek egymás szemébe. Végre a lány szólt:

— Mit akar tőlem? Mondja meg, Jancsi, mit akar?

— Nem akarok én semmit, csak a közelében szeretnék lenni minél többet.

— És arra nem gondol, hogy szerencsétlenné tesz engem és talán magát is?

— Hogyan?

— Megmondom. A mi első találkozásunk úgy jött, mint a hajnal: pirosan, szelíden, édesen és természetesen. Ha folytatása nem lesz, akkor ez olyan gyönyörű emlék marad, mint egy szép utazás, vagy mint egy rendkívüli ünnep. De ha továbbra is találkozunk, abból nagy baj lesz.

— Mitéle baj?

— Hogy egymásba szeretünk. Ez elkerülhetetlen. Hiszen az első pillanatban, mikor megláttuk egymást, majdnem megszerettük egymást. Legalább én... minek tagadnám. Hiszen különben... és azt hittem, nem látjuk egymást soha többé... És a szerelem a legnagyobb szerencsétlenség, ha nem lehetünk egymásé...

— Juliskám, hallgasson meg, őszinte leszek... Szeretem! Szeretem magát, attól a szent pillanattól, hogy ajkunk összeért ott a ligetben... Maga is szeret, tudom. A Végzet maga volt az, amely minket összehozott... Igaz, feleségül nem vehetem, apám sohasem egyezne bele, de miért ne lehetünk boldogok? Én gazdag vagyok és maga szegény? Hát aztán? Semmi az! És a házasság kicsoda? Pusztia formáság... Juliska, legyen a szeretőm, örökös, hűséges, szerelmes, elválaszthatatlan kicsi kedvesem... Boldogá teszem. Mindene megszűnik, testi és lelki boldogság... Észszer jobban fogom szeretni, mintha a feleségem lenne...

Juliska kék szemében ezalatt a beszéd alatt kiült egy ragyogó könnyesepp. Kis kezét rátette a fú kezére és nagyon-nagyon csöndesen mondta:

— Soha, Jancsika, soha! Tudja meg egyszersmindenkorra vegye tudomásul: soha!... Lehet, hogy magának van igaza, lehet, hogy a házasság csak formáság, lényegtelen, csak külső látszat... de én azt sohasem fogom megérteni. Mert én más világban nőttem fel, mint maga, más levegőben, más erkölcsi fölőlgásban... Én nem tudnám soha meggyőzni magamat arról, hogy nem becselenség az, amit egész életemmel, egész nevelésemmel, minden idegszálammal becselenségnek érzek... Én, ha a kedvese lennék, örökre megvetném magamat és nincs az a meggyőző érvelés, ami ezt ki tudná beszélni belőlem... Most már látja Jancsikám, hogy mi ketten nem lehetünk együtt soha boldogok. Azért, még egyszer kérem, menjen, menjen és soha többé ne jöjjön vissza... Menjén, sieszen, talán még nem késő.

— Isten áldja, Jancsi!

Elindult a műhelybe vezető ajtó felé. Már a kilincsen volt a keze, mikor visszanézett. A leány ott állt az asztala mellett és némán hullottak a könnyei. János elengedte a kilincset és az ő szemét is befutotta a könny.

János hirtelen kitérte karjait.

— Juliska, utoljára bucsuzásul.

— Jancsi! — kiáltott a leány és a kilött nyíl sebességével repült a kitért karokba. Remegő teste hozzásimult a fiúhoz, szorosán, erősen, mintha soha se akarna leszakadni onnan. Szőke fejét a keblére hajtotta és a könnyeit a mellényére csurgatta. Egyszer csak felgáskodott és tüzipiros ajkait vágyakozón csókra kintálta. Olyan volt könnyes szemével és vágyakozó ajkával, mint egy megvert, könnyező kis Amor.

Összeforrtak hosszan, édesen, fájdalmasan.

Az asztalos egy titkos nyíláson elégedett mosolygással nézte...

tohalányának:

— Ez a fiatalur, ugylátom, nagyon érdeklődik utánad. Jóképű legény. Ugy látszik, gazdag is. Látod, kislányom, ha ügyes lennél, most megcsinálhatnád a szerencsédet.

— Dehogya is apám. Ez a fiatalember nem is jön el többet. Azt mondta.

— Nono. Addig legyek én szegény.

— És ha eljönne is. Csak nem gondolja, apám, hogy mindjárt elvesz feleségül. Egy ilyen finom urimember nem vehet el egy egyszerű iparosányt.

— Hát ki mondta, hogy elvesz? Én csak azt mondtam, hogy megcsinálhatnád a szerencsédet. Nézzed csak lányom, mi vár rád? Az, hogy feleségül menj egy magamfajta piszkos iparoshoz. Hát nem jobb inkább egy ilyen urfiu barátinője lenni? Ő tebbe-vajiba fűröszte, finom ruhába járatta, gyönyörű ékszereket venne. Gazdag lehetnél. És... annak a piszkos iparosnak aztán is jó leszel... ha épen akarsz férjhezmenni is.

Elhallgatott és várta a választ. De Juliska nem felelt. Végre is az öreg folytatta:

— Meg aztán rajtam is segethethél, látod-e kislányom... Én neveltelek és mennyi fáradságomba, áldozatomba kerülél. Most, tudod, rosszul megy nekem, nem bírlak tartani tovább. Most itt az alkalom. Sok pénz lehet, selyembe-báronyba járhat és nekem is juttathatsz valamit a jószágomért. Hiszen csak emberségből tartottalak...

Most már nem bírta tovább szó nélkül a lány.

— Ne is erőltesse tovább ezt a dolgot, apám, abból ugyse lesz semmi. Nem vagyok én olyan lány. Nem volnék én arra képes. Hagyjon engem tovább itt békességben élni, úgy mint eddig. Majd csak akad egy derék becsületes, dolgos ember, aki elvisz, majd innen annak rendje és módja szerint, ha eljön neki az ideje.

Most az öreg új hanggal próbálkozott.

— De nem addig van a, fékom teremtette — kiabált haragos hangon — nekem ne fúnyáskodjál, te finom madár. Láttalak, te cédá, ahogy csókoltattad magadat, most meg adod a maszlagot? Finom egy nehántsvirág. A saját házamban ölelkezik idegenekkel. Legalább valami hasznod lenne belőle, ha egyszer ilyen komisz a véred. A saját érdekedben beszéltek, jobb, ha rám hallgatsz.

A szegény lány olyan piros lett, mint a piros vér. Egész testében rezketett. Az arcát a kezébe temette és zokogott:

— Ó, én milyen szerencsétlen vagyok.

De az öreg asztalos szívét nem indította meg a zokogás. Csak kemény hangon szólt rá:

— Ne bójá nekem, hiába bögsz, láttam, amit láttam. Hát csak eregy most aludni, aztán gondoldozz a jövő felé. Majd holnap aztán beszélünk még róla.

A szegény, meggyötört leány könnyeit felszárította és sietve hagyta el a szobát...

Másnap az asztalos levelet kapott, gyászkeretes levelet, Jánostól, amelyben az közölte, hogy az íróasztal egy-két hétig most már várhat, mert őt nagy gyászkeserű érte: meghalt az apja, a belvárosi posztókereskedő.

János egyetlen fiú volt, egyetlen örököse a nagy vagyonnak. Egyszerre vége lett a gondtalan vidám életnek. János eltemette atyját és átvette az üzlet vezetését. Egyszerre vidám séták és gondtalan kalandok helyett komoly üzleti tárgyalások, kalkulációk, számadások, mérlegek, adókérdések és más hasonló kemor problémák következtek. János megálta a helyét az üzleti életben is, ezt a tulajdonságot az apjától örökölte.

Az első két-három héten a gyász, a szertartás, meg az üzlet annyira lefoglalta, hogy még csak gondolni se tudott Juliskára. Csak a negyedik héten történt egy este, hogy a szívében hirtelen nyilalást érzett és eszébe jutott Juliska. Ugy látta őt most képzeletben, ahogy utoljára a valóságban látta. Könnyes szemekkel a kebléhez simulva, amint vágyakozón feléje nyújtja az ajkát.

Egyszerre érezte, hogy olthatatlan szerelemmel szereti ezt a lányt. A tisztaságát, az üdeségét, a bájoságát, a szomorú szemét, az egész mindenségét úgy, ahogy a jóisten örömben megteremtette. Tisztán érezte, hogy nem tudna élni nélküle. Ugy érezte, hogy a sors, a vézet, vagy Isten tudja kicsoda, tervszerűen hozta össze őket ott az ölgetben, hogy soha többé el ne válhassanak egymástól.

— Szegény apám meghalt. Ő volt az egyetlen akadály — gondolta János — most már semmi okom sincsen, hogy feleségül ne vegyem. Másnap autóba ült és kihajtott az asztalozhoz.

Az asztalos módjólott megörült, amikor meglátta. Az íróasztal már kész volt, megmutatta neki. Szép volt. János azonnal kifizette és azt mondta, majd ő elküld érte, addig ne küldje haza.

— Tessék besétálni, fiatal ur, nézze meg a lányomat is egy pillanatra.

— Igen, igen, hogy van a kisasszony? — kérdezte befelémén János.

— Ő is nagyon sajnálja a fiatal urat, hogy ilyen szomorúság érte — felelte kegyes hangon az asztalos.

A kis szobába érve nem hívta mindjárt a leányát, hanem ő ült le János mellé az asztalhoz és beszélgetni kezdett vele.

— Mondanék én valamit, fiatal ur — kezdte az asztalos — én úgy veszem észre, hogy a fiatalurnak tetszik a Juliska...

— Bizony tetszik, mért is tagadnám, nagyon is tetszik biz az.

— Hát akkor elárulok egy titkot: A fiatalur is tetszik ám öneki!

— Ne mondja már mester uram...

— De igen, ha mondom. Nagyon szíveli a fiatalurat. Én az apja vagyok, velem őszintén beszélt. Mondtam neki, te lány, a fiatalur nagy ur, verd ki a fejedbül, ugysem vehet ő el téged feleségül. Mit bánom én, aszongya szegényke, a fő az, hogy szeressen. Leszek a babája, leszek a barátinője neki, aszongya, mert igen-nagyon szeretem...

— Azt mondta! — kiáltott János hangosan.

— Azt, azt, ha mondom...

— Az lehetetlen!

— Már mér volna lehetetlen. Ha nem hiszi, kérdezze meg, ötle magától.

Azzal már kiabált is:

— Julis! Julikám! Gyere csak, nézd csak, ki van itt.

Juliska beszaladt, de mikor Jánost meglátta, csak megállt az ajtóban, dermedten, mint az élettelen fa és arca olyan sápadt lett, mint a viasz.

— Juliska! — kiáltott ijedten János.

— Jancsi! — rebegte halkán a leány.

— Az apja azt mondta... azt mondta az apja... nem is tudom...

— Nem! Nem! Nem! Ne higgyen neki Jancsi.

Ekkor az apja sötét, fenyegető tekintetet vetett a lányára, amittel az összeborzadt. Lehajította a fejét és megadással, megtört hangon mondta:

— Én... kérem szépen... a szeretője szeretnék... szeretnék lenni a fiatalurnak...

Jánossal szédült a világ. Lesujtva, megsemmisülve rogyott le a székbe, amely mellett állt. De aztán a lány szemébe nézett és annyi gyötrelmet, annyi kétségbeesés, annyi szemrehányás nézett feléje a szeméből, hogy egészen megzavarodott. Érezte, hogy itt valami nincs rendben.

Egyszerre egy gondolata támadt és odafordult az asztalozhoz:

— Most legyen szíves és hagyjon magunkra! — mondta határozott hangon, amelyben alig palástolt megvetés foglaltatott.

Alig tette be maga mögött az ajtót, János oda ment a leányhoz és kezébe vette jéghideg kezét.

— Juliska... kedvesem... mi volt ez?

Juliska szemében most jelent meg először a könny. Zokogott és megkönnyebbült, a sápadtsága rózsapírral cserélt helyet.

— Bocsáss meg... szegény Jancsikám... ő kényszerített... Kihallgatta multkor beszélgetésünk... megvert... követelte, hogy a szeretője legyek... nem, inkább meghalok!... Jaj, minek is jött maga mihozánk János! Mennyi szerencsétlenséget hozott. Megmondtam, ugy-e megmondtam?

— Bocsáss meg, kedvesem és ne bánj meg semmit. Most pedig, mivel hogy felkináltad magad nekem, enyém vagy te drága és rögtön magammal viszek. Ötözz...

A lány nem értett semmit és aggdóva készült az utra. Kis kalapkát tett a fejére, kis táskáját a kezébe vette s már készen állott. Elmentek.

Az autó egy kolostor előtt állott meg. János ott helyezte el Juliskát. Gondoskodott a neveltetéséről, tanult nyelveket, zongorát, mindent és egy teljes éven át nem látták egymást Jancsi és Juliska.

Egy esztendő múlva szép csöndben megesküdtek egy kis kápolnában. A gonosz mostoha azóta sem hallott hírt felőlük. Ők ketten bevonultak a ragyogó belvárosi palotába és nagyon soká boldogan éltek... Még most is élnek, ha meg nem haltak...

Az új névtörvény életbe lépett

Hivatalosan a családnév irandó elsőnek s azután a keresztnév; tehát nem Gábor Nagy, hanem Nagy Gábor, nem Péter Kis, hanem Kis Péter

Ügyvédek, kereskedők, iparosok részére

az új névtörvény rendelkezéseinek megfelelő nyomtatványokat olcsón, gyorsan s izléses kiállításban készít és szállít

Minerva-nyomda r.-t., Subotica

REGGEL...
A kellemes, nevető tavaszi reggel épenugy mint a komor, felhős őszi reggel a szellemi munkásnak megerősödve kell a mindennapi kenyérért folyó harcba indulni. Egy csésze frissítő és kellemesen ható

HORNIMAN'S TEÁT

iszik tehát, amely egész napra biztosítja idegeinek nyugalmát. Horniman's tea minden üzletben kapható. A világ minden országa részére külön csomagolásban és különböző nagyságban, hogy minden igény kielégíthető legyen.

TÖRTÉNELEM APRÓ TÖRTÉNETEKBE

Periklesz

(Kr. e. 493—429)

négy évtizeden keresztül volt Athénnek politikai és szellemi vezére. Egy történetirónak állítása szerint ő vetette meg mindenkorra a modern demokrácia alapját, amennyiben főtörvénye volt, s azt meg is valósította, hogy az állam minden polgára érdeklődjön hazája ügyei iránt és befolyást is gyakorolhasson rájuk, anélkül, hogy a népszerű demagógiává fajuljon. Abban is modern volt, hogy a társadalmi előítéletekkel szakított s Aszpáziával való viszonya nagyon hasonlított ahhoz a több mint kétezer esztendővel később divatba jött konkubinátushoz, amelyben újkori urakodók étek a metresszeikkel. Aszpázia különben oly szelletes és művelt hölgy volt, akinek abban a korban nem akadt párja, s nem lehet csodálni, hogy a kiváló státusú férfi fontos ügyekben nemcsak barátainak: Epialtesnek, Kharinosnak és Menipposnak a tanácsát vette igénybe, de a barátijét is, aki egyébként sokkal okosabb volt, sem hogy rossz tanácsokat adhatott volna neki.

Mikor Periklesznek szemére vetették egyszer, hogy asszonynak oly nagy befolyást enged az állam ügyére, a nagy államférfi azt felelte:

— Az igazán okos asszony többet ér tíz közönséges férfinél. Személyiágra csak akkor volna ok, ha ezt a befolyást nem Athén legműveltebb és legszellemesebb hölgyének engedélyezném.

A peloponnészi háború idejében halt meg, miután szigeteket hódított meg és Athén uralmát szép győzelmek révén gazdagította. Inkább volt államőrös, szónok és gondolkodó, mint hadvezér, de mint ilyet is dicsőítették. Egyszer megszokta a hízleget, s így szólott:

— A győzelmek, amelyeket arattam, inkább köszönhetőek a szerencsémnek, mint a képességeimnek, s közősek sok más hadvezér dicsőségével. Én nem vagyok büszke rájuk. Az egyedüli elismerés, amelyre igényt tartok, az, ha elmondják rólam, hogy az állam egyetlen polgárát se horítottam gyászba és soha senkinek se okoztam szomorúságot.

Periklesz bizonyára teljes jóhiszeműséggel tette ezt a nyilatkozatot, mert a két évezred előtt harcolt hadvezérek épp úgy gondolkoztak, mint a 19. és 20.

század harcvevői, akik azzal védekeznek, hogy a gyászt, amelyet a háborúk az anyákra, feleségekre és egyéb családtagokra hoznak, nem ők okozzák, hanem — a Sors, a Végtet, s a Történelem törvényszerűsége. Periklesz kiváló kulturférfi volt, de ebben a kérdésben nem előzte meg sokkal a modern kor hatalmasait.

Thales

(Kr. e. 624—544)

egyike a hét görög bölcseneknek, némely kérdésben túlzásban vitte a bölcsességet. Coelibátusban élt, s amikor kérdezték tőle, miért nem házasodik meg, azt felelte:

— Hogy ne legyenek gyermekeim.
— Mért? Nem szeretod őket?
— Ellenkezőleg, nagyon is szeretem, s ezért nem kívánom őket.

Oly paradoxszon, amely becsületére vált volna akár Oscar Wilde-nak is. De, ahogy ő értelmezte, sem az érzése nem volt perverz, sem a mondása paradoxsz.

Solon (Kr. e. 640—599), a bölcs athéni törvényhozó, aki politikai szemmel nézte az emberszaporodás problémáját, ebben a kérdésben nem értett egyet Thales-szel, s hibáztatta, hogy nem nősült meg s nem iparkodott fiukat nevelni a köztársaságnak. Thales igen furcsa módon próbálta bebizonyítani, hogy neki van igaza. Küldöncöt mentetett Solon-hoz azzal a hamis hírrel, hogy ennek a fia hirtelen meghalt. Solon természetesen mélyen elszomorodott és kétségbeesett fájdalomnak adta át magát.

Thales látogatást tett nála, s így szólott hozzá:
— Nos, most is az a nézeted, hogy jó dolog, ha az embernek gyermekei vannak?

Solon szinte igazat adott neki, de amikor értesült arról, hogy a hír hamis volt s a fia él, azt mondta Thales-nek:

— Igaz, hogy oly fájdalommal sohase lesz mint nekem volt, amikor a fiamat sirattam, de oly örömed se mint az enyém, amikor megtudtam, hogy hiába sirattam.

Zsedényi Ede

(1804—1879)

aki Deák Ferenc korának egyik kitünő politikusa és ju-

les finanszkapacitása volt, sok tekintetben hasonlított a korszak egy másik nagytehetségű államférfiához, báró Kemény Zsigmondhoz (1814—1875), akiről azt a tréfás strófiát dudolták:

*Hádr poros a kabátja,
Deák Ferenc a barátja.*

A Zsedényi kabátja nem volt ugyan poros, de annál kopottabb és időfényesebb, s tolett dolgában ő volt a régi magyar közéletnek a legszánalmasabb figurája. A legújabb ruhadarabja is idősebb volt huszesz-tendősnél. Igazán, aki nem ismerte, nem nézhetné se népképviselőnek, se delegátusnak, se gazdag embernek. Pedig megvolt mind a három minősége. (A hagyatéka annak idejében egy-millió forintba rugott.) Megkérdezték tőle nem egyszer, miért jár ily kopottan? Mire rendszeren azt felelte:

— Csupán csak kényelmi szempontból. Minél veződjek tolettnehézségekkel? Pesten mindenki ismer, itt hát nincs szükség rá, hogy a ruhámmal parádizzak, Dácában pedig, ahol a delegáció tagjain kívül senki se tudja, hogy ki vagyok, ugyan kinék a kedvéért cifrázkodjak?

Mikor valóságos belső titkos tanácsos lett, nagy bajba került. Az uralkodó elé nem járhatott a kopott gonyájában, arra pedig, hogy szabóhoz menjen és mértőket vetessen, nem tudta magát elhatározni. A barátai aztán úgy segítettek rá, hogy küldtek neki kölcsönbe egy jókarban lévő fekete öltönyt, új cipőt és öllindert, amelyek szerencsére illettek a természetre, a lábára és fejére.

De csak egyszer vette fel őket, az audienciára. Mondta is neki a király, aki ismerte legújabb tanácsosának a bogarait:

— *Sind Sie heute elegant, lieber Zsedényi!* (Ejnye, de elegáns ön ma, kedves Zsedényi!)

Aztán megint visszatért a régi meghitt, kopott ruhájához, amelyben jobban érezte magát mint a tőrüldresszben, amelyet egyszer ráeröltöttek.

A barátainak pedig azt mondta:

— Ne gondoljátok, hogy a ti kedvetekért maszkíroztam így el magamat. Csak a király kedvéért tettem!

Hans von Bülow

(1830—1894)

igen élesnyelvű s nem minden malicia nélküli férfiú volt, aki művészkollégáiról néha ugyancsak kegyetlen szatírával nyilatkozott. Egy zongoristáról például, akinek a strébersége messze túlhaladta a tehetségét, mikor megkérdezték tőle, hogy mit tart róla, mosolyogva felelte:

— Ennek az embernek csodálatos technikája van, amellyel a legnagyobb könnyűségeket a legnagyobb nehézséggel győzi le.

Ellenben, ha valódi talantum, bukkant föl, őszintén örült s a fejlődését szeretettel figyelte meg. Amikor Eugen d'Albert (szül. 1864-ben) még kezdő volt, így nyilatkozott róla egy társaságban.

— Jegyezzék meg maguknak ezt a nevet: D'Albert! Még hálaani fognak róla.

I. Napoleon

(1769—1821)

A nagy katonának nem volt valami nagy szerencsége a szerelmiben, — hadnagykorában sem, amikor pedig a legtöbb katonának van.

Ami pedig a feleségét illeti, azok mindketten megszállták. Az első: Joséphine de Beauharnais-ről (1763—1814) ezt határozottan tudta Napoleon és tizenhárom évig tartó házassága alatt (1796—1809), amely végül elválással végződött, számtalanszor vetette neki a szemére hűtlenségét, amelyet a máskülönben nem rossz asszony nem is igen tagadott. A második: Mária Lujza főhercegnő (1791—1847) se tudott hű maradni hozzá. A nagy hódító, akiért katonáinak százezrei lelkesedéssel mentek a halálba, a feleségével nem tudta magát megszerettetni. Az osztrák főhercegnő már császárné korában se volt hű az urához, s mikor Európa nyugtalanítóját előbb Elba és később Szent-Ilona szigetére száműzték, egész nyíltan szakított vele és teljesen Adam Adalbert Neipperg gróf (1775—1829) karjába vetette magát. Napoleon azonban úgy fogta föl a dolgot, hogy őt, a tábornokot és hadvezért megoszalhatta Josephine, de őt, a császárt nem oszalhatja meg Mária Lujza. *Nem vette tudomásul a felesége hűtlenségét, bár épp oly biztos volt benne mint akár maga Neipperg.* A visszaállított királyság kormánya elég maliciózus volt, hogy adatokat juttatott a számkivetett császárhoz, amelyek napnál világosabban bizonyították a fölszarvazottságát, Napoleon úgy tett, mint aki nem tud és nem hisz semmit.

— Cézár felesége nem lehet hűtlen asszony, és Cézár nem lehet Georges Dandin, — gondolta.

Még végrendeletében is úgy emlékezik meg a csapodár asszonyról mint a hitvesi hűség mintaképéről.

Napoleon nem akarta tudomásul venni, hogy — nevetségessé vált.

Boldogságos Don Juan igaz története

A szentéletű P. Juan Cardenas feljegyzései alapján írta:

Benedek Károly

1.

A számtalan turista, aki Sevilla-ban multhatatlanul felkeresi a nagynevű Murillo festményei miatt minden Baedekerben megcsillagozott »Hospital de Caridad«-ot, jobbra közönyösen halad el a főoltár mellett, hol a csodás kolostor alapítójának Boldog Don Miguel Magnara Vicentelo di Léca-nak hamvai nyugszanak és aligha akad egy idegen is, aki megnézné e szent épségben megtartott vezeklőcelláját és legendás rózsabokrát a kolostorkertben. Don Miguel a szegények szerény rózsáskáját is erklelyként őrzik, valóban nagyon rászorult az égi irtalomra: életének első harminc évében ez a szent az irodalomban és a mondáiban halhatatlanná vált, s átáramló cimboráló, nőcsábító Don Juan történelmi eredetű volt.

2.

Egyedül Sevillában éheltett és halhatott így e velőthorzasztó szent, aki egyazon részeg rajongással vetette magát Isten és Sátán karjaiba; e sejtelmes városban, hol napjait és virágbódulat között vér és művészet rajongó imádatában egyévolvadtak a pogány és keresztény misztikumok. Az andaluz fanatizmus hitben, táncban, énekekben s a vértől iszapos Corridóban egyként az izlám bélyegét hordja magán. A sevillai paloták virágos pátio-i arab kertek mirtusz és rózsaszagát lehelik, a husvéti *semana santa* folvómoló álarcos fratriáival mekkai zarándokutak emlékét árasztja és az andaluz táncosnő, bár a rófatály helyett lenge mantillát hord fűrtös fején, a hajadérok utóda mégis, akiért a szerelmi féltés csak oly gyilkoló lánggal lobog, mint már háremek falai között: az arab szesznaplást ezen a furesa földön Torquemada minden vérszomja sem irthatta ki. Itt, hét fátyalba takart szűkek, féltésbe páncélozott lángoló szemű asszonyok karámjába tört be Don Miguel Magnara, e félelmetes szent, aki ezer tör között hordta hívalkodó férfiaságát és a női nyekkel teleírt lajstromot nyílt színpadról vetette az andaluz nemeselek közé: »Amelyiktek neve nincs a listán, az tudja meg, hogy felesége, nővére nem volt elég jó, hogy szeretőmmé tegyem!«

3.

Nagy képe a Caridad kápolnájában megdöbbenően csúf férfiarcot mutat, szédítőbbet mint a legszebb fehére. Egyik ökle misés könyvre kuleszódik, másik kezében tör villog, vállra vetett köponyón nagy, lángoló kereszt. A csipkés spanyol gallérból hirtelen piroslik felvástag érzéki ajka, amit szabadon hagy a rövidre nyírt hajusz. Orra ferde, haja ritkás, füle hegyes, arca csontos, keskeny, boltozatos homloka irtalmatlan. Hanem szeme még e megcsfítédedett képen is felejtethetetlenül villog: ebből szentből a sátán hypnózis szédít, a lángész féktelen ereje csapdos.

4.

Lorenzi di Bradí kutatta ki családját, melynek eredete mesés őskorba vezet. IV. István pápa küldötte ki a kilencedik században a pogány már Korzika megtérítésére Ugo Colonnát, a harcoss római arisztokratát. A leigázott Korzikában vették fel a Colonnák a »di leca« nevet.

Matteo Vasquez di Léca volt az első, ki Sevillába került. Már kalózok rabolták el tizenöt éves korában, az algiri emborvásáron vették meg rabszolgának sevillai módos kereskedők. De a rabszolgagyerekek közül való harcos lett és lángszű államtudós; végül II. Filipp államtitkára és kegyence. Mindvégig büszke volt eredetére s miniszter korában maga írta meg Korzikának és a korzikai Colonnáknak történetét.

Utóda Gianantonio di Léca, V. Károlyt kiséri Afrikába, utóbb Nyugat-Indiában szerez mérhetetlen vagyont s mikor királya öt millió fontra szorult, a munda szerint csak annyit kérdez: »Aranyban, ezüsten, vagy vert pénzben adjam-e át Felsőgednek az összegget?«

Magát Don Miguel anyja barátának, atyja harcosának nevelte. Merész volt és óvakodó, lángoló és ravasz. Mint gyermek a Cid-ét rajongott és a toradokokért, görkös bősök példáján lelkesült, de távolba vesző tekintettel ábrándozott a Szentek Páste fölött, akik hangtalanul szenvedtek. Gyermek volt még, mikor 1630-ban egész Sevillát lázba hozta Tirso de Molina színműve, a »Burlador de Sevilla«, s attól fogva Don Miguel Magnara egyetlen életideálja a színpadi szerelmes: Don Juan Tenorio.

5.

Nem írt emlékiratokat. Borzadt multjától s ki akarta azt törölni az emberek emlékezetéből. Az érdekes Juan Cardenas 1680-ban gyűjtötte írásba az

életére és csodatetteire vonatkozó vallomásokot, hogy boldogú avatását kérhesse a pápától.

Mint pompás vad a rengeteg erdő, úgy járta Sevillát Don Miguel. Aki félt meggyűllött, aki nőt megkívánt, biztos zsákmánya lett. Kastélyában maga köré gyűjtötte Andalusia minden szabadéletű kalandorát és rettegésben tartotta a vidéket. Mint délszaki virágot hordta a színes hazugságot ajkain. Minden nő tudta, hogy a szerelme csak hódítást jelent neki és hogy kétszer egy nőhez vissza nem tér soha: és mégis mind vágyott rá és ellentállás nélkül adta magát neki.

Mikor nem lát több zsákmányt s több ellenfelet, toradornak öltözve leszállt az arenába, picadorkok nélkül, egymaga, szembe a vad bikával. Mint a szerelmi légyottra, úgy futott a fenevad elé és mikor elejtette, egész Sevilla lába elé borult. Azokban a napokban Don Magnaránál senkisémet volt nagyobb.

De másnapra a város legelőkelőbb hidalgójának gyermekleánykáját csábította el s mikor a felbőszült apa az ágyasházban kivont karddal állott előbe, keresztül szurta, mint tegnap a bikát.

A törvény szolgát elől Itáliába, majd Németalföldre és Flandriába fut, ahol dult a háború. Hőstettei elmosták büne emlékét, s mikor győztesen visszatért, egész Sevilla ünnepre öltözött. De Don Miguel megrint maga köré gyűjtötte cimboráit: kastélyában porgett a kocka és dőlt az ital. Szerecsénye a játékban, mint mesés vagyona a dőssülésben kimerítő-tetelnek látszott és tomboló életereje hába keresett legyőzni való akadályt.

Tudta, hogy Anfrano nagybátyja házában, Calviban, Korzika mélyén, egy féktestvére, apjának törvénytelen leánya él. A vérből híngyőzt meg vétkel kaszárnyájából. Álhővevényben, mint önmagának a barátja, saját ajánlólevelével utazott az ismeretlen rokonhoz és rövid napok alatt eleszabította nővérét, ki szép volt, mint a nap. Aztán a szerelmi éjjel hajnalán fülbe kiáltotta a meggyalázott szűznek: »Én a fivőred, Don Miguel vagyok! A nő megöült a rettenetből, s Anfrano kivont karddal ügött a gyalázatos elő. De a meretlen Don Miguel kezében már villogott a tör: keresztül szurta nagybátyját s véres utat vágott magának az előbe özlő szomszédágon keresztül.

6.

Akkor már egész Sevilla sutogta, hogy a Sátánnal cimborál. Póruze, kifoghatatlan, tör és mégis nem fogta, templom küszöbét át nem lépi soha, bal lába hasított pata és szemében a gyehéna tüze ég.

Egy éjszakán, hogy cimborálva a Quadaluivir mentén sietett tiltott szerelmi találkozóra, nem lelte tűzkövet s a széles folyó túpartján imbolygó öfői árnyakra kiáltott rá tréllasan tüzért. Erre hirtelen karnos, szőrös kar ivelt át a rompart folyó fölött, égő szívt nyújtva Don Miguel szája elé, ki könnyűed megajálással vette el és tovább szivta — a Sátán szívartját...

És szaporodtak a jelek. Don Alfonso, Perez de Velasca, csatlósa a lovagnak nehéz hit alatt valija a követőczőt:

»A nő, kinek apját egykor Don Miguel ölte meg, vezeklőnél felvette az apácák fátyalát. Don Miguel elhatározta, hogy az oltár elől szökteti meg Krisztus jegyesét. Lángoló leveleivel a távolból udra megszédítette az áldozatot s az már epadve várta rá. Kertében mentünk az éjszakában az apácát megszöktetni a kolostor felé. A Santa Cruz templomban halottas ének zendült hirtelen és imbolygó fények szivárogtak át a magas templomablakok. Don Miguel meglepetve lépett a küszöbre, de abban a percben elhallgatott az ének és elaludt a fény. A templom sötét volt és üres.

Tovább haladtunk az éjjelben ijesztő zsidóvárosra. Itt a két ueca sarkán, melyet ma Koporsó-uccának és Halál-uccának neveznek, egy rosszéletű nő lakott vala, ki agszágára Istenhez tört és vérső akarattól, hajdan szép fejt lovagatva, elretentésül a vétközőknek, kizűgöztette a kapu fölé. Mídon a szörnyű koponya alá érkezünk, melynek üres szemgödörében zöld fények villognak éjszaka, a sötétből egy irtózatoss tetemkar bocsátkozott Don Miguel fejére, ki hangtalanul összeszegett és a légből egy női hang háromszor harsányan kiáltott: »Koporsót a koporsót: ez az ember halott!« — De hajaira kelve a vétkes magához tért megint.

7.

Don Miguel Magnara Vicentelo di Léca ekkor töltötte be harmincadik esztendőjét. Az ifjúkor véres uragánja végig viharzott tomboló idegeln és az égen elhunyt anyja, a Jánbor Geronima imádkozott (mint egykor Szt. Ágoston megtérésén) szörnyű bünei bocsánatáért.

Girolama Carillo de Mendoza-nak hívták a könyörtelen és küldöttét. Csodás és tiszta szűz volt,

halavány és gyenge testű, akin nem fogtak a Sátán ármányai. Szerelmének lángjában megfészult a folytonos viharoktól rázott férfi, ki eddig csak a harcot ismerte és a vágyat, de idegen maradt előtte a ki-elégülés. Ezer szeretkezés után most tudta meg, hogy mi a szerelem.

Megcsükdtek az Ur oltára előtt; Don Miguel felégette kastélyát, a szörnyű tivornyák színhelyét, széltnek kergette cimboráit s elvonultan szerelmének és Istennek élt. De rettentő vezeklés várt még rá, hogy lelke fájdalomban fűrdve menekedhessen Sátán karmaiból. Girolama hirtelen, betegség nélkül szállt égbe három havi boldogság után férje karjai közül.

8.

Don Miguel fájdalma csak oly féktelenül szakította gátját, mint első életének büns, szenvedélyei. A sirgödör előtt átverte magát a gyászolokon, hátára kapta a nyitott koporsót és elrohant. Hónapokig járta Ronda rettentő szakadékeit, bérceken, öserdőkön hurcolta hátán a koporsót és hegye egyetlen szerelmének féregráta, rothadó tetemét. Félmeztelenül, tépát testtel támolygott be egy éjszakán a Caridad akkori erdei kolostorába. Eszelős volt, szívt nem lehetett venni. Hogy kedvesének hullájával mi történt: senki nem tudta meg soha.

Idővel magához tért. Kastélya romjai között tanyzott és a városba is bejárt; csendes volt, mint a föbbi emberek.

Az uecán egy nő a vállára tette kezét. Ruhája, fejdendője, alakja, Girolama! Don Miguel örjögve futott utána uecán fel, uecán alá, de a nő libbert, suhant, emberi láb nem ért nyomába. Végül eltűnt egy templom kapuján. Don Miguel utána lépett s a nő a főoltár előtt térdepelve a fekete mantilla alatt visszafordította fejét. Halálfej volt az, vigyorgó koponya. És Don Miguel ajultan lelék a templom küszöbén.

Egy másik nap temetési menettel találkozott. Követte a koporsót és megkérdezte szomszédját, hogy kit temetnek. »Don Miguel Magnarát!« volt a válasz. Ezt mondta kérdésére a második, meg a harmadik csaklyás gyászoló. Csak a szemük világított ki az állig crosztott csucos fekete csaklya alól. A menet már a templomba lépett, mikor Don Miguel telemelte a miseleplet a koporsóról és ezüst szöggel olvasta a fekete fán — a saját nevet. A temetési menet elfoszlott a lovagóban és Don Miguel Magnarát ismét ajultan lelék a templom küszöbén.

9.

Akkor elhoaszította szolgát, eladta palotáját, bírtokát és minden pénzt az egyháznak adta. Megépítette a Hospital de Caridad-ot, ott vezekelt szűk, ablaktalan cellában és szolgált a befogadott koldusokat. Szép testét belepte a szenny, büszke hátát felszázta a korbács.

Kitört a pestis. Temetlen holtakkal telt meg Sevilla minden uecája és haldoklókkal, akiknek senkisen nyitott seglét. Éhínség dühöngött az élemeradottak között. Don Miguel Magnara korbáccsal kezében lépett ki cellájából. Megényitette a hullarablókat, a paráznaikat, az uszorosokat. Az oszlo hullákat maga kezével temette el, ápolta a pestiseseket, keze feltevésével gyógyított, nem ismert több éjjeli nyugalmat, élt, pihenést. A régi féktelen szenvedély égett benne: a pestises betegeket hajszolta szerelmes, életet adó ölelésre, mint hajdan Sevilla leányait.

10.

1679 május 19-én halt meg. »Meztelenül temesenek el, ez volt vagsó kívánsága és egy fakeresztre feszítsék holttestemet. A templom kapujában legyen sírom csak másfél lábnyí mélyen, hogy minde nek tetemet tapadják. Egyetlen kő fedjen be, név ne álljon azon, csak annyit véssenek rá: Itt a világ legnagyobb bünsének nyugszanak hamvai.«

De Ambrosio Spínola érseke, megcsökölte a hűt kezei és mondta: »Áldott a kéz, mely a pestisoseknek gyógyulást és a szerényeknek hatszázszor font aranyat adott.« A keresztre feszített tetemet egész Andalusia kísérte. A calatravai lovagok menelnek a koporsó mögött és utánuk az egész nemesség. Hanem a koporsó előtt a város szegényei haladtak sírva és a pestisesek, kinek az ő keze adott csodálatos gyógyulást...

De Don Juan rózsái a Hospital de Caridad kolostor kertjében minden évben vérvörösen virágznak.

**Legjobb szer fém-
tárgyak tisztítására**

Ügyeljen a
„Sidol“
névre és utasítsa vissza az
utánzatokat!

14590

Szilveszter éjszakáján

A templomtéri nagy kocsmában csárdást játszik a cigány. Hegedülnék vidám hangja kicseng az éjszaka csendjébe s a kocsmá ablakain ködös fátyolt von a táncoló ifjuság meleg párája.

Kipirult arcú lányok jókedvtől csillogó szemei nevetnek ki a hamvas gödröcskékből. — Bucsuznak az ó-évtől, temetik az elshant napokat, napoknak nehéz óráit s az óráknak, néha felejtethetetlen perceit.

Virág Tercsi is ott ropja a táncot a párok között, darázs derekának formás csipeje bele simul legénye vörös nagy tenyerébe.

— Tercsi, nemsokára itt a farsang, — szól a párja.

— Tudom, — felelt Tercsi kelletlenül. Utálta ezt a legényt, most is csak azért simul olyan közel hozzá, hogy bosszantson valakit, aki a söntésben iddógál s inkább a boroskancsó fenekét méregeti, mint Tercsi szemeiből olvasná ki a szív üzenetét.

— Sok leány hagyja ott a pártját.

— Azért leány, ha párja van, vele menjen.

— Te is úgy gondold — pödörte meg szökés fakó ritkás bajuszát a legény — azt vélem, hogy a te időd is eljöhete már.

— Az én időm — sóhajtott Tercsi — már régen elmúlt. Én már csak lánynak maradok.

— Még mindig a Simonért epkedsz?

A kedves név hallatára felrezen a leány. Lelke felissza a kimondott szót: Simon Szive bolondosan száguldó piros folyama felszökken agyába s ott duruzsolja: Simon; Rástói Simon, Felbizserg testében az emlékezés az ó év eltemetett boldog percei. A tavalyi farsang, a májusi vasárnapok orgonailatos éjszakái, az aratás, forró nyári esték lopott csókjai, a kukoricafosztás pajzán tréfái s a szüret. Mindenütt a Simon mellett találta meg a legalkalmasabb munkát, csak... csak a szüretben inceskedtek egymással. Tercsi más legénnyel, Simon más leánnyal fogott sort s míg dalos vidámsággal nevetve kuszták a szürke homokon valami ősz, borongós hangulat huzott falat kettejük közé. Azóta nem is beszéltek egymással.

— Tercsi te, hol jár az eszed.

— Látja ha van szeme táncon, a vigságon.

— Még se feleltél a kérdésemre, hogy kire vársz. Simonra?

— Arra no, ha éppen tudni akarja.

— Sajnálak Tercsi téged, de magamat is.

A cigány a friss csárdást körítette. Tercsi legénye is szaporábban billegette a leányt. Csziznak dobbanása, duhaj kedvek kurjantása hasított keresztül a zene zaján. Éjfél felé mászott az idő. A haldokló évet már leste az új év fellobbanó pillanata. Hirtelen akkorddal a zene is megszűnt. Elváltak a párok. Legények külön, ki az udvarra ment ki, ki meg az ivóba.

Tercsi a lányok közé sietett, kereste nővérét, aki a falnál ült s vigyázott hugára, hogy baj ne érje.

— Gyerünk haza Zsuzsi — szól Tercsi, ahogy oda ért.

— Miért sietsz, még nem jött értünk az uram.

— Nem tesz semmit, még éjfél előtt szeretnék otthon lenni.

Tercsi nővére elmosolyodott, megértette huga rossz kedvét. Simon nem is mutatkozik a táncolók között. Az ivóban busul. Tercsit egész este a Ragyás Misa kerülgette, ezért nem érdemes elszalasztani a szilveszter éjszakájának tizenkettődik óráját.

Virágéknál még senki sem aludt. Hangos pipaszóra nyitottak ajtót Tercsiék. Az öreg Virág vejevel kártyázott, a koma is ott volt, a szomszéd is átjött. Poharzagatva a homok levét, várták az éjjelt.

— Hát már megjöttetek?

— Ejnye de hamar.

— Ez a mai fiatalág.

Csodálkoztak valamennyien a koma szaván, hogy a Tercsi édesanyja kelt fel szólanul s megértő szeretettel mosolygott a leányra felé. Az ő édesanyjai szíve megértette a néma tekintetet is. S rá szól az inceskedő férfiakra.

— Folytassák kendtek ott, ahol elhagyták, s ne törődjenek a mai fiatalág dolgával.

Vidám nevetéssel feleltek az anyóka kardos szavaira s tovább verték a piszkos szürke kártyalapokat.

Tercsi levetette ünneplőjét s ki osont a konyhába. Utána lopakodott menyecske nővére is, meg a szomszéd felesége is.

Még vörösölt a parázs a hanyakemence mély gyomrában, éppen a legjobbkor. Tercsi s a két asszony szivdobogva lesték a láncos inga óra mutatójának lassu haladását s reszkető kezekkel tartotta ki-ki a kanalát az izzó zsaratnok fölé. A kanalakban ezüstös szürkén reszketett az olvadó ólom.

Lélekjáró csendben ütötte el az óra a tizenkettőt. A három nő egyszerre ugrott ki a konyha ajtón a sisergető ólomcsappal s hangos szóval öntötték ki kanalaik ezüstös színű tartalmát a sziszegő szüzi fehér hólepelre. Ó Szilveszter mutasd meg szívem reményét — mormolták egyszerre mind a hárman.

Majd tenyerükbe kapva a kihűlt ólomdarabkákat, besiettek a szobába.

— Boldog új esztendő — kiáltották feléjük a férfiak.

— Adjon az Isten mindnyájunknak, felelték akórusban az asszonyok, csak Tercsi sóhajtott mélyet, a

boldogság kívánására s görcsösen szorongatta ólomdarabkáját.

Zsuzsa volt a legelső, aki hangos sikoltással vizsgálta a tenyerébe fekvő ólomot.

— Nézd, András, — szólította elő férjét — nézd csak mit mutat az éjjeli ólom.

Valamennyien kezükbe veszik a menyecske öntését. Hümmögéssel adják kézről-kézre az ólomot.

— No ez pályás alak, leányom, — dörmögi az öreg Virág a piruló Zsuzsa felé.

Ezen aztán mindannyian nevetnek.

— Hát a tied anyjuk milyen? — szól évődve párjához a szomszéd.

— Megegyik, hogy pályás lesz az is.

— Inkább egy tehénfejhez hasonlít, kacarászott

vidáman a szomszédasszony. Az őszön el kellett adni a Riskát, az újévi ólom már a másíkról jósol, úgy vélem

No nézd és akkurát úgy lesz, — bizonyozott feleségének a szomszéd.

Csak Tercsit nem tudták megkérdezni az ólma felől. Bezárkózott kis kamrájába s lefeküdt. Feje alá tette a csillogó ólomot, csak ő tudja, mit üzent az éjjeli szilveszter.

Hajnal tájban felriad Tercsi, ablaka alatt cigány muzsikál. Rástói Simon huzatja azt, hogy

Csak egy kis lány a világon.

Nem hazudott Tercsinek az ólom Szilveszter éjszakáján

(K-L)

Elaludt máglyatűz

Irta: Govorkovich János

Iluska szerette Jóska. A nagy szerelem ott égett a szemében, ott pirult az arcán, ott ringott a szépnövésű járásában. Egyéves házasság volt, mikor az ember elhatározta, hogy Amerikába megy.

— Látod — mondta neki — most három évig nem látjuk egymást. Én majd dolgozom, érted dolgozom. Tudom, hogy nehéz munkám lesz, de nem bánom — érted teszem, szívesen teszem. Mindent megírok: a fáradtságaimat, a bajaimat, az örömeimet. Minden keresetemet hazaküldöm... Nehéz három esztendő lesz, de mire visszajövök, gazdagok leszünk. Más embernek kijut a vigasztalás a küzdelemben, nekem ez nem lesz meg. Más ember felesége megírja az urának az utána való bánatát, én ezt nem olvashatom tőled... Nem is szeretném ha ezt másokkal iratnád... Nem tudom megbocsátani az apádnak, hogy nem járattott iskolába.

— Ne bánnd ezt, Jóska! Szegények voltunk, megszűnt volt az iskola, nem lehetett. De azért ne bánjad. Nem mulik el perc három esztendő alatt, hogy rád ne gondoljak, ezt elhíheted.

— És hü maradsz hozzám?

— Erről biztos lehetsz.

— Hígyjek neked, Iluska?

— Nem kell hogy hígyjél, elég ha én tudom.

— Én sohasem ölelek odaát mást asszonyt, erre meg merek esküdni.

— Ne esküdjél, mert megszegnéd az esküt, hiszen férfi vagy, nem vagy lából... Ebbe én már belenyugodtam. Ilyen a ti szerelmeitek. Nekünk asszonyoknak a hűség szentség, én ezt a szentséget betartom.

És hosszú időre utoljára csókoltta meg az urát.

*

Lázasan folyt a munka, ömlöttek a dollárok. Ész jött a tengeren tuli üzenet sokszor, de nem tudta áthozni a Jóska bensejét égető láva forróságát, a szerelmes szavak hidegen hangzottak a levélolvadó tanító szájából. De az asszony megérezte ezt a forróságot, a hideg tengeren át égette a lelkét, égette a vágy oltatlan tűzével. És oltatlan maradt ez a tűz, a tanító szerelmes szavait csak guny jutalmazta, a vágyó sóhaj ott fulladt a fehér dagadó keblek alatt.

— És Jóska? Sok a szerelmeis munkáslány a gyárban, gondolta Ilus álmatlan hideg éjszakákon és a magány felszakította belőle a szeméremfékezte sóhaj.

Jóska türelmetlen nyugtalansága nem csillapodott le a proletárleányok ölelésétől, hiányzott belőle Ilus szerelme. Ezt a szerelmet nem hozták el hozzá a tanító hideg betűi, de nem is hozhatták, Ilus ajkát lepecsételte a szegényérzet. Jóskaának a szép gömbölyű betűket nyelő tekintetbe kint öntött a hosszú várakozás. De egyszer, hat keserves hónap múlt el akkor, meglepetés érte. Szokatlanul vastag volt a boríték és mikor felszakította, a tanító szép írása helyett iskolai irkát talált benne. Csodálkozva forgatta a gyermekes ákombákommal teleirt lapokat és mikor az utolsón elolvasta az Ilus aláírását, sirva fakadt.

A szerelem csodákat mivel. Félesztendő elcsigázott munkánapjait követő esték mécsvilágított fáradtságának volt ez az eredménye. Amit a szülők szegénysége elmulasztott, pótolta az Asszony szerelemben edzett akarata: Ilus megtanult írni.

A most már sürűben érkező levelekben megtalálta Jóska amit keresett, a benne fészkelő gyanu által ejtett sebre a gyógyító irt. Ilus erről sohasem irt, nem esküdött, nem fogadkozott és az ember mégis kiolvastta a levélből azt, amit olyan nagyon kívánt, a Hűséget.

*

A viszontlátás mámorán nem tört át a kétség. Jóska tengerentuli felburjánzott csapodársága nem hintett konkolyt Ilus hűségébe, az megmaradt tisztán. Gyökerei mélyen benyultak egy nemesebb fajtól öröklött atevizmusha, menten az asszony másfelé hajló ösztönétől. Erőssége a magasabb lényben való hit, a kutyahűség ragaszkodása, a nőstény oroszlán monogámiaja volt.

De ez a megingathatlan bizonyosság nem keltett hasonló érzést Jóskaában. A gyanútlan bizalom félté-

kenységmentes nyugodtsággal töltötte el és szabad fejlődést engedett a férfioztónnek. Az első hetek örömei nem adtak alkalmat a félrekecsintásra, de a fűrkész tekintet nemsokára célpontra leit.

Szép tavaszi hajnal volt, mikor az ember megindult a város felé. A sziklás talajban folyó patak vizét átvilágította a feleklő nap, madárcsicsergés hallatszott az erdőből. A régen nem élvezett szabadság, a gyári füstöt felváltott tiszta levegő, a nagy fáradtsággal szerzett jólét gondatlan jókedvvel vették körül. Mindent szépnek látott, az egyik oldalon elhuzódó magas sziklafalat, a túlról távolgó hegyszakadékat, a magasból lezuduló víztömeget, de különösen a vele szembejövő Esztikét, a szomszéd tizenhatéves leányát.

Nem gyűlöletesek a szavak a deli férfi ajkán egy fiatalon bimbózó leányka előtt. Ha csendesük vissza is pattan az ártatlanság pajzsáról, visszhangjuk nem hal el a pusztaságban. Esztike szívesen hallgatta a világot látott Jóska bácsi beszédét, de mikor a hangja suttogóvá, simogatóvá vált, nyugtalanodni kezdett és mikor az ember a keze után nyult, visszarettent.

Az akaratlan mozálat izgatta a férfit, amint a leány hátra vetette a derekát, sóvár tekintete elkapta ruhájából kivillanó mellét. Ez a villámfény elvakította, vad öleléssel szoritotta magához.

— Erresszen! — sikoltott a leány és hátralékte. Jóska hatalmas, izmos ember volt, hogy a tizenhatéves kis leány a falhez lökje ezt az óriást, ahhoz minden erejét össze kellett szednie.

Az ember megingott. A falhoz vágódott, de az erős lökés visszadobta a gyenge leánytestet néhány lépést hátrált, azután megbotlott egy kiálló szikladarabban és lezuhant a mélységbe.

*

— Erőszak kísérlete és szándékos emberölés, így hangzik az ügyész vádja, — mondta a vizsgálóbíró Ilusnak. A haldokló Esztike vallomása nem nyújt ugyan elegendő bizonyítékot a vádra... A leány már nem írhatta alá a jegyzőkönyvet. Attól függ, hogy értelmezi a tanács a vallomást. Én a jegyzőkönyvet még mindig megváltoztathatom, ha maga is úgy akarja.

A vizsgálóbíró szavait kísérő, az asszony szép természet körülbelül pillantás nem hagyta Ilust kétségben a szándéka iránt. Ez a gondolat megdöbbenetete.

... Minek is jött ide kegyelemért könyörögni? Hiszen talán van még igazság a földön? És most az ő szépsége utját állja ennek az igazságnak. Az ő szépsége keltette fel a bíróban a bűnös gondolatokat és ez az ember, akinek a lelkiismeretét ilyen könnyen vesztegeti meg az állati ösztön, nagyobb aljasságra is képes: a bosszúállásra.

Akadozva igyekezett a bírót meggyőzni.

— Az én emberem ártatlan... az egész szerencsétlen véletlen volt... Esztike nekem megmondta volna, a haldokló nem hazudnak. Miért nem engedtek az ágyához?

— Esztikével rajtam kívül senki sem beszélt a halála előtt, nincs más bizonyíték csak a jegyzőkönyv. Ezt a jegyzőkönyvet még módosítani lehet, csakis ettől függ, hogy Jóska kiszabaduljon, vagy elviselje a rá mért büntetést. Itt az én akaratom határoz és a maga áldozatkészsége, ha meg akarja menteni az urát. És gyengéden magához ölelte az asszonyt.

Ilus arcára sötét pirt vont a felzuduló indulat, keze ökölbe szorult. De csak egy szemrebbenésig fogta el a vágy, hogy belecsapjon a rávigyorgó archa. Hirtelen gondolattal legyűrte az érzelmeit. A másik percen már elfogta a lelkiútát követő kétségbeesés és keserves zokogásba tört ki.

A bíró vigasztaló szavakba burkolta kárörömét. Hosszu éves tapasztalata ismerte a lélekkrázó érzelmekhez vezető utakat. Tudta jól, a zokogás a megtört eszökönység árulója. Az asszony fájdalomtól látta a mindent feláldozó készséget az ura megmentéséért, csak egyre nem számított, arra az erős védfalra, a melyet olyan ritka asszony tud az ilyen tragédiában maga köré vonni: a hűségre.

— Nos, meggondolta a dolgot menyecske? Határozott?

— Nem határozta meg — de majd holnapig határozok. Beszélhetek az urammal négyesem közt?

— Ezt nem lenne szabad megengednem, de a maga kedvéért megteszem — ha megígéri, hogy számításokat a látogatására a lakásomon.

— Számíthat! hazudta Ilus.

*

Soha ilyen rémséges éjszakát! Máglya tüzek égtek Ilus lelkében, megemészte a szerelmét, a boldogságát és hánytorgva kinnal kivert ágyán, azon tűnődött, rádobja-e Hűségét a máglyára? Kemény csata volt. A tiszta érzelmek hadbábelése a posványból kikelt páralovag ellen, küzdtem a szentség megóvásáért, amit vigyorgó démon akart a porba rántani.

Ilus nem volt talán tudatában az áldozat nagy értékének, csak a gyűlöletet, az utálatot érezte az ember iránt, aki ezt az áldozatot követelte és a részakadó szerencsétlenség súlyát, ha azt megtagadná. Olyan árt kérték az ura szabadságáért, amely felett nem rendelkezhetett. A hűségre eskü kötelezte, ezt megszegni bűn volna, de arra is megeskettette a pap, hogy a férjét nem hagyja el sem betegségben, sem szenvedésben, hű, segítő társa lesz az életen át. Teste, lelke, élete az övé, szabad-e ebből egy parányit is a máglyára dobni még ő érte magáért is?... Rettenetes helyzet, rosszabb a pokolból felcsapó lángnál.

Evel a bensejét émsztő pokollal kelt másnap reggel, ezt vitte oda magával, ahol nyirkos szalmazsákon fetrengett a másik ember — az ő embere. A bíró megtartotta a szavát. Ilus sírva borult a gondviselt ember vállára, sírva rimázkodott őszinte vallomásáért.

— Iluskám, boldogságom, nekem nincs mit megvallanom, legalább olyan nincs, amiért a bíró elítélhetne. Bűnös vagyok az igaz, de csak veled szemben vagyok bűnös, akit odaát más asszonyokkal megcsalnak, de a szívemben mindig csak téged szerettem.

— Ezt én ugyis tudtam — zokogta Ilus.

— Esztikével szemben nincs egyéb bűnöm, csak meg akartam csókolni. Amivel vádolnak, erőszakra,

gyilkosságra sohasem gondoltam. Véletlen szerencsétlenség az egész, úgy történt, ahogy elmondtam, a kis leány sem vallhatott másképp a halálos ágyán. Erre megesküszöm.

— Én hiszek neked, Jóska, szentül meg vagyok győződve a szavaid igazságáról és az esküdték hiszinek, ha nem befolyásolná őket a bíró. De épen azt a befolyást akarja velem megfizettetni. És kétségbeesett sírásba fogott.

— Én nem tudlak téged megcsalni. Amit ellenem vétettél, azt ugyis tudtam és megbocsátottam, megbosszulni, egyforma mértékkel fizetni nem tudok érte. A hűségem a tied, arról én nem határozhatok... de ha te kívánod, ha te akarod, hogy megvásároljam érte a szenvedésedet, lenyelem az utálatot és érted még ezt is megteszem. Csakis érted.

Az ember megilletődve hallgatott. Tudta, az asszony minden szava szinígazság, ismerte felesége tisztaságát, felbecsülte az áldozat nagyságát. És ő is érezte az ártatlanságot elégető máglyatűz forróságát, a lelki sebeket nyaldosó lángját. Amint az előtte vergődött asszonyt nézte, máskor derűs szép arcán a fekete gondfelhőkkel, végtelen szánalmat érzett iránta. Megfogta a kezét.

— Iluska lelkem, igazad van, a hűséged az enyém efelett csak én rendelkezhetem. Te az enyém vagy Isten az a kincs, amiért én téged akárkinek átengedelek. Érted dolgoztam messze földön három esztendőig, érted elviseltem a börtönt, ha kell még háromig... Ilyen áron nekem nem kell a szabadság.

Halkan, ünnepiesen hangzottak ezek a szavak a börtönfalak között — angyalok éneke, tisztán csengő ezüst csilingelés Ilus fülében. Hallottakra leszakadt szívéből a súlyos fájdalom, meleg, hálás szeretet lépett a helyére, meleg hálával emelte fel a szemét az emberére — a megváltójára.

— Jóska! Édes jó Jóska!

És sírva borult az ura nyakába.

Köd

Irta: Quasimodo

Valahogy napról-napra összetalálkozom a magam életével. Látok vagy hallok valamit és érzem, hogy ez már megtörtént velem is. Átélek valamit és úgy tűnik fel, mintha már valamikor gondoltam volna arra, hogy ez még fog velem történni.

Nagyon régen volt, mikor egy történetet olvastam. Már el is felejtettem. Az elmúlt hetekben aztán clyasmi történet velem, ami eszembe juttatta, hogy akkor annyira megkapott, mintha velem esett volna meg.

*

Hosszu idővel ezelőtt ismerkedtem meg azzal a lánnyal.

Egy kirakat előtt állt és nézte a színes selymeket. Véletlenül álltam én is ugyanott és egész hirtelen jutott eszembe szólni.

— Szép.

— Nem mondhatnám.

Rám se nézett, úgy felelt. Azt hiszem, az az alma-zöld selyem kötötte le a figyelmemet a kirakat sarkában. Mint valami kis patak fényeit, ömlött le fölülől egy óriási selyemrózsából.

— Ugy látszik, rossz az izlésem, — folytattam.

— Az meglehet, — feleli és elmosolyodik.

Egyszerű sötét kabát van rajta, szőrmegallírral, kis szürke kalap és a hóna alatt aktatáska.

— Az az üveggolyó tetszik nekem, — mondja.

A kirakat közepén nagy, meggyiszini golyó csillog. Most rámnéz, megfordul és elindul.

— Ne menjen egyedül, — szólok utána és odalépek mellé. Azt mondja, mehetünk ketten is, ha akarom, de messze lakik. Legegyszerűbb volna, ha elkísérném az — uccáig.

Beleegyeztem, de előbb sétáltunk.

Megtudtam, hogy Elzának hívják, hetedikés gimnazista, az apja jómódu kereskedő, anyja nagyon aranyes fiatal asszony. Megtudtam, hogy hatkor szoktak kijönni az iskolából és hétig sétálhat, kivételesen, ha valamelyik barátja is megy, megnézheti a mozit.

Különbömben nem sokat törődött velem az egész uton. Még azt se kérdezte meg, mi a nevem, mi vagyok, honnan jöttem. Egyáltalában nem kérdezett semmit. A járó-kelők érdekelték, minden második kirakatban talált valami nézni valót és elolvasott minden plakátot a hirdetőoszlopokon.

— Nem vagyok nagyon szórakoztató, — mosolyogtam.

Csak a szeme mosolyog. Érdekes, hogy arcán egy vonás sem változik, csak a szeme mosolyog. A szeme kék. Kicsi, de kék és hosszú fekete szempillái vannak. Ahogy rámnéz, egy pillanatra lecsukódnak.

— Nem túlságosan szórakoztató, de szebb, mint gondoltam.

Ezt feleltem. Nem valami udvarias válasz, de nem sértődött meg.

Később mégis megengedte, hogy hazakisérjem. Villamosra ültünk. Nem tudom, hol szállt le, nem ismerem még a várost, csak hosszú volt az út. Mikor el-

váltunk, azt ígérté, hogy harmadnap találkozunk.

Pontosan vártam és ő pontosan ott volt. Én nem ismertem volna meg. Ha ő nem tart felém és nem nyújtja a kezét, ha tőlem függött volna, elmehtem volna mellettem. Pedig ugyan az a kabát volt rajta, mint először, csak a szürke kalap helyett most piros sapka volt a fején.

— Sokat várt rám, — kérdezte?

— Nem. Feltűnően pontos volt.

— Hát gyerünk.

Hát gyerünk. Ugy mondta ezt, mintha már napokkal ezelőtt külön programot dolgoztunk volna ki, hogy hová megyünk.

— Talán meg fog lepődni, — mondta.

Kíváncsi voltam, mi lehet az, amin meglepődöm, de seose tudtam meg.

Mentünk, ő néha rám nézett, mintha várt volna tőlem valamit. Gondolkoztam, találgattam, mit akart.

Aztán az egyik mozi előtt megállt. Pénzt vett elő a zsebéből és ide adta.

— Vegyen jegyet.

— Csak nem akar pénzt adni?

Szó és magyarázat nélkül otthagytam. Szaladtam utána. Meg kellett ígérnem, hogy elfogadom a pénzt az ő jegyére és hogy mindig, akár hová megyünk, még csak meg se próbálom kifizetni a rácső részt.

Mozi után azt hittem sétálhatunk, de ő sietett és egyik sarkon olvált tőlem. Három lány várt rá, azokkal ment el visszaköltve, hogy holnap kettőkor.

Másnap.

Vasárnap volt. Ünnepe és az egész délután a miénk. Kettőtől hatig. Soha életemben talán nem voltam olyan izgatótt, mint ezen a vasárnapon. Valahogy el kell őt hivatnom magamhoz. Valamit kell mutatnom. Bélyeggyűjteményt, vagy ilyesmit. Valami okot kell mondanom.

De csalódtam.

Elza nem jött egyedül.

Hármashan, elég kedves, helyes kislány volt, nagyon gyenge szórakozást nyújtott a vasárnap.

Kimentünk egy kis faluba a város mellé. Öklömnyi fészek. Fehérruhás parasztlányok és legények táncoltak a kis falusi templom előtt. Mászáltunk a temetőben és a kőkeresztekről silabizáltuk a rég lekopott betűket. Napsugaras őszi nap volt, az első és utolsó napsugaras őszi nap, mióta itt vagyok.

Hatkor váltunk el.

Három napig nem láttam Elzát. Mondta, hogy nem jöhet, nem éri jól magát már hetek óta.

Első szava, amikor újra láttam:

— Kimaradtam az iskolából.

Ezentul nem várhatom hatkor az iskola előtt, a tanár hozzá fog járni minden délelőtt és ő otthon tanul.

Sétáltunk, hallgattunk, nekem rossz kedvem volt, még mindig a vasárnap miatt. Végre ügyetlenül mégis

mondtam annyit:

— Volna egy ötletem.

Rámnéz. Még nem mondtam semmit, de látom az arcán, hogy tudja, miről lesz szó. De azért megkérdi:

— Mi az?

És mondok valami hosszú bevezetést és ezzel fejezem be, hogy hozza el a barátját is. Vasárnap.

Ó nevet. Minnek hozná el? És azt kérdi, hogy talán tetszik nekem? Elza gyerek volt, de azért olyan különös. Nem tudtam hányadán állok vele. Néha olyan ártatlanul ügyetlen volt, máskor pedig, mintha már semmi nem lehetne előtte új.

Végül azt mondja.

— Nem bánom. De mit csinálunk?

Persze, persze. Hát Istenem, mit csinálhatnánk? Semmit. Beszélgetünk.

Ez szerdán volt, hat órákor.

— Meddig ér most rá?

— Most? Hétig.

Köd volt. Reggel óta. Délben láttunk valamieske napsugarat, most azonban újra minden szürke és a gázlámpa is alig világít.

— Várják a lányok hét után is, — mondom, — jöjjen.

Turkált az íróasztalomon és teát főzött. Én ültem a hintaszékben és néztem. Kék szövetruha volt rajta és formás kis lábain szürke selyemharisnya. Kedvesen, piros arccal, szája körül gyerekes mosollyal forgolódott a szobában. Ott állt mellettem és leste a víz süstorgását.

Megfogtam a kezét.

— Mint a jég. Fél?

— Ó fél? Mitől félne?

— Tőlem.

Nem. Nem fél tőlem. Eszébe se jutott.

Megcsókolom a kezét. Elpirult, rámnevetett. Azt hiszem boldog volt.

Az óra lassan ketyeg az asztalon, mintha valahol lassu léptekkel hurcolná benne az időt.

A tea készül.

A diványra ül és szürkesöli a teáját.

Azt mondom, hogy ma nagyon szép és ennek örül. Piros rózsák gyulnak és két kis gödör látszik az arcán, mikor nevet.

Leülök mellé és azt mondom, hogy szeretem.

Különösen néz rám. Mintha megijedt volna.

Megcsókolom az arcát, a két szemét és a száját. Ahogy fogja a kezemet, erősen megszorítja.

Hallgat.

— Szeret egy kicsit?

Nem felel.

Jó volna tudni megcsókolt-e már valaki előttem. Jó lenne tudni szeretett-e már valakit. Hiszen gyerek. Ó ugyan azt mondja, hogy nagy lány. Tizenhét éves. Sokáig ültünk ott. Hozzásimult, csillogott a szeme.

Szép volt.

Istenem, nem történt köztünk semmi.

Másnap várom. Köd van. Egy lámpa előtt állok, hogy észrevegyen. Nem látni két lépésnyire. Csak homályos körvonalak sietnek el mellettem.

Jön, de rosszkedvű. Alig tudott elszabadulni, most az bántja. Nem akarták engedni otthon ebben a ködben.

Olyan kedves így elszontyolodva.

Legfeljebb fél órát sétálhatunk.

— Jó, — mondom és mosolygok.

Elviszem haza, gondolom. Nem mondom neki semmit, megfogom a kezét és belékarolok.

— Gyerünk.

Alig beszél valamit. Szinte elkeseredett. De azért boldog is egy kicsit. Tegnap nagyon boldog volt.

Kedves és szeretni való, ahogy beszél. Szeretném neki megmondani, hogy nagyon szeretem.

Villamoscsilingelés.

Ó átvigrik a sinen, én ezen az oldalon maradok. Meg kell várnom, míg a kocsis elmegy. Aztán én is át-sietek a sáv.

— Elza!

Nincs.

Emberék szürke alakját látom mozogni.

Mi az? — Elza, — hívom.

Most már bosszant. Nem tudom, mit tegyek. Hiszen itt ment át. Szaladgálok, szőlítgatom, visszamegyek oda, ahol együtt álltunk. Szememet csipi a szél. Kezemben keztyűje. Ott maradt a kezembe, ahogy kitértotta a karját.

Ott állok a sarkon és várok, várok és úgy szorítom kis barna borkesztyűjét, mintha apró, hűvös ujjait melengtetném.

Azóta hetek multak el.

Talán seose fogom látni.

A Bácsmegeyi

NAPLÓ - RA

bármelyik naptól kezdve lehet előfizetni s az előfizető részéről a

könyvedvezményekben

TERE-FERE

Egy londoni orvos levelet kapott egy fegyentől, hogy látogassa meg, mert különös közölnivalója van számára. Az orvos, aki a Röntgen sugarakkal foglalkozik, elment a fegyházba.

A fegyenc így szólott hozzá:

— Látja doktor ur, én is a modern tudomány áldozata vagyok.

— Az X sugarak áldozata?

— Nem. Az ujjlenyomatok áldozata.

*

A cserepező fönt dolgozik egy kétemeletes ház tetőjén. Egyszerre megbottlik, félrelép s lefelé zuhan az uccára. Valami csodálatos véletlen folytán egy kávéházi ponyvára esik, a rugalmas ponyva fölfogja az esést s így lehenyeredik a járdára, anélkül, hogy bármi különösebb baja történne.

A cserepező fölülr. Riadt, ámuló tömeg veszi körül.

— Semmimet se törtem el — mondja, — csak a torkom száraz.

— Várjon — szól egy készséges nő — mingyárt hozok magának egy pohár vizet.

— Egy pohár vizet? — mondja gunyosan a cserepező. — Hát hanyadik emeletről kell lesnem, hogy egy pohár bort kapjak?

*

Harcias finn nők. Finnországnak van egy polgárőrsége, mely a hadsereg kiegészítésére szolgál s általában készenlétben van. Fegyverekkel, löszerekkel rendelkeznek.

Feje **Mumberg** tábornok, aki a *Matin*-nak adott nyilatkozatban megmagyarázza a polgárőrség szervezetét.

— Polgárőrségünket — mondotta a tudósítónak — a bolsevizmus elleni védekezésre szerveztük meg, de egyébként is csodálatos befolyást gyakorolt népünk jellemére és erkölcsére. Sorainkban a munkás és báró testvéri egyetértésben foglal helyet. Egy göztülök szavára ez év május 16-án minden férfi ott termett nálunk tizenöt éves kortól hetvenig, hogy résztvegyen a szemlén.

Különbön nemcsak a férfiak ilyen harciasak Finnországban, hanem a nők is. Azonkívül külön katonai szervezetük van, melynek élén *Lunkkonen Fanny* áll.

A finnek legutóbbi szabadságharcukban sok ágyút vásároltak az oroszoktól, összeszedettek mindenféle fegyvereket, puskákat, aztán kijavították. Ezekkel fegyverezték fel a nőket, akik katonai kiképzésben részesülnek s méltó társuk igyekeznek lenni az uruknak. Ők gyűjtenek pénzt, hogy a polgárőrség mindig megfelelő löszerkészlettel rendelkezze. Büszke, edzett nők ezek, megvetik a kacérkodást. Finnország nőinek háromötöd része — tizennégy évestől hatvanig — a tagja a harci szervezetnek.

*

Pétain marsall és az orvos. A *Revue de France* utóbbi száma kedves történetet közöl Pétain marsallról. Tíz esztendővel ezelőtt a marsall Charles-Eaux-ha érkezett. Kicsit pihenni akart, ötesztendei fáradalom után. Polgárruhát öltött, mely kissé lötyögött rajta. Fölkereste a fürdőorvost, hogy tanácsokat kérjen tőle egészségére vonatkozólag. De nem mondotta meg a nevét.

Meghajolt előtte, kérte, hogy vizsgálja meg. Az orvos meg volt vele elégedve. Aztán azt kérdezte a pácienstől, mi a foglalkozása.

— Katona vagyok — felelte a marsall egyszerűen. Az orvos kedélyesen megveregette a vállát s ezt monodta:

— Ön katona? Ugy látom barátom, maga nem igen erőltette meg magát a világháboruban.

A marsall egy szót sem szólt. De mikor távozóban volt, udvariasan átnyújtotta az orvosnak a névjegyét. Az elcsápadt, hebegett s mentegetőzni próbált.

*

Platinapénzek. Oroszország a platinatermelést illetően nem csatlakozott a nemzetközi egyezményhez, mert az egyezményt a maga számára károsnak tartja. Az a szándéka, hogy a platinatermelést olyan színvonalra emelje, mint a békében.

Oroszország tudvalevőleg rendkívül gazdag platinabányával rendelkezik az Uralban. Annakelőtte, a háboru előtt egy évi platinatermelése 6200 kilogrammra rugott. 1926-ban már csak 2850 kilogramm volt.

Most, hogy fölbontotta a nemzetközi egyezményt sokan azzal a gondolattal foglalkoznak, hogy a platinából pénzt veretnek, amint Oroszország a multhan is tette, egy évszázaddal ezelőtt. 1828-tól 1845-ig platinapénzek is forogtak. Platinából verték a 12 rubeleseket, a 6 rubeleseket és a 3 rubeleseket.

A platina külföldön alkalmas a pénzverésre, mert nem kopik, nagy önűslya van, szinte sohasem nyúvódik el. Másrészt azonban annak, hogy platinából verlék a pénzeket, ellen szól az, hogy színe olyan, mint más érc s így könnyen hamisítható. Ezenkívül a platinapénz előállítására költséges is, mert csak magas hőfokon olvad.

*

Mért nem házasodik a walesi herceg? Az angol Konzervatív sajtó, élén a *Times*-sel, több ízben szóvá tette (különösen György angol király betegeskedése idején.) mért nem házasodik már a walesi herceg? Cikkükben fejezték ki azt a kívánságukat — a nemzet nevében, — hogy a leendő angol király vegyen már feleséget.

Beszélik, hogy *Baldwin*, a volt miniszterelnök meg akarta győzni a fiatal walesi herceget, hogy agglégény élete rossz vért szül az alattvalókban. Aztán mikor az angol király fölépült, ő maga is atyai intelmet intézett fiához.

Erre a sok kérésre-könyörgésre a walesi herceg aki különben harminchatodik évét is betöltötte, engedett a kívánságoknak és leánynézőbe ment Ingrid hercegnőhöz. A bemutatkozás megtörtént, de — úgy hírlik — nem sok eredménnyel járt. Nem tudtak meg egyezni. A herceg állítólag ezt monodta:

— Nothing to do! Semmit sem lehet tenni!

Valóban az angol trón várományosának nincs oly könnyű helyzete, mint hisszük, mikor feleséget keres a különböző európai udvaroknál. Védelmére fölhozzák hogy már régóta megnősült volna, ha anyja nem avatkoznék bele annyira az életébe és nem tartaná annyira szemmel, hogy kinek udvarol és miért. Ezzel magyarázható az is, hogy a walesi herceg annyira szeret utazni. Ott nem igen látják.

Egyébként, akik ismerik, azt mondják, hogy az életet derűs böles filozófiával szemléli.

Tiller Ferenc:

Szerenád

*Este, Kedves leffigyél
Itt az éj, habarja tej.
Itt a május, hűs buzáék
Füstölögnek. Szép ruhát
Öt a május. Száll a dal
Ba ma gondot nem kavár
Szívem kis ablakokhoz
Csengő-bongó rimet hoz.
Fuvolázik, lángy a szél
Harom most neked beszél
Tudom mostan, átmოდol
Puha póránád száz fodor
S lent a kócos troubadur.
Kezében zokog a hur.
Halló güttrom zergeni
Ezer érzés pengeti
Andalító elbecéz
Édes mint a nádméz
Kedves, sejtjed, hogy mi ez?
Halk flutilla fönt evez
Csillagsereg. Vágygalamb.
Nyakán ezüst kis harang
Uszkál a szerelmes hold
Aranyzakallu kobold.
Bronzból bárka. Sárga tó
A mosolya ránk a jó.
Hagyja lelked nyoszolyád.
Oldd el lehérg gondold!
Harom kacag és szívem
Táncba perdül, nem pihen.
Jöjj a lelked puhaszárny
Oly hűvösen ó ne várl
Szerelmedből hűts picit
S véget ér a szép vizit.*

*Szép a csönd egy nagy szírom.
Fchér. Én már nem bírom
Röpke rimem csökök ad
Ó be öre gondolat.*

*De nem nyílik mosolyod
Arva nőtam imbolyog
Fuvolászó, Szerenád
Ahogy zug a réti nád
Sírnak velem a vizek
Tarsolyomba but viszek
Szívem leül, elalél
Szobánba belül a tél
Megyek. Ahud. Ég veled
Legyen derült kék eged.
De magammal elviszem
Emléked és a hitem
Ez lesz nekem majd az ir
Várom, hogy száll az a hír:
Hogy hívatsz és már szeretsz
Szép szemeddél rád nevisz
Kacaj után, úlnáértánc
Perg körülünk bővös láné
Piros szívünk muzsikál
Alkad piros tulipán
Ugye szép ez álom
Én még jöttél várom
A szívem csak tájlon
Jöttél és még várom.*

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

L. M. Ada. Sziveskedjék a »Vjesnik Sreće« című laphoz fordulni, Zagreb, Preradovićev trg 5. Mellékeljen 2 dinár választékevet és minden sorsjegy után, amelynek a húzását meg akarja tudni, 1 dinárt.

Urileány, Subotica. Baedeker köszöni érdeklődését, leveleit mindig szívesen olvassa és őszintén kívánja, hogy a kedvetlenségeket, amelyek nyugtalanítják, a boldogságnak vagy legalább az elégedettségnek jóleső érzése váltsa föl.

Rimi. A versek igen érdekesek, s annak, akinek küldötte, tetszetek. Közlésre természetesen a tárgyuknál fogva nem alkalmasak

R. Simon (Egyveleg). A küldött közlemény mint rejtvény igen érdekes. Mint ilyet szívesen le is közöljük, azonban küldje be a jegyzéket, hogy az egyes sorok mely versekből valók, mert annak kikeresése nekünk is sok időbe kerül.

F. J. Közölje pontos címét. Különbözeti vizsga, vagy belföldön, vagy külföldön lehetető.

Érdeklődők. A kért dologban illetékes helyre fordultunk s amint választ kapunk, közöljük Önökkel.

3842. számú olvasó. Az új polgári iskolai törvény még nem jelent meg, most állítja össze a közoktatási tanács. Polgári iskolai vizsgákra továbbra is lehet magánaton készülni. A magánvizsgálóhoz való engedélyt április vagy május hónapban az illetékes polgári iskolai igazgatóság után a közoktatásügyi minisztertel kell kérni. A magánvizsga díját természetesen leszállították.

Hü olvasó. Hosszu ideig volt Turócszentmártonban, később betöltötték.

Kisgazdakör. A dardliban a bela mindent megelőz, tehát rendszerint az van ki, aki a belát bemonodja. Ahogy azonban Önök a kérdést felteszik, ha A bemonodja a négy tizessel az aust és B csak azután huz lapot és ugy esrel, ez esetben A nyeri meg a partit, mert az aust bemonodása után, ha A tényleg aust, B-nek nem volt joga már lapot huzni.

H. K. 1. Igen. 2. Nem. 3. Nem. 4. Nem

P. M. A kért regény egyelőre nem jelenik meg könyvalakban, mert a vajdasági kiadó viszonyok olyanok, hogy bár a regénynek nagy sikere volt, nem lehet nagyobb példányszám eladására számítani.

Hü olvasó, Pancsevó. kért cím: S. H. Guttmann, Belisće.

R. J. A butorban lévő szu kiirtására újabban kék-gázát (Blaugase) használnak. Ezzel a legjobb eredménnyel kísérletek történelmi és művészi értékű falfaragásoknál is, így legutóbb egyik Grác melletti kolostor templomában, de természetesen ezt Ön ott a lakóhelyén nem tudja megcsinálni, mert ehhez okvetlenül vegyész-mérnökre van szükség.

Azt a helyiséget, ahol a kék-gázolás történik, körülbelül 16–20 napig lezárva kell tartani és azután is csak megfelelő elővigyázatossággal, nevezetesen erre a célra készült gázmaszkokkal lehet megnézni azt, hogy a helyiség ismét lakható-e vagy, hogy abba lehet-e már bemenni. Más szer vagy eljárás nem alkalmas arra, hogy a fában lévő szut véglegesen kiirta.

J. V. A felelőség kérdését nem az dönti el, hogy az apja nevére változták ki az iparigazolványt, hanem az, hogy ki tekintendő adósnak. Amennyiben a megengedést és az árak átvételét Ön az apja megbízásából eszközölte, ha csak megbízásból és nem saját személyében költött üzletet és esinált adósságot, akkor ezekért az adósságokért Önt felelőség nem terheli. Miután azonban Ön az atyjával egy nevet visel, jó lesz más megkülönböztetést is használni az új cégnél, mert a végrehajtó nem köteles tudni, hogy az üzlet most már a hasonlónevű fiúé és jogosan lefoglalhatja az Ön üzletében lévő újságokat az apja tartozásáért, amely foglálás ellen azután költséges igényperet kell Önnek indítani, hogy a való-tónyálást tisztázhassa.

S. L. A hivatatos lap 1929. évi 189. számában közölt amnesztiarendelet csak a már meghozott ítéletekkel kiszabott büntetésére vonatkozik, ha a bűncselekmény 1929. január hatodikáig követtetett el. A folyamatban lévő bűnperekre nem adak pertörést.

Tunggram. Nem kell optálnia.

Cipécz. Sziveskedjék a »Putnik« utazási irodához fordulni, Subotica, Aleksandrova ulica, amely pontos felvilágosítással szolgál.

J. M. Sorsjegyké húzása ügyében sziveskedjék a »Vjesnik Sreće« című laphoz fordulni, Zagreb, Preradovićev trg 5. A választék mellékeljen két dinár postabélyeget és minden sorsjegy után, amelynek a húzását meg akarja tudni, egy dinárt.

Noviszadi özevgy. Ügyében érdeklődtünk illetékes helyen s amint választ kapunk, értesíteni fogjuk. Közölje velünk teljes címét.

Övönő. Az új elemi iskolai törvény csak államnyelven jelenik meg a Sluzbene Novine 1929. december kilencediki számában. Ugyanezen a napon a törvényt teljes egészében közölték az összes fővárosi lapok. Könyvalakban bármely könyvkereskedés után beszeresheti A törvény még nincs más nyelvre lefordítva.

Szelicsi matador. Kosmetikai rovatunk vezetője dr. Vécsei Jenő ur minden levélre válaszol. Ön vagy nem írta meg a címét, vagy pedig nem kozmetikai hiba kezelése iránt érdeklődt.

Szakképzett

rádiószerelőt

keresünk azonnali belépésre
Ajánlatok eddigi működés megjelölésével a kiadó-
hivatalba küldendők „Rádiószerelő” jellegre 1504

**Félévi jutalom
az előfizetőknek**

**BÁCSMEGYEI
NAPLÓ**

a lap igentisztelt előfizetői és olvasói közt
az 1930. január 1-én kezdődő félévben

25.000 dinár jutalmat

oszt ki készpénzben a következő részletezés
szerint:

Első jutalom	10.000 din.	10.000.—
Második jutalom	5.000 «	5.000.—
Harmadik jutalom	2.000 «	2.000.—
Négy jutalom	à 500 «	2.000.—
Tíz jutalom	à 200 «	2.000.—
Nyolcvan jutalom	à 50 «	4.000.—
Száz jutalom	25.000.—

A jutalmazásban résztvesz a Napló minden előfizetője és állandó olvasója.

1. Minden előfizető, aki 1930. január 1-től kezdve félévben át akar egyszerre, akár negyedévenként két részletben előfizet a Bácsme gyei Napló-ra, jogosult a jutalmazásban résztvenni.

Azok az előfizetők, akik már január elseje előtt 1930-ik évre előfizettek, természetesen résztvesznek a jutalmazásban, ha az előfizetést félévre kiegészítik, illetve félévben át megújítják.

2. Mindenki, aki a Napló állandó olvasója s ennek igazolásul 1930. június 1-ig száz lapfejet beküld más-más dátummal.

A jogosultak között a jutalmak odaitélése sorsolás útján történik.

A sorsolást 1930. június 20-ikán királyi közjegyző ejti meg. A nyertesek neveit 1930. június 22-iki számunkban közöljük s a jutalmakat 1930. június 28-ikán fizetjük ki.

A jutalmak odaitélése a következőképp történik:

A királyi közjegyzőnek átadjuk az előfizetők és az igényjogosult olvasók teljes névsorát s a névsor alapján elkészített szelvényeket, amelyek az előfizető nevét és teljes címét tartalmazzák. A szelvényeket a királyi közjegyző urnába helyezi.

Az első jutalmat 10.000 dinárt kapja az, akinek a nevét elsőnek húzzák ki az urnából.

A második jutalmat az, akinek a neve másodiknak kerül ki az urnából. A harmadik, negyedik, ötödik stb. jutalmat a kisorsolás sorrendjében kapják a jogosultak.

Azok, akik nem előfizetők, hanem lapfejet küldenek be, a sorsolás előtt értesítést kapnak arról, hogy igényjogosultságuk van a jutalomra. Előfizetőknek nem kell lapfejet beküldeni, de ha az előfizető az előírt száz lapfejet is beküldi, ezen a jogalapon külön is résztvesz a sorsolásban.

**A Bácsme gyei Napló
előfizetési ára félévre 330 din.**

A lap mindennap, tehát egy félév alatt 26 lapfejet,

1 husvétl és

152 hétköznapi számban jelenik meg.

**A Bácsme gyei Napló
kiadóhivatala**

**Philips-Metalix
Röntgen-Apparátus**

tökéletesen pótolja a nagy Röntgen-berendezéseket. Könnyen hordozható és minden világító-hálózatba bekapcsolható. Minden orvosnak nélkülözhetetlen. Kérjen díjmentes ismertetőt és ajánlatot.

A Dunabánság területének képviselője:

Alterno-Relais Novisad

Kralja Aleksandra 14. Telefon 24-14.

Egészséges

GYOMOR

és a rendszeres székelés az egészség legfontosabb feltétele, mert ha erre ügyelünk, elejét vesszük sok olyan betegségnek, amelyeket az állandó vagy időnként fellépő szorulás okoz, mint a felfalás, vérszegénység, gyomorfekély, bél- és májbajok, sárgaság, epebajok, a vizeleti szervek mindennemű megbetegedése, vérérdényelmeszesedés, vértisztátalanság, étvágytalanság, stb. Mindezeket a legskörösebben gyógyítja a

PURGATIN TEA

mely friss gyógyfüvekből készült, készíti és utóváltó szelvényt egy doboz 30 dinár, két doboz 55 dinár

Sv. TRAJKOVIĆ

gyógyszeriára BEOGRAD a Nemzeti színház mellett

... Kérem, küldjön nekem utánvételt még 6 doboz Purgatin-teát, mert az eddig elfogyasztott Purgatin után is nagyfokú javulást érzek és szeretném bajom véglegesen kiküldni és ebből a csodaszorból másoknak is juttatni. Dragoljub Martinović, Čuprija, cukorgyár.

Nincs már drágaság!

**2 dinárért kaphat
1 kiló**

zöld parafic omát, vizes uborkát, vagy savanyu uborkát. Továbbá lesz illott árú, onzervó előke, v logatort u orkát, vagy papriát

Kemény D. Bežić

ceci s konze vgyában. Vojnoševa u. 5. Beograd a u. uca - j

ZBORAR ÉS HANSZBERER elsőrendű világgyártmányokat, részletezése ajánl

EDMUND ROAD SOMBOR Kérjen ismertetőt!

Motoros szalagfűrészek és körfűrészek tűzifavágáshoz

Állandóan raktáron - Üzemben is megtekinthetők. Legolcsóbb árakon szállítja

Dragutin Erben, Osijek (Slavonija)

Desatičina 10 1327 Telefonszám 190

Mindennemű

LŐTT VADAT

nyulat, fácánt, foglyot, őzet, vaddisznót, szarvast

veszek

ab feladóállomás

Nagyobb mennyiség átvétele a helyszínen történik

E. VAJDA

vadnagykereskedő

Čakovec - Medumurje

Táviratcím: Vajda Čakovec

Telefonszám: 59, 60, 3 és 4

Kivándorlók figyelmébe!

Aki az Egyesült Államokba, Kanadába vagy Délamerikába: Argentína, Brazília, Uruguay államba akar utazni, annak azonnali és díjtalan felvilágosítást nyújt a

FRANCIA VONAL

Hasonló felvilágosítást nyernek a visszautazók is.

Beograd Sombor Vel. Beeskerek

Karadjordjeva 91 Vojvoda Putnika Venca 20 Obala Princeza Jelena 3

Nyomatványt olcsón és izlésesen készít a Minerva nyomda!

Szabadalmazott

Jégszekrényeink

árait leszállítottuk!

Mielőtt jégszekrényt vásárol, kérjen árjegyzéket és ajánlatot

BRAĆA GOLDNER jégszekrény-, fabu-
tor- és részgyártótól

SUBOTICA, Jugovića ulica 20. — Telefon 1-34

FRIEDLER-féle

GAMMA

szabadalmazott hajnövesztő

GAMMA

hajszappan a legkedveltebb hajmosószer. Orvosiilag kipróbálva és ajánlva. Kapható minden gyógyszer-tárban és drogeriában.

Képviselet: NADA drogeria Subotica

Olcsó, de jó javítást, kész és rendelt cipőket csak a **gyorstaipaló** készít. Poštanska ulica 4. Vörösökör mellett. Saját ház **LUSPAI**

aszalt szilvát

ládában

I-a szilvaizt

500 kilón feletti mennyiségben

V. Petković & Ko. A. D. Beograd, Jakičeva ul. 5. Sürgönyeim: SERBAGENCE. Telefon 15-26, 25-53

Házeladás

Szép, masszív megépített **szarokház**, Vel. Beeskerek város központjában jömenetelű

fűszerüzlettel és vendéglővel

más vállalkozás miatt igen jutányos áron

azonnaleladó

Bővebb felvilágosítással szolgál az Ud. u. 20. n. Jrgovaca Sekcija Saecarajista Vel. Beeskerek

Főmolnár

elsőrangú szakembert keres

kétvagonos exportmalom. Ajánlatokat Rádió Reklám, Subotica, továbbít. 15095

Nagy karácsonyi vásár! Mélyen leszállított árak Vuković Gerónél Subotica Főtér

A végeladás üzletében már csak rövid ideig, 1930 január 12-ig tart, miért is felhívom a vevőközönséget, hogy a szükségletet most fedezze. Raktáron van összes divatcikkben u. m. a legjobb márkájú kalapokban, fehérneműekben, nyakkendőben, férfi és női harisnyákban, Jaeger-árúknban, keztükben stb. a legnagyobb választék van. Rendkívül olcsó áron szerezhetik be ingu szükségleteiket azok az urak, kiknek 42-46 számú ingekre van szükségük 14799

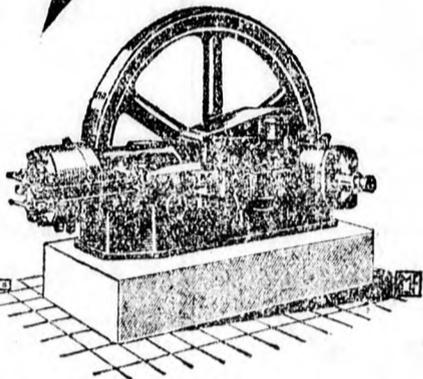
HAJTÓERŐT

szolgáltatnak a kis- és nagyüzem részére

LEOBERSDORFI DIESELMOTOROK

A Jugoszláv Királyság területén több mint **25** éve bevezetve.

A szállított berendezések összteljesítménye meghaladja a **7500 HP-t**

Vezérképviselő: **JUGOSZLÁV GANZ RÉSZVÉNY TÁRS.** BEOGRAD, Karadorđeva 75. ZAGREB, Draškovićeve 27

Legfinomabb Trappista SAJT

kilogrammja 30.- dinár. — Kapható: **Kőrösi Géza cégnél** Telefon 513. — Kezdekednek árengedmény!

Szőlőajtványok

amerikai alanyra ojtott, elismert legjobb minőségben dúsgyökezettel, gyökere és sima védvesszők minden fajban, valamint nemesített 2-3 éves gyümölcs és rózsafák megrendelhető: **Sévár László** mintaszőlő és szőlőajtvány telepéről Petrovaradin (Majur) Postafiók 17 Lerakat Bakačeva ulica Arlyegzők kívánatra ingyen!

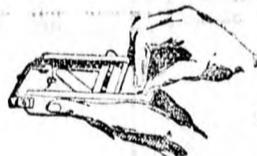
20 évvel megfiatalítja a „SCHNEEWEISS” HAJREGENERÁTOR!

Visszaadja a megöszült haj, bajusz, szakáll eredeti színét. Garantáltan mérgegmentes. Minden gyógyszerárban és drogériában kapható. — Ahol nincs, oda **40 dinár** előzetes beküldése után két üveggel bérmentve szállít **BALLA DROGÉRIA, Vel. Beeskerek**

„ALLEGRO”

egyesíti egy készülékben a speciális élesztőkövet és a fenősziját. Automatikusan éleszt minden beretvát.

Mindennap kellemesen, fájdalom nélkül beretválkozhatik.

Több mint 600.000 darab használatban

Nikkelezve 210 dinár, feketére lakkozva 155 dinár

Mindenütt kapható!

Fajbaromfi-

miniatyénészet, elsőrendű fajokkal, mint amerikai fehér **Leghorn**, **Rhode Island** vörös, **Kaki chambell** kacsák tojással ültetésre kapható

Jurić Marko fajbaromfi-telepe Subotica Strossmayerova ul. 7

Gyertya

APOLLO, hollandiai

Datolya

10, 15, 35 kg-os ládákbán

Lencse

olaszországi

Füge

12 kg-os ládákbán

Bab

15107

TETOVÓL, valódi

Parafin

prima amerikai PARAFIN, POLMIN lengyel 52/54 legolcsóbban beszerezhető:

St. Dj. Tanasković, Bogdanović i Komp. Beograd, Postafiók 18

Arádiófejlődés ujdonsága a savmentes

„JUPITER” anódtelap és rádió zseblámpa elem. A

„JUPITER” garantált 4.5 voltos, legnagyobb a regenerálódó képessége, legalább három hónapig raktárképes. Kapható minden jobb szaküzletben. Ha valahol nem kapná, forduljon a gyárhoz

„JUPITER”-művek, Subotica

Kralj Tomislav trg 7

Telefon: 388 Telegram: „Jupiter”

»TRETORN«

naponta 30.000 pár

sár- és hócipőt

állít elő, amelyet millió és millió ember hord a legnagyobb megelégedéssel.

Vegyen

Ön is még ma

»TRETORN«

sár- és hócipőt, mert ezek a legjobbak.

Közvetlenül a gyárból kitűnő hangszereket hozat

Kérje azonnal díjtalan főírjegyzékünket

Jugoszlávia legnagyobb hangszerszétküldési háza

MEINEL és HEROLD hangszer-, gramofon- és harmonika gyára

Fiók: MARIBOR B—150 sz.

Hegedűk 95 dinártól, mandolinok 130 dinártól, gitárok 207 dinártól, húros harmonikák 85 dinártól, gramofonok 345 dinártól, tamburák 98 din. kezdve

Urak részére olcsó és tartós kalapok

saját készítmény, Beograd legnagyobb kalapraktárában, kizárólag csak

DOMACA INDUSTRIJA ŠEŠIRA cégnél BEOGRAD, Terazije 31. (do „Šiška“)

Értesítjük a sörfogyasztó közönséget, hogy **karácsonyra** forgalomba kerül a jó hírnévnek örvendő, speciális **dupla maláta „GOLIAT“** fekete sörünk

Gerber sörgyár, Staribečej

147 3

Pérez

kölcsönt kapnak gazdák földre, hosszabb és rövidebb időre. Amortizációs hitelt 30 éves lejáratra. Írásbeli felvilágosítást is díjtalanul ad. Azonnali elintézés. — Képviselek minden helységben kerestetnek.

Vardar Banküzet Novisad
Željeznička (Vasut) u. 62

12048

Eladó iparvasut

100 darab 60 cm. nyomtávu billenő kocsi, 2 és fél kilométer hosszú 7 kg-os iparvágány.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Gubitza Ferenc, Apatin
(Bácska)

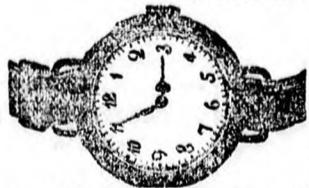
15056

Az első tekintetet

az óravásárlásnál szentelje az óra védjegyének. A rég ismert „JKO“, „OMIKO“ és „AXO“ védjegyek a H. Suttner svájci óragyárból biztosítékot nyújtanak Önnek arra, hogy szolid és ellenállóképes órát kap. Egész életre való óra! Az órához rendkívül finom és taró anyagot használnak.

Már **44** dinárért kap egy 120. sz. valódi svájci ankerremontoir zsebórát és csak 58 dinárba kerül a 121. számú remontoir-rosskopfóra elsőrendű szerkezettel, világító rádium-mutatókkal és számokkal. Már **98** dinárért megkapja a 3720. sz. karkötőórát, borszíjjal, jó szerkezettel, kiváló minőségben. A valódi 125. sz. Anker-ébresztő nikkellezett tokban **49** dinár.

csak **49** dinár. Minden Suttner óra pontosan repasszálna van, pormentesen zárul. Szétküldés utánvétel, többévi garanciával. Kockázat nincs, mert a nemtetszöt kicseréljük vagy a pénzt visszaadjuk.

Ingyen kapja Ön is

női- és férfiórát, láncokat, gyűrűket, fülbevalókat, dísztárgyakat, arany és ezüst ajándéktárgyakat tartalmazó nagy képes házikönyvünket, ha azt kéri tőlünk. Irjon még ma

H. Suttner Ljubljana broj 976
szétküldési áruháza címre.

14033

Nincs jobb

a meghűlés, a nátha, a torokbajok, az akut vagy krónikus bronhitisz, spanyol nátha, influenza, asztma, stb. elleni védekezésre, mintha egy doboz

eredeti, antiszeptikus

„VALDA“-PASZTILLÁT

próbál ki. Ön is meggyőződik ennek a szernek kiválóságáról. Jól ügyeljen és mindig csak eredeti dobozt kéljen, amelyen a „VALDA“ név fel van tüntetve. Minden gyógyszerárban és drogériában kapható

Figyelmeztetés és kérelem

Különösen az utóbbi időben csaknem mindennap érkeznek hozzánk személyek az ország különböző vidékeiről, kik minden előzetes bejelentés vagy meghívás nélkül egyszerűen betoppannak hozzánk, gépet akarnak vásárolni és a mi állandó ingyenes tanfolyamunkon

azonnal itt is kívánnának maradni.

Habár ma már abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy minden egyes jelentkezőnek vagy rendelőnek

abban a pillanatban

rendelkezésre tudjuk bocsátani vagy vasutal megküldeni a kívánt gyorskötőgépet, mégis tisztelettel kell kérnünk, hogy meghívásunk nélkül

senki se jöjjön

a tanfolyamra, mert az ilyen váratlan jelentkezőket, a legnagyobb sajnálatunkra, a legjobb akarattal mellett sem vagyunk képesek — részben a helyszűke — részben pedig az oktatónk rendkívüli módon való elfoglaltsága miatt, — azonnal felvenni és elhelyezni.

Nehogy tehát ismét előfordulhassanak olyan sajnálatos esetek, hogy az ilyen váratlan és a tanfolyamra be nem hívott személyek a tanulás meg nem kezdhetése miatt ismét hazá utazni legyenek kénytelenek, saját érdekükben is nagyon kérünk minden érdeklődőt, hogy csakis akkor méltóztassanak ideutazni hozzánk Oszijekre, amikor már tőlünk meghívást kaptak vagyis a szükséges hely rendelkezésükre áll.

A „Rekord“ gyorskötőgépek kizárólagos vezérképviselőse:

Berényi Zsigmond

Oszijek I. Krežmina ulica 13.
A pályaudvar közvetlen közelében!

Felejthetetlen Szilvesztert és igazán boldog új esztendőt hoznak

mindenkinek a Central Rádió

felhívhatatlan

rádiói és hangszórói

Detail üzlet: Kaszinó épület, Színház mellett
Telefon 435
Ünnepnapokon egész nap inspekcio

Szimentáli nemes

tenyészbika

a budapesti kiállításról importálva, herceg Fesztetics tenyészetéből, 56 hónapos, 180 cm magas, 27 cm hosszú, több mint 11 méter-mázsa súlyu, vételára 38000 dinár volt, az anya 584 liter tejet adott, tenyésztisztaság megóvása céljából

20.000 dinárért eladó
BAUERNHILFE, PRIBIČICEVO

Weitzenfeld i Drug Szubotica

INTERURBAN TELEFON 192

Futószőnyegek, linoleumok, kárpitoscikkek, valamint lisztes-, korpás-, gabonás- és egyéb zsákok eredeti gyári áron óriási választékban.

Kérjen árajánlatot!

A vajdaságiak kedvelt találkozóhelye
BUDAPESTEN:

KÖZPONTI SZÁLLODA

VII, Baross-tér 23
a Keleti pályaudvarnál
Teljesen újonnan berendezett kényelmes családi ház.

Központi fűtés, hideg-meleg víz.
Mérsékelt polgári áruk.

A Bács megyei Naplóra való hivatkozással
20% engedményt kap
Testvérvállalat

OSTENDE KAVÉHAZ
Tulajdonos: **GROSZ ÖDÖN**

Láb-, kéz- és testizzadása megszűnik, ha a világszabadalmazott **„BRIXOL“-t** használja. — Kapható a vezérképviselőnél: Komers Agrarno i Komercialno K. D. Subotica, Vilsonova II

A RUHA

Japán pizsama, muszlin és csipke alsónemű

Mert fehérnemű, már régen nincsen... Valami habkönnyű, lehetetlen, súlytalan, kis női tenyérben is elférő lengesség van, amelyen átüt a bőr rózsaszíne, s amelyet ha dédanyáink megpillantának, vagy nem tudnák mire való, vagy ha tudnák, szegyenlőn elrejtették a tekintetüket.

Pedig nem volna igazuk, mert a mai alsónemű, különösen a közönséges használatra szánt, könnyűségénél és lengességénél, anyagának kevés voltánál, szabásának, tisztíthatóságának könnyűségénél fogva kimondottan a dolgozó középosztály számára való. Ez az alsónemű, amelyet rendszeren pár ajour, vagy kis himzés díszít, este, a napi munka, vagy hivatal után is könnyű szerrel kimosható s reggel a hivatalba menés előtt kivasalható.

Hogy ezek mellett az egyszerű, kenyérkeresetre, rendes háztartási használatra szánt alsóneműk mellett a középosztály dolgozó, vagy háziasszonya igényel diszesebbet is, más anyagot is a nagyobb toiletek alá az egészen természetes.

Látszólag talán pazarlasként hatnak ezek a muszlinból, csipkéből, lavablól összeállított lengeségek, ha azonban kitűnik, hogy ezekből a többség csak 2-3 darabbal rendelkezik, mindgyárt helyreáll az egyensúly dédanyáink 48 darab kézzel himzett rumburgi inge és a mostani nő össze-vissza ha két tucatból álló alsóneműje között.

A legújabb alsóneműanyag színes, nyári lavable után a muszlin, amely mindig nagyon dusan van csipkézve, s amelyben a csipke mindig erősen ekrűszinű. Ezek az alsóneműk, a felsőruha szabása szerint (különösen ha csipkeruha alá viselik őket), mindig dus glonnikba szabottak. Anyaguk a lengesség ellenére is nagyon tartós, csipkéjük mindig finom, s így gondos kezelés mellett hosszú ideig viselhetők.

Párisban, miután a fekete, különösen az esti használatra mindig nagyobb teret hódít, divatba hozták a

fekete alsóneműt is, fekete, arany, ezüst vagy ekrű csipkedíszsel.

Az esti alsónemű a mély hátdekoltsága miatt, hátul rendszeren egészen nyitott, s első részét gyöngypánt, vagy egészen vékony láncocskák köti a hátsó derékrészhez.

Az erősen meghosszabbodott ruhákhoz természetesen az alsónemű is meghosszabbodott, elől jóval a térd alá került, s hátul a ruha szabása szerint a vádlira jött.

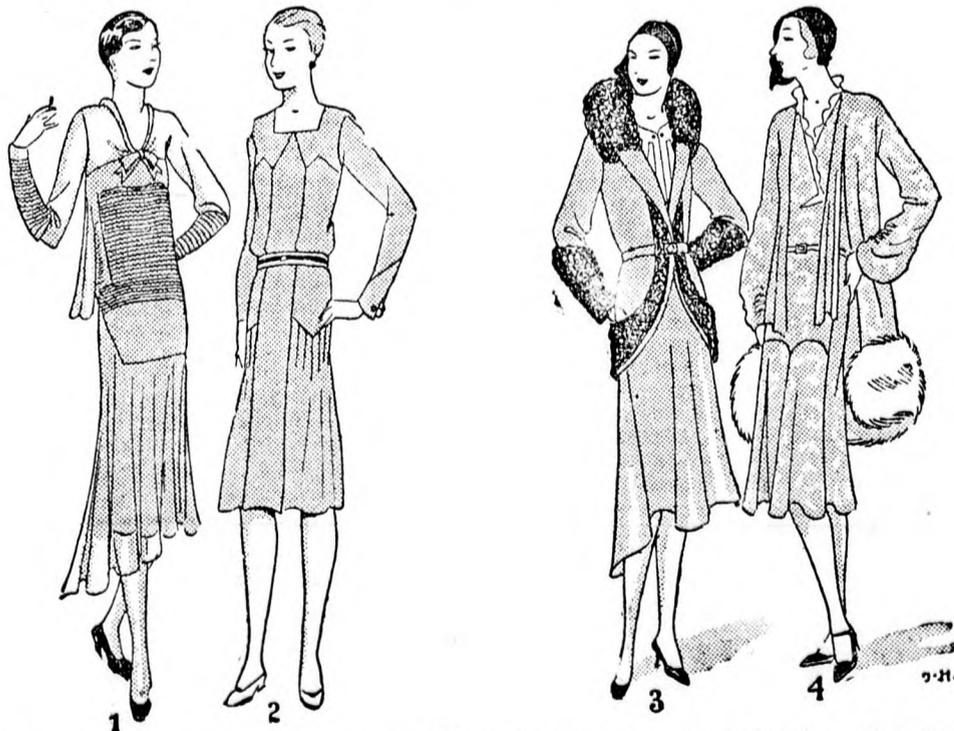
A pizsama, amelyet eleinte csak egészen fiús szabásban, zsinórozással viseltek a nők, a mindinkább nőiesedő divat hatása alatt szintén lényegesen átalakult. A rövid, vitézkötéses, férfifazonú kabátok eltűntek, s helyüket elfoglalták a térdig érő, japán-meg kínai szabású és motívumú kabátok, amelyek hurkaszzerűen vattázott vastag széleikkel, vagy tarka mintájú festéseikkel, vagy himzéseikkel végtelenül bájosak, nőiesek és dekoratívek.

Ezek az új pizsamakabátok mindig sötétebb színből (legszebb a fekete) és mindig valamilyen fényes selyemből készülnek, s csak belésanyaguk színe egyezik az alattuk viselt nadrág és ujjas vagy ujjatlan felsőrészsel. Végtelen bájos és praktikus dolog ezeknek a nadrágoknak a felsőrészekkel való összedolgozása, mert nyújtja az alakot, s mert a felső díszes kabát nélkül is, különösen egy színes selyemövel, nagyon jó hatásúak.

Láttunk ebből a fajtából, egy párisi modellt, amely narancssárga és fekete kreppszaténból készült, s a melynél az egybedolgozott felsőrész hosszú, szintén eléggé bő ujjai és nadrágjának szárai fekete felhajtással voltak ellátva, s amely egy széles, fekete nagy csokorba kötött övvel végtelenül bájos és eredeti vé tette viselőjét.

Ugyanezt a modellt láttuk vörös- és fehérbársony összeállításban, vastag, berliner pamutból való himzés-sel téli használatra is.

Itt a tél...

1. Délutáni ruha sötétzsinű georgette-ből egyenlőtlen hosszúságú szoknyával és dus gépeléssel. Alsóruha lehet világosabb színű crépe de chineből.
2. Egyszerű délelőtti ruha piros gyapjú crépeből.

3. Gesztenyeszínű posztó kosztium világosabb árnyalatu perziadíszsel.
4. Beigeszínű Martelél-veloursból készült complet. A bő kabát gallér és manzetta nélküli, de rászabott sálrészei vannak. Rókaprém díszítés.

A KONYHA

Mit főzzünk ezen a héten?

Hétfő: Gulyásleves, káposztáskocka.

Kedd: Husleves, májagombóccal, marhahus sajtos rizs és burgonyakörzettel, sóskamartás smarni.

Szerda: Töltött paprika, dalkerli lekvárral.

Csütörtök: Rizsleves, disznópecsenye káposztafőzelékkel, habkoch.

Péntek: Paradicsomleves, rakott burgonya, uborkával, turógombóc.

Szombat: Keménymagos leves piritott semlyekockával, fasirthus zöldbab főzelékkel, kompót.

Vasárnap: Kariolleves, pulykapecsenye aszaltszilva kompóttal, dióspite.

*

Receptek:

Töltött élesztős tészta. 28 deka liszt, 21 deka vaj, 3 deka cukor, 4 tojássárgája, 2 deka langyos tejben feloldott élesztő, csipetnyi só és 3-4 kanál tejjelből nem nagyon kemény tésztát készítünk és három egyforma részre osztjuk. Kettőt vékonyra kinyújtunk, a harmadikat egyenlőre félretesszük. Tepsibe téve az egyik kinyújtott tésztát, következő töltelékkel töltjük meg: 6 tojássárgáját elkeverünk 14 deka cukorral, hozzáteszünk 20 deka barna darált mandulát vagy diót, 3 szelet reszelt csokoládét s utóljára a 6 tojás habját. Könnyedén összekeverjük s a tésztára elsimítjuk, a másik kinyújtott tésztát rátesszük. Ezt azután baracklekvárral kenjük meg s a félretett tésztából néhány vékony rácsozatot csinálunk rá, tojással bekentve, jó tűznél lassan aranyárgára sütjük.

Narancs-kréme tejszínhabbal. 25 deka cukrot, melyet előbb 2 narancson ledörzsöltünk, elkeverünk 4 tojássárgája, 1 egész tojás és egy jó pohár fehérborral s azután forró vízzel telj lábason, vagyis gőzön habverővel addig verjük, míg sűrű és habos lett. Leveszünk, egy ideig még verjük, azután hozzáteszünk 3 deka vízben feloldott gelatint s ha teljesen elvegyítettük s formába vagy poharakba tesszük s használatig jégen tartjuk. Kiborítva tejszínhabbal és cukrozott narancszeletekkel díszítjük.

Álviska-szeletek. 9 tojásfehérjének keményre vort habjába belekeverünk 42 deka cukrot s ezt az üsttel együtt egy lábas forró vízbe tesszük és ott addig keverjük, míg felforr. Ez alatt egy kis lábason 2 jó evőkanál sűrű mézet, 3 kanál vízzel szintén melegre tesszünk s ha a hab felforr, beletesszük, ugyancsak 80 darab tisztított darabosra vágott diót. Két ostya közé töltjük s ha kihült kis szeletekre vágjuk.

Paprikásbúvél töltött palacsinta. Elkészítünk egy nagyobb csirkét paprikának jó tejjel, a csirke húsát a csonttól leszedjük, apróra összevagdadjuk. 12-15 palacsintát sütünk, természetesen cukor nélkül, kettőt meghagyunk egészben, a többi pedig ujjnyi széles csikokra vágunk. Most elővesszünk egy formát, vagy porcellán lábast, vajjal kikenjük s beletesszük az egyik palacsintát, azután egy rost az összevágott palacsintából, azután húst, megint palacsintát, húst, míg elfogyott. Elővesszük a csirke mártását, szitán áttörjük s még jó sok tejfelt keverünk bele s ezt ráöntjük az elkészített tömre, tetejébe tesszük a másik palacsintát s a sütőbe tesszük, míg jól átsül az egész.

Narancs-likőr. 10 narancssárga héját vékonyan levágjuk, 1 literes üvegbe tesszük s ráöntünk egy fél liter finom spirituszt. 2 hétig meleg helyen hagyjuk állni, időnkint felrázzuk, ¼ kiló cukrot azután 2 deci vízzel sűrűre főzzük, a héjakat a spiritusszal szitára öntjük s egy merítőkanál forró vízzel leöblítjük úgy, hogy ez a víz is a spirituszba csepegjen. A leült sűrű cukrot összekeverjük a narancslé, illetve spiritusszal s 8 napon át többször felrázás mellett hideg pincébe tartjuk, filtrirozó papírt fektetünk szitára s a lét egyszer vagy kétszer átcsépegtetjük, amíg átlátszó tiszta nem lesz. Üvegekbe töltjük, jól bedugaszolva hüvös helyen tartjuk. Rögtön is élvezhető, de minnél tovább áll, annál jobb, mint minden szeszes ital. Ha gyenge volna a likőr, még egy kevés spirituszt tehetünk hozzá, ha nagyon erős, csak forró vízzel gyengítsük azt.

Az uri leány régente és ma

Ismerjük jól a ma kalandos nő típusát, a lapok rendőri és művészi híreinek rovatából. Ez a nő hol tázmesterleány, hol hercegkisasszony s ha egyszer magával sodorja őt az új világ határtalan lehetőségei ránt való őrlőgő kíváncsisága, akkor mámorosan tukdácsolt végig a skálán a sport-startól a pilótánál, a parkett-táncosnótól a mozsizinszínig s a vége? Kijárják a lapok: baleset, letartóztatás, ideggyógyintézet, esetleg revolvergolyó, a magáé vagy másé... Hja, Johse látott véstes ciklon a mai új világ új élete, közböskörül a glóbus ragadozó kalandorokkal és kalandorokkal van telve, kérdjük, az idegfeszültség s a tövekvő világnyomor ez örvénylő rejtekei közt hol van ma az igazán nőies igazi uri leány? Mit tesz, mit egyen, mi lehet, milyen legyen?

Azt hiszem, korunk a nő kétezeréves szabadságharcának egyik legintósaabb fejezetéhez ér most. A nő voltaképp a kereszténység szabadjára fel szolgádjából akkor, midőn a Madonna szent anyaságának példájára szentté teszi minden nő anyaságát, a Magdolna példájára viszont bocsánatot biztosít a bünei mámorából megtérő asszonynak. Az egykori rabszolga, mint bizánci császárnő szörnyű bosszút áll egykori nyomorán, a férfiakon, de orgiái posványából csak annál szűzebben kél ki, mint a trubadurok eszményképe, az új ezredév hajnalán. A lovag, a férfi, már zódozón térdel előtte... ő tovább megy diadalutjain, megvív a nő ellenségeként lenyűgöző Don Juannal, meg az asszonyirtó Kékszakállu herceggel, átmege a boszorkányvadász tüzes rostélyán, lobogó mágyán s a nagy olasz renaissance művészi és kulturális forradalmából már mint a férfival szellemileg teljesen egyenlő kél ki. A XVII. században már trónja van s ez a szalon. XIV. Lajos alatt még csak mint királyi kedves uralkodhat politikailag, de a XVIII. században már koronásan parancsol, mint orosz cárnő és Mária Terézia. Jön a második nagy forradalom, a francia, s mint minden forradalom, ez is hatalmasat lendít az asszonyon s az ő szabadságjogain. Lesz romantikus eszmény, majd mint angol Viktória a világ császárnője...

Vajjon szabad-e már egészen? »Nem! — felelnek a múlt század végén a zsűffrazsetek s hozzá elég türelmetlenül. — »Nincs választójoga!«

Anatole France megfenyegeti őket:

— Vigyázzanak, hölgyeim! Amily mértékben nőnek szabadságjogaik, szükségképpen oly mértékben fog csökkenni a mi lovagias udvariasságunk... vigyázzanak, lám ott a villamoskocsin az urak már nem kelnek fel, hogy helyet adjanak önöknek!

A zsűffrazsetek így vágnak vissza:

— Süssék meg az udvariasságukat. Elegünk volt onle. Nincs rá szükségünk! Kikerjük magunknak, — egyenlők vagyunk!

Nes, körülbelül ebben a stádiumban szakadt rá a nő szabadságharcára a nagy, a véres, a mindent felforgató világháború, mely a maga demokratikus utóvíharaival kártyavárként törölte el a régi társadalom mindama feudális eredetű lovagias és udvariasságait, melyek eddig az uri nőt fényjelezték s életét szabályozták. Nevezhetjük e korlátokat az uri leány tömlőcének, melyben eddig rab volt, de ne feledjük ez hangsúlyozzuk: e korlátok meg is védtek őt! Ma? Ma nincs korlát, a nő nem rab már, de igazában senki se védi többé. Szabad és magában áll, — egyedül az új világ, a kenyérharc, a kísértések világ-viharában, Eddigelé, mintegy az özümester tartóövén, bizton lubickolhatott. Most nincs őv, nincs özümester, — az uri leány »szabadúszó« ki, sok esetben, nemcsak a maga életét kénytelen fenntartani, hanem támasz, védelem és segítség nélkül, magamagának kell fenntartania azt a lelki és szívbéli szintet, azt az etikai nivót is, melynek híján menthetetlenül a víz alá, a mélybe kerül. A régi leányt a kaszt, az előkelőség hagyományai, a család s a társadalom korlátai kvalifikálták uri leánnyá. A mai szabad és teljes individualizmus korában a leány a maga lelki és szívbéli fajsúlyával, etikai fensőbbiségével önmaga fényjelezi magát uri leánnyak!

Mert itt a döntő pont. Szemben a tudatos és önmagáért felelős mai leánnyal, a régi világ járszalagon vezetett baba-leánya végig felelőtlen gyermek maradt s csak násza napján avanszált nagy ugrással babából asszonnyá. Boldog régi mamás, bácsis és gardodámos világ a múlt század végén!... Akkorában minden novella, regény és színmű az akkori uri leány ez arkádiai felelőtlenségéből született.

És mily erős drótszövényes korlátok álltak fenn akkoriban a főúri, gentry, burger és egyéb társadalmi »különítmények« közt! Aki leány valamely kiváltságos kasztba született bele, az minden egyéni érdem nélkül hivatalból uri leány volt, még ha egyénileg semmiféle szívbéli vagy lelki fajsúly nem jellemezte is és etikai szempontból nem is volt méltó rá és gondoljunk vissza, hány eltusolt botrány kellett ahhoz, hogy egy-egy előkelő család végre megtagadja az ily méltalant! Viszont akkor régen igazában a völégény se tudhatta soha, hogy a tudatlan, felelőtlen leánybimbóból mi esoda asszonytróza lesz? Hány novella, hány regény ismét, hisz az akkori írók százpercentben az efféle lélekreírások téma-zsákmányából éltek...

Ma mindez másként van. A mai leány tanul, mű-

velődik, szakiskolát, egyetemet végez és többé nem piruló babyként, hanem tudatos, felelős és egyenrangú egyéniségként áll ki a férfival a szerelem, a boldogság nagy assaut-jára. Sajnáljuk tán a gyermeteg báj himporát? Nem szebb a mai leány e női teljessége? És itt nincs farsangos bujdoska, a völégény tudja, tudhatja kívül beszél, kit szeret... A mai leány nemcsak az uccára, hanem akár a földkörüli utra is egyedül megy, — a mai kenyérharc leánya üzlethez, bűrőbe, hivatalba jár, lord-leányok, grófkisasszonyok állnak be titkároknak, gépirónőknak. Hogy az iménti hasonlatnál maradjunk: »szabadúszó«... minden kasztbeli és társadalmi korlát, védelem és támasz nélkül, szabadon usznak az élet viharos árháiban. Nagy harc és nagy egyenlőség ez s a leányok e nagy életversenyében

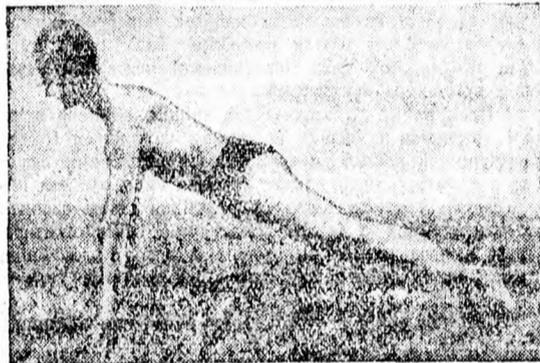
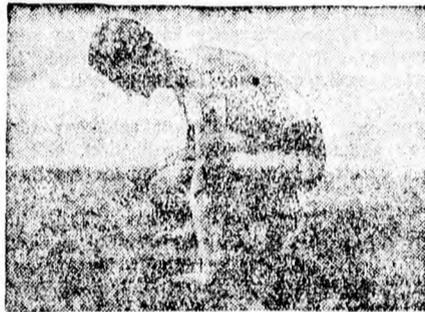
bizony sok született uri leány elbukik s szíve-lelke etikai fensőbbiségével sok más egyszerűbb kisasszony uri leánnyá nemesedik.

Igen, mondjuk ki: az új világ új leányának az uri leány volta többé nem kasztból, nem társadalmi korlátoktól, hanem szíve-lelke etikai nemességétől függ. Épp, mert ma az élet vizsgáztat a legszigorubb exámenekkel, az ezerféle kísértésekkel.

Aki az ily nagy vizsgapercekből felemelt fővel egyenesedhet ki, aki az adott pillanatban nem eszével, hanem szíve-lelkével ugy felel, ugy tesz, hogy jó edes anyja is hallhatná, láthatná, annak homlokára az igazi uri leány büszke derüje költözik. S a világ látja ezt, épp ugy, mint ahogyan a nem uri lélekből a bünt is megérzi messziről... A vágyó férfi megtorpan az ily homlok fényénél s azontul új szemmel lát, mélyebben emel kalapot: egy leány, az leány, ime uri leánnyá lett előtte!

ÉP TESTBEN ÉP LÉLEK

Tornaóra

16. számú gyakorlat férfiak részére.

Indulás: guggolás (lásd kép).

Gyakorlat: lábakat kinyújtani, karok feszesen állnak (lásd kép) és rögtön visszaugrani, a kiinduló guggolásba. Kinyújtást-guggolást szünet nélkül csinálni.

A gyakorlat célja: a derék és vállöv erősítése.

16. számú gyakorlat nők részére.

Indulás: szíjjel vetett lábakkal, logó karokkal megállni.

Gyakorlat: merev térdrel a felsőtestet csipőből kiindulva előre dobni, mint a képen és megint vissza. (Szünet nélkül).

A gyakorlat célja: A háterinc rugalmassága, a hátizmokat erősítése.

A fagyás kiujulásának megelőzése

A nedves, esős, ködös őszi idő különösen alkalmas arra, hogy a jótékony nyár alatt eléfejtett, de rendszerint télről telre kiujuló kéz-, orr-, láb-fagyási tüneteket már jóval a komoly hideg beállta előtt is felidézze. A fagyás létrejöttéhez ugyanis nem szükséges, hogy a levegő 0 fokra hűljön le, hajlamos egyenként már jóval magasabb, 10—12 fok Celsius mellett is mutatkozhatnak fagyási tünetek, kivált nedves időben.

A hajlamosság eredő oka elsősorban a rossz vér-ellátás. Vérszegény, vagy rossz vérkeringésű egyéneknél a szívtől legtávolabb eső testrészek fagnak meg a legkönnyebben. A kéz- és lábujjak, fül, orrhegy hajlamosak leginkább a fagyásra. A rossz vér-ellátásnak helyi oka is lehet: szűk cipő, kesztyű vértelenséget idéz elő.

A fagyás kiujulásának megelőzésére az egész szervezet és az érzékeny testrészek vérkeringésének javítására törekszünk. E célt szolgálja az egész testnek kvarcbesugárzása. Ezt célszerű már ősszel elkezdeni s határozott vérszegénység esetén vas- és arzén-kurával kapcsolni. A kéz- és lábujjak vérkeringését javítja a percnként felváltva alkalmazott hideg és forró kéz-, illetve lábfürdő. Ugyancsak jótársa a me-

leg szobában alkalmazott hidegvizes ledörzsölés.

A hideg idő beálltával vagy ha az első fagyási tünetek már mutatkoznak a bőr kivörösödése, melegben égés és viszketés alakjában, az edzéssel már célt nem érhetünk s inkább azon kell igyekeznünk, hogy az érzékeny végtagot minél melegebben tartassuk. Dupla, meleg, bő kesztyű tarték melegen a kezeket, gyapjúharisnya, hócipő a lábat. Este forró kéz- és lábfürdőt vegyünk, s öntsünk a lavór vízbe 1—2 evőkanálnyi ecetet.

A már beállott enyhe fagyás könnyen gyógykezelhető, legsikeresebben kvarcbesugárzással. Már 1—2 helyi besugárzás után megszűnik a viszketés, esélyesen a duzzanat s a piros. A további megfagyások megelőzése végett tanácsos a helyi és egész testi kvarcolásokat továbbfolytatni. Gyógyszeres kezeléssel ilyen enyhe esetekben jóindulattal való ecetelés, kámmisros vagy ichtolos kenőcsöt rendelünk.

Kitűnően alkalmazható a Röntgen-kezelés is a fagyás gyógyításában, valamint kieselny adagolásban a fagyás kiujulásának megelőzésében is. A kezelés rendkívül kellemes, mert a besugárzásokat nagy időközökkel kell csak végezni és azok semmiféle reakcióval nem járnak.

Rovatvezető:
NESZMÉLYI IZSÓ

Bélyeggyűjtés

Néhány szó a vágott bélyegekről

Amikor Nagybritannia körülbelül kilencven évvel ezelőtt az első bélyegeket kibocsátotta, a mai értelemben vett fogazókészülékét még nem ismerték, miért is felhasználás előtt azok ollóval letek szétvagdósva, aszerint, hogy milyen frankirozás volt szükséges. Ezek a fogazatlan bélyegok a gyűjtők által nagyon keresettek és általánosan mint klasszikus bélyegok lesznek kezelve. A szétvagdósás nagyon gondatlanul lett végrehajtva, úgyhogy a bélyegok keretei (Rand) csak a

legritkább esetben felelnek meg az általános követelményeknek. Legtöbbször maga a bélyegkép is meg lett sérve. Tökéletes keretű vágott bélyegok a legnagyobb ritkaságok közé tartoznak, s ezekért a filatelisták sokszor horribilis árakat fizetnek.

Miután azonban a bélyegok szétvagdósása nem felelt meg a »time is money« elvnek, ugyancsak Angliában kezdtek kísérletezni először olyan módszerekkel, amelyek lehetővé teszik azt, hogy a bélyegok egymástól oló igénybevétel nélkül is elválaszthatóak legyenek. Az első ilyen módszer az ugynevezett át-

szúrás (Durchstich) volt, amellyel 1848-ban kezdtek kísérletezni, míg az első fogazás 1850-ből datálódik. Mindkét eljárás privát uton készült, ugylátszik azonban sikerrel, mert az angol posta 1853-ban elrendeli, hogy bélyegek a jövőben csak átszúrva, illetve fogazva adhatók ki, úgyhogy 1854 elején megjelentek az első hivatalos fogazott bélyegkiadások. Ezeket nem sokára követte az amerikai Egyesült-Államok által kiadottak, míg egyes államok postái csak 1860 után tértek át a fogazott bélyegek kibocsátására.

A világpostaezysület tagállamai azonban nem kötelezték magukat arra, hogy csak fogazott bélyegeket hoznak forgalomba, ennél fogva legújabb időkben is sűrűn adtak ki vágott bélyegeket, mint például Csehszlovákia, ahol ugyanis az első kiadásokat azért adták ki vágva, az óriási forgalom dacára, mivel nem rendelkeztek megfelelő számú fogazókészülékkel. Egyes államok, többek között Lettország némely bélyegeit vágva és fogazva adja ki, ennek azonban a gyűjtők az áldozatai, akiknek ugyanabból a sorozatból mind a két fajtát be kell szerezniük.

Léteznek azonban olyan vágott bélyegek is, amelyek tévedésből nem lettek fogazva, vagy pedig más okból kifolyólag kerültek el a fogazó készülékeket. 1923-ban Hollandiában a nyomdászok sztrájkja folytán fogazatlan bélyegeket kellett forgalomba hozni. Annál mindenesetre bizonyos, hogy a fogazatlan bélyegek 90%-a csak tévedésből, vagy más illegális okból került forgalomba s annak dacára, hogy némelyikért mesés árakat kérnek, ezeket makulatúrának kell tekinteni. Ezzel kapcsolatban tesziünk említést arról is, hogy már megindult egy nemzetközi filatelista mozgalom, amelynek az a célja, hogy pontosan megállapítsa azoknak a fogazatlan bélyegeknél fajtáit, amelyek gyűjtői szempontból tekintetbe jönnek.

A vágott bélyegek eredetét következő okokra vezethetjük vissza:

1. Kísérleti és próbanyomások, ezek hivatalos származásuk, legalább is annyiból, hogy hivatalos közegek részére készülnek betekintés céljából, azonban végleges elkészítésre a nyomdába sohasem kerülnek vissza.

2. Felesleges nyomás, tehát makulatura, amelyet tulajdonképpen meg kellene semmisíteni.

3. Fogazatlanul maradt iverk, amelyek tévedésből kerültek forgalomba. Gyűjtői szempontból talán ez a csoport a legreálisabb.

4. Machinációk. Tudatosan fogazatlanul hagyott iverk, amelyek privát uton kerültek forgalomba.

5. Hivatalos taktika, abból a célból hogy ilyenformán a posták nagyobb bevételre tehesseken szert.

6. Maradványkészletek, fogazatlanul maradt iverk hivatalos uton történt elárvazése.

Ajánlatos, ha a gyűjtő a lehető legnagyobb óvatossággal kezeli a vágott bélyegeket s azok közül elsősorban csak azokra helyez súlyt, amelyeket a katalógusok is hoznak.

Üdonságok.

Finnország 1930 első hónapjaiban új bélyegeket ad ki, amelyek közül a három legmagasabb értékű különféle tájakat, míg a többi a már ismert oroszlánci-mert fogja ábrázolni.

Lettország horcckereszt vizjellel ellátott újabb négy értékkel "örvendeztetik" meg a gyűjtőket. Ezek a következők:

- 4 santimí sötétzöld,
- 40 " lila,
- 50 " szürkéslila,
- 50 " zöld (újsgbélyeg).

Svédország Gustav-raizos 45 öre értékű barnaszínű bélyeggel kedveskedik a filatelistáknak, míg

Oroszország sem akaráván mögötte maradni az általános bélyegkiadási láznak, ismét három darabot adott ki 5, 7 és 14 kopek értékben, már ismeretes rajzokkal.

Csehszlovákia 1929-es kiadásait ugyancsak három értékkel végre befejezte. A bélyegek leírása:

- 3 Korona világosbarna (Brno),
- 4 " kék (tátrai táj),
- 5 " zöld (Prahá).

Végül még Törökországgal kapcsolatban kell megemlékezni három nagyon csinos kivitelű gyermekjótékonykassági értékről. Ezeknek ugyan nincs frankatur erejük, azonban minden, a posta által továbbított levélben és sürgönyön rajta kell lenniük. (Zwangs-Zuschlagsmarke)

*

A becskerekeli filatelisták rendezévi közgyűlése. A becskerekeli filatelisták december 19-ikén Rajity Tima városi főjegyző elnöklété alatt közgyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a jövő év folyamán nagyszabású bélyeg- és régipérez-kiallítást rendeznek. Egyben a titkári és pénztári jelentés elfogadása után az új vezetőség megválasztására került sor. Elnökké Rajity Tima városi főjegyzőt, alelnökké Molnár Ferencet, titkárrá dr. Beck Mór, pénztárassá Oláh Lajost, jegyzővé Kremser Józsefet választották meg. A csere-küldemények intézői Tóth Lajos és Oláh Lajos lettek.

*

POSTA.

M. J. Szombor. A felsorolt francia bélyegek értéke diá-onként kb. 50 para, a szerb bélyegek valamivel jobbak, a 3 kr. beküldése végett levél ment.

G. V., Sztari-Becej. Ha tényleg birtekában vannak az ön által felemlített bélyegek, úgy azokat elsősorban valódiságukra nézve kell megvizsgáltatni. E célból leghelyesebb, valamelyik nagyobb külföldi cégnek (Borek, Braunschweig, Verlag des Schwanenberger Album, Yvert & Tellier, Amiens, Theodore Champion, 13 Rue Drouot, Paris etc.) küldi be, ahol egyszerűs mind árajánlatot is tennének.

K. J., Novárbasz. Tessék nagyobb cégekkel érintkezésbe lépni, vagy szaklapokra előfizetni, ahol állandóan talál címeiket vételre és cserére egyaránt. Többek között ajánljuk a következő lapokat: Mainpost Würzburg, Donaupost, Bratislava, Die Briefmarke, Wien, Latfil, Liepaja (Lettország) Philatelisk Hand-

delstidende, Randers (Dánia) Philatelia, Torino (Itália) Phil Zeitschrift Zagreb Nova Ves.

S. J., Kula. Az első 1 centes amerikai bélyeget 1851—56-ban adták ki 3 különféle típusban. Yvert árai: 150, 5000 és 4000 frcs. 1700-ban még nem léteztek bélyegek. Nem valószínű, hogy önnek ez az érték lenne meg, hanem inkább egy későbbi cselebb kiadás.

S. A. Szentá A 3 pence ritkaság leírása következő: Kiadott 1862 jan. 15-ikén, vízjele heraldikai virágok, a keretben pedig az áll magasságában fehér ponttal. A bélyeg rózsaszínű, értéke Michel szerint 1250. katalógus márka, ami megfelel kb. 7—8000 dinárnak, Fehér pnt nélkül csupán 50—60 dinárt ér.

KOZMETIKAI ÜZENETEK

Virginia, Apatn. A fogadást ön vesztette el. Egyáltalán nem elvi állásontról van szó, hanem orvosi tapasztalat, hogy a cigaretázó nők közül igen sok lesz verszegény és sápkóiban szenvedő, amiddőn is arcuk elveszti frissességét, üdőségét, jászúsuk, mozdulataik nehézkessé válnak és csaknem állandóan fáradnak, kimerülnek érzik magukat. Hiába festik magukat, hiába pirostják ki az alkajukat, megjelenésük nem lesz olyan vonzó, bájos, mint volt annakelőtte, szemük bágyadt, szomorú lesz és fényük, ragyogásuk lassanként elhalványodik és lehetetlen a megfigyelőnek észre nem venni, hogy az arcból színe az egészségéből fokozatosan sárgássá és fakóvá változik át.

H. Iboylka, Bezdán. A kérdéses kenőcs jóhatású szokott lenni, de mivel sok kény tartalmaz, általános használata előtt előbb egy kis helyen próbálja ki és ha nem idéz elő fejtűnő gyulladást, úgy használhatja, ellenesethen az alkalmazásáról le kell mondania. Nagyon dicsérik a következő pillulákat: Ichthyoli 15.0. Pulv. et succ. Ligu. qu. s. ut f. pillul. Rp. 100. Obduce saccharo. Ezebből naponta háromszor minden étkezés után két szemét kell bevennie legalább két, három hónapra keresztül.

Irmgard, Banatsko Novo Selo. Nem kell azt hinnie, hogy ön az egyedüli, akinek oly gyengéd és száraz a bőre, hogy nemcsak a közönséges szappant, de még a vizet sem tűri. Kétségbeesésre pedig egyáltalán nincs oka. Kísérlel meg egy tuizsiros szappan használatát. Sokan idegenkednek tőle azért, mert nem igen habzik, de meg van az a nagy előnye hogy a bőrnél a kiszáradását meggátolja. Ha pedig a bőre még ezzel a szappannal szemben is még nagyon érzékeny lenne, úgy röviddebb-hosszabb időre mondjon le teljesen a szappan használatáról és csupán csak tiszta vízzel mosakodjék. Néha jó szolgálatot tesz, ha a vízbe egy kevés tiszta glicyert öntenek és pedig félterbe két evőkanálnyi. Miután pedig szőke nőknél, a minő, miként írja, ön is, előfordulhat, hogy az arcuk még a tiszta vizet sem tűri, ilyenkor rövid időre erőlt is le kell mondania és az arcot valami zsiradék-

kal kell a rátapadó piszoktól és portól megtisztítani. Nagyon megfelelő e célra a Mitin-krem, amely a bőrt nemcsak hogy megtisztítja, de simává és bársonyossá is teszi.

L. K.-né, Bell-Monastir. A Hormon-krem már postára lett adva.

Hedwig, Dolnja-Lendava. Hosszu ideig tartó, gondos ápolás szükséges. Minden 10—12 napban mossa meg a fejét nagyon meleg vízzel és egyszerű háziszappannal. Jól habozza be az egész fejet, hogy a korpa felázzeik, de vigyázzon arra, nehogy mosás közben a hajszálak összekuszálódjanak. Mosás után a fejét jól le kell öblítenie, hogy sem korpa, sem pedig szappanhab a hajához odatapadva ne maradjon. Kifésülésnél ne nyomja a fésűt erősen a fejbőre, mivel a nyomás okozta izgalom, fokozza a korpaképződést. Sűrűfésűt lehetőleg ne használjon. Ha a feje és a haja szárazra van törölve kenje be a fejét egy kevés jöminőségű finom olajjal. A következő naptól kezdve es-téknént enyhén dörzsölje be a fejbőrt a szétválasztott fűrtök mentén minden irányban a következő hajszesszel: Rp. Acidi salicylici 5.0. Olei Ricini 2.0; Ol. Bergamolti 0.50. Alkohol absol. ad 200.0. Ha a szesz-től a bőr nagyon viszkedne, vagy huzódneik, úgy ritkábban kenje vele, — két-három naponként, ha pedig a szárazság feltűnő lenne, vagy pedig a szájak töredezni kezdenének, úgy a szükséghez képest a fejbőrt és a haját bekenheti egy kevés jó minőségű briliantinnal. Jó eredmény csak hosszú idő múltán várható.

Nem vagyok hü, Vrsac. Azt hiszem, hogy a jellegét nem épen — helyesen választotta meg, legalább is a hozzáz intézett kérdések nagy tömege ennek ellenkezőjét látszik bizonyítani. Miután a sok kérdés közül nem tudom, hogy válaszólas céljából melyiket vegyem elő és tekintve azt, hogy ön valamennyire igen nagy súlyt helyez, hát inkább arra kérem, hogy legyen szives velem közölni a teljes címét, amikor is levélben óhajához képest, a legnagyobb készséggel válaszolok mindegyikre

Dr. Vécsei Jenő.

MARADJUNK MA ITTHON

Az e rovatban foglalt rejtvények és talányok megfejtését olyan időben kell beküldeni, hogy legkésőbb csütörtökig beérkezzenek a szerkesztőségbe. A boricakra feltűnően rá kell írni ezt a két szót: "Maradjunk otthon". Minden egyes talány megfejtése egy

pontot jelent. A keresztrejtvény megfejtése 10 pont. A megfejtők között könyvjutalmat sorsolunk ki. Mindenki annyiszor vesz részt a sorsolásban, ahány megfejtést beküld.

A december 22-iki számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Tisztejük a haza hű fiait,
2. Az ima lépcső a boldogsághoz.
3. Borotva,
4. Álarcos bál,
5. Fekete egér,
6. Képvisező,
7. Pongyola,
8. Ravatal,
9. Háza,
10. Halottkém,
11. Semmi babám semmi,
12. Baudlaire,
13. Galvánelem,

$$\begin{aligned}
 14. & 389 + 387 + 373 + 369 + 387 = 1925 \\
 & 385 + 389 + 381 + 381 + 389 = 1925 \\
 & 387 + 385 + 385 + 387 + 381 = 1925 \\
 & 381 + 383 + 389 + 385 + 387 = 1925 \\
 & 383 + 381 + 397 + 383 + 381 = 1925 \\
 & 1925 \quad 1925 \quad 1925 \quad 1925 \quad 1925
 \end{aligned}$$

Keresztsoros rejtvény megfejtése:

Vízszintes sorok: 1. Town, 4. Szittya, 10. Pfüj, 14. Ada, 16. Uri eb, 18. One, 19. Haldokló rabszolga, 24. Lenau, 25. Szánt, 26. Owat, 27. Alt, 29. Égető, 31. Toll, 32. Ekloga, 34. Garn, 36. Alap, 38. Rue, 39. Invektiva, 41. Áll, 42. Abend, 43. Rolla, 44. Tet, 45. Amsterdam, 47. Lan, 48. Árja, 50. Ejha, 51. Obscén, 54. Alba, 56. Bures, 57. AEG, 59. Duras, 61. Rupia, 63. Petur, 65. Minden jóra fordult, 70. Aga, 71. A kapu, 72. Hun, 73. Zala, 74. Szakajt, 75. Maga.

Függőleges sorok: 1. Tahi, 2. Oda, 3. Wallstreet Journal, 5. Zuki, 6. Iró, 7. Tírol, 8. Tea, 9. Ybbs, 11.

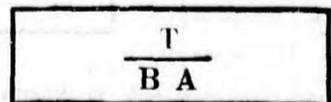
Foltta állja a ruha, 12. Ung, 13. Jean, 15. Fonál, 17. Szágó, 20. Devon, 21. Katlan, 22. Szél, 23. Onega, 27. Argentina, 28. Testőrség, 30. Ugratás, 33. Aplanat, 35. Auber, 37. Allak, 39. Ida, 40. Arm, 46. Amadeo, 48. Abrud, 50. Erbud, 52. Seper, 53. Csin, 59. Lutri, 59. Elrak, 60. Amaz, 62. Ajaz, 63. Pfüj, 64. Etna, 66. Iga, 67. Oka, 68. Apa, 69. Lug.

Helyes megfejtéseket küldtek be: Nyárai Rezsőné V.-Beeskerek 16, Haritonović Sophie Beograd 17, Bő-rőcz Sándor St.-Kanizsa 19, Pecze Géza Temerin 2, Zsilinszky Iona St.-Kanizsa 4, Orbán József V.-Beeskerek 9, Kada Aranka Vel.-Beeskerek 4, Csamasz Dezső Szubotica 15, Simonyi Józsefné Beograd 7, Klingner Lajos Noviszad 8, Schiller Zoltánné Mokrin 6, Mihajlovics Jelica Noviszad 6, Hübsch Rózi Csakovec 5, Mihajlovics Kató Noviszad 4, Sztojkov Simon Szubotica 5, Tussay Gáborné Szombor, Bató Aleksandar V.-Kikinda 19, Sviresevics Iván St.-Becej 6, Szilcs Ferenc 18, Horváth József Noviszad 8, Krausz Terézia Szubotica 4, Saaghy Babus Belimonastir 9,

A mult számból kimaradtak a következő megfejtők: Jakab László Popovac 12, Krámer Terézia Pristina 18, Szalkity Ezsou Noviszad 3, Pataky Erzsébet Szentá 13. Jutalomkönyvet nyertek: Haritonović Sophie Beograd, Tussay Gáborné Szombor.

Uj rejtvényeink:

1.

2.

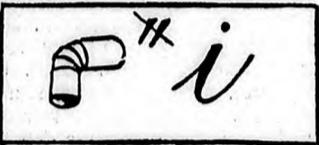
3.

$$\frac{n}{s} + y$$

4.

$$\frac{K}{M} C^x$$

5.

6.

Su
S
DE
te
i

7.

Tréfás kérdés

P a fejem k a sarkom, közte én és te.
Mi az?

8.

S kutyaól

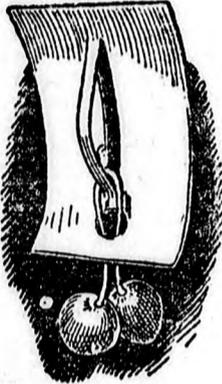
9.

Osztás és összeadás

Fűrészeljük el ezt a deszka-darabot két egyenes vonallal három darabba úgy, hogy e három rész összerakva egy négyzetet alkosson.

Teve a tü fokán

Hogyan lehetett a cseresznyét egy egyszerű trükkel a képen látható módon felakasztani a páiros sávjára?

10.

R & Ne ne

11.

RANGUTÓDOK

Bizonyos állást két férfi töltött be kisebb nagyobb időközökben. A következőkben rövid jellemzésük olvasható.

Tessék megfelelni arra, hogy hívták őket, melyik században éltek és mi volt az az állás, amelyet betöltöttek, továbbá feleljenek az egyes jellemzések végén adott kérdésekre.

A. Kiváló gyakorlati érzékű, nyugodt, kifogástalan jellemű férfi, ki dicsőséges ifjuság után fölszabadítja hazáját. Ezután elsőnek tölti be a fentebbi említett állást. Milyen uralom alól szabadította föl hazáját? Ki nek a segítségével?

B. A vezetője egy mozgalomnak, mely eltörlő hazája szégyenét és uralomra juttatja az emberies elveket. Megéri eszméinek győzelmét s ekkor egy rajongó ellenpárti meggyilkolja. Milyen intézmény eltörlését követelte? Milyen háború vitte győzelemre eszméit?

12.

HIRES EMBEREK

A — a — ar — ar — as — hal — bert — cha — chi — chi — ccl — des — go — les — lu — les — me — e — ne — pel — pra — rou — ra — ro — sek — te — ther — xi — zac.

- Világhírű magyar sakkmeister. (†)
- Világhírű syracusaei tudós, kit egy római barcos ölt meg.
- Nagy ógörög szobrász. (Vénusz szobrok).
- Görög költő, kit Cicero világhírű beszédben védelmezett.
- Híres francia regényíró (1799—1850).
- Nagy reformátor.
- Híres francia tudós, 23 éves korában már a francia tudományos akadémia tagja.
- Kegyetlen római császár.
- Híres francia merkantilista miniszter.
- Nagy Sándor kedves festője.

A szótagokból a definíciók alapján nyert tulajdonnevek kezdőbetűi egy világhírű sakkmeister nevét adják.

Vizsgáltes sorok:

- Egy név, mely a nyáron a cseh-magyar bonnyodalom központjában volt
- Testrész
- Az olmult században élt híres író költő
- Ónagysága örökös gondja
- Besszarabia fővárosa
- Gyümölcs
- Falu Siófok mellett
- Magyarul: bika
- Ilyen volt az élete Ádámnak a paradicsomban
- A »Faust« kerti jelenetében éneklő Siebel
- Lyukas a tenyere
- Felcséged atyja
- Itt — franciául
- Noé egyik fia
- Írógép neve
- Leissza magát
- Ige
- Cserzy Mihály írói álneve
- Hosszu hegyescsőrű madár Új-Zeeland a hazája
- Cigaretta neve
- Folyó Nyugat-Afrikában
- Igy az adós biztatja a hitelezőit
- A falevél is ilyen
- Egy »nem« mindennapos eledel
- Német női becézőnév
- Már csak emlékeztető a »régi jó« konjunktúrás időkre
- Igy tesz, akinek semmi sem eléggé kedvére való
- Időmérték
- Igekötő
- Istenháza
- Kérdőszó
- Jókai — regény címe
- A csillagok birodalma
- Időhatározó
- A német köztársaság első elnöke
- Mongolország fővárosa
- Vallásos agent monda

- Opera
- A ló járásának egyik módja

Keresztsoros rejtvény

(Copyright by Bokor Lajos — Bácsmezei Napló)

1	2	3	4		5	6	7	8	9		10	11	12	13	14	
15					16								17			
18				19		20						21				
22																
			23									24				
		25				26			27		28			29		
30			31					32					33		34	
35					36			37					38			
39						40				41		42				
43					44			45			46		47			
48						49				50						
						51				52						
53			54		55					56			57		58	59
60	61							62		63					64	
65								66					67			
68						69								70		
71								72								73

- Női név
- »Innen« egyes helyek tájgazdálkodásával

70. Opera
71. A ló járásának egyik módja

72. Női név
73. »Innen« egyes helyek tájgazdálkodásával

70. Opera
71. A ló járásának egyik módja

72. Női név
73. »Innen« egyes helyek tájgazdálkodásával

70. Opera
71. A ló járásának egyik módja

72. Női név
73. »Innen« egyes helyek tájgazdálkodásával

70. Opera
71. A ló járásának egyik módja

72. Női név
73. »Innen« egyes helyek tájgazdálkodásával

70. Opera
71. A ló járásának egyik módja

72. Női név
73. »Innen« egyes helyek tájgazdálkodásával

70. Opera
71. A ló járásának egyik módja

72. Női név
73. »Innen« egyes helyek tájgazdálkodásával

70. Opera
71. A ló járásának egyik módja

- Közmondás
- Egy hexameterből és egy pentameterből álló verspár
- Napszaka
- Francia város Champagne főhelye
- Dal
- Igen célszerű intézmény a jószomszédság megővésére
- Sophokles-tragédia
- Dalmű
- A 41 és 63 függőleges sorok első szótagja
- Menj innen!
- A fordítottja: ital
- Női becézőnév
- Lengyel faluska a világháborúban heves harcok színhelye
- Német személyes név
- Ó-babilonai pénz és sulyegység
- Az Uri Muri írójának monogramja
- A nyomdában erről korigálják a szedő munkáját
- Operanékesnő
- Előkelő származású
- Csomóz más szóval
- A levél tesz így, ha a szél fujja
- Kereskedelmi kifejezés
- Zsidó szent könyv
- Papi öltöny
- Öreg bácsi
- Dő szinonimája
- Észlel, felfog
- Ipari növény
- Ünő idegen nyelven
- Filmszínész
- Csapategység
- Német időhatározó
- A világháborúban a német haretéri jelentések közreadója
- Ami egyáltalán nem szórakoztató
- Ur — idegen nyelven
- Az orosz-japán háborúból ismertnevű japán tábornok
- Follinus Aurél — népszínműve
- Egy égitest német neve

KÖNYV · FILM · RÁDIÓ

Fantasztikus pillanatsfelvételek a jövő Európájáról

Raoul France utópisztikus könyve

A *Napló* olvasóközönségének aligha kell bemutatni Raoul H. Francé-t, az Európászerte ismert természetbuvárt, hiszen könyvei ma már minden valamirevaló könyvszekrényben helyet foglalnak. Nem annyira a mondanivalók mélysége szerezte meg Francénak ezt a nagy népszerűséget, hanem sokkal inkább könyved szellemessége és a legnehezebb kérdésekben is otthonosan mozgó leleményessége. Nem mindennapi pályát futott be ez a természetbuvár — elég hosszú ut vezet a kereskedelmi iskola padjaitól a Műgyógyintézet felé, a földtani társulat, a müncheni egyetem teológiai fakultásán keresztül a Biológiai Intézet vezetéséig — de Francé pályájának valamennyi állomásán egyforma közvetlenséggel nyúl a legsúlyosabb kérdésekhez.

Előrelátható volt, hogy a halak, madarak és növények világa huzamosabb időn keresztül aligha fogja lekötöni Raoul Francé kizárólagos érdeklődését. Amit sokan várták, bekövetkezett és Francé utólráthetetlenül szellemes »visszapillantást« vet az 1980-as évek boldog Németországára. Gyorsfénykép Francé tervezete csupán, néhány sebtében odavetett vonásban akarja csak jelképezni a közeli esztendőkhöz bekövetkező fordulatot, de talán éppen ezért olyan érdekes, mert hiányzik belőle a tudós pedáns rendszerezése.

1914 és 1930 között igazán nem volt irigyléremelő az emberek élete — így kezdi mondanivalóját és az emberben önkéntelenül is kellemes visszhangra talál az a körülmény, hogy a nem irigyléremelő éveknek most már lassanként vége...

Bizony szomorúak voltak azok az idők, meséli Francé, a történetírő, ma már színe hihetetlen, hogy egyes esztendőkhöz Németország területén száz ember közül 90 nem volt képes kellően táplálkozni és magát a hideg viszonyok ellen megvédeni. Különösen az 1921—1924. évek irattak kitérőhatáron túl, amikor az emberi nyomorúság történetébe, mindjárt 1850, a fekete-halál, vagy 1815 az európai éhségkatasztrófa évszámai mellé. Az embereknek azonban rossz az emlékezőtehetségük. Sokan élnek ma is közöttünk, akik mint gyermekek végig szenvedték ezt a rettenetes korszakot és mégsem gondolnak már közvetlenül vissza rá. Azóta bizony már sok minden történt és a harmadik nagy népszűrés Németország a domináló hely, Európa nemzetei között pedig szállóigévé vált: szerencsés, mint egy német. De hát persze a többi nemzet is jelentős lépésekkel haladt előre. Anglia gyorsan elviselte India elvesztését, amelyről pedig azt hitték, hogy halálos csapást fog mérni a világhatalomra. Megvalósult a fantasztikumunk kiképzett terv és Anglia bevezette az *ektogenitikus fogamzást*. Minden művelt angol nő lemondott az erőtlen életéről és ma már ott tartunk, hogy az *álami szaporodási intézetek évenként kétszáz ezer angolt hoznak világra*. A gyakorlatban ezek a mesterségesen uton előidézett gyermekek legalább olyan jól beválnak, mint azok, akiket a még kevésbé felvilágosodott angol házaspárok a régi rendszer szerint segítenek földi pályafutásukhoz.

Franciaország ismét más feladatoknak köszönheti boldogulását. Annyira megtanulták, hogy cukrot, zsírt és fehérjét, tehát a legfontosabb tápszerkeket ugyanúgy a levegőből lehet megszerezni, mint ahogy a növények ezen az uton jutnak táplálékhoz, azóta Franciaország, amely az így előállított fehérje kockák előállításának titkát féltékeny gondossággal őrzi, a világ kapitálisztikájává fejlődött.

Az *Améika* önökrent a néger és indián férdésen és ma abg jöhet számításba. Oroszország a kommunista kísérlet után visszatért a cárizmus útjára és a világ utolsó monarchiája igyekszik elsajátítani mindazt, ami Európától eddig elválasztotta. *Bécsből Aachenig megalakult a német államok szövetsége* és tulajdonképpen ez az első világháború legidősebb következménye. (Francé olyan nyomattal használja ezt a kifejezést, mintha több világháború követte volna egymást.) Régebben a kis Ausztria hatmillió polgára háromszáz főtől álló hivatalnoksereget tartott fenn. *Ma csak tiszteletbeli hivatalnokok vannak*; mindenkinek éppen úgy kötelessége három éven keresztül hivatalot viselni, mint régen katonai szolgálatot teljesíteni.

Az 1950-ben megtartott népszavazás elvetette az ektogenitikus szaporodásnak Németországban való meghonosítását, azzal az indoklással, hogy ami a prud Anglia részére megfelelő, azt a németek mély lelki életükkel nem fogadják el. *Mindaz azonban*

nem jelenti, mintha a szül. tésüket az emberek kényekedvőre bíznák. Régebben megrögzött iszákosok, elmebeteg, tüdőbajosok, kimondott betörőtipusok nyakra-főre házassodtak és növelték a nyomor hadseregének létszámát. A házasságra alkalmasak pedig az utódok olyan tömegét hozták napvilágra, hogy ezáltal ugy a saját, mint a gyermekök élet színvonalát jelentősen rosszabbították. A szociális anarchiának ebben a körében a nő élete nem volt egyéb, mint állandó körforgás a terhesség, gyermeknevelés, házigondok és újabb gyermek között. Elképzelhetetlen volt ilyen körülmények mellett, hogy a nő szellemileg fejlődjék, hogy méltó életpárja és munkatársa legyen férjének. *A női másodrendű emberré degradáltak, akiknek a házasságban még becsületos polgári nevét is elrabolták*.

Ma már szinte nevelésnek tűnik előtűnik, hogy *valaha olyan drága anyaggal, mint a szén, nem tudtak mást kezdeni, minthogy elégették*. Ezzel az emberiség történetében csak egyetlen egy szokást hasonlíthatunk össze: az élő emberek elégetését. Amikor a szén felhasználásánál 5 vagy 10%-ot hasznos célokra sikerült lekötöni, a munkával meg voltak elégedve és nyugodtan túrték, hogy az érték 90%-a veszendőbe menjen. Ugyanakkor, amikor a gyártelepek körül az

éhező és fázó emberek millióinak hiányzott a betevő falatja...

Hinné-e valaki, hogy volt Európában egy időszak, amikor az emberek százezrek hónapokon és éveken keresztül hiába futkostak munka után. Ma fordított a helyzet: *ha valaki nem akar dolgozni, azt erőszakkal kényszerítik rá*. A mai társadalomban mindenkinek megvan a maga kijelölt helye, ahol nyugodtan és gondtalanul megkeresheti, amire szüksége van.

Ha nem volna olyan szomorú, szinte nevetni kellemo azon, hogy ez az emberiség miként emelt bálványt azokból a csapásokból, amelyeket a sors szépségteljes következtében el kellett szenvednie. A háború és az azután bekövetkezett nehéz élelmiszeri viszonyok között megszületett az új szépség-ideál: *a hiányosan táplált, fejletlen, beteges, hebel- és csipő nélküli nő*, akiben mindaz hiányzik, ami szükséges volna ahhoz, hogy a természet rendje szerint számára kijelölt feladatot elvégezze.

Előjáróban mondtuk, hogy Francé nem dolgozik ki egységes képet a jövő embertípusáról, de talán nem érdektelen azokkal a széleskörűen ide-oda csapongó ötletekkel megismerkedni, amelyekkel a mai kor egyik legiskolázottabb feje nézi a fejlődés irányát. Lehet, hogy elveti a súlykötőt itt-ott az emberi megnyilvánulások bírálatában a növény és állatvilág buzgó kutatója, de ennek ellenére is jogosan követhet megalapozottan. Akkor, midőn a hiányzó női szépséget reklámlálja, de akkor is, amikor a munkanélküliség borzalmas tévedéséről ejt néhány komoly szót.

Meseország technikája

A meséskönyvem a gyermekszoba padlóján hagytam s azóta sem akadtam ilyen könyvre.

Mindent megtaláltam benne, amire gyermeklelkem áhított: zenélő alfákat, nagyszakála varázslót, tündékirályfit, hétéfűjű sárkányt és mégsem volt semmi félelmetes vagy hihetetlen. Ha nem értettem valamit, kérdésekkel ostromoltam anyámat, kai mindenre tudott felelni...

Azóta évek teltek el, a kérdés mindig több és több lesz, egyre nyomasztóbb, hogy senki sem felel rá és ha szöveket, saját hangomat hallok csak, mely tőle és válasz nélkül jön vissza hozzám. Magamtól kell rájöttnöm, hogy a mesében az üveg mért oly sokat használt jószág. Üvegből vannak a paloták, a hegyek, meg a koporsók. Ez a halk üvegsörömpölés azt jelenti, hogy a boldogság tündöklő és törékeny, éppen mint az anyag melyet akárki kiejthet kezéből és egy szempillantás alatt összezuhan.

Meseország etikájában minden a kis »Ha« szócskán fordul meg: a legszűkebb és a legnagyobb dolgok esekélyességétől függnek: megfoghatatlan boldogságok fordulnak meg megfoghatatlan kikötésen. Valaki elélejt egy búvós szót és álomba merül a világ, a lámpa kibömböl és a szerelem elszáll, a királyfi megszagolja a rózsát, elpasztulnak az emberek...

Az élet liktető variációjában nem is feltűnő, hogy valaki megtalálja a hívós szót, amelyből felbrennek az emberek és egyenlőségért kiáltoznak, a fény kigyul világvárosok transparenzián és a szerelem mindenütt kapható mint holmi napcikk, a királyfi, — akit itt Védelezgatóznak hívnak. — rosszul spekulált, likvidálják a gyarat és a munkások elsőtétült arccal próbálják megmenteni súlyos otthonukat, ahol a gyermekarc és a virág ugyanolyan korán hervad el... Emlékeznék a mesékben törpékre? Mindég az elhagyott mellé álltak, emi adtak pici tárgyukból és mindenüket megszerették. A valóságban minél törpebb az ember, annál inkább letapossa a nálánál törpebbeket vagy üzletet csinál a törpességéből, hogy az Óriások mellé tolatkodhasson.

En a mesét előbb tanultam meg, mint az Olvasást és később fogom elélejteni, mint az Írást.

»Egyszer volt, hol nem volt« — hallom néha, mikor valami nyomasztót érzek és tudom, hogy nem találom vissza Meseországba, mert Forgács Anna szörnyű történetét kell olvasnom, akit talán sohasem kötöttek Tündér Ilona aranyhajszálai az anyjához, aki gyermekszemmel és felnőtt lélekkel állt a valóság hideg ucán és nem kapaszkodhatott senkibe szegény, mert otthon semmit sem tudtak róla, csak kibujllyegyen jártak, mert Anna neuraszténias volt és sirógörcsöt kapott, a Tavasz Ébredését játszotta és kokaint szedett, az anyja meg sem merete próbálni homlokára tenni hús anyai kezét...

Az anyák is elfelejtettek mesét mondani és csak Korról tudnak, egy idegen és érthetetlen Korról, melynek egész mások a törvényei, mint Meseországban. Anya és gyermek szemben állnak egymással és a megértés gomolygó ködében egyre távolabb sodródnak, már két idegen pólus — és a rengeteg sötétségben tapogatózva keresik egymást, dadogó ujjakkal, eltevédt szóval! Az áldott anyatejet kiválóan pótolja a mesterséges táplálkozás a modern orvosi tudomány szerint, amely mindennek ismeri a tápértékét. A testi és lelki anyatej híján mi az, amit a gyermek magába szív, ami csöbög benne, mint egy kristálytiszta forrás, ahová évek múlva is visszajön cserepes száját felidíteni?

»A fiám nem tanul« — panaszkodott multkor egy anya. — »Harmadszor bukik meg, nem tudom mi érdekl, nem tudom hová jár.« — »Nem tudom mi érdekl, nem tudom hová jár«, — cseng bennem tovább és szoruló szívvel nézem az anyát, aki meg sem kísérel a drága jó konzervatív kezelést a »lelkére beszélest«, hiszen fogalma sincs, hol lazult meg valami és mivel lehetne összehozni. Ő csak megstoppolja a harisnyát, kamit, prizmeceket rak a mellére, ha lázas és néha hall valamit mozról meg filmfelvévegéről, meg statisztálásról...

A fiú nem az a csibész gimnázista típus, a világ legidősebb jelensége, hanem egy idegesítően pedáns, koravén fiatalember, mondulataiban az ifjúság meztelensége fűzők, mely néha arra készíti őket, hogy úgy viselkedjenek, mint a bolondok (ezt később lelkesedésnek hívják). Az anya ezt mondja bizonytalanul:

»Ha nem fog tanulni, filmoperatőrnek adom«. A mese jó mélyen elcsúsz, a Kor szemfényvesztő valóságá rágördül, mint a sirögöngy...

Filmoperatőr. Nagyon helyes. Tehát ma már nem lakatosnak adják a krónikás butákat, hanem filmoperatőröknek. Ha nem jó a fiú hivatalnoknak, vagy fogpásztaügynöknek, itt van kéznél valami ekzisztencia, amire diplomát kell, mégis előkelően hangzik, pénz zizeg benne és hát az ismerősök, meg a rokonok... igen. Öfensége a gyermek tud valamit, amit mi nem tudunk és azért nem mehet tanonak boltot seprni és suszterinasnak mazatos a képe és csiriz szárad az ujjain...

Az önáltatás édes pasztillát szopogatva elmúlik ideig-óráig a kínzó fejfőrcs, a gondok heves nyílalása, szivdobogás a jövőért nem — csak operáló kést ne, a mely belevág könyörtelenül az okok és okozatok fájdalmas összevisszásába és kiábrándulással fenyeget. Vagy meg is lehet gyógyulni? De előbb megbolygatják a rejtett sebeket, kimossák a dőldegetett horzsolásokat, nem, nem! »Hisz így is élhet az ember. És hátha felfelé visz az ut!»

A szülők makacsul ragaszkodnak az átöröklés törvényéhez, kívánják hogy a gyermek testi szervezete

hasonlítson a szülők testi szervezetéhez, finomabb kivételben persze, szemét örökölje az anyjától, fejformája az apjéé legyen, de a gyermek fejébe olyan dolgok is kerüljenek, melyek nem voltak meg a szülők fejében, sőt mi több, sehol másutt sem. A mai divathóbert nem tűr tehetségtelenséget. A bizonytalan életpályák kivirágóznak, mint a tavaszi fa. Az »Eintänzerék«, akik reggel járnak haza s az anya nem tudja, honnan a selemharisnya és a friss ránc a szem körül. A filmoperatrőr-jelöltet kiküldik Berlinbe, mert nem tehetnek mást, mert nem tudják miről van szó, minden hónapban pénz adnak fel s valami egész homályosot éreznek, »jól van, igen egészséges« — motyogják és nem mernek beszélni róla. A fiu néha küld egy fényképet, az anyja tiszta gallért hord; mintha sovány lenne egy kicsit, riad fel az anya álmból és érzi, hogy a vakító ingemlét alatt már véres sebet kapott a fia, mely és piszkos sebet egy élettől, melyet ő nem ismert. De hogyan ismerhetné ő ezt a honyolult és nehéz valaszt, mikor a gyermekét sem ismerte, nem tudta hogy jár és milyen erőlködés mellett kifelé az otthonból, miért látott magnezitfényt, ha lebunyta a szemét és miért nem csillagos eget?

A könnyes és nehezen virradó éjleleken rájön az anya, hogy a mesét elfelejtette... Pedig jó anya volt. Hisz »mindent nyujtott erején felül! A gyerekszámban mérleg állt és egy tabella, amely pontosan megmutatta, mikor lehet már aggódni...

Kököckákat vett, vonatot igazi sinekkel és egy olyan pepita gummiképpent, mint a kis svéd hercegnék van az anikszokon. Állandóan kontrollálta a gyermek testi fejlődését, mensedikkeltette, hogy arányosan fejlődjön, etüdöket játszatott vele, franciául taníttatta és nagy áldozatok árán külföldre küldte, hogy jó nevelést kapjon... Csakhogy mintha magából nem adta volna azt, ami a gyermek lelki fejlődéséhez szükséges, elsodródott mellőle a pubertás zavaros és visszás percekben, mikor finom anyai ösztönrel megmenhette volna válságos percek, mely valószínűtlen és keserű utakra ragad...

Tanuljátok meg újra az elfelejtett gyermekmeséket, ahol a leggyönyörűbb dolgok csupa apróságokon mulnak, ahol az édes Anya hangja adja meg a válaszokat s ahol a jó Isten ilyen kikötéssel adja odát a Boldogság földjét:

»Neked adom, ha megtalálsz a Tiszta Élet kulcsát, mely mindég a legegyszerűbb lakásban van.«

Komédiások

Az ezerarcu színész, aki tetszés szerint fiatalíthatja magát

Az ókorban és a középkorban a mágusoknak, varázslóknak és boszorkánymestereknek tulajdonítottak olyan hatalmat, amelynek segítségével tetszés szerint változtathatták az alakjukat, az arcukat és korukat, öregasszony képeben jelentek meg a földi halandók szemei előtt, míg más alkalommal fiatal lányként kísértették...

Az átváltoztatás titokzatos tudománya ma sem veszett ki teljesen. Sőt! Tetszés szerint fiatalíthatunk. Mindézért pedig nem is kell Voronófhoz sietni. Elég hozzá egy színpadi öltöző is...

Van egy drága színésznő, aki most a *Légy jó mindhalálig*ban arat hatalmas sikereket, *Vaszary Piroška*. Ő is kedvét lel abban, hogy egyszer kis lányt, máskor komikusan vén öregasszonyokat alakítson. Aki csak a színpadról ismeri a színésznőt, valóban nehezen tudná rekonstruálni valódi figuráját az életben.

— Nahát, akár egy tizenhétéves bakfis! — kiáltották fel a nézők, amikor egyik rövidruhás szerepben látták viszont

— Nahát, akár az édes nagymamám! — mondták azok, akik viszont öregnőknek maszkjában gyönyörködtek.

Mig akik személyesen ismerik a művésznő finom, egyszerű polgári sziluettjét, csak a színlepl segítségével tudják leigazolni a személyazonosságát. Gyerekszerepében különösen briliáns. Egy rövidnadrágos fiúcska... Ő tehát még tovább megy az átváltozóművészet tudományában. Nemesak a korát, de a nemét is tetszés szerint változtatja. És végeredményben ez az igazi művészet: elhitetni a közönséggel, hogy valóban egy kis fiúcska, egy kis fruska, vagy egy öreg anyóka áll, mozog és beszél előttük.

Az egyiptomi, a görög és a középkori varázslók elbujhatnak mellette. Szabadon jár-kelel a térben és időben!

És a férfi színész? Őt ugyancsak máglyára vitték volna az autodafé idejében.

Gyönyör! Egyik este tizennyolcéves siheder, naiv, romlatlan kölyök, míg a következő estén már öreg, rogyant térdű, paralitikus, pápaszemes, ősz doktor.

Ha az uccán találkoznánk vele, társaságban, így sugnának össze megötte az emberek:

— Biztosan sokat lébölt fiatalabb korában... Lát-azik, hogy megvisele az élet...

Mig ha az érettségi előtt álló diákok közé toppanna be ragyogó ábrázatával, felfelé fésült üstökével, azt hinnék:

— Drukkol, nehogy elhasaljon az osztályvizsgán!

És a nők úgy kezelnek, mint ahogy a kiskorukat: — Menjen a mamája szoknyája mögé, maga zöldfülű!

Aztán a színész leveti a maszkját, fejébe csapja a kalapját, — ez nem a színpadi kellékek közül való — és kísértél az uccára. Bemegy a törzskávéházába, ahol a polgárok így aposztrofálják:

— Ugyes fiatalember! És aki csak ezt a kövér, teliholdra emlékeztető kedélyes arcot ismeri, aligha nézné ki belőle a színpad

fregoliját.

Komédiás.

Ezerarcu. Mindenre hasonlít és senkre se hasonlít. A valódi arcra is csak: álarc. Mint ahogy a futballista minden izemszálát a labdarugás szolgálatába állítja, úgy szolgálják az ő művészetét a végtagsai: a karok, lábak. Az idegek, az arcizmok, a szemek: mind csak eszközök az emberábrázolásban. A nevetésnek összes fokozatait ismeri. A sírását és a szenvedését. Az örömet és a bánatát.

Halál a szanatóriumban

Marton Manóról, aki a magyar újságírás fárosza volt — írja a fia ezt a megemlékezést.

Szanatóriumban átértékelődik a szép fogalma: jó. A betegről függ, hogy például melyik szoba szép? Az újságíró, aki Nagyváradról érkezett, tágas, levegős, napfényes szobát kívánt. A legszebb szobát tetszik kapni, mondta neki a főportás: dőli fekvés, nagy ablakok, a második emeleten.

Az új betegnek sok levegő kellett, de bármilyen sodró erővel érte is őt az étető oxigén-sűrűje, mindig azt érezte, hogy kevesebb és kevesebb. Milliok tudnak élni kávéházak és klubhelyiségek fojtogató füst-tengerében, itt élnek le életük nagy részét, holdogak, elégedettek, ez az atmoszféra menti meg őket napi gondjaiktól és benne pihenik ki izmaik fáradtságát. De sokan, szerencsétlenek, az olasz tengerpart sós léghullámaiban, a Tátra és az alpesi erdők fenyőállatában is fuldokolnak és egyszer, mintha elfogyta a budai hegyekről a szobájukba tóduló ózon is — hűbá kapkodnak több levegő után.

A nagyvárad újságíró körülbelül egy hónapig lakott a második emelet negyvenhétben. Aztán a szanatóriumi időmá szerint meggyógyult.

Az új beteg valóban szép szobát kapott. Tágasat, világosat, kevés volt benne a butor, hogy amúli is több levegő férjen belé. Mozgalmas élet kezdődött a negyvenhétben. A beteg sejtette, hogy nincs messze már a végzetes nap, munkához látott. Ríporter volt, az igazi ríporter mintaképe. Egy tragikus tévedés következtében szertelen temperamentumával és impresszionizmusával ellentétben egy chef d'oeuvre-t akart örökül hagyni. Egy regényt, a Nagyvárad Regényt, amelyet rajta kívül senki sem tudott volna megírni, amelyet ő sem írt meg. — megírta, de elszámitotta magát. Későn fogott a műhöz, a felét megírta, a másik feléhez már nem jutott elég idő. Lázás sietséggel rőtta egymásután a sorokat. De az állapota rosszabbodott, az ereje csökkent, a hőmérséklete emelkedett, a lélekzete gyorsabbodott, a levegője kevesebbet: borzalommal látta, hogy a munkáját nem fogja tudni befejezni és ezzel a gondolatlalt tetézte szenvedéseit.

Egy napon megjelent Ilonka nővér, a szobájában. Ilonka nővér czenul mellette maradt. Ki volt ez az Ilonka nővér? Csodálatos lény, mintha az volna a kötelessége, hogy valakit, valakit óvatosan, sértetlenül áttemeljen az életből a halál karjába. Az ápolás virtuőza. Érzést, melegséget hűbá keresnél benne, nincs. Foglalkozásának rideg, mégis pártatlanul gyöngéd mestere. Fáradhatatlan, türelem végtele, ereje emberfölötti: gép, de hasonlít a szenthez. Különb a legszeretőbb anyának, a legodaadóbb hitves ápolása sem ér fel az övével, mert ő jobban tudja mindenkinél, mit hogyan kell, meddig kell, ő tudja csak, milyen legyen az a mozdulat, amelyre a győtrődő ember áhítozik és amelytől kinyílna megnyílnék. Nem több számára a beteg, mint a szoba butordarabjai, amelyekre egyforma féltő gondallal felügyel. Az élő test ott a szobájában csak abban különbözik előtte, a holt tárgyaktól, hogy jajjokat hallat, a segítségét tudja kérni. És mégis ő a legdrágább, a legnékülözhetetlenebb, az egyetlen, akihez a haldokló legjobban ragaszkodik. A beteget előtti egy vérhullám, kiveri a láb, türethetetlen forróság kinozza, fildokol, de ott van Ilonka nővér. Letörli az izzadságot, följebb emeli a párnát, megemeli a beteget, meglegyezi, fogja forró fejét és ezekben a percekben a haldokló isten jóságát érzi közel, mert nincs egyedül, van mellette valaki, aki ő érte van, egyedül ő miatta. Remény kezegetti, hátha jobban lesz ezután, egy kicsit érzi az élet tavaszának a sugárzását is. Ilonka nővér az egyetlen, aki illuziót tud kelteni, amikor már az orvostudomány hatalma megszűnt, Ilonka elmeje, kiöblit egy poharat, kifacsarja az éponge-darabot, arrább tesz egy széklet, meglátja, hogy poros az öjjeli szekrény fedőlapja, letörli, aztán ugrásra készen, tagjaiban a szanatóriumi drillel, a diványra fekszik. A beteg magára marad, arra gondol, hátha megismétlődik hirtelen a légszomjúsága és akkor Ilonka, aki már napok óta semmit sem pillent, haragudni fog rá, hogy megint zavarni kénytelen és idegesebben találja megrántani aletta a párnát és akkor mi lesz, szörnyűség elképzelni, mi lesz, ha Ilonka elveszti a türelmét. E tételődések közben előtti újból a forróság, kigyöngyözik a testén a hideg veríték, levegő után kapkod és halkán, félve, nyészörgi: Ilonka, drágám, segítsen! Az ápolónő talpra szökik és változatlan egykedvűséggel gyöngöd, precíz mozdulataival enyhülést ajándékoz a betegnek. De

hogy is haragszik ő, hiszen ő — egy gép.

Nyílik az ajtó, belép az inspekción orvos, domopont kap a beteg.

Igy teltek borzalmas éjszakák, de a beteg nem tudta, hogy ő haldokol.

Egy öreg nyugalmazott orvos-professor szokott föl látogatni az újságíróhoz a délutáni órákban. Már régebben összebarkóztak ők ketten. A tanár ur sem fejezhette be a maga művét, kedvét szegte a nyugdíjazás, amelyet feltétlenül vetélytársai intrikájának tulajdonított. Magának, barátom, — szokta mondogatni, — fogalma sem lehet arról a disznóságról, ami egy katedra körül történik. Nagyon el volt keseredve és szenvedélyesen panaszkodott mostoha elhánása miatt az újságírónak, aki valósággal elragadtatta az orvost megértő és udvarias figyelmével. Órákon keresztül időzött a negyvenhétben szobában az orvostanár és ez alatt hősegesen kieserelgették egymással a gondolataikat. Egyszer váratlan kérdést tett föl a beteg:

— Mit gondolt tanár ur, meddig tart még az én nyavalyám? Mikor lesz már ennek vége? — Tudta jól, amikor a kérdést föl tette, hogy az orvosi kötelességgel nem fér össze olyan kijelentés, amely a beteg lelki disznóságát nem tenné alkalmasabbá a szenvedések könnyebb elviselésére. Szüksége volt a professzor vigasztaló, hazug mesterségszerű optimizmusára és már előre mosolygott kis fekete bajusza alatt, titkon kisse örült annak a megnyugtató válasznak, amelyet kapni remélt.

A tanár így szólt:

— Napok kérdést.

Mintha egy pap azt mondta volna a híveknek:

— Nincs Isten.

A professor igazat mondott, az egyetemen se tanulta, se nem tanította, hogy a tudomány szolgáltaiban néha hazudni is kell. És előre megfontolt szándék nélkül: intellektuális gyilkosságot követett el, a melyre még nincs szankció a törvénykönyvben. Szavaiival súlyosabban vétkezett, mintha gyorsan ölő mérget feekendez be a betegnek, szenvedéseit megváltó tendenciával.

Hét vagy nyolc nap telt el annak az életében, aki-nél jobban élni nem akarhatott senki és akinek most már mégis egy ostoba vén professor miatt készülnie kellett a halálra. Fokozottan figyelte a körülötte megforduló embereket, aerkifejezéseiket, minden mozdulatukat, minden szavukat, hogy kilesse, mikor árulják el akaratlanul, hogy az ő életének utolsó percei már helopóztak a negyvenhétben. Miután semmi aggasztót nem tapasztalt, egy kis reményt még mindig megmért reszkirozni. De váratlanul betoppant a fia. Máskor kitörő örömmel üdvözölte volna, mig most a rémület egészen elváltoztatta az arcát és riadt kérdés futott ki az ajkai közül:

— Miért jöttél?

Azt hitte, feltáviratozták a fiát, hogy jöjjön gyorsan, ha még életben akarja találni őt. A fiu megérte, hogy a jelenléte szörnyű tapintatlanság, közelebb viszi a fia gondolatait a sír széléhez és össze-vissza hebegett.

Ettől kezdve a beteg sietve rendezte az ügyeit. Félbenmaradt regényét egy dobozba tette, félravatolta, virágokként telehintette diszkrét levélkékkel, amelyeket nem akart idegen kezekben tudni. Lefedte a kis kepersőt, átkölte és papirdarabokat ragasztott a fedelére:

— Ha meghaltam, elégetendő.

Két notesz hevert az ágyán. Hatszázötven feldolgozatlan novella és regénytéma zsufóldik bennük. Ezekről is intézkedett két sor:

— Kedves fiam, ezek a teid, nem dolgozhattam már fel őket, rád várnak.

A fia is újságíró. Ugy esüppent a redakcióba, mint a bányász fia a bányába.

Most, a halálra készülődés óráiban rettentő, fenyegető veszélynek látta két gyereke az ő halálát. Bizarr ötlet: szőlől is óvott gyerekeinek meghal az apjuk és nem tud rajtuk segíteni, képtelen a fejük fölül elhárítani a katasztrófát. Nem tudta elképzelni a maga rajongó szeretetének szemérvégén keresztül azt a hatást, amelyet az ő halála tesz majd a gyerekeire.

A szanatórium orvosát kérte, ne mondja meg a fiának, hogy ő meg fog halni. Mondja azt, hogy nyugodtan hazautazhat, mert az nem lehetséges, hogy csak a fiu jelenlétében kellessen meghalni. Otthon tudják meg inkább a gyerekek a dolgot, bizonyára lesznek majd együttérző emberek a közelükben... itt Pesten nincs senki...

A fiu közbenbbs képpel kijelentette az apjának, hogy miután több helyen megnyugtatták, hazautazik.

— Kezit csókolom, megyek, egy óra múlva indul a vonatom...

Odaült az ágy szélére. Apja megölelte és egy könnyű csillag utolsó ragyogásával szép szemében mosolygott rá. De ő nem volt gyöngédebb, szinte ridegen bűszögött, mert nem árulhatta el magát.

— Viszontlátásra. A képeket majd fölszegezem a szobájában szőlt vissza az ajtóból. Apja szólanul nézett utána és kedvesen mosolygott.

Többé nem látták egymást. Másnap reggel Ilonka nővér röviden ennyit válaszolt a telefonon:

— A szerkesztő úr meggyógyult.

Mert a szanatórium betegének nem szabad meghallani, hogy valaki ott meghalt, még arra gondolhatnának:

— De hiszen itt én is meghalhatok...

Marton István.

KÖNYVEK ÉS FOLYÓIRATOK

Marika, énekelj!

Kassák Lajos új regénye

Ha Kassák utolsó regényének a témáira gondolunk, azt kell mondanunk, hogy Kassák köveket szed fel az országút porából és a kő arannyá változik a kezében. Példével ezelőtt jelent meg az »Angyalöld« című regénye, mely a hírhedt budapesti külvárosi fedezte fel azok számára, akik már éverszer jártak benne anélkül, hogy észrevették volna. Új regénye — *Marika énekelj!* — szintén a közyetlen környezetünkből meríti a mondanivalóját, de Kassák östehetsége a legközönségesebb dolgokban is meg tud mutatni sok mindent, amit előtte senkinek látott.

A »Marika« egy eselédány regénye, helyesebben a falusi lányé, aki a városba megy szolgálni, megtépződni, leromlani és elpusztulni. Tehát a regény két világot rajzol, a falut és a várost. A falu nem úgy szerepel itt, mint a népszínművekben, hanem a maga igazi szegénységében, nyomottságában, sőtét reménytelenségében. A város is új színben bontakozik ki előttünk, úgy ahogy a falusi ember látja. Mindkét kép mélységesen megrendítő és nagyon emberi...

Marika apja nem jött vissza a háborúból és az anyja alig lát már a hályogtól, amely napról-napra jobban elhomályosítja a szemét. Egy barátja hívására Marika felmegy a városba, szerencsét próbálni. Egy fiatal hivatalnok-házaspárnál kap helyet, jó dolga van, félretesz a keresményét. De jönnek a vasárnap délutánok, amikor a barátja elcipeli Marikát a pályaudvarhoz, a eselédkorzóra, a ligeti mutatványos bódékhoz, koresmákba, ahol a Pestre szakadt falusi

lányok táncolni szoktak. A szép, tisztá, romlatlan, egészséges Marika szemét szur a férfiaknak. Jön a baka, a levélhordó, a gázember. Ravaszúsággal és erőszakkal taszigálják Marikát mosokba és bajba. A tapasztalatlan, együgyű lány természetesen a nagyváros martaléka lesz, mindenki tépi, cibálja, kihasználja és amikor rácszúrt arra, hogy innen menekülnie kell, már késő. A falujába visszatérő Marika ajkán megfagy a dal, amellyel erősen, boldogan, mohón elindult az életbe...

Kassák regényének gazdagsága hánulatra méltó. A város és a falu markáns, realiztikus képein és Marika életteljes portréján kívül egész sereg mellékszereplőt mutat be. És Marika szemén át, a eselédzóban keresztül megismertet egy polgári háztartás életével. Látnuk a férjet, aki orvoshoz küldi a feleségét, mert nem akar gyereket, látnuk a »fiataluralt, Imruskát, a vásott gimnazistát, a nagy hérkaszárnya folyosójának alakjait, a piacot a vurstút, a munkanélküliek seregét. És a másik oldalon a falu hétköznapiját és ünnepeit, a vásár izgalmát, a földéhséget, az öreg, bűbűlős parasztot, a eselést, az aratást, a földműveseket a templomban, a mezőn, az istállóban és a esendőr kezén. Mindez eredeti képek pompájában és azzal a festői erővel, ami Kassák különös egyéni stílusának a sajátja.

Kassák ezzel a könyvével az emberség és a költészet olyan magaslatára emelkedett, ahová csak nagyon kevesen jutottak el. »Marika, énekelj!« a Pantheon kiadásában jelent meg.

A gyár

Jarnó József regénye

Két éve sincs annak, hogy az irodalom iránt érdeklődő közönség megtanulta egy tehetséges, fiatal új író nevét. Jarnó Józsefét, aki a »Börtön« című regényével megnyerte a Mikszáth Kálmán-díjat. Jarnó azóta szorgalmasan dolgozik, kisebb munkáit sűrűn közli a lapok, új nagy regénye, a Gyár pedig most látott napvilágot.

Jarnó ismét frappáns témát választott magának. A gyár hatalmas, sokrétű társadalom, egy egészen külön világ, amelyben rengeteg a megfigyelni való. Jarnó a gyárat tette meg új regénye tengelyéül és sikeresen oldott meg két nagy írói feladatot. Először megrajzolta a gyárhoz kötött emberek élethű portréját. A hatalmas vezérigazgató, a cégvezetők, mérnökök és üzemvezetők, a tisztviselő és gépirókiasszonyok mindenféle típusai, a munkások, az igazgató sofőrje, a portás — senkinek került el az író figyelmét. Bemutatja ezeket az embereket a munkahelyükön, otthon a családjuk körében, szórakozás közben, az álmaikat és a vágyaikat, a vetekedéseiket és a torzalkodásaikat, a nagyüzem intrikáit és erkölceit.

De Jarnó más oldalról is megközi a témáját. A gyár, a kapitalizmus szimbóluma és természeténél fog-

va minden szocialista mozgalom melegágya. A regény hőse Vár György, vidéki urfiú, jogásznak indult, de a háború megakadályozta abban, hogy az egyetemet elvégezze. A Baróthy vasgyár tisztviselője lesz és minthogy a vezérigazgató az ő századában szolgált a haretéren különösen kedvező helyzetbe jut. De nem akarja kihasználni protekciós pozícióját, annál kevésbé, mert a szociális eszmékkel rokonszenvezik. Emberszeretetét kesernyés cinizmussal palástolja ugyan, de saját körében mindent elkövet a munkások érdekében. A nagy sztrájk kiábrándítja a munkásmozgalomból és végül hazamegy a falujába parasztnak. Nem tudja a problémákat megoldani, de a saját személyére nézve megoldja, amennyiben hátra fordít nekik.

A regény megírás módja igen érdekes modern kísérlet. A Gyár egészen apró fejezetekből áll, összetört tükördarabok kaleidoszkopszerű képeiben akarja hatalmas témájának ezernyi oldalát megmutatni. Ez a füresa írásmód kissé nyugtalanító, de érdekes és izgalmas, akárcsak a sok-sok apró kockából összetevődő filmdarab.

Jarnó József új regénye a Pantheon kiadásában jelent meg.

Sásdi Sándor regénye méltó a legnagyobb figyelemre. Mindemellett annyira érdekes ez a regény, olyan lebilincselően kedves a szerelmi története, hogy a nagy szociális problémákon túl, a lelki életnek nagyszerű rajza is lenyűgöző az olvasót. Sásdi Sándor könyve az Athenaeum kiadásában jelent meg: kiállításra finom, elegáns és izéles.

Prévost Marcel: A szüz férfi. Prévost Marcel első nagy és hatalmas sikere a Félszűzek volt. Aztán írta meg Prévost másik könyvét, amely hasonlóképpen világsikerrel jelentet. Ez erős szűzek érdekes kötetét. Prévost azóta mind előkelőbb helyet foglalt el a francia irodalomban; a legnagyobbok stílművészek és a legértékesebb jellemző művészek tartják. Amikor a francia akadémia halhatatlanai közé választotta, Prévost művészetének nemességét és finomságát értékelte. Egymásután írta két nagy regénye után Prévost újabb kötetét, de régi munkáinak ereje és lendülete csak most tört vissza, sőt fokozódott is. Egyszerre megint Prévost könyvét kapkodja a francia közönség, rövid idő alatt a világ minden nyelvére lefordították. Nincs senki, aki ki tudná vonni magát az író hatása alól, akik ne érdekelnének az emberek, akiket rajzol és a problémák, amelyeket felvet. Új regényében: »A szüz férfi«-ben megint olyan tipust rajzol meg, amelyet mindenki ismer és amelynek pompás lelki rajza, nagyszerű jellemzése egyike a legértékesebb és

a legkitűnőbb írói alkotásoknak. »A szüz férfi« az a regény, amelyet erkölcsös regénynek lehet nevezni, mert valóban az erkölcsöt keresi és amelyet a lélekrajzi regény eszközeivel, de egyuttal a pompás elbeszélő látkető elevenségével írta meg Prévost Marcel. A szüz férfi egyik legjelentősebb alkotása az új francia irodalomnak s egyike azoknak a könyveknek, amelyeket mindenki azzal az érzéssel tesz le a kezéből, hogy igazán örömet és gyönyörűséget talált benne.

Bibó Lajos: Meg kell a szívnek hasadni. Bibó Lajos új regényét méltán várta a közönség. A nőszertű író művészeete mindenkor lenyűgözi az olvasót, új kötetete pedig olyan lebilincselően érdekes, olyan megkapóan izgalmas, hogy a »Meg kell a szívnek hasadni« nyilván egyike lesz a legnagyobb regénysikereknek. Egy esudálatos élet története ez a regény: vakmerően érdekes elképzeléssel és mégis a valóság tökéletes rajzával. Egy püstai »bűbájos« legény izgalmas regénye ez, akit elragad a nagyváros, a kóbor élet, a díszesség, a lúzázó szerelem, s akit az örök föld ismét visszahuz magához. Erős emberek, komor akaratúak és viharzó vágyak viaskodnak ebben a kötetben, amely igazán értéke az új magyar regénynek, mert friss, eleven, életteljes és eselekményben gazdag. Bibó hatalmas tehetsége duzzad az erőből; régen jelent meg ennél tömörebb kompozíciójú és drámaibb ízeitűregény magyar regény. A »Meg kell a szívnek hasadni« 440 oldalas hatalmas kötet a legszebb kiállításban, pompás papíron az Athenaeum meglepetése az olvasó számára.

Imaoka Dzsuesiro: Új Nippon. Ki írhatott volna vajon érdekesebb, elevenebb, alaposabb és szebb könyvet Japánról, mint Imaoka Dzsuesiro, ez a nagytehetségű japán tudós, aki esztendőök óta él itt Európában. Most viszonzással megírta gazdag és előkelő művészettel azt a könyvet Japánról, amelyet igazán csak japán ember, tudós és művész írhat meg. Nippon élete és vábája, szelleme és lelke él ebben a könyvben, lüktetően és ragyogóan, mint Japán fölött a tiszta ég. Mindaz, amit Japánról tudni akarunk, kulturája és civilizációja, művészeete és izlése, szertartásai és szokásai, irodalma és sportja, gazdasági élete és politikai szelleme, tökéletesen kiviláglik ebből a műből. Megismerjük a japán nőt, ir a gesákról, a japán érkezőről, a házasságról és mindenről, amire a japán nemzet büszke. Ezt a könyvet nem olyasvalaki írja, aki maga is tudni és ismerni szeretné azt, amiről ír, hanem tökéletes ismerője és tudója a dolgoknak. Imaoka Dzsuesiro emellett ragyogó tisztasággal és szinte tiszgyőkeresen ír magyarul. Az albumalaku gyönyörű könyvet többszáz kép és gyönyörű mélynyomású műmellettel díszít. Az Athenaeum, amely Imaoka Dzsuesiro könyvét kiadta, büszke lehet erre a munkára.

A Vaidasági Írás új száma. Most jelent meg a Vaidasági Írás ez évi 13. száma. A novemberi szám késedelmeszűrt a szerkesztőség technikai nehézségekkel indokolta és a decemberi kettős számot január 1-ére ígéri. Az új szám tartalmából kiemeljük Arányi Jenő »Aratás« című novelláját, Majthényi György versét és novelláját, Somogyi Pál verseit, Vértess V. Károly verseit, Tolveth Oszkár Szedlacssek Lajos zenetanáról írt cikkeket, Szenteleki Kornél folytatja Izabella című regényének a kösését. Érdekes és objektív könyvkritikák teszi teljessé a lapot.

A hollywoodi filmsztárok évi félmilliárd dolláros jövedelem mellett állandó gondokkal küzdenek

Hollywoodi pletykák

Hollywood, december.

A filmkarierek legnagyobb hátránya jelenleg a túlságosan magas fizetés. Ez a paradoxon hamarosan magától értetődővé válik, ha meggondoljuk, hogy például Colleen Moore 12.000 dollárt kap hetenként, vagyis 624.000 dollárt évenként. Ezért a szemérmetlenül nagy fizetésért óriási felelősség is nehezül rá: a képeknek olyan bruttó hasznat kell hajtaniok, amelyek ezt a nagy fizetést lehetővé teszik.

Ujában Hollywoodban a sztárok, akik már hosszabb ideje szerepelnek a közönség előtt, lassanként belátják, hogy évenként csak egy filmben szabad szerepelniük, ha azt akarják, hogy népszerűségük megmaradjon Csak egy a filmgyár, amely 12.000 dollár heti fizetést ad, nem elégszik meg, ha ezért a pénzért csak egy filmben szerepeltetheti a sztárt. Így az »öregebb« filmesillagok, mint például Bebe Daniels, Bessie Love s a többiek otthagyták a nagy filmgyárakat és önállósították magukat. Bebe Daniels William le Baronehoz szerződött le, akitől a nagy fizetésen kívül per centet kap filmjei után. Colleen Moore is ezt csinálja.

*

A hollywoodi irodalom nagyjai és kicsinyei két év óta, amióta a beszélőfilm megkezdte hódítását az isteni faluban, mást sem tesznek, csak olyan témákat keresnek, melyben sok idegen vagy dialektusban beszélő színész szerepel. A közönség már egy kissé unja is a filmeket, amelyben a hősnő vagy a hős bevándorló, az angolúsága rossz, darabos. Ennek a zsargon-invázióknak a filmtémák körében megvan a maga jó

oka. A Bánky Vilmák, az Olga Baclanovák, a Kamilla Hornok, a Lukács Pálok, a Dolores Del Riok angol-sága ugyanis még nem érte el azt a fokot, amelyben az idegen akcentus egyáltalában nem érezhető. A közönség azonban végül is teljesen ráun ezekre az erőltetett témákra és a nehezen forgó nyelvek rosszul kiejtett angol szavaira és ujat követel.

*

Clara Bowról mindenki tudja Hollywoodban és vidékén, hogy a kiejtése, hogy úgy mondjuk, nem egészen a felső tízezerre valló. A szép vöröshajú művésznő szájával az ucca angolságát beszéli, ami még nem volna olyan baj, hogyha az az ucca nem éppen a newyorki East Side egyik uccája volna, amelyen többnyire újgörög bevándorlók laknak. Az isteni Bow emiatt majdnem elvesztette szerződését. De hála az imádók tömegének, Bow mégis megújíthatta szerződését.

*

Lily Damita és Lupe Velez mindketten spanyol szerepekben eddig leplezni tudták idegen kiejtésüket, de elkövetkezik az az idő, amikor a spanyol romantika nem fogja vonzani az amerikai közönséget... Hollywoodban az idők megváltoztak. Azelőtt ennek a falunak Pola Negri volt az uralkodó hercegnője. Most a nagyszerű Negri tényleg hercegnő, de Mdivani hercegnője most már alig emlékszik valakire. Isteneim, a Negri olyan rosszul beszél angolul...

*

Egyáltalában a beszéd most nagyon fontos tényező lett a Beverley Hillsen. Érdekes megfigyelni, hogy a filmvilág tagjai milyen vigyázva, milyen finoman hangsúlyozva, milyen cizellált oxfordi angol-sággal beszélnek s hogy milyen nagy vigyázattal ejtik ki a legköznapiabb szavakat is... Mindenki attól retteg, hogy konyhaangolra kapják és hogy a hir eljut egészen az igazgató és elnökök irodáikig, ahol szívesebben hallják azt, hogy X. ur apagyilkos, vagy X. Y. hölgy gyújtogat, mint azt, hogy X. ur szimpatikus, de hát nem tud beszélni, vagy azt, hogy Y. hölgy gyönyörű, csak a hangja kellemetlen...

M. M.

FILM-HIREK

DE

Film és történelem. Vannak események, amelyek a történelem folyamán többször is ismétlődnek és így a művészetekben, amelyek a valóság regisztrálói, többször is és különféle megnyilvánulásokként szerepelnek. Világkatasztrófák, háborúk, összeomlások, mind olyan élmény, melyeket a filmművészet megőrző technikája gyakran használ történelmi háttérnek. Sőt néha éppen a háttér dominál. A Noé bárkájában előforduló város — összeomlás, és a filmbe szőve világűrű gyökerei témái voltak a legutóbbi esztendő filmjeinek. A legnagyobb hatású város összeomlásokat Kertész Mihály, a világhírű rendező tervezte és építette meg nagyszerű filmjeiben. A technika jelentős csodás segédesszéje természetesen nívósabb alkotások lehetőségét nyújtja ma, mint régebben. A világháború minden borzalmat már filmek hosszú sora mutatta be és hogy a Noé bárkája még ezen a téren is újat jelent, csak nagy leheséges, hogy a filmek minden jelenete az eddigi tapasztalatok alapján készült. A Noé bárkájával kapcsolatban a legújabbakban kritikus szemlének is el kell ismernie, hogy monumentálisabb alkotás még nem hirdette soha a technikával karöltve haladó művészet diadalát.

Amikor a színész bemutatja magát. Egy nagy író naplóját, vagy egy nagy festő naptárját nem kevésbé érdekes, mint amikor egy színész magát mutatja meg. S különösen akkor hasznosnak való által, ha ez a színész olyan nagy művész, mint Al Jolson, aki Singing Fool című hatalmas filmjében, megadja saját karrierének leltárát. Érdekes, amikor és általában természetesen megrázó történet. Bónaton és családám keresztül éri el az anyagi sikert és az elismerést, mint minden művész. És ez a sorsközösség révén a művész általános érvényű eposzává emeli a kis hátrékes nem mindennapi történetét. A hang mezejevenyője, nagy segédesszéje Al Jolsonnak célja előadásában. De a film életének csak egy szakaszát néveli el: sem azt, ami előtte sem ami utána történt, nem emeli színtel sem. Mrt Al Jolson a gethó szegény negyedétől szóródti a kis bárba és a nagy színházban való sikeres szereplése után a filmhez került. A Wagner-évar akkoriiban még csak kísérletezett a hangosfilmmel és a kísérletekre olyannyira ráment a tőkéje, hogy munkatársait, köztük Al Jolson, részvénytáppapírokkal elgítette ki. A hangosfilm előretörésekor e részvények értéke olyan magasra emelkedett, hogy a színész egy csapásra gazdag lett.

A hangos film és a sztárok. Mióta Amerikában és általában az egész világon kizárólag csak hangos filmeket gyártanak, igen sok régen népszerű filmszínész és filmszínésznő maradt szerződés nélkül azért, mert nem tudott énekelni, vagy ami nagyobb baj, nem tudott beszélni. Azok a kevesek, akik énekelni és beszélni is tudnak, persze nagy megbecsülésnek örvendenek.

Ezek közé tartozik a First National sztárja, Corinne Griffith is. Ez a finomarcu fiatal filmszínésznő nemcsak énekelni tud nagyszerűen, hanem hárfázni is. A Trafalgar Oroszlán című filmben énekből, hárfaművészetéből is kiválóly nyújt. Ha csak ezeket a dalokat halljuk, akkor is feltétlen hívei leszünk a hangos filmnek, hát még akkor, ha a filmben előforduló két tengeri ütközet ágyudörgését, kiáltásait, parancsszavait halljuk. A hangos film kétségtelenül elfoglalja rövid

időn azt a helyet, amely tökéletességénél fogva méltán megilleti. És ha figyelembe vesszük azt, hogy ennek az előbb említett filmnek Corinne Griffithen kívül Victor Varconi és H. B. Warner a főszereplői, továbbá, hogy a hangos film már hetek óta fut Európa különböző metropolisáiban, akkor egy percig sem kételkedhetünk abban, hogy ez a hatalmas költséggel, páratlan művészi hozzáértéssel készült produkció nálunk is kivételes sikert fog aratni.

A HÉT RÁDIÓMŰSORA

VASÁRNAP, december 29.

BEOGRAD 9: Pravosláv Istentisztelet. 10:30: Gramofon. 12:20: A rádiózenekar hangversenye. 13:30: Napi hírek. 16: Pambara zene. 17:50: A szerb földművelőszövetség előadása. 19:30: Emlékezők Vojnovics Ivórol. 20: Koncert jugoszláviai szerzők műveiből. 21:30: Pontos idő, hírek. 21:40: Előadás a Studióban. 22:10: Táncczene.

ZAGREB 11:30: Koncert. 12: Déli harangszó. 12:05: Déli harangszó. 17: Kávéházi zeneátvitel. 20: Operakövetítés a Nemzeti Színházról.

LJUBLJANA 9:50: Templomi zene. 11: Hangverseny. 15:30: Népszimfű. 16: Gramofon. 17: Könnyű zene. 20: Zagrebi átvitel. 22: Könnyű zene.

WIEN 11: Szimfonikus koncert. 15:30: Délutáni koncert. 17:45: Kamarazene. 19:40: Dalok és áriák. 20:15: »Szegény Jonathán«, operett. Utána képtávitel.

LEIPZIG—DRESDEN 12:30: Mandolin koncert. 13: Gramofon. 14:45: Kamarazene. 16:15: Délutáni koncert. 18:15: Gramofon. 19:30: Katonazene. 21: Kabaré. 22:30—0:30: Táncczene Berlinből.

MOR—OSTRAVA 11: Matiné. 12: Déli koncert. 16: Délutáni koncert. 19: Francia zene. 21: Táncczene. 22: Pontos idő, hírek és kávéházi zene közvetítése.

KÖNIGSBERG 12: Szórakoztató zene. 15:10: Mescóra. 15:45: Zenekari hangverseny. 18: Kinai zene. 20:15: Tarka est. 22:30: Táncczene közvetítése Berlinből.

BRATISLAVA 11: Matiné. 12: Déli koncert. 16: Délutáni koncert. 18: Színelőadás a Studióból. 19: Esti koncert. 21: Táncczene. 22: Pontos idő, hírek és kávéházi zeneközvetítés.

A TUNGSRAM BARIUM-CSÖVEK MINDEN DARABJÁÉRT BÁRHOL VÁSÁROLJA IS, AZOKÉRT TELJES GARANCIÁT VÁLLAL A TUNGSRAM ZAGREB BEOGRAD

BRESLAU 12: Déli koncert. 15:25: Mescóra. 15:50: Gramofon. 16:30: Egyfelvonásosok. 18:10: Kamarazene. 19:45: Két zongora koncert. 20:30: Dales. 21:10: Szórakoztató óra. 22:55: Táncczene közvetítése Berlinből.

ERNO 11: Matiné. 12: Déli koncert. 16: Délutáni koncert. 18: Németnyelvi hangverseny. 18:45: A nagy-matné meséi. 19: Francia zene. 21: Katonazene. 22: Kávéházi zene közvetítése.

KATTOWIC 12:10: Szimfonikus koncert. 16: Népszerep zenekari hangverseny. 17:40: Hangverseny Varsóból. 20:15: Esti koncert. 23: Táncczene.

BERLIN 12: Kabaré. 13: Déli jazzkoncert. 15:30: Gramofon. 16:30: Szórakoztató zene. 18:30: Kamarazene. 20: Filharmoniai társulat hangversenye.

LANGENBERG 13: 18:1 koncert. 16:30: Hangjáték. 19:30: Tánccóra. 20: Zenekari hangverseny. Utána táncczene.

PRAHA 11: Matiné. 12: Déli koncert. 16: Koncert. 19:55: Németnyelvi hangverseny. 19: Szimfonikus hangverseny. 21: Gramofon hangverseny. 21:30: Zsidó-keleti tánc hangversenye. 22:15: Kávéházi zene közvetítése.

MILANO 12:30: Déli koncert. 16: Színelőadás. 18:30: Délutáni koncert. 20:30: Opera.

BUDAPEST 9: Hírek. 10: Tisztisztelet és színelőadás. 11:30: Szimfonikus hangverseny. 16: Rádió-Szabad Fegyver. 17:15: A fővárosi zenekar hangversenye. 19:45: Novellák. 19:50: Sporthírek. 20: Operett-előadás. Utána táncczene.

HÉTFŐ, december 30.

BEOGRAD 10:30: Gramofon, vagy árszaválás a királyi palota udvarán. 12:15: Vizálásijelentés. 11:52: Napi program. 11:57: Pontos idő. 12:15: Gramofon. 13:00: Bőrczohérek. 12:40: Rádiókvartett. 13:30: Hírek. 17:05: Asszonyok tanácsadja a szilveszteri készülődéssel. 17:30: Táncczene. Is Román néptánc. 19:30: Francia nyelvóra. 20: Ertl Rudolf hangversenye. 21: Pontos idő. 21:10: Rádiókvartett. 22:10: Citerakoncert.

ZAGREB 12:30: Gramofon. 17:30: Kávéházi zene. 19: Harangszó. 20:35: Esti koncert. 22: Idegen állomás közvetítése.

LJUBLJANA 12:30: Gramofon. 13: Gramofon. 17: Délutáni koncert. 18:30: Francia nyelvóra. 19: Higienikus előadás. 19:30: Angol nyelvóra. 20: A rádiózenekar hangversenye.

WIEN 11: Rádiókvartett. 15: Képtávitel. 15:30: Délutáni szórakoztató zene. 17:40: Zenés mescóra. 19:55: Pontos idő, hírek. 20: A filharmonikus zenekar Kienzl-estje. Utána Charli Gaudriot jazzkoncertje.

LEIPZIG—DRESDEN 13:15: Gramofon. 16:30: Délutáni koncert. 19:30: Miliček-est. 21: Átvitel Bresslauból. 22:30: Tánccóra. Utána táncczene közvetítése Berlinből.

MOR—OSTRAVA 11:30: Gramofon. 12:30: Déli koncert. 16:30: Délutáni koncert. 17:25: Valcerek. 19:05: Szlovák-est. 20: Nagy esti koncert. 22:15: Kávéházi zene.

KÖNIGSBERG 11:40: Gramofon. 14:30: Koncert. 16:30: Tea-koncert. 19:30: Szórakoztató zene. 21: Egyfelvonásosok. 22:30: Táncczene.

BRATISLAVA 11:30: Gramofon. 12:30: Déli koncert. 16:30: Délutáni koncert. 18: Kamarazene. 19:05: Szlovák-est. 20: Nagy esti koncert Prágából. 22:15: Kávéházi zene.

BRESLAU 16:30: Délutáni zene. 19:30: Operett-előadás. 21: »Phantasia in Bremer Ratskeller«. 22:30: Tánccóra. 23:15: Táncczene.

ERNO 11:30: Gramofon. 12:30: Déli koncert. 17:30: Németnyelvi hangverseny. 19:05: Szlovák-est. 20: Esti koncert közvetítése Prágából. 21:15: Kávéházi zene.

KATTOWIC 12:05: Déli koncert. 17:15: Délutáni koncert. 20:30: Operett közvetítése Varsóból. 23: Táncczene.

BERLIN 16:30: Zongorahangverseny. 17: Koncert. 10: Szórakoztató zene. 21:15: Kamarazene. 22:30: Táncczene. Utána táncczene.

LANGENBERG 12:05: Déli koncert. 17:30: Kamarazene. 20: Esti koncert. 20:30: Színelőadás. Utána szórakoztató zene.

PRAHA 12:30: Déli koncert. 17:30: Németnyelvi hangverseny. 19:05: Szlovák-est. 20: Nagy esti hangverseny. 22:15: Gramofon.

BUDAPEST 9:15: Gramofon. 11:10: Vizálásijelentés. 12: Déli harangszó. 12:05: Mandits szalonzenekar hangversenye. 14:30: Hírek. 16:30: Asszonyok tanácsadja. 17:10: Felolvasás. 17:40: Cigányzene. 19: Német nyelvóra. 19:35: Rádióamatőr posta. 20:15: Esti hangverseny. (Sándor Erzs). Utána a Fejes szalonzenekar hangversenye.

KEDD, december 31.

BEOGRAD 10:30: Gramofon. 11:45, 12:05: Vizálásijelentés. 11:52: Napi program. 11:57: Pontos idő. 12:15: Gramofon. 12:30: Bőrczohérek. 12:40: Rádiókvartett. 13:30: Napi hírek. 17:05: Felolvasás Rabindranath Tagore műveiből. 18: Kávéházi zene közvetítése. 19:30: Német nyelvóra. 20:30: Hangverseny. 21:30: Nagy Szilveszter-est. Átvitel a Kolarac, Ruska Lira, Mon Repos hoteléből.

ZAGREB 12:30: Gramofon. 17:30: Népszerep délutáni koncert. 20: Karácsonyi és újévi dalok. 21: Tarka szilveszteri est. 24: Éjjeli harangszó.

LJUBLJANA 12:30: Gramofon. 13: Gramofon. 13:30: Napi hírek. 18: Fuvószenekari hangverseny. 19: Nagy tarka szilveszteri est.

WIEN 11: Rádiókvartett. 15:30. Mescóra. 16: Délutáni koncert. 18:30: Csellokoncert. 19:55: Pontos idő, hírek. 20: »Vera violetta«, operett: Eysler. Utána zenekari hangverseny. 23: Szilveszteri revü. 24: Éjjeli harangszó. Utána tarkazenés koncert.

LEIPZIG—DRESDEN 12: Gramofon. 13:15: Gramofon. 15:15: Gramofon. 16: Szórakoztató zene. 17:30: »Szilvesztergöckek« hangjáték. 19:15: Tarka zenés-est. 20:30: Hemores est. 23—1: Szilveszter-esti szimfonikus koncert. Közben 12 órakor harangszó. 1—3: Szórakoztató zene.

MOR—OSTAVA 11:30: Gramofon. 12:30: Déli koncert. 16:30: Táncczene. 17:30: Vig dalok. 20: Operett-előadás. 21: »Sie am Silvester« hangjáték. 22: Szilveszteri est közvetítése Prágából.

KÖNIGSBERG 13:15: Déli koncert. 16:30: Délutáni koncert. 18:15: Kamarazene. 19: Esti koncert. 20:35: Kávéházi közvetítése Berlinből. Utána táncczene.

BRATISLAVA 12:30: Déli koncert. 15: Délutáni koncert. 20: Operett-előadás. 22: Szilveszteri est közvetítése Prágából.

BRESLAU 15:30: Délutáni zene. 19:05: Gramofon. 20:45: Kabaré. 21:15: Tarka zene. 22:45: Hangjáték. 23: Szilveszteri est. 0:30—2: Táncczene Berlinből.

ERNO 12:30: Déli koncert. 18: Német nyelvű szilveszteri koncert. 20: Operett-előadás. 21: Hangjáték. 22: Szilveszteri rádiókabaré.

KATTOWIC 12:05: Déli koncert. 16:20: Délutáni koncert. 17:45: Koncert. 20: Esti koncert közvetítése Varsóból. 22:45: Nagy szilveszteri tarka est.

BERLIN 14: Gramofon. 16:30: Szórakoztató zene. 18:30: Tarka koncert. 23: Egy rádiórevü előadása. 24: Harsona és harangszó. Utána szilveszteri kabaré és táncczene.

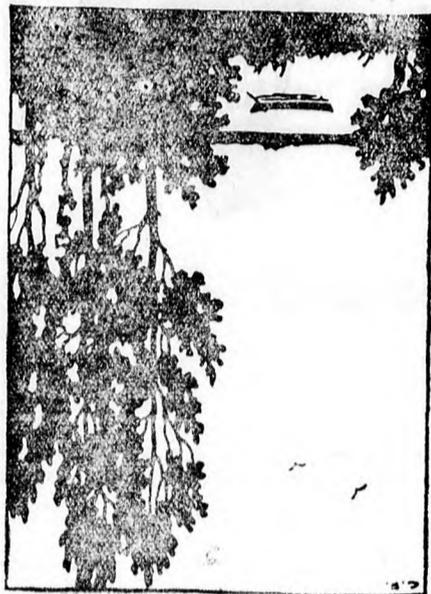
PRAHA 12:30: Déli zene. 18:05: Német nyelvű koncert. 20: Operett-előadás. 21: Szilveszteri hangjáték. 22: Szilveszter-est. 24: Éjjeli harangszó. Utána szilveszteri kabaré.

BUDAPEST 9:15: Katonazene, hírek. 11:10: Vizálásijelentés. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12:07: Déli koncert. 13:30: Hírek. 16: Novellák. 17:30: Felolvasás. 17:35: Wagner koncert. 18:50: Előadás. 19:30: »A böregér« közvetítése az Operaházból. Utána nagy szilveszteri est kabaré, ének, zene, bohózat stb.

Legutóbbi felbőrk helyes megjelölése: *Öreg ember nem vén ember, Fehete nő, Cigány zene.*
 Helysesen fejtették meg: Szalkity Mica, Vince József, Kovács Juliska, Szegi János, Gyurák Manó és Józsi, Harangozó István.

Hol van a házsz?

REJTETT KÉP

Keltettél papa és így elestem a finom uzsonnától. Ha legalább tíz perccel utóbb keltettél volna fel, akkor már a hasacszkámban lett volna az uzsonna.

És erre újra sírni kezdett.

— No ne sírj, — vigasztaltam Muncurkót, — az csak olyan álomcsokoládé volt és álomtorta. De az elmaradt álombeli uzsonnáért bőségesen kárpótolva leszel ma. Ne felejtse el, hogy ma van a jubileum, amikor majd egész napon keresztül bőségesen lakomározhatsz.

Erre Muncurkónak az arca is fölragyogott. Két mancsával tapsolni kezdett és vidáman mondta:

— Papa, kérem, majd annyit eszek, amíg a hasam olyan kemény lesz, akár a nagydob. Nem fogsz haragudni, papa, ha olyan sokat eszem?

— Nem, fiacskám, a jubileum napján annyit ehetsz, a mennyi beléd fér.

— Köszönöm szépen papa, — mondta Muncurkó és ezzel már ő is kiugrott az ágyból és öltözködött.

Egyszerre kinyitott hirtelen az ajtó és nagy jajveszéké-léssel berontott Hümmöge Zsuzsánna szakácsnő.

— Jaj, jaj, nemzetes uram, háboru lesz!

— Mit mond? — kérdeztem hihetetlenül.

— Háboru lesz, nemzetes uram, majd meglátja.

Erre a hirre magam is megdöbbentem. Azt gondoltam, hogy hátha éjszaka, mikor én békésen aludtam, az országok összeveszttek egymással és most aztán elrendelték, hogy mindenki elmenjen katonának. Megrökönyödve kérdeztem:

— Mit mond, Hümmöge asszony? Háboru lesz? Látta talán már a mozgósítási parancsot?

— Én még sohase láttam parancsot, — hümmögte Hümmöge Zsuzsánna, — én eddig mindig csak hallottam a parancsot, különösen, mikor a nemzetes ur rámkiáltott, akkor pláne jól hallottam a parancsot.

— Ne beszéljen most össze-vissza, maga vén satrafa, — kiáltottam rá, — hanem azt mondja meg, honnan tudja, hogy háboru lesz?

— Hát a nemzetes ur nem hallja, hogy odakint katonazene muzsikál? Valahányszor katonazene vonul kint az uccán, mindig háboru lesz, mert akkor mindenkinek be kell vonulni.

Egyszerre nevetésben törtem ki. Az erdei zenekar muzsikáját vélte Hümmöge Zsuzsánna katonazenének és megijedt, hogy háboru lesz.

nagyon jól esett az ő szomorú szívének.
 ról. Bár nem nagyon bizott benne, de a jó gyermek részvétele sőt bizalmát, hogy ő mindenesetre fog levelet hozni a postára.
 Könnyein át is mosolygott a jó öreg, látva a Ferike jelké-
 nagyon szomorú.

ve is nagyon fáj, mikor látja, hogy az öreg nagyapára milyen Géza bacsitól, hogy ne buszon a jó öreg; mert az ő kicsi szí-
 ta, hogy ő elmegy a postára és hoz a nagyapának levelet.
 Egyszer csak valami jutott eszébe, felugrott és azt mond-
 tula az öreg tédre, átölelte azt és sirdogált a kis Ferike is.
 szakállán, minék láttára a kis Ferko is sírásra fakadt és rábo-
 könny csordult ki szeméből és végig gyöngyözött hétéhét
 Mit az öreg elbeszélte ezeket Ferikének, akaratlanul is
 éreznek.

jobban eszébe juttatta a hiányt, amit pedig anélkül is eléggé
 jobban a jó öreg és a »Boldog új év« kívánás, csak még
 bni történt vele, nem tudták és ez az aggodalom tette oly szo-
 nak felele semmit. Vajon odaért-e szerencsésen, vagy valami
 tula Amerikába szerencsét próbált és mita elment, nem tud-
 fia, ráitok öregeken könnytől akaráván, kiment a tengeren
 nagyapa szívesen könnytől szívén, elmondva, hogy az ő jó
 hogy könnytől a szomorú hallgatásom. Szegény jó öreg
 »Miert oly szomorú édes jó nagyapá« kérte a kis Ferike,
 dezősködött a már régtől fogva és sokszor hallott dolog fölül.
 kere is és lellve a nagyapa elé egy kis székre, részvétellel kér-
 A nagyapa szomorúsága elragadt még a kis széles Feri-

éve, míg az ő jó egyetlen fia volt az eső üdvözölő.
 boldog új évet kívánt és boldog is volt még addig minden új
 kalmával mindig az ő szeretett Géza fia volt az első, aki neki
 a napon feledni bántat, de még máskor sem. Más újévek al-
 Hiba volt a Ferike vidám csacsósága, nem tudta ő azon
 nap óta nem kapott hírt és ez nagyon leverte az öreget.

szép öreg arca. Hogy is ne, mikor egyetlen fiától már két hó-
 egy kissé a fiacskával, de csakhamar megint szomorú lett
 pillanatra felvidította a jó öreget és szívesen elbeszélgetett
 morán tekintett maga elé. A kis Ferike jó kívánsága egy-
 széles Ferike a jó nagyapához, aki karosszékében ülve, szo-
 »Boldog új évet kívánok!« e szavakkal ugrott be a kis

„Boldog új évet“

Bánni. Kár, hogy nem mondhatom meg önnek: az arca olyan
 kövér, hogy a szemei egészen elvesznek benne és annyi agy-
 veleje sincs, mint egy krumpli. A mult héten egy flastrom-
 mal akart meggyógyítani.

— Hová rakta a flastromot? — kérdezte a doktor.

— Oh, sehová, legalább is én rá nem! — válaszolta a
 jó. — Csak megpróbálta. Én azonban belöktem a kacsausz-
 tatóba.

— Ej, ej! — mondta a doktor.

— Általában igen nyugodt teremtés vagyok — folytatta
 a ló — nagyon türelmesen bánok az emberekkel és sohse csin-
 álok zavart. Elég baj volt már az is, hogy az állatorvos nem
 nekem való, rossz orvosságot adott és amikor aztán az a vör-
 rősképi fickó is kinezni kezdett, elfogyott a türelmem.

— Erősen megsebesítette a fiut? — kérdezte a doktor.

— Nem — felelte a ló — a patám épen jó helyen talált.

Most az állatorvos kezeli. Mikor lesz készen a szemüvegem?

— A jövő héten — felelte a doktor. — Gyere el kedden
 újra. Isten áldjon!

Dolittle János szép nagy zöld szemüveget szerzett és a ló
 megint ép olyan jól látott, mint azelőtt.

Csakhamar hozzászórtak az emberek, hogy a parasztok-
 nál olyan állatokat láttak, amelyek pápaszemét viselnek és
 egyetlen vak ló sem volt Puddleby környékén.

Épen így volt minden más állattal is, amelyet a doktor-
 hoz hoztak. Amikor az állatok megtudták, hogy Dolittle be-
 szél a nyelvükön, elmondták neki, hogy hol éreznek fájdalmat
 és így az orvos könnyen meggyógyította őket.

Amikor aztán ezek a beteg állatok hazatértek, elmesélték
 testvéreiknek és barátaiknak, hogy a nagy kertés kis házban
 olyan doktor lakik, aki igazi orvos. És ha egy állat megbete-
 gedett — nemcsak lovak, tehének és kutyák, — hanem a kis
 mezei állatok is: mezei egerek, borzok, vagy denevérek, ak-
 kor azonnal dr. Dolittlenek a város szélén épült házába siet-
 tek, úgy, hogy a nagy kert ugyszólván mindig tele volt olyan
 állatokkal, akik az orvost keresték, hogy tanácsot kérjenek
 tőle.

Annyian jöttek, hogy a doktornak különbözőfajta ajtókat
 kellett csinálnia. A főbejártra azt írta: »Lovak«, az oldalaj-
 tóra: »Tehenek« és a konyhaajtóra »Juhok«. Minden állat-
 fajta részére külön ajtó állt rendelkezésre, még az egerek ré-
 szére is volt egy keskeny alagut, amely a pincébe vezetett és

BOLDOG UJ ESZTENDŐTI

a kis állatok itt vártak nyugodtan sorbaállva, amíg a doktor bejött hozzájuk.

Néhány év múlva messze vidéken minden élőlény hallott már dr. Dolittle János nagy tudományáról. És a madarak, a melyek télen más országokba költöztek, sokat beszéltek az idegen országbeli állatoknak a pudieby-i csodadoktorról, aki értette a nyelvüket és segíteni tudott rajtuk. Ilymódon Dolittle csakhamar híres lett az egész világon az állatok között. Sokkal ismertebb neve volt az állatvilágban, mint az emberek között valaha is. És a doktor boldog volt és örült az életnek.

Egy délután, amikor a doktor ép egy könyvbe írt, Polynesia a papagály — mint rendesen — az ablakban ült és a kertben röpködő faleveleket nézte. A papagáj hirtelen hangosan nevetni kezdett.

— Mi van veled Polynesia? — kérdezte a doktor, felneve a könyvből.

— Csak gondolkodtam — felelte a papagáj és újra kibámult a kertbe.

— Miről gondolkodtál?

— Az emberekről — mondta Polynesia. — Az emberek egész beteggé tesznek. Azt képzeli magukról, hogy tökéletesek. A világ már sok ezeréves és mindaz, amit az emberek az állatok nyelvéből megtanultak, nem több, mint annyi, hogy ha a kutya a farkát csóválja, az azt jelenti: »Örülök!« Hát nem mulatságos ez? Te vagy a legelső ember, aki úgy beszél, mint mi. Sokszor mérgeledni kell, ha az emberek nagyképpen a »néma állatokról« beszélnek. Hogy az állatok némák?! Ismertem egyszer egy kanárit, aki hét nyelven tudott »jó reggelt« köszönni, anélkül, hogy kinyitotta volna a száját. Minden nyelven beszélt, még görögül is. Egy nap egy ősz szakállú öreg tanár megvette. De a kanári nem maradt nála. Azt mondta, hogy az öreg ur nem beszél helyesen görögül és nem tudta hallgatni, hogy hibásan tanította ezt a nyelvet. Sokszor gondolkolok rá, hogy vajon mi lett belőle? Ez a madár többet tudott a földrajzból, mint amennyit az emberek valaha is tudni fognak. Az emberek, oh Istenem! Tegyük fel például, hogy az emberek valamikor megtanulnak repülni, — amit a legutolsó veréb is tud — akkor sohasem fogják abbahagyni a dicsekvést.

— Bölcs öreg madár vagy — mondta a doktor. — Milyen idős vagy tulajdonképpen? Tudom, hogy a papagájok és elefántok néha nagyon magas kort érnek meg.

A mult számunkban közölt árnycp helyesen összeállítva.

Kávy Antka: Nem fogok megfélemezni rólad, csak légy szorgalmas, jó kisfiány. A megígért fejtorókat csak küld be, majd ha jók lesznek felhasználom. — Balogh Zolt: Amint láthatod, jól fejtetted meg. Irjál süttiben, az irásod szép és helyes. — Kovács Juhász: A megígért levelet várom. — Székely Mica: Légy továbbra is jó kis lány a Terticánknak, szeresd és fogadj szót és mindig fog megsejtni neked szép meséket.

ÜZENETEK.

A jutalomkönyvet Vince József nyerte el.
és Majsi, Köszei Irénke, Csátrai Pilyu.
és Laci, Osz Antka és Sári, Nány Levente, Rosenberz Lea
Antka, Brückner Laci és Gyuszi, Diener Karsli, Polacsek Imrike
Géza, Lönyi Stefi, Berger Kató, Reich Vera, Friedmann Marci, Kávy
Ferdinándi Ilonka, Jakab Laci, Herédi István, Balog Zolt, Gerber

Morgó Mackó ujabb kalandjai

A nemzetes urnak
a Habostorta olvasóihoz
sajátmancsulag
írt levelei

Másolta
K O R O P A L

A jubileum napján az egész erdő vig muzsikaszóra ébredt. Az erdei zenekar Stiglic Igric karmester vezetése alatt bejárta az egész erdőt és zenés ébresztőt rendezett. Amikor az én házam elé érkezett a zenekar, akkor megállott és indulóra kezdett rá.

Hamar kiugrottam az ágyból, magamra kaptam a ruhámat és felkeltem Muncurkót is. Muncurkó előbb megfordult kettőt-hármat ágyában, azután ökleivel a szemét dörzsölte. Hirtelen aztán nagy bögsében tört ki.

— Mit sírsz, Muncurkó? — kérdeztem aggodalmasan.

Megijedtem, hogy talán beteg és valami fáj neki. Azért amikor első kérdésemre csak ujjal sirással felelt, újból megkérdeztem:

— Mondjad hát, egyetlen drágaságom, bi a baj?

— Azt álmodtam, papa, — pityergett Muncurkó, — hogy uzsonnára voltam meghíva legjobb pajtásomhoz, Nyafogó Nandihoz, aki éppen a születésnapját ünnepelte. A Nyafogó néni fölterítette már az asztalt. Volt rajta csészékben jó csokoládékávé sok habbal, azonfelül kilenc féle torta, cukorka, gyümölcs és különböző csemege. Éppen a kezembe fogtam a csészét, hogy hozzákezdjek a csokoládékávé megivásához, a másik kezembe pedig egy szelet tortát szorongattam. Azonban mielőtt hozzáláthattam volna az uzsonnához, te föl-

— Az állatok nem mindig beszélnek a szájukkal — a-
 szarizta a papának és hangon, felhasználva a szemöldökét. —
 Sokszor a fillékekkel, a manuskukkal, a farkukkal beszélnek, szó-
 val mindennel. Néha nem akarnak semmitfele szót csinálni.
 Látnod, hogy tip hogyan taglítja most egyik orlyukját?
 — Mit jelent ez? — kérdezte a doktor.
 — Ez azt jelenti: »Nem látod, hogy állít az eső?» — fe-
 lőlte Polynein. — Kérdez valamit tőled. A kutyák majdnem
 mindig az orruk segítségével kérdeznak.
 Lassankint a doktor a papának segítségével olyan jól
 megértette az állatok nyelvét, hogy már maga is tudott ve-
 lük beszélni és mindent megértett, amit csak mondtak.
 Ekkor egészen abbahagyta az emberek gyűgyűjtését.
 Mintha pedig a teljes ember mindent elmondta, hogy
 Dohite János állatorvos akar lenni, hamarosan felkeresték
 öreg hölgyek, akiknek a mopszilluk és uszkájuk túl sok ka-
 lacot evett és a parasztoi messi mértőldeletről is eljötték
 hozzá, hogy megmutassák neki beteg teheneiket és juhukat.
 Egy nap egy lovat hoztak hozzá, amely nagyon boldog
 volt, hogy végre talált egy embert, aki beszélt a lovak nyel-
 vén.
 — Doktor — mondta a jó — a domb mögött lakó állat-
 orvos gyűgyűjtésén nem ért semmit. Hat hélig kezdte, amikor
 orvos tudta volna mi a bajom. Sűrűn szűkös van van szem-
 lővege, mert másképp megváltak az egyik szememre. Nincs
 szemem akadályozva annak, hogy a lovak éppúgy viselkedjenek öln-
 a szememre, hanem általában nagy pihákat adott be. Meg-
 próbáltam megérteni magam veled; de egyetlen szót sem ér-
 tettem a lovak nyelvén. Szemlővege van szűköségem.
 — Persze... persze — felelte az orvos — azonnal szer-
 zek neked egyet.
 — Olvart szeretnék, mint az öné — mondotta a jó — de
 zölder. Megvédene a szememet a napfénytől, amikor szántok.
 — Jól van — felelte a doktor — kapsz egy zöld szem-
 lőveget.
 — A lebosszantabb az — mondotta a jó, amikor a dok-
 tor kinyitotta az ajtót hogy kiengedje — hogy mindenki azt
 képzelte, hogy állatorvos lehet, pusztán azért, mert az állatok
 nem panaszkodnak. A valóságban azonban egy jó állatorvos-
 nak sokkal bölcsőbbnek kell lenni, mint az ember-doktoroknak.
 Az én gazdám fia azt hiszi, hogy nagyszertűen tud lovakkal

— Ne féljen semmit. Zsuzsanna asszony, — nyugtattam
 meg a szakácsnőt, — nem lesz háború. Ez a muskálás az
 én díszletemre van. Mert hiszen nekem ma jubileumom lesz.
 Ezt már magyaráztam magának és azért kellett magának a
 mai napra sütni-főzni.
 Hümmögve Zsuzsanna egyszerre észbe kapott.
 — Hát persze! Ma van a nemzetes urnak a jubéja. Tu-
 dom már.
 Aztán hirtelen szaladni kezdett kifelé. Éppen csak annyit
 idm volt még, hogy elkaptam a szoknyáját.
 — Hova rohan, szerencsétlen?
 — Hagyon csak a nemzetes ur. Most jutott eszembe,
 hogy még tizenkét pár csirkét kell lekoppasztani, amelyeket
 már az este levágtam. Aztán utána kell nézni a téstárnak,
 hogy oda ne éjjen a reniben.
 Persze most már nem tartottam vissza. Magam is azt
 akartam, hogy a bankott jól sikerüljön és azért hagytam,
 hadd menjen csak Hümmögve Zsuzsanna a konyhára.
 Odakint még mindig szót a zene. Tudtam, hogy az Hien-
 döcs azt kívánja, hogy mutassam magamat és azért oda-
 mentem az ablakhoz, kinyitottam azt és az ablakba álltam.
 Ebben a pillanatban az a nagy tömeg, amely a zenekar mö-
 gött állott, egyszerre ordított kezdett:
 — Eljen! Eljen! A nemzetes ur eljen!
 Az előzéstre meghajoltam magamat, amire aztán még
 viharosabb lett az előzés.
 Szerencse, hogy a zenekarnak tovább is kellett menni még
 az erdőben. Így aztán még egy indult játszott és elvonult.
 Vele ment a kiváncsi tömeg is, mely még egy utolsó előzést
 Ránéztem az órára és felkiáltottam:
 — Tyű, azt a kutyafaját! Mordizomadt, hiszen már hét
 óra elmúlt!
 Bizony hét óra már elmúlt és még diszbe kellett magamat
 vágni, reggelizni, aztán az erdei közösgézházára sétálni, ahol fél
 kilenckor már kezdődik az ünnepség.

lálták, hogy igen alacsony vannak, persze, mert a ver-
 béna a földön kuszlik, itt-ott megkapaszkodva a földbe apró
 finom gyökérszálaicskáival.

Meg is szólították a mamát, hogy miért nem kuszlik
 feljebb, hogy többet láthassanak a virág gyermekei, de a
 mama azt mondta nekik: — Ne vágyjátok tovább, mint ameny-
 nyire a természet kijelölte az utakat. Az arany nap fénye
 itt is éppen úgy megtalál, többet másutt sem kapnátok be-
 löle, az éltető friss szellő is éppen oly szeliden simogatja
 fejeiteket itt, mintha magasabban lennétek. Ne gondoljátok,
 hogy a fűszál azért, mert magasabban hordja a fejét, töb-
 bet kap a nap sugarából, vagy az üdítő szellőből.

Az alkohol áldozata

A jó öreg nagyapa alig bírta elcsitítani, még a levelet sem
 tudta felnyitni addig, míg Ferikét meg nem nyugtatta.

Mikor aztán lecsendesült, felbontották a levelet és a le-
 vélnek első szava az volt hogy: »Boldog új élet kívánok ked-
 ves apám!» Nem felejtkezett meg a jó fiu arról, hogy az ő
 köszöntése legjobban esik az öregnek és azzal kezdte levelét.
 Leírta aztán, hogy szerencsésen megérkezett, minden baj és
 kellemetlenség nélkül, alkalmazást is talált, még pedig nagyon
 jót, csak hogy nagyon el van foglalva és azért nem írhatott
 eddig, de ne aggódjanak miatta, mert ő fiatal és egészséges
 és a foglalkozása sem olyan, hogy aggódni kelljen miatta.
 Takarékoság mellett rövid időn még pénzt is tesz félre és pár
 év múlva haza fog jönni. Addig legyenek jó reményekkel és
 bizzanak a jó Istenben, aki megsegíti a jókat.

Mire elolvasták a levelet, megint csak sírni kezdtek, de
 az már az öröm könnye volt. Aztán elmentek a Ferike mamá-
 jához is, hogy neki is elmondják az örömhírt, amit a kis Fe-
 rike hozott haza és ott együtt örvendtek és adtak hálát a jó

— Oh, mi papákjok két nyelven beszéltek, az emberek és a madarak nyelven — mondotta Polyhesia bűszkén. — Ha azt mondom: »Polly kétszerült szeretne«, akkor megértés. De hallgassd csak ezt: Ke-ke-vi-i, ti-ti?

— Az Isten szerelmére! — kiáltotta a doktor. — Mit jelent ez?

— Ez madárvilágra azt jelenti: »Forró már a kása?» — Hi-Isztemre, ez csak tétél — kiáltotta a doktor. — Hiszen én még sohasem beszéltem hozzáim.

— Mi értelme lett volna? — mondotta Polyhesia és néhány kétszerült-morszát szót le bal szárnyáról. — Hiszen nem értetél volna meg.

— Beszélj ertől nekem — mondotta a doktor egész izgatottan és a konyhaszékéhez sételt, ahonnan a huskőnyvvel és egy ceruzával jött vissza. De ne tud gyorsan mondjad, mert fel akarom jegyezni. Ez nagyon érdekes... nagyon érdekes... és egészen új. Mondd el először a madár ABC-t, de lassan.

Égy tanulta meg a doktor, hogy a madaraknak külön nyelvkül van, amelyen egymással társalognak. És egész delután, a madárvilágot egyes szavai ismertette a doktorral, aki mindent feljegyzett a könyvébe.

Amikor uszonna időben bejött Jip, a kutyva, a papagáj is szól a doktorhoz:

— Látod, beszél hozzáid!

— Csak a füle mögött vakarózik, — vélte a doktor.

Istennek, a ki ezt a szomorúnak indult ujesztendőt olyan boldog ünneppé tette.

Jött még aztán egy pár ujesztendő, amikor még mindig csak a Ferike volt az első Boldog új élet köszöntő a nagy-papánál, de sohasem találta többé oly szomoruan, mert a levél is mindig megérkezett a Géza bácsitól is, miután egyszer aztán csak maga Géza bácsi is megjött egy ujesztendőben. Akkor volt aztán még csak öröm, el sem is tudnám én azt mondani.

Aztán otthon is maradt a Géza bácsi és segítette, gyámoltította öreg szüleit, a Ferike nagypapáját és nagymamáját, mert szorgalma és jósága által sok pénzt szerzett. Soha nem is volt többé oka busulni a jó öregnek: de nem is felejtette el soha, hogy élete legszomorubb napjában Ferike hozta meg neki a legnagyobb örömet, az igazi Boldog új élet.

Este

A nap lement,
Végső sugára
Felszáll a hegy csúcára
S ott tündöklök arany színekben.
Oh mennyi fény, szépség van ebben.
Amott az ég tulsó felében
A holdvilág tűnik fel épen,
S csak színe van, de fénye nincsen
Mint szerzetés a tódra hintsen.
Mig a nap egészen leszállott
S a hold uralja a világot.
A csilaglányok is kigyulnak
Dicsőítésére az Urnak,
S az esteli harang szavában,
Az édes szellősugásban,
A tülemüle énekében
És minden hangban, minden képben
Az látszik, hallszik susogva:
Eljön az est, menj nyugalomra
Adj forró hátát Istenednek,
Hogy újra épen őrizett meg,
Kérd, hogy tovább legyen veled
S álmodj szeliden,
Álmodj szépeket.

A hó még el sem takarodott jótormán, csak néhány buk-
kant ki a föld a hótakaró alól, egy-egy melegebb helyen, ahol

A kökörcsin.

A fény és pompa zaklatása.
Sokkal kedvesebb az egyszerű élet nyugodt csendje, mint kedvéért, aki aztán egyik percben ledob, a másikon felemel. hogy nem pusztítanak-e le beenniüket egy szeszélyes hólyag nekünk ott benn a városban egy pillanatra sincs biztonságunk meg, mint ma, hogy tül az erdőből zavarni jönne valaki, míg — Látod, itt az erdőben te békében élisz s nagy néha esik elvezet, de több a bánat is, amit érte fizetünk kell.

— Látod, itt az erdőben te békében élisz s nagy néha esik elvezet, de több a bánat is, amit érte fizetünk kell. látókörel és nem vágyik ki a nagyvilágba, hol, ha több is az dokagabb az, aki a maga egyszerűségében megelégszik szük nak, hogy mi minden van még az erdőn tül és mennyivel bold- Az ottmaradt szirmok egyike beszélt a kis kakukvirág-
még épen maradt virágot.

Bánta ugy látszik magaviseletét, mert visszatért és felvette a esett és bizony a szirmából néhány szét hullott. A hólyag meg-
lejték és eldobta, a szürös virág éppen a kakukvirág mellé
hölgynek a kezét, amint hozzányúlt egyszerű, akkor mérgesen
olyan szédet, mint monda. Rózsza lehetett, mert megszurta a
ros rózsza pompázott, a kis kakukvirág még soha sem látott

Égy hólyag ment arrafelé, kinek melien egy gyönyörű pi-
a gondviselés, hogy elmondhassa nekünk, mit látott és hallott.
tépék és eldobták. Csak a mi kis virágunkat kímélte meg
gondolt később erre a napra, mert kit elhiportak, kit meg le-
és felejteti az élet gondjait, bizony sok-sok kis virág sírva
fél. Nagy társaság jött oda, a kedves völgyben szórakozni
Égyszer nagy zajt hallott közeledni csöndes kis otthona
kelyhébe, mely felhúdté szép kis csillagforma virágait.

Él, ha fölyvította virágocskáját, triss harmat hullott felér
sabbak, mint ő. Mondom, minderről ő mit sem tudott. Reg-
és hogy még ott talán virágok is vannak, szebbek, pompa-
Nem tudva arról, hogy az erdőn tül is létezzék valami
kakukvirág eldögült csöndesen, boldogan, megelégedetten.

Érdök környezték a szép kis völgyet, hol a kis csillagzsemmi
Illatos völgy ölen virágozott a kakukvirág. Széles völgy.

A kakukvirág

VIRÁGMESÉK

az áldott nap sugara jobban nekifeküdhett a hóval borított
oldaloknak.

Hanem a kis kökörcsin felhasználta az alkalmat és mi-
helyt érezte a nap melegét és sejtette, hogy a hó mint ned-
vesség beszivárgott az ébredező földbe, kidugta kis lilaszin
fejét, hogy körülnézzen és szabad levegőt szivhasson.

Oly vidáman nézegetett szét, mintha nem ő lett volna
az, aki a hosszú telet a sötét hideg földben aludta át.

Alig érkezett jól körülnézni, már látta azt is, hogy nincs
egyedül. Körülötte sok-sok társa szintén ugyanazt tette, amit
ő. Boldogan mosolyogva bölintott üdvözlést testvéreinek. A
laugyos szellő végigsuhant rajtuk és azt susogta nekik: —
Mit akartok ily korán kis virággyermekai a tavasznak? hisz
még éjjel zord fagyok is jöhetnek.

— Nem félünk mi attól — sugták vissza a kis kökörc-
csinyek, — minket a mi jó Atyánk azért küldött ily korán,
hogy kedves előhírnökei legyünk a tavasznak, örömet sze-
rezve az embereknek.

Nemsokára néhány szegény gyermek jött oda és meg-
látva a kis virágokat, leszedték és bokrétaiba kötve a piac-
ra vitték. Milyen gyönyörűséget szereztek aztán az embe-
reknek, megjelenésökből látva, hogy itt a tavasz, itt a re-
mény, a boldogság, az újjáébredés.

A kis virágok hamar elhervadtak, de rövidke életük nem
volt hiába való, nem tűnt el nyomtalanul, mert örömet hoz-
tak az embereknek.

A legcsekélyebb is betöltte hivatását, ha örömet szerez-
hetett. És csak annak van joga a létezésre, kinek élete nem
haszontalan, ki az emberek lelkében megnyugvást, reményt
képes ébreszteni, a legjobbat, mely az életben található.

A verbéna.

A verbéna kibontogatta első virágait, a bársonyos szirm-
mok aranyos napfényben fürödtek, még a reggeli harmat
csillogó cseppje is ott volt a szirmok alsó szélein.

Ugy néztek a világra szét, mint valami kis baba, akit
először visznek ki a szabad levegőre és fényes szemecskéit
bámulya forgatja ide-oda. A verbénavirágok is éppen ugy
mábészknodni látszóttak, annál is inkább, mert szép halvány-
kékek voltak, mint egy kis szöske baba szemé, akit én jól
ismerek.

Mikor már a virágocskák beteltek a nézéssel, ugy ta-